

תוכן העניינים

5	דוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים
5	הפעילות הכלכלית במשק
7	מידע צופה פני עתיד
7	רווח ורווחיות
16	התפתחות סעיפי המאזן
21	תוצאות פעולות מיגרי הפעילות של קבוצת הבנק
57	חברות מוחזקות
65	התוכנית האסטרטגית
67	הפעילות הבינלאומית
72	פעילות קבוצת הבנק בניירות-ערך מגובי נכסים
77	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים
77	פעילות שוק ההון
81	מצב הנזילות ומדיניות גיוס המקורות בבנק
82	ניהול הסיכונים
92	פועלים בקהילה - מעורבות חברתית ותרומה לקהילה
95	המבקר הפנימי
95	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
96	עניינים אחרים
98	בקורות ונהלים

100	נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים
------------	--

	סקירת הנהלה על מצבה העסקי של קבוצת הבנק ותוצאות פעולותיה
--	---

101	במחצית הראשונה של שנת 2008
------------	-----------------------------------

114	הצהרת המנכ"ל
------------	---------------------

115	הצהרת החשבונאי הראשי
------------	-----------------------------

116	סקירת רואי החשבון המבקרים
------------	----------------------------------

117	תמצית דוחות כספיים
------------	---------------------------

בישיבת הדירקטוריון, שהתקיימה ביום 27 באוגוסט 2008, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים הבלתי מבוקרים, של בנק הפועלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו, לתקופה ינואר-יוני 2008.

להלן פרטים על ההתפתחויות והשינויים העיקריים שחלו בתקופת הדוח:

הפעילות הכלכלית במשק

ההאטה בצמיחת המדינות המפותחות ובעיקר בארה"ב והעלייה החדה במחירי חומרי הגלם החלו לתת את אותותיהם על הפעילות הכלכלית ברבעון השני. האינדיקטורים לפעילות המשק מצביעים ברובם על האטה בקצב הצמיחה והמדד המשולב למצב המשק נותר יציב במהלך הרבעון השני. ניכרת האטה מסויימת בהתרחבות הצריכה הפרטית ומדד מנהלי הרכש מצביע על ירידה בפעילות המיגזר היצרני. יחד עם זאת, היצוא התעשייתי המשיך לגדול (במונחים דולריים) וכן נמשכה מגמת העלייה בתיירות החוץ.

אנו מעריכים כי המשק ניצב עתה בפני תנאים חיצוניים שיביאו להאטה ניכרת בשיעור הצמיחה של המשק במחצית השנייה של השנה ויתכן שגם בשנה הבאה. ההאטה, ואולי אף מיתון, בכלכלה האמריקנית והייסוף החד בשער החליפין של השקל בשנה האחרונה צפויים להאט את גידול היצוא, והתרחבות הצריכה הפרטית צפויה להאט, בעקבות הפגיעה הצפויה בכוח הקנייה של הציבור. מגמות אלו מאפיינות בתקופה זו את מרבית הכלכלות המפותחות בעולם ואנו מעריכים כי הפגיעה במשק הישראלי היא אפילו מתונה ביחס למרבית הכלכלות בעולם. המשק צמח בחמש השנים האחרונות בקצב מהיר מאוד ושיעור התעסוקה הגיע לשיא. בד בבד השתפרה האיתנות הפיננסית, שהשתקפה בירידת יחס החוב הציבורי לתוצר. גורמים אלו מצמצמים להערכתנו את פגיעות המשק לזעזועים חיצוניים.

התפתחויות בכלכלה העולמית

הצמיחה הגלובלית ברבעון הראשון הייתה אמנם גבוהה מההערכות המוקדמות, אך האינדיקטורים השוטפים לרבעון השני, בעיקר במדינות המפותחות, מצביעים על האטה. במשקים המתעוררים, לעומת זאת, נמשכת הצמיחה המהירה. הלחצים האינפלציוניים בעולם התגברו כתוצאה מהעלייה החדה במחירי הסחורות ובעיקר במחירי המזון והנפט (שהגיע בסוף חודש יוני לרמה של 142 דולר לחבית). ב-12 החודשים שהסתיימו ביוני עלה מדד המחירים לצרכן בארה"ב ב-5.0%, באירופה ב-4.0% ובחלק ניכר מהשווקים המתעוררים נרשמה אינפלציה דו ספרתית. ירידה חדה במחירי הסחורות בכלל והאנרגיה בפרט שהחלה בחודש יולי (מחיר חבית נפט ירד ל-114 דולר) הפיגה מעט את החששות מאינפלציה אך בנקים מרכזיים ברחבי העולם מוסיפים לעמוד בפני הדילמה שמציבים בפניהם שיעורי האינפלציה שנותרו גבוהים לצד ההאטה בפעילות הכלכלית. כתוצאה מכך, הוסטה תשומת ליבם של קובעי המדיניות ממדיניות תומכת צמיחה למדיניות מרסנת אינפלציה, ובמדינות רבות החל תהליך של העלאת ריבית גם אם הדבר בא על חשבון הצמיחה. בארה"ב נבלם רצף הפחתות הריבית, ולאחר הפחתה של 25 נקודות בסיס באפריל נותרה הריבית ברמה של 2.00% בחודש יוני. בגוש האירו הועלתה הריבית ביולי לרמה של 4.25% ועלויות ריבית נרשמו גם במרבית השווקים המתעוררים. מרבית ההערכות מצביעות על כך שתהליך הורדת הריבית בארה"ב הגיע לסיומו ושיתכן העלאת ריבית לקראת סוף השנה.

סקטור הפיננסים בארה"ב מוסיף להידרדר והחששות לגבי חוסנו של הסקטור גברו עקב קריסת בנק נוסף ושמועות על היעדר נזילות בשתיים מחברות המשכנתאות הגדולות בארה"ב. הבנק המרכזי בארה"ב הודיע שיתמוך בחברות המשכנתאות ויגדיל את זמינות האשראי בשוק על מנת למנוע לחץ בשווקים הפיננסים. בד בבד, נמשך המומנטום השלילי בכלכלת ארה"ב גם ברבעון השני של השנה: שוק העבודה ממשיך להידרדר עם עלייה בדרישות האבטלה הראשוניות ועליית שיעור האבטלה לרמה של 5.5%. בענף הנדל"ן הוסיפו מחירי הבתים לרדת וההאטה במכירות בתים חדשים ובתים "מיד שנייה" נמשכת. מדדי אמון העסקים ממשיכים לרדת, מדדי אמון הצרכנים צוללים והצריכה הפרטית, כפי שהיא משתקפת במכירות הקמעונאיות מאטה.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן עלה ברבעון השני של השנה בשיעור גבוה של 2.2% ושיעור האינפלציה בתקופה של שנה שנסתיימה ביוני 2008 עומד על 4.8%, לעומת יוני אשתקד. העלייה הגבוהה במדד נובעת בעיקר מהשפעת מחירי האנרגיה והמזון ובנטרולם עלה המדד בשיעור של כ-1.6% בלבד בשנים-עשר החודשים שהסתיימו ביוני. מדד המחירים לחודש יולי עלה אף הוא בשיעור חד של 1.1%, שיעור השינוי השנתי נותר 4.8%. בשלב זה נראה כי עליות המחירים החדות של מחירי הסחורות לא העלו גם את מחירי המוצרים הלא-סחירים והשכר הממוצע, לדוגמה, עולה באופן מתון בלבד. אנו סבורים כי ההאטה המסתמנת בכלכלה העולמית תבלום את עליית מחירי האנרגיה והסחורות והאינפלציה תשוב בהדרגה לתחום יציבות המחירים. אולם ניתן לומר שאי-הוודאות בנוגע להתפתחות האינפלציה גברה מאוד.

שער החליפין של השקל הוסיף להתחזק גם במהלך הרבעון השני של השנה בשיעור של 5.7% מול הדולר ו-5.9% מול האירו. מתחילת השנה התחזק השקל ב-12.8% ו-6.6% מול הדולר והאירו, בהתאמה. התחזקות השקל משקפת אמנם את איתנותו הפיננסית של המשק אך יותר מכך את החשש של המשקיעים הישראלים מהעזעועים הפוקדים את שוקי ההון בעולם, דבר גורם להאטה בקצב הגידול בהשקעות בחו"ל. בחודש מרס החל בנק ישראל לרכוש מט"ח בקצב של 25 מיליון דולר ליום תוך מטרה להגדיל את יתרות המט"ח בסכום של כ-10 מיליארד דולר. בחודש יולי הודיע בנק ישראל שיאיץ את קצב רכישות המט"ח ל-100 מיליון דולר בממוצע ליום. יש לציין שהתנודתיות בשוק מטבע החוץ גדלה מאוד. מתחילת חודש יולי ועד למחצית חודש אוגוסט נחלש השקל ב-7.1% מול הדולר. יש לציין שבתקופה זו הדולר התחזק מול מרבית המטבעות בעולם.

המדיניות הפיסקלית והמוניטרית

ההאטה בצמיחת המשק ופגיעה ברווחיות של סקטורים רבים במיגזר העסקי עצרו את העלייה החדה בהכנסות ממסים ואלו נותרו ללא שינוי ביחס למחצית הראשונה של 2007 (בנטרול שינויי חקיקה). במחצית הראשונה של השנה נצבר עודף תקציבי של 2.7 מיליארד ש"ח לעומת עודף של 5.6 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. אנו מעריכים כי ההאטה בצמיחת המשק תשנה את המצב שאפיין את השנים האחרונות, בו הגירעונות היו נמוכים מהיעדים. הגירעון התקציבי השנה יהיה אמנם דומה בהיקפו ליעד - 1.6% מהתמ"ג, אך נראה שהוא יעלה על זה בשנה הבאה. המדיניות המוניטרית ברבעון השני של השנה, כמו גם ברבעון הראשון שלה, אופיינה בשינויים חדים. בחודש אפריל ירדה הריבית ב-0.5% לרמה של 3.25% כתגובה להתחזקות המהירה בשער השקל וחשש מהאטה בצמיחת המשק. עלייה חדה בשיעור האינפלציה הביאה להעלאת ריבית של 0.25% בכל אחד מהחודשים יוני עד אוגוסט לרמה של 4.00% בחודש אוגוסט. בנק ישראל הצטרף לשורה ארוכה של מדינות שהחלו להעלות את הריבית במטרה לרסן את האינפלציה. הציפיות לאינפלציה לטווח של שנה קדימה עומדות נכון לחודש יולי על רמה של כ-3.5%, ובהתייחס אליהן ריבית בנק ישראל במונחים ריאליים עדיין נמוכה מאוד.

שוקי הכספים וההון

ההתפתחויות הושפעו מהתנודתיות הגבוהה בשווקים הפיננסיים בעולם ומעליית האינפלציה. מדד ת"א 100 עלה בחודשים אפריל ומאי ושב לרדת בחודש יוני. בסיכום רבעוני רשם המדד עלייה של 5.4%. העלייה החדה באינפלציה ובציפיות לאינפלציה, כמו גם בציפיות להאטה בצמיחה, הביאו לעליות שערים גבוהות יחסית באיגרות החוב צמודות המדד שעלו ברבעון השני ב-4.5% והשלימו עלייה של 8.7% מתחילת השנה. איגרות החוב הלא צמודות שמרו על יציבות במהלך הרבעון.

להלן הנתונים על שינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין:

לשנת	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2007	2008	2007	2008	
	באחוזים				
	2.8	0.3	0.7	2.4	שיעור עליית מדד המחירים ה"ידוע"
	(9.0)	0.6	2.3	(5.7)	שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארה"ב
	(1.3)	(0.5)	1.2	(8.1)	שיעור עליית (ירידת) שער הפרנק השוויצרי
	1.7	2.7	3.2	(5.9)	שיעור עליית (ירידת) שער האירו
	9.7	9	8.3	2.7	שיעור עליית (ירידת) הלירה התורכית

מידע צופה פני עתיד

המידע המפורט בדוח זה בקשר לתיאור עסקי הבנק, מצבו הכספי ותוצאות פעילותו עשוי להכיל מידע צופה פני העתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968. משפטים הכוללים ביטויים כגון: "אנו מאמינים", "שואף", "צפוי", "מתכוונים", "אמור-ל", "מעריכים", "חוזה" וביטויים דומים מצביעים על-כך שמדובר במידע צופה פני עתיד. מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר וודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתמששו במקצת בלבד.

רווח ורווחיות

ביום 20 במאי 2008 מכר הבנק את מלוא תיק אגרות חוב מגובות משכנתאות שהחזיק סניף ניו-יורק בתמורה לסכום כולל של 2.55 מיליארד דולר. בהתאם רשם הבנק בדוחותיו הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2008 הפסד בסך של 3,101 מיליון ש"ח לפני מס (סך של 1,960 מיליון ש"ח לאחר מס). במחצית הראשונה של שנת 2008 רשם הבנק הפסד בסך של 973 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 1,637 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור הפסד להון העצמי במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכם ב-10.3% בחישוב שנתי, בהשוואה לתשואת רווח נקי להון העצמי של 18.3% בתקופה המקבילה אשתקד ול-14.1% בכל שנת 2007. סך ההפסדים שנרשמו ממימוש ניירות-ערך מגובי משכנתאות ומירידת ערך של ניירות-ערך מגובי נכסים במחצית הראשונה של השנה הסתכמו בסך של כ-3,603 מיליון ש"ח. בנטרול האמור לעיל, היה מגיע הבנק לרווח נקי בסך של 1,304 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,637 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 20.3%.

שיעור תשואת הרווח הנקי לאחר ניטרולים אלו היה מגיע ל-14.7%, בהשוואה ל-18.3% בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד מפעולות רגילות הסתכם ב-1,460 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי מפעולות רגילות בסך 1,406 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור ההפסד מפעולות רגילות להון העצמי במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכם ב-15.3% בחישוב שנתי, בהשוואה לתשואת רווח נקי להון העצמי של 15.6% בתקופה המקבילה אשתקד ול-12.3% בכל שנת 2007.

בניטרול האמור לעיל היה מגיע הבנק לרווח נקי מפעולות רגילות של 817 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,406 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 41.9%.

שיעור תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות לאחר ניטרולים אלו היה מגיע ל-9.1%, בהשוואה ל-15.6% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן השינויים בתוצאות הפעילות לתקופה ינואר-יוני:

2008		2007		2008	
השינוי	רווח בנטרוול	השינוי	2007	2008	
במיליוני ש"ח	ירידת ערך	במיליוני ש"ח			
%	ניירות ערך				
	מגובי נכסים				
					רווח (הפסד) נקי
(41.9)	817	(2,866)	1,406	(1,460)	מפעולות רגילות
					רווח, נטו, מפעולות
110.8	487	256	231	487	בלתי-רגילות לאחר מיסים
(20.3)	1,304	(2,610)	1,637	(973)	רווח (הפסד) נקי

ההפסד של הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2008, בהשוואה לרווח בתקופה המקבילה אשתקד, נבע בעיקר מהגורמים הבאים:

1. הפסד מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בסך של 69 מיליון ש"ח, לעומת רווח מפעילות מימון בסך של 3,775 מיליון ש"ח, ירידה בסך של 1,844 מיליון ש"ח.
  2. ירידה בהכנסות התפעוליות והאחרות בסך של 132 מיליון ש"ח.
  3. גידול בהוצאות התפעוליות והאחרות בסך של 462 מיליון ש"ח.
- לעומת זאת, השפיעו הגורמים הבאים על קיטון ההפסד:
1. ירידה בהפרשה לחובות מסופקים בסך של 99 מיליון ש"ח.
  2. ירידה בהפרשה למיסים בסך של 1,449 מיליון ש"ח.
  3. גידול ברווח, נטו, מפעולות בלתי רגילות בסך של 256 מיליון ש"ח.

ברבעון השני של השנה הסתכם הרווח הנקי ב-594 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,002 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 40.7%.

שיעור תשואת הרווח הנקי להון העצמי ברבעון השני הסתכם ב-13.8% בחישוב שנתי, בהשוואה ל-23.0% ברבעון המקביל אשתקד.

הרווח הנקי מפעולות רגילות ברבעון השני של שנת 2008 הסתכם ב-545 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-716 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 23.9%.

שיעור תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי ברבעון השני הסתכם ב-12.6% בחישוב שנתי, בהשוואה ל-16.1% ברבעון המקביל אשתקד.

להלן השינויים ברווחיות לרבעון השני:

השינוי	2007		2008	
	במיליוני ש"ח	%		
(23.9)	(171)	716	545	רווח נקי מפעולות רגילות
(82.9)	(237)	286	49	רווח, נטו, מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים
(40.7)	(408)	1,002	594	רווח נקי

הירידה ברווח הנקי של הקבוצה ברבעון השני של שנת 2008, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, נבעה בעיקר מהגורמים הבאים:

1. ירידה ברווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בסך של 52 מיליון ש"ח.
2. גידול בהפרשה לחובות מסופקים בסך של 50 מיליון ש"ח.
3. ירידה בהכנסות תפעוליות ואחרות בסך של 49 מיליון ש"ח.
4. גידול בהוצאות תפעוליות ואחרות בסך של 43 מיליון ש"ח.
5. קיטון ברווח, נטו, מפעולות בלתי רגילות בסך של 237 מיליון ש"ח.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

ההפסד מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-69 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך 3,775 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד נגרם כתוצאה מהפסדים על ניירות-ערך מגובי נכסים, בשל המשבר בארה"ב. לפרטים ראה פרק "פעילות קבוצת הבנק בניירות-ערך מגובי נכסים".

בניטרול ההפסדים אשר תוארו לעיל היה נרשם רווח מפעילות מימון בסך של 3,534 מיליון ש"ח, ירידה בשיעור של 6.4% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

להלן הגורמים העיקריים להפסד מפעילות מימון במחצית הראשונה של שנת 2008:

- הפסדים בגין השקעות של שלוחות הבנק בחו"ל בניירות-ערך מגובי נכסים בסך 3,603 מיליון ש"ח (לפרטים נוספים ראה גם בפרק "פעילות קבוצת הבנק בניירות-ערך מגובי נכסים").
- גידול בהפסד בסך של 158 מיליון ש"ח מתיק נגזרות אשראי בסניף ניו-יורק (בעיקר עסקות החלפת סיכון אשראי מסוג CDS (Credit Default Swaps)), המוצגות בשווי הוגן (לפרטים נוספים ראה גם בפרק "פעילות הבנק בארה"ב").
- גידול בהפסד בסך של 248 מיליון ש"ח הנובע ממדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים על בסיס שווי הוגן לעומת מדידת התוצאות בפעילות הפיננסית המאזנית על בסיס צבירה, בעיקר כתוצאה מירידת הריבית במיגזר הצמוד למדד. במחצית הראשונה של שנת 2008 נרשם בגין הפער האמור, הפסד של 426 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד של 178 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לעומת זאת, להלן גורמים עיקריים שקיזזו את ההפסד מפעילות מימון:

- גידול של 112 מיליון ש"ח בהכנסות מימון על ההון הפיננסי המושקע במיגזרי ההצמדה השונים, שנבע בעיקר מעלייה של 2.8% במדד הידוע במחצית הראשונה של שנת 2008 לעומת עלייה של 0.3% בתקופה המקבילה אשתקד.
- גידול של 100 מיליון ש"ח בגין הכנסות ריבית על חובות מסופקים שלא נזקפו לרווח והפסד בעבר. ברבעון השני של השנה הסתכם הרווח מפעילות מימון ב-1,943 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,995 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 2.6%.

פער הריבית הכולל במחצית הראשונה של שנת 2008 עמד על 1.27%, בהשוואה ל-1.15% בתקופה המקבילה אשתקד. פער הריבית במיגזר הלא-צמוד במחצית הראשונה של שנת 2008 הינו בשיעור של 2.15% בהשוואה ל-2.46% בתקופה המקבילה אשתקד, הירידה בפער הריבית במיגזר זה נובעת בעיקר מגידול בהיקף הפעילות החוץ מאזנית במכשירים פיננסיים ניגזרים המתבצעת במרווחים נמוכים יותר מאשר הפעילות המאזנית. פער הריבית במיגזר הצמוד למדד במחצית הראשונה של שנת 2008 הינו שלילי בשיעור של 0.48%, בהשוואה לפער חיובי בשיעור של 0.19% בתקופה המקבילה אשתקד. פער הריבית השלילי נבע ממדידת הרווח במכשירים ניגזרים על בסיס שווי הוגן לעומת מדידת התוצאות בפעילות הפיננסית המאזנית על בסיס צבירה וזאת בשל ירידת הריבית במיגזר הצמוד למדד אשר גרמה לעלייה בשווי ההוגן של מרכיב ההתחייבות הצמודה למדד במכשיר הנגזר. פער הריבית ללא השפעת הנגזרים במיגזר זה הינו בשיעור של 0.94%, בהשוואה ל-1.03% בתקופה המקבילה אשתקד. פער הריבית במיגזר מטבע-חוץ במחצית הראשונה של שנת 2008 הינו בשיעור של 0.65% בהשוואה ל-0.69% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן תרומת מיגזרי ההצמדה השונים לרווח מפעילות מימון:

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני			
2007		2008	
תרומה לרווח כולל השפעת נגזרים	היקף הפעילות % במיליוני ש"ח	תרומה לרווח כולל השפעת נגזרים	היקף הפעילות % במיליוני ש"ח
1,841	31.1	2,065	35.5
243	12.4	125	12.1
1,066	56.5	756	52.4
131	-	35	-
494	-	(3,050)	-
3,775	100	(69)	100

מטבע ישראלי:
לא-צמוד
צמוד למדד
מטבע-חוץ (כולל צמוד למטבע-חוץ)
מכשירים פיננסיים ניגזרים אחרים, נטו, שאינם ALM
הכנסות (הוצאות) מימון אחרות, נטו
סך הכל

המיגזר השקלי הלא-צמוד - הרווח מפעילות מימון במיגזר השקלי הלא-צמוד עלה ב-224 מיליון ש"ח, והסתכם ב-2,065 מיליון ש"ח, בעיקר כתוצאה מהגידול בהון הפיננסי המושקע במיגזר זה ומעלייה בהיקף הפעילות.

המיגזר השקלי הצמוד למדד - הרווח מפעילות מימון במיגזר השקלי הצמוד למדד ירד ב-118 מיליון ש"ח, והסתכם ברווח של 125 מיליון ש"ח. הירידה נבעה בעיקר ממדידת הרווח והפסד במכשירים ניגזרים על בסיס שווי הוגן לעומת מדידת התוצאות בפעילות הפיננסית המאזנית על בסיס צבירה כאמור לעיל. מנגד הירידה קוזה כתוצאה מעלייה בהכנסות על עודף הנכסים המושקע במיגזר בשל עליית המדד הידוע בשיעור של 2.8% במחצית הראשונה של שנת 2008 בהשוואה לעלייה של 0.3% בתקופה המקבילה אשתקד.

המיגזר הנקוב במטבע-חוץ וצמוד מטבע-חוץ - הרווח מפעילות מימון במיגזר זה ירד ב-310 מיליון ש"ח, והסתכם ב-756 מיליון ש"ח. יצויין כי בתוצאות הפעילות באופציות, בעיקר אופציות מטבע, אשר אינן נכללות בתוצאות המיגזר, נרשמו הכנסות בסך של 131 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-59 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מכשירים פיננסיים נגזרים אחרים, נטו - כולל את התוצאות, נטו, בפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, אשר לא הוגדרו כפעילות גידור או ALM, בעיקר תוצאות פעילות נגזרי אשראי, תוצאות פעילות מכשירים נגזרים המשובצים בפקדונות מובנים, וכן פעילות באופציות מטבע וריבית. במחצית הראשונה של שנת 2008 נרשמה הכנסה נטו בסך של 35 מיליון ש"ח, לעומת הכנסה נטו של 131 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נבעה בעיקר מגידול בהפסד בסך של 158 מיליון ש"ח בשל ירידה בשווי ההוגן של תיק נגזרות האשראי בסניף ניו-יורק. הירידה קוזזה כאמור מעלייה של 72 מיליון ש"ח ברווחים בגין אופציות.

הכנסות (הוצאות) מימון אחרות - במחצית הראשונה של שנת 2008 נרשמו הוצאות נטו בסך של 3,050 מיליון ש"ח,

שנבעו כאמור מהפסדים על ניירות-ערך מגובי נכסים.

בנטרול ההפסדים כאמור אשר נבעו בגין השקעות של שלוחות הבנק בחו"ל בניירות-ערך מגובי נכסים הסתכם הסעיף בהכנסות של 553 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-494 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר ההשפעה נבע מעלייה בהכנסות ריבית על חובות מסופקים שלא נזקפו לרווח והפסד בעבר. להלן התפתחות התוצאות מפעילות מימון לפי מיגזרי פעילות עיקריים:

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני			לששה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני			
השינוי	2007	2008	השינוי	2007	2008	
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		
1.8	504	513	1.9	979	998	מיגזר משקי הבית
(22.3)	318	247	(5.1)	632	600	מיגזר הבנקאות הפרטית
(0.8)	239	237	1.9	481	490	מיגזר עסקים קטנים
1.9	159	162	(25.4)	287	214	המיגזר המסחרי
16.3	509	592	(22.2)	1,046	814	המיגזר העסקי
(27.8)	266	192	-	350	(3,185)	מיגזר ניהול פיננסי
(2.6)	1,995	1,943	-	3,775	(69)	סך הכל

ההרעה בתוצאות מפעילות מימון במחצית הראשונה של השנה מתבטאת בעיקר במיגזר הניהול הפיננסי ובמיגזר העסקי. ההפסד מפעילות מימון במיגזר ניהול פיננסי נבע בעיקר בשל הפסדים של שלוחות הבנק בחו"ל בניירות-ערך מגובי נכסים מסוג MBS, ומכשירי CDO אשר נכללים בתוצאות מיגזר זה וכן בשל הפסדים על תיק נגזרות אשראי בסניף ניו-יורק. כמו-כן, הושפע ההפסד במיגזר בשל מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים על בסיס שווי הוגן לעומת מדידת התוצאות בפעילות הפיננסית המאזנית על בסיס צבירה. הירידה קוזזה כתוצאה מעלייה בהכנסות מימון על ההון הפיננסי, בעיקר בשל עליית המדד הידוע בשיעור של 2.8%, בהשוואה לעלייה של 0.3% בתקופה המקבילה אשתקד.

הירידה ברווח מפעילות מימון במיגזר העסקי נבעה בעיקר בשל הפסדים בגין השקעות של שלוחות הבנק בחו"ל בניירות-ערך מגובי נכסים, מסוג SIV, אשר נכללים בתוצאות מיגזר זה. בנטרול הפסדים אלו בסך 356 מיליון ש"ח, חלה עלייה של 11.9% ברווח המימוני של המיגזר.

הירידה ברווח מפעילות מימון במיגזר המסחרי נובעת בעיקר מתרומה שלילית של בנק פזיטיף בשקלים כתוצאה מירידה חדה בשער החליפין של הלירה הטורקית, ברבעון הראשון של שנת 2008.

הפרשה לחובות מסופקים נערכה בצורה שמרנית ובהתחשב בהערכות הסיכונים בתיק האשראי והסתכמה

במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-284 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-383 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 25.8%.

ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים הסתכמה ב-307 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-362 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. מחד, חל גידול בהפרשות בתקופת הדיווח שנבעו ממספר מצומצם של לקוחות, ומאידך גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות בסך של 125 מיליון ש"ח, הקטינו את ההפרשה.

ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים, המבוצעת בגין סיכונים שאינם מזוהים בתיקי חבויות הלקוחות, קטנה ב-23 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2008, ירידה שנבעה בעיקר מקיטון בהיקף החובות הבעייתיים בגינם מחושבת ההפרשה הנוספת וכן קיטון בהפרשה נוספת בגין "העדר מידע כספי בתיק לוויים". בתקופה המקבילה אשתקד חל גידול בסך של 21 מיליון ש"ח. יתרת ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה ב-377 מיליון ש"ח.

יתרת ההפרשה הכללית, שנקבעה על-פי הוראות המפקח על הבנקים, הסתכמה ביום 30 ביוני 2008 ב-682 מיליון ש"ח. סך ההפרשה הכללית וההפרשה הנוספת לחובות מסופקים הסתכמה בסך של 1,059 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,088 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007.

לפרטים נוספים ראה ביאור 11 לתמצית הדוחות הכספיים בדבר מרכיבי ההפרשה הספציפית וההפרשה הנוספת לחובות מסופקים.

ברבעון השני של השנה הסתכמה ההפרשה לחובות מסופקים ב-252 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-202 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 24.8%, אשר נבע בעיקר מגידול בהפרשה הספציפית שנבע ממספר מצומצם של לוויים.

בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, לווה, אשר כנגד מרבית האשראי שהועמד לרשותו רשם הבנק בשנים קודמות הפרשה לחובות מסופקים, פרע את יתרת חובו. השלכות פירעון החוב האמור, תקבלנה את ביטויין בסך של כ-120 מיליון ש"ח לאחר מיסים, ברבעון השלישי של שנת 2008.

להלן פרטים על ההפרשה לחובות מסופקים לתקופה ינואר-יוני 2008:

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		
2007	2008	
במיליון ש"ח		
660	723	הפרשה ספציפית במהלך התקופה
(279)	(291)	הקטנת ההפרשה הספציפית
(19)	(125)	גביית חובות שנמחקו בעבר
362	307	שינוי בהפרשה ספציפית
21	(23)	שינוי בהפרשה הנוספת
383	284	סך הכל
שיעור ההפרשה הספציפית מסך האשראי לציבור:		
0.38%	0.29%	מאזני
0.21%	0.17%	מאזני וחץ-מאזני

להלן ההתפתחות הרבעונית של ההפרשות לחובות מסופקים:

2007				2008		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
במיליון ש"ח						
200	162	78	125	72	235	הפרשה ספציפית
(19)	40	61	(134)	(40)	17	הפרשה נוספת
181	202	139	(9)	32	252	סך הכל
שיעור ההפרשה הספציפית מהאשראי לציבור:						
0.43%	0.38%	0.16%	0.24%	0.14%	0.44%	מאזני*
0.24%	0.21%	0.09%	0.14%	0.08%	0.25%	מאזני וחץ-מאזני*

* על בסיס שנתי.

להלן התפתחות התוצאות מפעילות מימון לפי מיגזרי פעילות עיקריים:

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני			לששה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני			
השינוי	2007	2008	השינוי	2007	2008	
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח		
(29.4)	51	36	(26.4)	91	67	מיגזר משקי הבית
-	10	10	7.1	14	15	מיגזר הבנקאות הפרטית
6.9	72	77	13.3	98	111	מיגזר עסקים קטנים
(27.8)	36	26	-	68	68	המיגזר המסחרי
212.1	33	103	(79.5)	112	23	המיגזר העסקי
24.8	202	252	(25.8)	383	284	סך הכל

ההפסד מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2008

ב-353 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך 3,392 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-2,489 מיליון ש"ח, בהשוואה

ל-2,621 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 5.0%.

ההכנסות מפעילות בשוק ההון במחצית הראשונה של שנת 2008 קטנו בשיעור של 9.6% והסתכמו ב-742 מיליון ש"ח,

בהשוואה ל-821 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסות מעמלות מפעילות בניירות-ערך הסתכמו ב-503 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-483 מיליון ש"ח בתקופה

המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 4.1% שנבע מגידול בהיקפי הפעילות.

ההכנסות מדמי ניהול קופות-גמל הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-89 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-189 מיליון

ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 52.9%, הנובעת ממכירת הזכויות לניהול קופות הגמל של הבנק

שעיקרה בוצעה במהלך שנת 2007 והסתיימה בתום הרבעון הראשון של שנת 2008.

ההכנסות מדמי ניהול קרנות נאמנות אשר נבעו מפעילות חברות הבת בחו"ל, הסתכמו במחצית הראשונה של

שנת 2008 ב-11 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-24 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 54.2%.

ההכנסות מדמי הפצה של קרנות נאמנות הגיעו לסך של 104 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-114 מיליון ש"ח בתקופה

המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 8.8%.

כמו-כן ההכנסות מדמי תפעול קופות-גמל וקרנות נאמנות הסתכמו ב-35 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-11 מיליון ש"ח

בתקופה מקבילה אשתקד.

בהשקעות במניות, נרשם רווח, נטו, בסך של 21 מיליון ש"ח, במחצית הראשונה של שנת 2008, בהשוואה לרווח

נטו בסך של 144 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח במחצית הראשונה של שנת 2008 נבע ממכירת

מניות מסטרקד ומדיבידנד ממניות שנמצאות בידי כונס נכסים, מהרווח קוזה הפרשה לירידת ערך מהשקעה

במניות. בתקופה המקבילה אשתקד, נרשמו בעיקר הכנסות מדיבידנד ממניות שנמצאות בידי כונס נכסים.

ההכנסות התפעוליות והאחרות, שאינן נובעות משוק ההון ומהשקעה במניות, הסתכמו במחצית הראשונה של

שנת 2008 ב-1,726 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,656 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 4.2%.

בתרומת חברות כרטיסי האשראי להכנסות התפעוליות של קבוצת הבנק (לפני ניכוי הוצאות המתייחסות לפעילות

זו) חלה עלייה והיא הסתכמה ב-667 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-601 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של

11.0% שנבע מגידול בהיקפי הפעילות.

כמו-כן חל גידול בהכנסות מטיפול באשראי ועריכת חוזים שהסתכמו ב-204 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-184 מיליון ש"ח

בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-4,179 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,717 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 12.4%. ברבעון השני של השנה הסתכמו הוצאות ב-1,911 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,868 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 2.3%. **הוצאות לשכר** במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכמו ב-2,548 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,253 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 13.1%. הגידול נבע בעיקר כתוצאה מתוכנית פרישה מרצון כמתואר להלן ומהשלכות הסכם השכר על הפרשות הסוציאליות. מנגד, קוזזו עליות אלו על-ידי ירידה בהפרשה לבנוס והשפעת ירידת מחיר מניית הבנק על הוצאות בגין יחידות הפנטום.

בחודש מרץ 2008 החליט דירקטוריון הבנק להציע לעובדים תוכנית פרישה מרצון, בעלות של 250 מיליון ש"ח, אשר הוצאה בגינה נכללה בדוחות הכספיים לשנת 2007.

נוכח פניות של עובדים נוספים שבקשתם לפרוש נדחתה במסגרת התוכנית האמורה, החליט דירקטוריון הבנק בחודש מאי 2008 להציע תוכנית נוספת לפרישה מרצון בעלות של 300 מיליון ש"ח, אשר עלותה נזקפה לדוח רווח והפסד ברבעון הראשון של שנת 2008.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו ב-669 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-615 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 8.8%, בעיקר עקב גידול בהוצאות פחת על תוכנות, גידול במיסים לרשויות מקומיות והוצאות עבור אנרגיה.

ההוצאות האחרות הסתכמו ב-962 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-849 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 13.3%, שנבע בעיקר מגידול בהוצאות עמלות המשולמות על פעילויות בתחום ניירות-ערך ובתחום כרטיסי אשראי, עקב גידול בהיקפי הפעילות, בהוצאות פרסום ושיווק ובהפרשה לתביעות.

שיעור כיסוי הוצאות התפעוליות והאחרות על-ידי ההכנסות התפעוליות והאחרות הגיע ל-59.6%, בהשוואה ל-70.5% בתקופה המקבילה אשתקד ול-66.1% בכל שנת 2007.

יחס הוצאה להכנסה, המחושב לפי יחס הוצאות התפעוליות והאחרות לרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים והכנסות תפעוליות ואחרות, הגיע בניטרול הפסדים בגין השקעות הבנק בניירות-ערך מגובי נכסים ותוכנית פרישה מרצון, ל-69.4%, בהשוואה ל-58.1% בתקופה המקבילה אשתקד ול-65.2% בכל שנת 2007.

ההפסד מפעולות רגילות לפני מיסים הסתכם ב-2,043 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך 2,296 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון השני של השנה הסתכם הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים ב-985 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,179 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 16.5%.

ההפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעולות רגילות הסתכמה במחצית הראשונה של שנת 2008 בהטבת מס בסך של 521 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות מיסים בסך של 928 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ביום 26 בפברואר שנת 2008 אישרה הכנסת שינויים בחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 וזאת נוכח ירידת שיעורי האינפלציה בישראל בשנים האחרונות. בעיקרו, החוק האמור קובע, כי השלכות השינוי במדד המחירים לצרכן החל מיום 1 בינואר 2008 לא יכללו בחישוב ההכנסה החייבת לצרכי מס הכנסה. להערכת הבנק, כתוצאה מכך יגדלו הוצאות המס של הבנק החל ממועד זה, כך שכל עלייה במדד המחירים לצרכן של 1% תגרום לעלייה של כ-40 מיליון ש"ח בהוצאות המס, בהשוואה להוצאות המס לפני ביטול החוק. עליית המדד במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכמה ב-2.8%.

ההפסד מפעולות רגילות לאחר מיסים הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-1,522 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 1,368 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ברבעון השני של השנה הסתכם הרווח מפעולות רגילות לאחר מיסים ב-554 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-739 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 25.0%.

החלק בתוצאות מפעולות רגילות של חברות כלולות, נטו לאחר מיסים, הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2008 ברווח בסך של 13 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-118 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בתקופה המקבילה אשתקד עיקר התרומה לרווח נבע מכלל החזקות עסקי ביטוח שתרמה 92 מיליון ש"ח. תרומה גבוהה זו נבעה מרווח מהנפקת חברה בת ומהשפעת שינוי הטיפול של חברות הביטוח בעתודה לסיכונים מיוחדים.

חלקם של בעלי-מניות חיצוניים בתוצאות נטו של חברות מאוחדות הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2008 בחלקם בהפסד של 49 מיליון ש"ח, כתוצאה מתרומה שלילית בשקלים של בנק פוזיטיף, זאת כתוצאה מתיסוף משמעותי של השקל מול הלירה התורכית, בהשוואה לחלקם ברווח שהסתכם ב-80 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח (ההפסד) הנקי מפעולות רגילות הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2008 בהפסד של 1,460 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח של 1,406 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השני של השנה הסתכם הרווח הנקי מפעולות רגילות ב-545 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-716 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 23.9%.

הרווח, נטו, מפעולות בלתי-רגילות, לאחר מיסים, הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-487 מיליון ש"ח ונבע מרווח ממכירת זכויות לניהול קופות-גמל בסך של 437 מיליון ש"ח ומרווח ממכירת בנק מסד בסך של 50 מיליון ש"ח. בתקופה המקבילה בשנת 2007 הסתכם הסעיף ברווח של כ-231 מיליון ש"ח ונבע בעיקר ממכירת זכויות לניהול קופות-גמל בסך של 290 מיליון ש"ח בניכוי הוצאות מיסים נדחים בגין המימוש הצפוי של ההשקעות בבנק יהב ובבנק מסד בסך של כ-74 מיליון ש"ח.

הרווח (ההפסד) הנקי של קבוצת הבנק הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2008 בהפסד בסך של 973 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח של 1,637 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השני של שנת 2008 הסתכם הרווח הנקי ב-594 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,002 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 40.7%.

הרווח (ההפסד) הנקי למניה הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2008 בהפסד של 0.75 ש"ח, בהשוואה לרווח של 1.30 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן פרטים על התשואה להון במונחים שנתיים (באחוזים):

בששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני	
2007	2008
15.6	(15.3)
18.3	(10.3)
	תשואת הרווח (ההפסד) הנקי מפעולות רגילות
	תשואת הרווח (ההפסד) הנקי

2007					2008		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	שנת 2007	רבעון ראשון	רבעון שני	
							תשואת הרווח
							(ההפסד) הנקי
16.0%	16.1%	18.4%	*2.0%	12.3%	*(36.8%)	12.6%	מפעולות רגילות
							תשואת הרווח
14.6%	23.0%	18.3%	*4.6%	14.1%	*(29.8%)	13.8%	(ההפסד) הנקי

* התשואות להון ברבעון הראשון של שנת 2008 וברבעון הרביעי של שנת 2007 הושפעו בעיקר מהפסדים שנקפו לדוח רווח והפסד, בגין השקעות הבנק בניירות-ערך מגובי נכסים, כאמור לעיל.

להלן התשוואות בניטרול השפעות אלו:

ששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2007	2008	
15.6%	9.1%	תשוואת הרווח הנקי מפעולות רגילות
18.3%	14.7%	תשוואת הרווח הנקי

2007					2008		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	שנת 2007	רבעון ראשון	רבעון שני	
16.0%	16.1%	20.2%	17.5%	16.4%	5.6%	13.0%	תשוואת הרווח הנקי מפעולות רגילות
14.6%	23.0%	20.1%	20.4%	18.3%	15.9%	14.2%	תשוואת הרווח הנקי

התפתחות סעיפי המאזן

המאזן המאוחד הסתכם ב-300.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-303.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007, ירידה בשיעור של 0.7%.

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

השינוי %	31.12.2007	30.6.2008	
	במיליוני ש"ח		
(0.7)	(2,082)	302,991	300,909 סך הכל מאזן
3.2	6,559	205,016	211,575 אשראי לציבור
18.5	6,603	35,695	42,298 מזומנים ופקדונות בבנקים
(34.9)	(16,802)	48,115	31,313 ניירות-ערך
(2.1)	(4,795)	231,750	226,955 פקדונות הציבור
1.6	299	18,812	19,111 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(0.1)	(20)	18,778	18,758 הון עצמי

פעילות חוץ-מאזנית

להלן ההתפתחות ביתרת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק⁽¹⁾

השינוי %	31.12.2007	30.6.2008	
	במיליוני ש"ח		
1.7	7,438	442,561	449,999 תיקי ניירות-ערך של לקוחות
(1.2)	(886)	74,983	74,097 קופות-גמל וקרנות השתלמות
(9.0)	(3,616)	40,110	36,494 קרנות נאמנות ⁽²⁾
0.5	2,936	557,654	560,590 סך הכל ⁽¹⁾

- (1) כולל נכסי לקוחות לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי תפעול ומשמורת, ובשנת 2007 גם שירותי ניהול.
 (2) היתרות משקפות את החזקות לקוחות הבנק בקרנות נאמנות.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2008 הסתכם ב-211.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-205.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007, גידול בשיעור של 3.2%. הגידול הושפע מעלייה בענף הבינוי והנדל"ן ובענף אנשים פרטיים. יצוין כי הייסוף בשער השקל ביחס למרבית מטבעות החוץ גרם למיתון הגידול באשראי לציבור בשיעור של כ-2.9%. כמו-כן, חל קיטון בסך של כ-1.9 מיליארד ש"ח, כתוצאה מהפסקת איחוד נתוני בנק מסד לאחר מכירתו. לפרטים בדבר השינויים באשראי לציבור לפי מיגזרי פעילות - ראה בפרק "תוצאות פעילות מיגזרי הפעילות של קבוצת הבנק".

סיכון האשראי הכולל לציבור ליום 30 ביוני 2008 הסתכם ב-374.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-385.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007, ירידה בשיעור של 2.9%. הירידה נובעת בעיקר מענף שירותים פיננסיים בסך של כ-21.5 מיליארד ש"ח, שנבעה ממכירת תיק ה-MBS בסניף ניו-יורק, מהפרשות לירידת ערך של נירות-ערך מגובי נכסים וקיטון במסגרות אשראי לא מנוצלות בעיקר בארה"ב.

מנגד קיזזו עלייה זו הגידול באנשים פרטים בהלוואות לדיור ואחרות בסך של כ-3.0 מיליארד ש"ח ומגידול בענף בינוי ונדל"ן בסך של כ-4.2 מיליארד ש"ח.

להלן התפתחות סיכון האשראי הכולל* לציבור לפי ענפי משק עיקריים:

ענף המשק	31 בדצמבר 2007			30 ביוני 2008		
	שיעור השני	שיעור מסך הכל	סיכון אשראי כולל לציבור במיליוני ש"ח	שיעור מסך הכל	שיעור מסך הכל	סיכון אשראי כולל לציבור במיליוני ש"ח
	%	%		%	%	
חקלאות	0.9	0.5	1,794	0.5		1,810
תעשייה	1.9	11.4	43,993	12.0		44,832
בינוי ונדל"ן	7.0	15.5	59,639	17.0		63,810
חשמל ומים	8.6	1.8	6,767	2.0		7,352
מסחר	(2.9)	6.0	23,310	6.0		22,624
בתי-מלון, שירותי הארחה ואוכל	18.4	2.2	8,404	2.7		9,948
תחבורה ואחסנה	7.1	2.1	8,223	2.4		8,804
תקשורת ושירותי מחשב	1.3	1.9	7,515	2.0		7,616
שירותים פיננסיים	(25.0)	22.4	86,183	17.3		64,656
שירותים עסקיים ואחרים	4.3	3.6	13,770	3.8		14,358
שירותים ציבוריים וקהילתיים	(2.6)	2.6	9,972	2.6		9,710
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	5.3	7.8	30,145	8.5		31,757
אנשים פרטיים - אחר	1.6	20.8	80,540	21.8		81,853
חייבים אחרים בגין כרטיסי אשראי	0.9	1.4	5,277	1.4		5,322
סך הכל	(2.9)	100.0	385,532	100.0		374,452

* לרבות סיכון אשראי חוץ-מאזני, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו כנגד הציבור וניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ובוצעו כנגד הציבור.

אשראי ללווים בעייתיים

להלן התפתחות החובות הבעייתיים⁽¹⁾ לפי הסיווגים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים:

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני		
	2007	2008	
			חובות בעייתיים⁽¹⁾
3,820	4,312	3,366	שאינם נושאים הכנסה
1,536	1,452	1,167	שאורגנו מחדש ^{(2)(ב)}
338	908	364	המיועדים לארגון מחדש ^{(3)(ג)}
1,164	1,241	616	בפיגור זמני
6,261	6,627	5,331	בהשגחה מיוחדת ^{(4)(א)}
13,119	14,540	10,844	סך הכל אשראי מאזני ללווים בעייתיים ⁽¹⁾
1,512	1,674	1,364	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין לווים בעייתיים ⁽⁵⁾⁽¹⁾
20	96	16	אגרות-חוב של לווים בעייתיים
1	2	9	נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של לווים בעייתיים
14,652	16,312	12,233	סיכון אשראי כולל בגין לווים בעייתיים ⁽¹⁾
530	484	374	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
499	436	436	(א) מזה: אשראי לדיוור, שבגיננו קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור
4,085	4,790	3,604	(ב) מזה: חובות בניגים קיימת הפרשה ספציפית ⁽⁴⁾

- (1) לא כולל חובות בעייתיים המכוסים על-ידי ביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) אשראי שאורגן מחדש במהלך השנה השוטפת, וכן אשראי שאורגן מחדש בשנים קודמות עם יותר על הכנסות.
- (3) אשראי ללווים, אשר לנביו קיימת החלטה על ארגון מחדש, אך הארגון מחדש טרם בוצע בפועל.
- (4) למעט אשראי לדיוור שבגיננו קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור.
- (5) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, למעט בגין ערבויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי.

ניירות הערך שבהחזקת קבוצת הבנק הסתכמו ב-31.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-48.1 מיליארד ש"ח בסוף

שנת 2007, קיטון בשיעור של 34.9%.

הירידה נבעה בעיקר ממכירת השקעות הבנק בסניף ניו-יורק בניירות-ערך מסוג MBS שיתרתם לתחילת השנה הסתכמה בסך של כ-13.5 מיליארד ש"ח (סכום זה כולל השפעת ייסוף השקל בסך של כ-1.9 מיליארד ש"ח), כמתואר בפרק "פעילות קבוצת הבנק בניירות-ערך מגובי נכסים".

כמו-כן תרמו לירידה פדיון של אגרות-חוב של בנקים זרים בסך של 1.5 מיליארד ש"ח, והפסקת איחוד נתוני בנק מסד כתוצאה ממכירתו בסך של כ-0.8 מיליארד ש"ח.

הבנק חבר במסלוקת הבורסה לניירות-ערך בע"מ ובמסלוקת מעו"ף בע"מ.

נכון ליום 30 ביוני 2008, שיעבד הבנק אגרות-חוב בהיקף של 169 מיליון ש"ח למסלוקת הבורסה ואגרות-חוב בהיקף של 1,507 מיליון ש"ח למסלוקת המעו"ף, להבטחת פעילות לקוחותיו ובגין הערבות ההדדית של חברי המסלוקה.

כמו-כן, חתם הבנק על אגרת-חוב לטובת בנק ישראל להבטחת אשראי שהבנק קיבל או יקבל מבנק ישראל. לפי אגרת-חוב זו, הבנק שיעבד לטובת בנק ישראל בשעבוד צף מלאי אגרות-חוב מסוג גילון ושחר עד לסך של 4.9 מיליארד ש"ח, נכון ליום 30 ביוני 2008.

להלן התפלגות תיק ניירות הערך לפי מיגזרי ההצמדה השונים:

ש"ח	31.12.07	30.6.08	
ש"ח	מיליוני ש"ח		
			מטבע ישראל:
(2.7)	(366)	13,564	13,198
			לא-צמוד
(13.6)	(292)	2,152	1,860
			צמוד למדד
(52.1)	(15,872)	30,493	14,621
			מטבע-חוץ (כולל צמוד למטבע-חוץ)*
(14.3)	(272)	1,906	1,634
			פריטים לא כספיים
(34.9)	(16,802)	48,115	31,313
			סך הכל

* לפרטים נוספים בדבר השקעות הבנק בניירות-ערך מגובי נכסים, ראה ביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים והפרק "פעילות קבוצת הבנק בניירות-ערך מגובי נכסים".

היקף הפקדונות הסתכם ב-238.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-243.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007.

פקדונות אלה כוללים את פקדונות הציבור, פקדונות הממשלה ופקדונות מבנק ישראל ומבנקים אחרים.

פקדונות הציבור הסתכמו ב-227.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-231.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007, קיטון בשיעור של 2.1%.

הקיטון נגרם על-ידי פירעון פקדונות מסוג Callable CDS והשפעת הייסוף בשער החליפין של השקל ביחס למרבית מטבעות החוץ ומהפסקת איחוד נתוני בנק מסד כתוצאה ממכירתו. גידול בגיוס פקדונות בישראל קיזז קיטון זה.

פקדונות מבנקים הסתכמו ב-10.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-9.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007, גידול בשיעור של 10.9%.

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים הסתכמו ב-19.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-18.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007.

השינוי נובע בעיקר מהנפקת כתבי התחייבות נדחים בסך של 1.7 מיליארד ש"ח. גידול זה קוזז מפירעון של כתבי התחייבות ושטרי הון בסך של 1.4 מיליארד ש"ח.

ההון העצמי הסתכם ב-18.76 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-18.78 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007, קיטון בשיעור של 0.1%. הירידה בהון העצמי נבעה בעיקר מהפסד לתקופה בסך של 1.0 מיליארד ש"ח, שקוזה על-ידי הנפקת הון בסך של 0.7 מיליארד ש"ח.

יחס ההון העצמי למאזן הגיע לשיעור של 6.2%, בדומה לסוף שנת 2007.

יחס ההון לרכיבי סיכון הגיע לשיעור של 11.01%, בהשוואה ל-10.26% בסוף שנת 2007.

יחס ההון הראשוני (TIER 1) לרכיבי סיכון הגיע לשיעור של 7.65%, בהשוואה ל-7.50% בסוף שנת 2007. ההון הראשוני כולל שטרי-הון נדחים בסך של 1,446 מיליון ש"ח, שאושרו על-ידי המפקח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים", שתרומתם הינה כ-0.5% ליחס ההון הראשוני.

יחס ההון המשני (TIER 2) לרכיבי סיכון הגיע לשיעור של 3.37%, בהשוואה ל-2.77% בסוף שנת 2007. ההון המשני כולל הון משני עליון (שטרי הון נדחים והפרשה כללית לחובות מסופקים), שיתרתו ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה ב-1,475 מיליון ש"ח, ותרומתו ליחס ההון הכולל הינה 0.55%.

להלן השינויים העיקריים בהון הכולל לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון בתקופה ינואר-יוני, 2008: בחודש אפריל 2008 הקצה הבנק לקרן יורק (York Capital Management) 52,500,000 מניות רגילות של הבנק ו-7,500,000 אופציות ניתנות למימוש למניות בתמורה לסך של 735 מיליון ש"ח. במהלך ששת החודשים הראשונים של השנה גייס הבנק כתבי התחייבות המהווים הון משני בסך של 1,734 מיליון ש"ח. גידול זה קוזז מהפסקת הכללתם של כתבי התחייבות נדחים כחלק מההון המשני בסך של 0.5 מיליארד ש"ח.

במחצית השנייה של שנת 2008 יחדל חלק מכתבי ההתחייבות הנדחים בסך של כ-0.4 מיליארד ש"ח, המהווים הון משני לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון, להיחשב כהון משני, וזאת בהתאם לכללים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים בכל הקשור בהכרה בכתבי התחייבות מסוג זה כהון משני של תאגידים בנקאיים.

יצוין, כי האמור לעיל בדבר יעדי הגדלת יחס ההון והדרכים להשגתם הינן בגדר "מידע צופה פני עתיד" והגשמתו תלויה הן בגורמים חיצוניים כמו מצב שוק ההון, התנאים הכלכליים בארץ ובחול" והן בתוכניות העסקיות של הבנק. לפיכך, קיימת אפשרות שהבנק לא יוכל לעמוד ביעדים אלו.

בחודש מאי 2008 דירקטוריון הבנק חזר ואישר את החלטות הבנק מיום 16 בינואר 2008 ומיום 20 במאי 2008 להתקדם במיתווה שיביא את הבנק ליחס הון לרכיבי סיכון בשיעור של 11% בסוף שנת 2008 וליחס הון של 12% בסוף שנת 2009.

הדירקטוריון בחן את האפשרויות השונות הנתונות בפניו, בהתאם לתוכניות העבודה של הבנק, להגדיל את ההון של הבנק על רכיביו השונים, בין בדרך של הנפקת הון ראשוני, הון ראשוני מורכב (היברידי) והון מישני. בשלב זה קיבל הבנק את ההחלטות הבאות:

1. לאשר גיוס הון משני, באמצעות הנפקת כתבי התחייבות (סדרה י'), בסכום של עד ל-2 מיליארד ש"ח ע.ג. הנפקות במסגרת זו אמורות להתבצע על-ידי הפועלים הנפקות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק (להלן: "הפועלים הנפקות").

לצורך ביצוע הנפקות כאלה, פעלה הפועלים הנפקות לתקן את תשקיף המדף שפרסמה ביום 20 במרץ 2007 (להלן: "תשקיף המדף"). בדבר הנפקת סדרה י' האמורה, באופן שהפועלים הנפקות תוכל להנפיק על-פי תשקיף המדף, כתבי התחייבות נדחים מסדרה י', בסכום כולל של עד ל-3 מיליארד ש"ח, במקום 1 מיליארד ש"ח, על-פי תשקיף המדף הקיים.

תנאי כתבי ההתחייבות שיונפקו על-ידי פועלים הנפקות, לאחר תיקון תשקיף המדף, יהיו כמפורט בתשקיף המדף. בכוונת הבנק לפנות למפקח על הבנקים כדי לקבל את אישורו להכרה בכתבי ההתחייבות הנדחים שיונפקו כאמור, כהון משני של הבנק, כאמור בתשקיף המדף.

2. לאשר הנפקה של הון ראשוני מורכב (היברידי) באמצעות הנפקת שטרי הון נדחים (סדרה ג'), צמודים למדד המחירים לצרכן בסכום של עד 800 מיליון ש"ח ע"נ בהנפקות פרטיות למשקיעים מסווגים. הנפקות אלה אמורות להרחיב את סדרת שטרי הון הנדחים מסוג זה (סדרה ג'), ותנאי שטרי הון הנדחים שיונפקו במסגרתן יהיו זהים לתנאי שטרי הון הנדחים אותם הנפיק הבנק מתוך אותה סדרה, כמפורט בדוח המיידית שפרסם הבנק ביום 5 בנובמבר 2007.

הבנק קיבל ב-29 באוקטובר 2007 את אישורו של המפקח על הבנקים להכרה בשטרי הון הנדחים (סדרה ג') שיונפקו כמכשירי הון מורכבים, כחלק מההון הראשוני של הבנק, כמפורט בדוח המיידית מיום 5 בנובמבר 2007.

3. לאשר גיוס הון משני, באמצעות הנפקת כתבי התחייבות נדחים (סדרה י"א) שאינם צמודים למדד כלשהו, בסכום של עד 900 מיליון ש"ח ע"נ, באמצעות הפועלים הנפקות, בהצעה לציבור בדרך של הצעה אחידה במכרז על מחיר היחידה. הנפקות במסגרת זו אמורות להרחיב את סדרת כתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה י"א) ותנאי כתבי ההתחייבות שיונפקו יהיו כמפורט בתשקיף המדף של הפועלים הנפקות מיום 20 במרץ 2007. הבנק קיבל ביום 12 בפברואר 2007 את אישורו של המפקח על הבנקים להכרה בכתבי ההתחייבות הנדחים כהון משני, כמפורט בתשקיף המדף מיום 20 במרץ 2007.

4. לאשר גיוס הון משני באמצעות תשקיף מדף שיפורסם על-ידי הפועלים הנפקות, על-פיו יוצעו לציבור עד 18 סדרות של תעודות התחייבות, בערך נקוב של עד 5 מיליארד ש"ח לכל סדרה. סדרות אלה עשויות לכלול סדרות של אגרות חוב בדרגת פירעון רגילה, אשר תהיה שווה לדרגת הפירעון של כלל הפיקדונות המופקדים בבנק מעת לעת ו/או סדרות של כתבי התחייבות נדחים, אשר יעמדו בדרגת פירעון נדחית לאחר כל יתר ההתחייבויות האחרות של הפועלים הנפקות ושל הבנק, אשר לא נקבעה להן דרגת פירעון שווה או נחותה מזו של כתבי ההתחייבות הנדחים מאותה סדרה. עיתוי ההנפקות, היקפן והמבנה הסופי של כל אחת מהן טרם נקבעו. ככל שיונפקו כתבי התחייבות נדחים במסגרת סדרות כאמור לעיל, הנפקתן תהיה כפופה לקבלת אישורו של המפקח על הבנקים להכרה בהם כהון משני.

תוצאות פעולות מיגורי הפעילות של קבוצת הבנק

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה באמצעות הבנק, חברות בת, סניפים ונציגויות, בכל תחומי הבנקאות, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה.

כמו-כן, יש לבנק השקעות, בעיקר בתחום הביטוח והנדל"ן, באמצעות חברות כלולות.

הפעילות של קבוצת הבנק מנוהלת באמצעות שישה מיגורי פעילות עיקריים. החלוקה למיגורי הפעילות מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות הנכללים בכל אחד מהמיגורים. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה.

מיגורי הפעילות מוצגים בהתאם למאפיינים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים. תיאור מפורט של מיגורי הפעילות ואופן המדידה שלהם נכלל בדוח השנתי ל-2007.

הבנק מכר את מלוא החזקותיו בבנק מסד, כתוצאה מכך חדל מלכלול בדוחותיו הכספיים מתחילת הרבעון השני את היתרות ואת חלקו בתוצאות הפעילות של בנק מסד. עיקר ההשפעה חלה במיגור משקי הבית בו התרכזה מרבית הפעילות של בנק מסד.

להלן תוצאות פעילות קבוצת הבנק על-פי מיגורים:

א. רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות:

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני				לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני				
השינוי	2007	2008	השינוי	2007	2008			
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח				
31.4	22	70	(23.3)	(34)	146	112	מיגור משקי הבית	
(57.8)	(67)	116	(38.1)	(86)	226	140	מיגור הבנקאות הפרטית	
(7.0)	(3)	43	(23.7)	(27)	114	87	מיגור עסקים קטנים	
29.3	12	41	(77.5)	(55)	71	16	המיגור המסחרי	
(18.0)	(48)	267	(37.0)	(210)	567	357	המיגור העסקי	
(55.9)	(71)	127	(1,153.3)	(2,445)	212	(2,233)	מיגור ניהול פיננסי	
(30.8)	(16)	52	(12.9)	(9)	70	61	אחרים והתאמות	
(23.9)	(171)	716	(203.8)	(2,866)	1,406	(1,460)	סך הכל	

ב. רווח (הפסד) נקי*:

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני				לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני				
השינוי	2007	2008	השינוי	2007	2008			
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח				
(46.5)	(101)	217	53.6	135	252	387	מיגור משקי הבית	
(70.9)	(144)	203	(11.5)	(36)	313	277	מיגור הבנקאות הפרטית	
(22.2)	(14)	63	(3.0)	(4)	134	130	מיגור עסקים קטנים	
15.2	7	46	(68.4)	(52)	76	24	המיגור המסחרי	
(21.5)	(60)	279	(35.4)	(205)	579	374	המיגור העסקי	
(53.8)	(77)	143	(1,119.7)	(2,441)	218	(2,223)	מיגור ניהול פיננסי	
(37.3)	(19)	51	(10.8)	(7)	65	58	אחרים והתאמות	
(40.7)	(408)	1,002	(159.4)	(2,610)	1,637	(973)	סך הכל	

* הרווח (ההפסד) הנקי, על-פי הוראות בנק ישראל, כולל גם את התוצאות ממכירות של חברות מוחזקות ונכסים אחרים, הנכללות בסעיף רווח נקי מפעולות בלתי רגילות.

ג. יתרות מאזניות:

אשראי לציבור

השינוי		31.12.07	30.6.08	
%		במיליוני ש"ח		
5.3	2,397	45,083	47,480	מיגזר משקי הבית
(2.8)	(691)	24,860	24,169	מיגזר הבנקאות הפרטית
(1.2)	(253)	20,511	20,258	מיגזר עסקים קטנים
9.2	1,727	18,791	20,518	המיגזר המסחרי
3.5	3,305	95,270	98,575	המיגזר העסקי
14.8	74	501	575	מיגזר ניהול פיננסי
3.2	6,559	205,016	211,575	סך הכל
מזה אשראי צרכני בישראל ללא הלוואות לדיור:				
9.8	1,727	17,565	19,292	מיגזר משקי הבית
1.2	71	5,920	5,991	מיגזר הבנקאות הפרטית
(2.9)	(474)	16,228	15,754	מיגזר עסקים קטנים
3.9	1,205	31,125	32,330	הלוואות לדיור בישראל

פקדונות הציבור

השינוי		31.12.07	30.6.08	
%		במיליוני ש"ח		
0.1	52	35,821	35,873	מיגזר משקי הבית
(5.9)	(6,845)	115,827	108,982	מיגזר הבנקאות הפרטית
(0.4)	(74)	18,059	17,985	מיגזר עסקים קטנים
6.7	555	8,266	8,821	המיגזר המסחרי
21.4	7,748	36,129	43,877	המיגזר העסקי
(35.3)	(6,231)	17,648	11,417	מיגזר ניהול פיננסי
(2.1)	(4,795)	231,750	226,955	סך הכל

הירידה במיגזר בנקאות פרטית נבע משחיקת יתרות מאחר וחלק משמעותי נובע מיתרות במט"ח שנשחקו כתוצאה מייסוף השקל.

ד. נכסי הציבור:

נכסי הציבור המנוהלים⁽¹⁾

השינוי		31.12.07	30.6.08	
%		במיליוני ש"ח		
(68.2)	(19,589)	28,706	9,117	מיגזר מישקי הבית
(10.0)	(11,977)	120,118	108,141	מיגזר הבנקאות הפרטית
(36.7)	(4,774)	13,008	8,234	מיגזר עסקים קטנים
(35.7)	(3,166)	8,866	5,700	המיגזר המסחרי
3.1	10,361	335,572	345,933	המיגזר העסקי
62.4	32,081	51,384	83,465	אחרים והתאמות
0.5	2,936	557,654	560,590	סך הכל

(1) כולל נכסי לקוחות לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי תפעול ומשמורת, ובשנת 2007 גם שירותי ניהול.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של המיגזרים העיקריים, כשהם מפולחים לפעילויות משנה:

מיגזר משקי הבית

הרווח הנקי מפעולות רגילות של מיגזר משקי הבית הסתכם ב-112 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-146 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד קיטון בשיעור של 23.3%.

כתוצאה ממכירת בנק מסד, לא נכללו בדוחותיו הכספיים תוצאות פעולותיו המיוחדות למיגזר משקי בית, החל מהרבעון השני של שנת 2008.

הכנסות המיגזר במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכמו ב-1,723 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,704 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 1.1%, אשר נבע מעלייה בהכנסות מבנקאות ופיננסים וכרטיסי אשראי. מנגד חלה ירידה בהכנסות המיגזר בחו"ל בעיקר עקב שחיקת שער חליפין של הלירה התורכית במהלך הרבעון הראשון השנה. כמו-כן, כתוצאה ממכירת בנק מסד, לא נכללו בדוחות תוצאות פעולותיו המיוחדות למיגזר משקי הבית, החל מהרבעון השני לשנת 2008.

הכנסות המימון במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכמו ב-998 מיליון ש"ח בהשוואה ל-979 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 1.9%, אשר נבע בעיקר מגידול באשראי הצרכני, וקוזז עקב הפסד בפעילות המיגזר בתורכיה, בעיקר עקב שחיקת שער חליפין של הלירה התורכית כאמור לעיל.

ההפרשה לחובות מסופקים במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכמה ב-67 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-91 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות המיגזר גדלו ב-10.4%, והסתכמו ב-1,456 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,319 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, הגידול נבע בעיקר כתוצאה מתוכנית פרישה מרצון ומהשלכות הסכם השכר על ההפרשות הסוציאליות. מנגד קוזזו עליות אלו על-ידי ירידה בהפרשה לבנוס והשפעת ירידת מחיר מניית הבנק על ההוצאות בגין יחידות הפנטום.

בתוצאות המיגזר נכלל רווח מפעולות בלתי רגילות, בסך 275 מיליון ש"ח, אשר מבטא את חלק המיגזר ברווח ממכירת הזכויות לניהול קופות-גמל, וכן הרווח ממכירת בנק מסד. בתקופה המקבילה אשתקד נכלל בתוצאות המיגזר רווח בסך 106 מיליון ש"ח המבטא את חלק המיגזר ברווח ממכירת קופות-גמל בניכוי חלק המיגזר ברישום הוצאה למיסים נדחים עקב המימוש הצפוי של בנק יהב ובנק מסד.

הרווח הנקי של מיגזר משקי הבית הסתכם ב-387 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-252 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2008 הסתכם ב-47.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-45.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007, גידול בשיעור של 5.3%. מכירת בנק מסד קיזזה גידול זה בכ-0.8 מיליארד ש"ח.

האשראי הצרכני גדל ב-9.8% בהשוואה לסוף שנת 2007 והסתכם בכ-19.3 מיליארד ש"ח.

פקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2008 הסתכמו ב-35.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-35.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007. מכירת בנק מסד הקטינה את היתרות במיגזר בכ-1.1 מיליארד ש"ח.

להלן נתונים על הלוואות חדשות שניתנו והלוואות שמוחזרו לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים:

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		
2007	2008	
במיליוני ש"ח		
		מכספי אוצר
202	160	הלוואות
7	6	מענקים
209	166	סך הכל כספי אוצר
		הלוואות מכספי בנק
2,725	3,125	סך הכל הלוואות חדשות
2,934	3,291	הלוואות ישנות שמוחזרו מכספי בנק
671	745	סך הכל הלוואות
3,605	4,036	

לששה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2008								
סך הכל	פעילות בחו"ל			פעילות בישראל				
	מימון לדיוור	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	מימון לדיוור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
ב מיליוני ש"ח								
							רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:	
1,976	11	-	51	877	3	18	1,016	- מחיצוניים
(978)	(25)	-	(45)	(789)	-	-	(119)	- בינמיזרי
								הכנסות תפעוליות ואחרות:
755	-	2	1	52	56	297	347	- מחיצוניים
(30)	-	-	-	-	(8)	-	(22)	- בינמיזרי
1,723	(14)	2	7	140	51	315	1,222	סך ההכנסות
67	-	-	1	13	-	-	53	הפרשה לחובות מסופקים
								הוצאות תפעוליות ואחרות:
1,584	8	-	39	77	43	233	1,184	- מחיצוניים
(128)	-	-	-	-	-	-	(128)	- בינמיזרי
200	(22)	2	(33)	50	8	82	113	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
86	(5)	-	(5)	19	3	31	43	הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח מפעולות רגילות
114	(17)	2	(28)	31	5	51	70	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
								חלקם של בעלי-מניות חיצוניים (ברוחים) בהפסדים של חברות מאוחדות
(2)	6	-	6	-	(3)	(8)	(3)	רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות
112	(11)	2	(22)	31	2	43	67	רווח (הפסד) מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים ⁽²⁾
275	-	-	-	-	251	-	24	רווח (הפסד) נקי
387	(11)	2	(22)	31	253	43	91	תשואה להון מרווח מפעולות רגילות ⁽³⁾
8.5%	-	-	-	4.8%	-	28.2%	13.9%	תשואה להון מרווח נקי ⁽³⁾
31.0%	-	-	-	4.8%	-	28.2%	19.1%	יתרה ממוצעת של נכסים
53,106	453	-	188	20,836	-	6,575	25,054	יתרה ממוצעת של התחייבויות
42,230	-	-	30	-	-	6,511	35,689	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
41,700	442	-	186	17,329	-	5,842	17,901	יתרה ממוצעת של קופות-גמל וקרנות נאמנות
10,777	-	8	-	-	10,769	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
5,792	-	-	-	-	5,792	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת
7,679	-	73	-	-	7,606	-	-	יתרת אשראי לציבור
47,480	545	-	226	21,128	-	6,289	19,292	יתרת פקדונות הציבור
35,873	-	-	97	-	-	-	35,776	

- (1) דמי ניהול ותפעול קופות-גמל, עמלת הפצת קרנות נאמנות ופעילות בניירות-ערך.
(2) על-פי הוראות בנק ישראל, כוללות תוצאות המיגזר בסעיף זה את התוצאות ממכירת חברות ונכסים אחרים המיוחסות ללקוחות המיגזר. הסעיף כולל בעיקר את רווח המיגזר ממכירת הזכויות לניהול קופות-גמל והרווח שיוחס למיגזר ממכירת בנק מסד.
(3) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007								
סך הכל	פעילות בחו"ל			פעילות בישראל				
	מימון לדיוור	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	מימון לדיוור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
ב מ י ל י ו נ י ש " ח								
							רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:	
1,215	18	-	13	609	3	21	551	- מחיצוניים
(236)	(8)	-	(6)	(524)	-	-	302	- בינמיזרי
								הכנסות תפעוליות ואחרות:
765	-	5	-	56	93	267	344	- מחיצוניים
(40)	-	-	-	-	(9)	-	(31)	- בינמיזרי
1,704	10	5	7	141	87	288	1,166	סך ההכנסות
91	-	-	-	27	-	-	64	הפרשה לחובות מסופקים
								הוצאות תפעוליות ואחרות:
1,434	24	-	17	72	52	198	1,071	- מחיצוניים
(115)	-	-	-	-	-	-	(115)	- בינמיזרי
294	(14)	5	(10)	42	35	90	146	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
121	(4)	1	(3)	17	14	36	60	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
173	(10)	4	(7)	25	21	54	86	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
								חלקם של בעלי-מניות חיצוניים (ברוחים) בהפסדים
(27)	2	(1)	1	-	(10)	(8)	(11)	של חברות מאוחדות
146	(8)	3	(6)	25	11	46	75	רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות
106	-	-	-	-	157	-	(51)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים ⁽²⁾
252	(8)	3	(6)	25	168	46	24	רווח (הפסד) נקי
10.7%	-	-	-	3.5%	-	28.9%	15.4%	תשואה להון מרווח מפעולות רגילות ⁽³⁾
18.8%	-	-	-	3.5%	-	28.9%	4.8%	תשואה להון מרווח נקי ⁽³⁾
49,007	128	-	135	20,517	-	5,809	22,418	יתרה ממוצעת של נכסים
41,078	-	-	-	-	-	5,796	35,282	יתרה ממוצעת של התחייבויות
38,758	101	-	106	17,248	-	5,380	15,923	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
27,864	-	44	-	-	27,820	-	-	יתרה ממוצעת של קופות-גמל וקרנות נאמנות
4,984	-	-	-	-	4,984	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
7,931	-	47	-	-	7,884	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת
45,083	405	-	256	20,751	-	6,106	17,565	יתרת אשראי לציבור ל-31 בדצמבר 2007
35,821	-	-	204	-	-	-	35,617	יתרת פקדונות הציבור ל-31 בדצמבר 2007

(1) דמי ניהול ותפעול קופות-גמל, עמלת הפצת קרנות נאמנות ופעילות בניירות-ערך.

(2) על-פי הוראות בנק ישראל, כוללות תוצאות המיגזר בסעיף זה את התוצאות ממכירת חברות ונכסים אחרים המיוחסות ללקוחות המיגזר. הסעיף כולל את רווח המיגזר ממכירת קופות-גמל, שקוזז מהפסד שיוחס למיגזר אשר נבע מרישום הוצאות למיסים נדחים עקב המימוש הצפוי של בנק ייב ובנק מסד.

(3) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2008							
סך הכל	פעילות בחו"ל			פעילות בישראל			
	מימון לדיוור	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	מימון לדיוור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
ב מ ל י ו נ י ש " ח							
							רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
1,139	6	-	28	615	1	8	481
(626)	(2)	-	(16)	(571)	-	-	(37)
							הכנסות תפעוליות ואחרות:
364	-	1	1	26	14	146	176
(14)	-	-	-	-	(4)	-	(10)
863	4	1	13	70	11	154	610
36	-	-	1	5	-	-	30
							הוצאות תפעוליות ואחרות:
740	4	-	22	42	8	112	552
(63)	-	-	-	-	-	-	(63)
150	-	1	(10)	23	3	42	91
52	(3)	-	(6)	9	1	16	35
98	3	1	(4)	14	2	26	56
							חלקם של בעלי-מניות חיצוניים (ברוחים) בהפסדים
(6)	(1)	-	(1)	-	(2)	(4)	2
92	2	1	(5)	14	-	22	58
24	-	-	-	-	-	-	24
116	2	1	(5)	14	-	22	82

(1) דמי תפעול והפצת קופות-גמל, עמלת הפצת קרנות נאמנות ופעילות בניירות-ערך.

(2) על-פי הוראות בנק ישראל, כוללות תוצאות המיגזר בסעיף זה את התוצאות ממכירת חברות ונכסים אחרים המיוחסות ללקוחות המיגזר. הסעיף כולל בעיקר את הרווח שיוחס למיגזר עקב מכירת בנק מסד.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מיגזר משקי הבית (המשך):

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007								
סך הכל	פעילות בחו"ל			פעילות בישראל				
	מימון לדיוור	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	מימון לדיוור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
ב מ י ל י ו נ י ש " ח								
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:								
653	12	-	8	415	3	11	204	- מחיצוניים
(149)	(4)	-	(3)	(373)	-	-	231	- בינמיזרי
הכנסות תפעוליות ואחרות:								
370	-	3	-	28	38	130	171	- מחיצוניים
(20)	-	-	-	-	(5)	-	(15)	- בינמיזרי
854	8	3	5	70	36	141	591	סך ההכנסות
הפרשה לחובות מסופקים:								
51	-	-	-	15	-	-	36	הוצאות תפעוליות ואחרות:
מחיצוניים								
727	14	-	9	35	25	99	545	- בינמיזרי
(57)	-	-	-	-	-	-	(57)	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
133	(6)	3	(4)	20	11	42	67	הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח מפעולות רגילות
48	(2)	1	(1)	7	3	15	25	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
85	(4)	2	(3)	13	8	27	42	חלקם של בעלי-מניות חיצוניים (ברווחים) בהפסדים
של חברות מאוחדות								
(15)	-	-	-	-	(5)	(4)	(6)	רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות
70	(4)	2	(3)	13	3	23	36	רווח (הפסד) מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים ⁽²⁾
147	-	-	-	-	157	-	(10)	רווח (הפסד) נקי
217	(4)	2	(3)	13	160	23	26	

(1) דמי ניהול קופות-גמל, קרנות נאמנות ופעילות בניירות-ערך.

(2) על-פי הוראות בנק ישראל כוללות תוצאות המיגזר בסעיף זה את התוצאות ממכירת חברות ונכסים אחרים המיוחסות ללקוחות המיגזר. הסעיף כולל את רווח המיגזר ממכירת הזכויות לניהול קופות-גמל, בניכוי חלק המיגזר מרישום הוצאה למיסים נדחים עקב המימוש הצפוי של בנק מסד.

מגבלות ופיקוח על פעילות המיגדר

בחודש יולי 2007 תוקן חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, באופן שהתווסף לחוק פרק ב' 2 שעניינו "פיקוח על עמלות" (להלן: "פרק העמלות") ושעיקריו מפורטים להלן: על-פי פרק העמלות, נגיד בנק ישראל אמור לקבוע רשימה של שירותים שבעדם רשאי תאגיד בנקאי לגבות עמלות מלקוחותיו ואת אופן חישובן של העמלות שניתן לגבות בעד שירותים אלה. הנגיד רשאי לקבוע סוגי שירותים שלגביהם לא יחולו הוראותיו לעניין אופן חישוב העמלות. תאגיד בנקאי רשאי לפנות בבקשה למפקח על הבנקים, להוסיף שירות שבעדו הנו מבקש להיות רשאי לגבות עמלה. המפקח רשאי לאשר את הבקשה, רשאי להתנותה בתנאים, או לדחותה. תאגיד בנקאי לא יעלה את הסכום או השיעור של עמלה, אלא אם כן הודיע על כך למפקח 30 ימים מראש. בנוסף רשאי הנגיד להכריז על שירות מסוים כעל שירות בר-פיקוח וזאת אם מתקיים לגביו אחד מאלה:

(1) העמלה בגין אותו שירות עלולה להפחית את התחרות בין התאגידים הבנקאיים, או בינם לבין גוף אחר הנותן שירות דומה;

(2) לקוח יכול לקבל שירות זה רק בתאגיד הבנקאי שבו מתנהל חשבונו;

(3) לדעת נגיד בנק ישראל זהו שירות חיוני, שיש צורך בפיקוח עליו משיקולים של טובת הציבור.

לגבי שירות בר-פיקוח רשאי הנגיד לקבוע בצו, כל אחד מאלה:

(1) את סכום העמלה שתיגבה בעדו, או את שיעורה;

(2) את הסכום, או השיעור המירבי של עמלה שניתן לגבות בעדו;

(3) איסור על גביית עמלה בעד אותו שירות.

החקיקה יושמה ביום 1 ביולי 2008, מועד בו נכנסו לתוקף התעריפים שאושרו בסוף חודש יוני 2008 על-ידי המפקח על הבנקים.

במהלך חודש יולי 2008 הפיץ בנק ישראל טיוטת חוזר, לפיו בכוונת המפקח על הבנקים להפחית את העמלות הנהוגות כיום לועדי בתים, אזרחים ותיקים ואזרחים בעלי מוגבלויות. כמו כן תופחת העמלה הנהוגה לגבי גביית שיקים המופקדים בתיבת שרות.

אין ביכולת הבנק להעריך את ההשפעה המדויקת של החקיקה החדשה. עם זאת הנהלת הבנק מעריכה כי היקף הכנסות קבוצת הבנק מעמלות עלול לקטון בהיקף שנתי של כ-200 מיליון ש"ח.

בנוסף הוגשו שתי הצעות חוק חדשות בנוגע להגבלת העמלות. הצעת חוק אחת, העוסקת בהפחתת עמלות הבנקים וקביעת סלי עמלות, אושרה בקריאה טרומית בכנסת ונידונה בוועדת הכלכלה והצעת חוק נוספת, שעיקרה ביטול העמלות למשקי בית וקביעת מנגנון אחר לקיום עמלות חדשות, הונחה על שולחן הכנסת. לא ניתן להעריך אם וכיצד תקודמנה הצעות חוק אלו.

• לעניין מעורבות הממונה על הגבלים עסקיים בתחום כרטיסי האשראי וההכרזה על ישראל ככרטיס כבעלת מונופולין, ראה פרק "חברות מוחזקות" להלן.

צפי להתפתחות לשנה הקרובה

• עד סוף שנת 2008 מתעתד הבנק לפתוח כ-10-15 "סניפי בוטיק", מועד פתיחת הסניף הראשון צפוי בחודש ספטמבר 2008. הסניפים ימוקמו בשכונות מגורים ברחבי הארץ ויפנו לפלח לקוחות המעמד הבינוני בעלי הכנסה מעל הממוצע.

כל אחד מ"סניפי הבוטיק" אמור לשרת כ-3,000-2,000 לקוחות באמצעות 4-6 עובדים.

• במהלך השנה הקרובה מתכוון הבנק להקים מרכז תפעולי. המרכז התפעולי ירכז קשת רחבה של פעולות טכניות, אדמיניסטרטיביות ופיננסיות שאינן מבוצעות ישירות מול הלקוח, ממערך הסינוף וממגוון רחב של מחלקות מקצועיות נוספות בהנהלה הראשית.

הקמת המרכז תתמוך בהמשך התפתחות הבנק ומערך הסינוף, תוך שיפור וייעול תהליכים, צמצום סיכונים תפעוליים ושיפור השירות ללקוח בדגש למיקוד הסניפים בפעילות מול לקוחות.

העברת התהליכים למרכז התפעולי תבצע בצורה הדרגתית החל מהרבעון השלישי של שנת 2008.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 9' לתמצית הדוחות הכספיים.

אירוע או עניין החורגים מעסקי המיגזר הרגילים

ביום 14 במאי 2008 הושלמה עסקת מכירת מלוא החזקותיו של הבנק בבנק מסד. החל מהרבעון השני של שנת 2008 חדל הבנק מלכלול את הנתונים הכספיים של בנק מסד בתוצאות המיגזר. יתרות האשראי לציבור (שהיוו אשראי צרכני בישראל ללא הלוואות לדירה) והפקדונות של בנק מסד, ליום המכירה אשר נגרעו מיתרות המיגזר הסתכמו בסך של 808 מיליוני ש"ח ו-1,152 מיליוני ש"ח בהתאמה. ביום 10 ביולי 2008 הושלמה עסקת מכירת מלוא החזקותיו של הבנק בבנק יהב. החל מהרבעון השלישי של 2008 לא יכלול המיגזר את הנתונים הכספיים של בנק יהב. יתרות האשראי לציבור, ופקדונות הציבור של בנק יהב, ליום 30 ביוני 2008 אשר נכללו בנתוני המיגזר הסתכמו בסך של 3,389 מיליוני ש"ח ו-9,173 מיליוני ש"ח בהתאמה.

מיגזר הבנקאות הפרטית

הרווח הנקי מפעולות רגילות של מיגזר הבנקאות הפרטית הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-140 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-226 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 38.1%. הקיטון נבע בעיקר בשל עלייה בהוצאות המיגזר (ראה להלן). והשפעת ייסוף המטבעות הזרים על השקעות המיגזר בחברות הבת בחו"ל. הכנסות המיגזר הסתכמו במחצית הראשונה של שנת 2008 ב-1,311 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-1,357 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 3.4%. הקיטון נובע מירידה בהכנסות המיגזר בחו"ל עקב פחות בשער חליפין של הפרנק השווייצרי. הקיטון קוזז מעלייה ברווח המימוני בישראל ובגידול בהכנסות התפעוליות בעקבות העלייה בהכנסות מכרטיסי אשראי. ההפרשה לחובות מסופקים הסתכמה ב-15 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-14 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הוצאות המיגזר הסתכמו ב-1,062 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-960 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 10.6%. הגידול נבע בעיקר כתוצאה מתוכנית פרישה מרצון ומהשלכות הסכם השכר על ההפרשות הסוציאליות. מנגד קוזזו עליות אלו על-ידי ירידה בהפרשה לבונוס והשפעת ירידת מחיר מניית הבנק על הוצאות בגין יחידות הפנטום. בתוצאות המיגזר נכלל רווח מפעולות בלתי רגילות, בסך 137 מיליוני ש"ח, אשר מבטא את חלק המיגזר ברווח ממכירת הזכויות לניהול קופות-גמל וממכירת בנק מסד, בהשוואה ל-87 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי של מיגזר הבנקאות הפרטית הסתכם ב-277 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-313 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 11.5%. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2008 הסתכם ב-24.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-24.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007, קיטון בשיעור של 2.8%, שנבע משחיקת יתרות האשראי במט"ח, כתוצאה משינוי בשערי החליפין של המטבעות הזרים. פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2008 הסתכמו ב-109.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-115.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007, קיטון בשיעור של 5.9%, הנובע משחיקת יתרת הפקדונות במט"ח כתוצאה משינוי בשערי החליפין של המטבעות הזרים. כמו-כן, מכירת בנק מסד תרמה כ-1.4 מיליארד ש"ח לקיטון זה. ביתרה הממוצעת של ניירות-ערך למשמרת חל גידול בשיעור של 7.9% והיא הסתכמה ב-78.3 מיליארד ש"ח ונבעה מגידול בהיקפי הפעילות בתחום זה בישראל. עלייה זו קוזזה בשל קיטון ביתרה הממוצעת בחו"ל, בעיקר כתוצאה מפחות בשערי המטבעות.

לששה חודשים שנתימו ביום 30 ביוני 2008							
סך הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	מימון לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
ב מיליוני ש"ח							
2,784	-	258	248	15	7	2,256	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
(2,184)	-	(189)	(227)	-	-	(1,768)	- מחיצוניים
							- בינמיזרי
							הכנסות תפעוליות ואחרות:
802	128	79	11	332	120	132	- מחיצוניים
(91)	(6)	-	-	(69)	-	(16)	- בינמיזרי
1,311	122	148	32	278	127	604	סך ההכנסות
15	-	-	4	-	-	11	הפרשה לחובות מסופקים
							הוצאות תפעוליות ואחרות:
1,042	102	158	16	182	85	499	- מחיצוניים
20	-	-	-	-	-	20	- בינמיזרי
234	20	(10)	12	96	42	74	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
95	7	3	5	36	16	28	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
139	13	(13)	7	60	26	46	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
1	-	-	-	-	-	1	חלקם של בעלי-מניות חיצוניים בהפסדים של חברות מאוחדות
140	13	(13)	7	60	26	47	רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות
137	-	-	-	127	-	10	רווח מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים ⁽²⁾
277	13	(13)	7	187	26	57	רווח (הפסד) נקי
20.6%	-	(7.0%)	2.7%	-	35.1%	26.8%	תשואה להון מרווח מפעולות רגילות ⁽³⁾
42.6%	-	(7.0%)	2.7%	-	35.1%	32.9%	תשואה להון מרווח נקי ⁽³⁾
25,746	-	9,972	7,368	-	2,753	5,653	יתרה ממוצעת של נכסים
110,987	-	25,127	-	-	2,626	83,234	יתרה ממוצעת של התחייבויות
19,198	-	5,633	5,717	-	2,356	5,492	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
36,457	2,470	-	-	33,987	-	-	יתרה ממוצעת של קופות-גמל וקרנות נאמנות
3,772	3,060	-	-	712	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
78,286	24,462	-	-	53,824	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת
24,169	-	7,929	7,713	-	2,536	5,991	יתרת אשראי לציבור
108,982	-	28,408	-	-	-	80,574	יתרת פקדונות הציבור

(1) דמי ניהול ותפעול קופות-גמל, עמלת הפצת קרנות נאמנות ופעילות בניירות-ערך.

(2) על-פי הוראות בנק ישראל, כוללות תוצאות המיגזר בסעיף זה את התוצאות ממכירת חברות ונכסים אחרים המיוחסות ללקוחות המיגזר. הסעיף כולל בעיקר את רווח המיגזר ממכירת הזכויות לניהול קופות-גמל והרווח שיוחס למיגזר ממכירת בנק מסד.

(3) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007							
סך הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	מימון לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
ב מ ל י ו נ י ש " ח							
(1,779)	-	(473)	160	15	8	(1,489)	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
2,411	-	608	(143)	-	-	1,946	- מחיצוניים
							- בינמיזרי
							הכנסות תפעוליות ואחרות:
813	120	94	11	359	107	122	- מחיצוניים
(88)	(7)	-	-	(66)	-	(15)	- בינמיזרי
1,357	113	229	28	308	115	564	סך ההכנסות
14	-	-	7	-	-	7	הפרשה לחובות מסופקים
							הוצאות תפעוליות ואחרות:
943	96	186	15	145	70	431	- מחיצוניים
17	-	-	-	-	-	17	- בינמיזרי
383	17	43	6	163	45	109	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
154	7	16	2	67	18	44	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
229	10	27	4	96	27	65	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
(3)	-	-	-	-	-	(3)	חלקם של בעלי-מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות
226	10	27	4	96	27	62	רווח נקי מפעולות רגילות
87	-	-	-	91	-	(4)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים ⁽²⁾
313	10	27	4	187	27	58	רווח נקי
42.7%	-	18.9%	2.0%	-	32.0%	47.7%	תשואה להון מרווח מפעולות רגילות ⁽³⁾
61.1%	-	18.9%	2.0%	-	32.0%	44.3%	תשואה להון מרווח נקי ⁽³⁾
20,969	-	7,828	5,904	-	2,441	4,796	יתרה ממוצעת של נכסים
111,228	-	27,969	-	-	2,338	80,921	יתרה ממוצעת של התחייבויות
13,233	-	4,127	3,493	-	2,170	3,443	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
55,236	4,364	-	-	50,872	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות
3,964	3,295	-	-	669	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
72,571	27,748	-	-	44,823	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת
24,860	-	9,401	7,076	-	2,463	5,920	יתרת אשראי לציבור ל-31 בדצמבר 2007
115,827	-	30,175	-	-	-	85,652	יתרת פקדונות הציבור ל-31 בדצמבר 2007

- (1) דמי ניהול קופות-גמל, עמלת הפצת קרנות נאמנות ופעילות בניירות-ערך.
- (2) על-פי הוראות בנק ישראל, כוללות תוצאות המיגזר בסעיף זה את התוצאות ממכירת חברות ונכסים אחרים המיוחסות ללקוחות המיגזר. הסעיף כולל את רווח המיגזר ממכירת קופות-גמל, שקוזז מהפסד אשר נבע מרישום הוצאות למיסים נדחים עקב המימוש הצפוי של בנק מסד.
- (3) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

לשלושה חודשים שנתימו ביום 30 ביוני 2008							
סך הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	מימון לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
ב מ ל י ו נ י ש " ח							
						רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:	
1,263	-	74	169	6	3	1,011	- מחיצוניים
(1,016)	-	(82)	(159)	-	-	(775)	- בינמיזרי
						הכנסות תפעוליות ואחרות:	
371	59	31	6	155	59	61	- מחיצוניים
(46)	(4)	-	-	(33)	-	(9)	- בינמיזרי
572	55	23	16	128	62	288	סך ההכנסות
10	-	-	2	-	-	8	הפרשה לחובות מסופקים
						הוצאות תפעוליות ואחרות:	
462	50	62	9	91	41	209	- מחיצוניים
9	-	-	-	-	-	9	- בינמיזרי
91	5	(39)	5	37	21	62	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
44	1	(5)	2	14	8	24	הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח מפעולות רגילות
47	4	(34)	3	23	13	38	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
2	-	-	-	-	-	2	חלקם של בעלי-מניות חיצוניים בהפסדים של חברות מאוחדות
49	4	(34)	3	23	13	40	רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות
10	-	-	-	-	-	10	רווח מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים ⁽²⁾
59	4	(34)	3	23	13	50	רווח (הפסד) נקי

(1) דמי תפעול והפצת קופות-גמל, עמלת הפצת קרנות נאמנות ופעילות בניירות-ערך.

(2) על-פי הוראות בנק ישראל, כוללות תוצאות המיגזר בסעיף זה את התוצאות ממכירת חברות ונכסים אחרים המיוחסות ללקוחות המיגזר. הסעיף כולל בעיקר את הרווח שיוחס למיגזר עקב מכירת בנק מסד.

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007							
סך הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל				
	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	מימון לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
ב מ י ל י ו נ י ש " ח							
						רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:	
(1,569)	-	(326)	111	8	3	(1,365)	- מחיצוניים
1,887	-	399	(102)	-	-	1,590	- בינמיזרי
							הכנסות תפעוליות ואחרות:
420	63	49	6	190	52	60	- מחיצוניים
(46)	(4)	-	-	(34)	-	(8)	- בינמיזרי
692	59	122	15	164	55	277	סך ההכנסות
10	-	-	4	-	-	6	הפרשה לחובות מסופקים
							הוצאות תפעוליות ואחרות:
489	53	90	7	76	35	228	- מחיצוניים
8	-	-	-	-	-	8	- בינמיזרי
185	6	32	4	88	20	35	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
66	2	11	1	34	7	11	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
119	4	21	3	54	13	24	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
(3)	-	-	-	-	-	(3)	חלקם של בעלי-מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות
116	4	21	3	54	13	21	רווח נקי מפעולות רגילות
87	-	-	-	91	-	(4)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים ⁽²⁾
203	4	21	3	145	13	17	רווח נקי

(1) דמי ניהול קופות-גמל, עמלת הפצת קרנות נאמנות ופעילות בניירות-ערך.
 (2) על-פי הוראות בנק ישראל, כוללות תוצאות המיגזר בסעיף זה את התוצאות ממכירת חברות ונכסים אחרים המיוחסות ללקוחות המיגזר. הסעיף כולל את רווח המיגזר ממכירת קופות-גמל, שקוז מהפסד אשר נבע מרישום הוצאות למיסים נדחים עקב המימוש הצפוי של בנק מסד.

מגבלות ופיקוח על פעילות המיגזר

- באשר לפרטים על מעורבות רגולטורית בתחום העמלות הבנקאיות, ראה פרק "מיגזר משקי בית" לעיל.
- לעניין מעורבות הממונה על הגבלים עסקיים בתחום כרטיסי האשראי וההכרזה על 'ישראל כבעלת מונופולין' ראה פרק "חברות מוחזקות" להלן.

צפי להתפתחות לשנה הקרובה

באשר לפרטים על פתיחת סניפי בוטיק, ראה פרק "מיגזר משקי בית" לעיל.
באשר לפרטים על הקמת מרכז תפעולי, ראה פרק "מיגזר משקי בית" לעיל.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 9' לתמצית הדוחות הכספיים.

מיגזר עסקים קטנים

הרווח הנקי מפעולות רגילות של מיגזר עסקים קטנים הסתכם ב-87 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-114 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון בשיעור של 23.7% הנובע בעיקר מגידול בהפרשה לחובות מסופקים ובעלייה בהוצאות המיגזר כאמור להלן.

הכנסות המיגזר במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכמו ב-752 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-746 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 0.8%.

ההפרשה לחובות מסופקים במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכמה ב-111 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-98 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות המיגזר הסתכמו ב-500 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-454 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בשיעור של 10.1%. הגידול נבע בעיקר כתוצאה מתוכנית פרישה מרצון ומהשלכות הסכם השכר על ההפרשות הסוציאליות. מנגד קוזזו עליות אלו על-ידי ירידה בהפרשה לבונוס והשפעת ירידת מחיר מניית הבנק על ההוצאות בגין יחידות הפנטום. כתוצאה ממכירת בנק מסד, לא נכללו בדוחות תוצאות פעולותיו המיוחדות למיגזר עסקים קטנים החל מהרבעון השני לשנת 2008.

בתוצאות המיגזר נכלל רווח מפעולות בלתי רגילות, בסך 43 מיליון ש"ח, אשר מבטא בעיקר את חלק המיגזר ברווח ממכירת הזכויות לניהול קופות-גמל וממכירת בנק מסד, בתקופה המקבילה נרשם רווח בסך של כ-20 מיליון ש"ח. הרווח הנקי של מיגזר עסקים קטנים הסתכם ב-130 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-134 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 3.0%.

לששה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2008				
סך הכל	מימון לדיוור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
ב מ י ל י ו נ י ש " ח				
1,186	105	2	3	1,076
(696)	(92)	-	-	(604)
288	4	29	47	208
(26)	-	(7)	-	(19)
752	17	24	50	661
111	2	-	-	109
476	6	25	32	413
24	-	-	-	24
141	9	(1)	18	115
54	3	-	7	44
87	6	(1)	11	71
43	-	34	-	9
130	6	33	11	80
19.1%	8.4%	-	45.8%	19.8%
29.2%	8.4%	-	45.8%	22.4%
20,667	3,396	-	998	16,273
19,016	-	-	1,050	17,966
16,216	1,909	-	942	13,365
3,767	-	3,767	-	-
37	-	37	-	-
5,922	-	5,922	-	-
20,258	3,489	-	1,015	15,754
17,985	-	-	-	17,985

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים

- בינמיזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

- בינמיזרי

סך ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

הוצאות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

- בינמיזרי

רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים

הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות

רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות

רווח, נטו, מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים⁽²⁾

רווח נקי

תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון⁽³⁾תשואת הרווח הנקי להון⁽³⁾

יתרה ממוצעת של נכסים

יתרה ממוצעת של התחייבויות

יתרה ממוצעת של נכסי סיכון

יתרה ממוצעת של קופות-גמל וקרנות נאמנות

יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול

יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת

יתרת אשראי לציבור

יתרת פקדונות הציבור

(1) דמי ניהול ותפעול קופות-גמל, עמלת הפצת קרנות נאמנות ופעילות בניירות-ערך.

(2) על-פי הוראות בנק ישראל, כוללות תוצאות המיגזר בסעיף זה את התוצאות ממכירת חברות ונכסים אחרים המיוחסות ללקוחות המיגזר. הסעיף כולל בעיקר את רווח המיגזר ממכירת הזכויות לניהול קופות-גמל, והרווח שיוחס למיגזר ממכירת בנק מסד.

(3) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007					
סך הכל	מימון לדיוור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
ב מ י ל י ו נ י ש " ח					
				רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:	
448	86	2	3	357	- מחיצוניים
33	(74)	-	-	107	- בינמיזרי
					הכנסות תפעוליות ואחרות:
289	4	40	43	202	- מחיצוניים
(24)	-	(7)	-	(17)	- בינמיזרי
746	16	35	46	649	סך ההכנסות
98	4	-	-	94	הפרשה לחובות מסופקים
					הוצאות תפעוליות ואחרות:
433	5	14	28	386	- מחיצוניים
21	-	-	-	21	- בינמיזרי
194	7	21	18	148	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
79	3	9	7	60	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
115	4	12	11	88	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
(1)	-	-	-	(1)	חלקם של בעלי-מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות
114	4	12	11	87	רווח נקי מפעולות רגילות
20	-	25	-	(5)	רווח (הפסד), נטו, מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים ⁽²⁾
134	4	37	11	82	רווח נקי
25.9%	5.2%	-	43.3%	25.6%	תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון ⁽³⁾
30.8%	5.2%	-	43.3%	24.0%	תשואת הרווח הנקי להון ⁽³⁾
19,174	2,986	-	877	15,311	יתרה ממוצעת של נכסים
17,537	-	-	935	16,602	יתרה ממוצעת של התחייבויות
13,888	1,795	-	868	11,225	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
7,743	-	7,743	-	-	יתרה ממוצעת של קופות-גמל וקרנות נאמנות
42	-	42	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
6,844	-	6,844	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת
20,511	3,298	-	985	16,228	יתרת אשראי לציבור ל-31 בדצמבר 2007
18,059	-	-	-	18,059	יתרת פקדונות הציבור ל-31 בדצמבר 2007

- (1) דמי ניהול קופות-גמל, עמלת הפצת קרנות נאמנות ופעילות בניירות-ערך.
(2) על-פי הוראות בנק ישראל, כוללות תוצאות המיגזר בסעיף זה את התוצאות ממכירת חברות ונכסים אחרים המיוחסות ללקוחות המיגזר. הסעיף כולל את רווח המיגזר ממכירת קופות-גמל, שקוז מהפסד אשר נבע מרישום הוצאות למיסים נדחים עקב המימוש הצפוי של בנק מסד.
(3) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

להלן תמצית תוצאות הפעולות של מיגזר עסקים קטנים (המשך):

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2008				
סך הכל	מימון לדיוור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
ב מ י ל י ו נ י ש " ח				
568	69	-	1	498
(331)	(62)	-	-	(269)
138	2	12	23	101
(13)	-	(3)	-	(10)
362	9	9	24	320
77	1	-	-	76
206	3	12	16	175
12	-	-	-	12
67	5	(3)	8	57
27	2	(1)	3	23
40	3	(2)	5	34
9	-	-	-	9
49	3	(2)	5	43

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים

- בינמיזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

- בינמיזרי

סך ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

הוצאות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

- בינמיזרי

רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים

הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח מפעולות רגילות

רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות

רווח נטו, מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים⁽²⁾

רווח (הפסד) נקי

(1) דמי תפעול והפצת קופות-גמל, עמלת הפצת קרנות נאמנות ופעילות בניירות-ערך.

(2) על-פי הוראות בנק ישראל, כוללות תוצאות המיגזר בסעיף זה את התוצאות ממכירת חברות ונכסים אחרים המיוחסות ללקוחות המיגזר. הסעיף כולל את הרווח שיוחס למיגזר עקב מכירת בנק מסד.

להלן תמצית תוצאות הפעולות של מיגזר עסקים קטנים (המשך):

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2007					
סך הכל	מימון לדיוור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
ב מ י ל י ו נ י ש " ח					
				רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:	
141	59	1	2	79	- מחיצוניים
98	(53)	-	-	151	- בינמיזרי
					הכנסות תפעוליות ואחרות:
145	2	22	21	100	- מחיצוניים
(12)	-	(4)	-	(8)	- בינמיזרי
372	8	19	23	322	סך ההכנסות
72	2	-	-	70	הפרשה לחובות מסופקים
					הוצאות תפעוליות ואחרות:
222	2	7	14	199	- מחיצוניים
10	-	-	-	10	- בינמיזרי
68	4	12	9	43	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
24	2	5	3	14	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
44	2	7	6	29	רווח נקי מפעולות רגילות
(1)	-	-	-	(1)	חלקם של בעלי-מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות
43	2	7	6	28	רווח נקי מפעולות רגילות
20	-	25	-	(5)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים ⁽²⁾
63	2	32	6	23	רווח נקי

(1) דמי ניהול קופות-גמל, קרנות נאמנות ופעילות בניירות-ערך.

(2) על-פי הוראות בנק ישראל, כוללות תוצאות המיגזר בסעיף זה את התוצאות ממכירת חברות ונכסים אחרים המיוחסות ללקוחות המיגזר. הסעיף כולל את רווח המיגזר ממכירת קופות-גמל, שקוזז מהפסד אשר נבע מרישום הוצאות למיסים נדחים עקב המימוש הצפוי של בנק מסד.

מגבלות ופיקוח על פעילות המיגזר

באשר לפרטים על מעורבות רגולטורית בתחום העמלות הבנקאיות, ראה פרק "מיגזר משקי בית" לעיל.

צפי להתפתחות לשנה הקרובה

במהלך הרבעון השני של שנת 2008 עודכנו הקריטריונים לשייך לקוחות למיגזר. על-פי העדכון הלוויים המשתייכים למיגזר זה הינם בעלי אובליגו בבנק של עד 6 מיליוני ש"ח ובעלי מחזור שנתי של עד 30 מיליון ש"ח. תהליך שייך הלקוחות על-פי הקריטריונים החדשים צפוי להתבצע במהלך הרבעונים הקרובים.

באשר לפרטים על הקמת מרכז תפעולי, ראה פרק "מיגזר משקי בית" לעיל.

הליכים משפטיים

ראה ביאור ד' לתמצית הדוחות הכספיים.

המיגזר המסחרי

מבנה המיגזר

המיגזר המסחרי של הבנק פועל באמצעות האגף המסחרי שבחטיבה העסקית ובאמצעות שלוחות וחברות בנות בחו"ל. האגף המסחרי פועל באמצעות שמונה מרכזי עסקים, הפרושים ברחבי הארץ ובאמצעות שלוחות וחברות בנות בחו"ל. האופי המסחרי פועל באמצעות שמונה מרכזי עסקים הפרושים ברחבי הארץ. בכל מרכז עסקים פועלים מספר צוותי עבודה, האמונים על ניהול הקשר העסקי השוטף עם הלקוחות. בראש כל צוות עומד מנהל קשרי לקוחות, שעיקר התמחותו הבנקאית הינה בתחום האשראי העסקי. בנוסף לכך, פועל בכל מרכז עסקים יועץ השקעות מוסמך אשר אחראי על מתן שירותי ההשקעות ללקוחות השונים ויועץ משפטי, אשר מלווה את הפעילות העסקית במתן ייעוץ משפטי. חשבונותיהם של לקוחות המיגזר מנוהלים בסניפי הבנק השונים, המספקים את מכלול השירותים הבנקאיים התפעוליים הנדרשים. פעילות הבנק במיגזר המסחרי בחו"ל כוללת בעיקר את פעילות בנק פוזיטיב בתורכיה, העוסק במתן אשראי ושירותי בנקאות.

לקוחות

במהלך הרבעון השני של שנת 2008 עודכנו הקריטריונים לשייך לקוחות במסגרת המיגזר המסחרי. על-פי הקריטריונים החדשים הלוויים המשתייכים למיגזר זה הינם לקוחות בעלי מחזור הכנסות מעל 30 מיליון ש"ח ועד 400 מיליון ש"ח לשנה ובעלי אובליגו בבנק מעל 6 מיליון ש"ח ועד לסך של 100 מיליון ש"ח או 250 מיליון ש"ח במערכת הבנקאית. לגבי לקוחות בענף בנייה ונדל"ן סך האובליגו הינו עד 200 מיליון ש"ח בבנק ועד 400 מיליון ש"ח במערכת הבנקאית. תהליך שייך הלקוחות על-פי הקריטריונים החדשים צפוי להתבצע במהלך הרבעונים הקרובים.

שינויים בהיקף הפעילות של המיגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי מפעולות רגילות של המיגזר המסחרי הסתכם ב-16 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 71 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, הקיטון נבע בעיקר מהפסד מפעילות המיגזר בחו"ל (תורכיה) וזאת עקב הירידה החדה בשער החליפין של הלירה התורכית במחצית הראשונה של שנת 2008.

הרווח הנקי מפעולות רגילות של פעילות המיגזר בישראל הסתכם ב-57 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד. הכנסות המיגזר במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכמו ב-287 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-359 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 20.1% אשר נבע מהשינויים בשער החליפין כמוסבר לעיל. הכנסות המיגזר מפעילות בישראל הסתכמו ב-306 מיליון ש"ח בהשוואה ל-293 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפרשה לחובות מסופקים במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכמה ב-68 מיליון ש"ח, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

בתוצאות המיגזר נכלל רווח מפעולות בלתי רגילות, בסך 8 מיליון ש"ח, אשר מבטא את חלק המיגזר ברווח ממכירת הזכויות לניהול קופות-גמל, המשויכים ללקוחות המיגזר.

הרווח הנקי של המיגזר המסחרי הסתכם ב-24 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-76 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2008 הסתכם ב-20.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-18.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007, גידול בשיעור של 9.2%. עיקר הגידול ביתרות האשראי לציבור נרשם בפעילות בישראל בתת מיגזר בנקאות ופיננסים. פקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2008 הסתכמו ב-8.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-8.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007, גידול בשיעור של 6.7%.

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008					
סך הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
ב מ ל י ו נ י ש י ה					
696	21	95	70	510	רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
(482)	(23)	(123)	1	(337)	- מחיצוניים
					- בינמיזרי
					הכנסות תפעוליות ואחרות:
90	1	10	16	63	- מחיצוניים
(17)	-	-	(1)	(16)	- בינמיזרי
287	(1)	(18)	86	220	סך ההכנסות (הפסד)
68	1	6	2	59	הפרשה לחובות מסופקים
					הוצאות תפעוליות ואחרות:
157	2	32	16	107	- מחיצוניים
30	-	-	-	30	- בינמיזרי
32	(4)	(56)	68	24	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
36	3	(2)	26	9	הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח מפעולות רגילות
(4)	(7)	(54)	42	15	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
20	1	19	-	-	חלקם של בעלי-מניות חיצוניים בהפסדים של חברות מאוחדות
16	(6)	(35)	42	15	רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות
8	-	-	-	8	רווח מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים ⁽²⁾
24	(6)	(35)	42	23	רווח (הפסד) נקי
3.3%	(67.3%)	(53.5%)	30.8%	5.5%	תשואה להון מרווח מפעולות רגילות ⁽³⁾
5.0%	(67.3%)	(53.5%)	30.8%	8.5%	תשואה להון מרווח נקי ⁽³⁾
19,620	228	1,563	5,134	12,695	יתרה ממוצעת של נכסים
8,423	43	186	1,186	7,008	יתרה ממוצעת של התחייבויות
16,784	214	1,694	4,155	10,721	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
1,955	-	-	-	1,955	יתרה ממוצעת של קופות-גמל וקרנות נאמנות
137	-	-	-	137	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
4,902	-	-	-	4,902	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת
20,518	296	1,896	4,986	13,340	יתרת אשראי לציבור
8,821	-	-	1,178	7,643	יתרת פקדונות הציבור

(1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.

(2) על-פי הוראות בנק ישראל, כוללות תוצאות המיגזר בסעיף זה את התוצאות ממכירת חברות ונכסים אחרים המיוחסות ללקוחות המיגזר. הסעיף כולל בעיקר את רווח המיגזר ממכירת הזכויות לניהול קופות-גמל.

(3) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007					
סך הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
ב מ י ל י ו נ י ש י ח					
424	7	68	147	202	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
(137)	(1)	(15)	(75)	(46)	- מחיצוניים
					- בינמיזרי
					הכנסות תפעוליות ואחרות:
85	1	6	11	67	- מחיצוניים
(13)	-	-	-	(13)	- בינמיזרי
359	7	59	83	210	סך ההכנסות
68	-	-	16	52	הפרשה לחובות מסופקים
					הוצאות תפעוליות ואחרות:
120	2	19	13	86	- מחיצוניים
30	-	-	-	30	- בינמיזרי
141	5	40	54	42	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
52	1	12	22	17	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
89	4	28	32	25	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
(18)	(2)	(16)	-	-	חלקם של בעלי-מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות
71	2	12	32	25	רווח נקי מפעולות רגילות
5	-	-	-	5	רווח מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים ⁽²⁾
76	2	12	32	30	רווח נקי
14.4%	77.8%	49.4%	23.8%	6.0%	תשואה להון מרווח מפעולות רגילות ⁽³⁾
15.4%	77.8%	49.4%	23.8%	7.2%	תשואה להון מרווח נקי ⁽³⁾
15,951	107	953	4,081	10,810	יתרה ממוצעת של נכסים
7,359	-	-	708	6,651	יתרה ממוצעת של התחייבויות
15,126	85	748	3,615	10,678	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
3,726	-	-	-	3,726	יתרה ממוצעת של קופות-גמל וקרנות נאמנות
120	-	-	-	120	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
4,658	-	-	-	4,658	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת
18,791	202	1,768	4,589	12,232	יתרת אשראי לציבור ל-31 בדצמבר 2007
8,266	-	-	1,159	7,107	יתרת פקדונות הציבור ל-31 בדצמבר 2007

(1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.

(2) על-פי הוראות בנק ישראל, כוללות תוצאות המיגזר בסעיף זה את התוצאות ממכירת חברות ונכסים אחרים המיוחסות ללקוחות המיגזר. הסעיף כולל בעיקר רווח שיוחס למיגזר ממכירת הזכויות לניהול קופות-גמל.

(3) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

לשלושה חודשים שנתיימו ביום 30 ביוני 2008				
סך הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל	
	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾
	ב מ י ל י ו נ י ש י ח			
351	11	50	24	266
(189)	(5)	(19)	10	(175)
42	-	5	6	31
(10)	-	-	(1)	(9)
194	6	36	39	113
26	-	6	(7)	27
74	1	18	7	48
15	-	-	-	15
79	5	12	39	23
15	-	(9)	15	9
64	5	21	24	14
(11)	(2)	(9)	-	-
53	3	12	24	14

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים

- בינמיזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

- בינמיזרי

סך ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

הוצאות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

- בינמיזרי

רווח מפעולות רגילות לפני מיסים

הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח מפעולות רגילות

רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים

חלקם של בעלי-מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות

רווח נקי

(1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007					
סך הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
ב מ י ל י ו נ י ש י ח					
					רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
220	6	39	106	69	- מחיצוניים
(61)	(1)	1	(69)	8	- בינמיזרי
					הכנסות תפעוליות ואחרות:
43	1	3	5	34	- מחיצוניים
(7)	-	-	-	(7)	- בינמיזרי
195	6	43	42	104	סך ההכנסות
36	-	(2)	8	30	הפרשה לחובות מסופקים
					הוצאות תפעוליות ואחרות:
58	2	9	6	41	- מחיצוניים
17	-	-	-	17	- בינמיזרי
84	4	36	28	16	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
27	1	10	10	6	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
57	3	26	18	10	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
(16)	(2)	(14)	-	-	חלקם של בעלי-מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות
41	1	12	18	10	רווח נקי מפעולות רגילות
5	-	-	-	5	רווח מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים ⁽²⁾
46	1	12	18	15	רווח נקי

(1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.

(2) על-פי הוראות בנק ישראל, כוללות תוצאות המיגזר בסעיף זה את התוצאות ממכירת חברות ונכסים אחרים המיוחסות ללקוחות המיגזר. הסעיף כולל בעיקר רווח שיוחס למיגזר ממכירת הזכויות לניהול קופות-גמל.

מגבלות ופיקוח על פעילות המיגזר

באשר לפרטים על מעורבות רגולטורית בתחום העמלות הבנקאיות, ראה פרק "מיגזר משקי בית" לעיל.

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

במהלך הרבעון השני של שנת 2008 החל תהליך של הקמת סניפים עסקיים עבור לקוחות המיגזר העסקי ולקוחות המיגזר המסחרי. הסניפים העסקיים יתנו שירותים המותאמים ללקוחות המיגזר. באשר לפרטים על הקמת מרכז תפעולי, ראה פרק "מיגזר משקי בית" לעיל.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 9'ד לתמצית הדוחות הכספיים.

המיגזר העסקי

מבנה המיגזר

כללי

המיגזר העסקי של הבנק פועל בעיקר באמצעות האגף העסקי שבחטיבה העסקית ובאמצעות סניפי הבנק בחו"ל. האגף העסקי מספק מגוון שירותי בנקאות לחברות הגדולות במשק הישראלי, כאשר מתן אשראי מהווה את תחום פעילותו העיקרי.

האגף העסקי מחולק לארבעה סקטורים, שבכל אחד מהם פועלים מנהלי קשרי לקוחות (מק"לים), בעלי התמחות בתחום ספציפי. מנהל קשרי הלקוחות מרכז את כלל הטיפול הבנקאי בלקוחות אשר שויכו אליו. במהלך שנת 2007 התחיל תהליך יישום הדרגתי של שינוי ארגוני שמטרתו לבדל באופן ברור בין הפעילויות השונות המבוצעות באגף תוך התמקדות בכל אחד מהתחומים הבאים:

- ניהול הקשר העסקי הכולל עם הלקוחות
- ניתוח סיכוני האשראי
- ניהול האשראי השוטף

באגף העסקי פועל המטה העסקי, הכולל בין היתר, יחידה העוסקת בניתוח סיכוני האשראי של לקוחות האגף, יחידה העוסקת במימון ולווי פרויקטים בתחום התשתיות ויחידה העוסקת בארגון חוב. סינדיקציה ומכירת סיכונים. בנוסף על כך, באגף העסקי פועלת יחידה המתמחה בעסקות סחר חוץ ונותנת שירותים ללקוחות הבנק העוסקים בפעילות זו.

שירותי הבנקאות השונים ללקוחות המיגזר ניתנים גם באמצעות מערך הסינוף.

במהלך הרבעון השני של שנת 2008 החל תהליך של הקמת סניפים עסקיים עבור לקוחות המיגזר העסקי ולקוחות המיגזר המסחרי. הסניפים העסקיים יתנו שירותים המותאמים ללקוחות המיגזר.

לקוחות

במהלך הרבעון השני של שנת 2008 עודכנו הקריטריונים לשיוך לקוחות במסגרת המיגזר העסקי. על-פי הקריטריונים החדשים הלזויים המשתייכים למיגזר זה הינם לקוחות בעלי מחזור הכנסות מעל 400 מיליון ש"ח ובעלי אובליגו בבנק מעל 100 מיליון ש"ח או במערכת הבנקאית מעל 250 מיליון ש"ח. לגבי לקוחות בענף בנייה ונדל"ן סך האובליגו הינו מעל 200 מיליון ש"ח בבנק ומעל 400 מיליון ש"ח במערכת הבנקאית. תהליך שיוך הלקוחות על-פי הקריטריונים החדשים צפוי להתבצע במהלך הרבעונים הקרובים.

שינויים בהיקף הפעילות של המיגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המיגזר העסקי הסתכם ב-374 מיליון ש"ח בהשוואה ל-579 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 35.4%.

הרווח הנקי של המיגזר העסקי בישראל הסתכם ב-549 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-498 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 10.2%, שנבע הן מגידול ברווח מפעילות מימון והן מירידה בהיקף ההפרשה לחובות מסופקים.

הגידול קוזז בשל ירידה בהכנסות דיבידנד ממניות הנמצאות בידי כונס נכסים, וכן מהפרשה לירידת ערך על ניירות-ערך שנתקבלו בגין אשראים שסולקו.

בפעילות המיגזר בחו"ל נרשם הפסד בסך של 175 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח של כ-81 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד נגרם עקב הפסד בסך של כ-356 מיליון ש"ח, בגין ניירות-ערך מגובי נכסים מסוג SIV, כמתואר בפרק "פעילות קבוצת הבנק בניירות-ערך מגובי נכסים".

הכנסות המיגזר במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכמו ב-963 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,385 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 30.5%. בגין פעילות המיגזר בחו"ל נרשם הפסד שנבע בעיקר מרישום הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בגין ניירות-ערך מגובי נכסים. מאידך בגין פעילות המיגזר בישראל חלה עליה בהכנסות המימון בין היתר כתוצאה מגביית חובות שלא נרשמו בגינם הכנסות מימון בעבר. בהכנסות התפעוליות חלה ירידה שנבעה בעיקר מהפרשה לירידת ערך על ניירות-ערך שנתקבלו בגין אשראים שסולקו בעוד שבתקופה המקבילה אשתקד נרשמה הכנסה מדיבידנד על מניות שנמצאות בידי כונס, שעל-פי הוראת המפקח על הבנקים נכללת בתיק ניירות הערך של הבנק, בסכום הגבוה מזה שנרשם בתקופה ינואר-יוני 2008.

ההפרשה לחובות מסופקים במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכמה בסך של 23 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-112 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה שנבעה בעיקר מגביית שנמחקו בעבר.

האשראי לציבור ליום 30 ביוני 2008 הסתכם ב-98.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-95.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007, גידול בשיעור של 3.5%. הגידול ביתרות האשראי לציבור נרשם בפעילות ישראל בעיקר בתת מיגזר בניה ונדל"ן.

פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2008 הסתכמו ב-43.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-36.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007, גידול בשיעור של 21.4%. עיקר הגידול נובע מהפקדות של גופים פיננסיים המנהלים כספים עבור לקוחותיהם.

היתרה הממוצעת של ניירות-ערך למשמרת במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכמה ב-326.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-270.8 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008				
סך הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל	
	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾
ב מ ל י ו נ י ש י ה				
רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:				
- מחיצוניים	433	3	468	116
- בינמיזרי	381	23	(187)	632
הכנסות תפעוליות ואחרות:				
- מחיצוניים	184	-	45	19
- בינמיזרי	(35)	-	(1)	(34)
סך ההכנסות (הפסד)	963	26	(196)	834
הפרשה לחובות מסופקים	23	-	6	2
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
- מחיצוניים	310	10	88	39
- בינמיזרי	51	-	-	5
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים	579	16	(290)	240
הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח מפעולות רגילות	222	7	(106)	91
רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות	357	9	(184)	149
רווח מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים ⁽²⁾	17	-	-	17
רווח (הפסד) נקי	374	9	(184)	149
תשואה להון מרווח מפעילות רגילה ⁽³⁾	12.7%	6.1%	(35.7%)	18.1%
תשואה להון מרווח נקי ⁽³⁾	13.4%	6.1%	(35.7%)	18.1%
יתרה ממוצעת של נכסים	99,128	4,133	10,978	29,759
יתרה ממוצעת של התחייבויות	42,885	132	3,148	6,392
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	97,287	4,614	14,306	24,146
יתרה ממוצעת של קופות-גמל וקרנות נאמנות	5,902	-	-	5,902
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	10,433	-	-	10,433
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת	326,392	-	-	326,392
יתרת אשראי לציבור	98,575	2,617	9,023	31,129
יתרת פקדונות הציבור	43,877	140	2,033	6,613

(1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.

(2) על-פי הוראות בנק ישראל, כוללות תוצאות המיגזר בסעיף זה את התוצאות ממכירת חברות ונכסים אחרים המיוחסות ללקוחות המיגזר. הסעיף כולל בעיקר את רווח המיגזר ממכירת הזכויות לניהול קופות-גמל.

(3) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

לששה חודשים שנסיימו ביום 30 ביוני 2007					
סך הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בניה ונדל"ן	כנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בניה ונדל"ן	כנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
ב מ י ל י ו נ י ש י ח					
					רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
2,280	(20)	375	742	1,183	- מחיצוניים
(1,234)	47	(217)	(489)	(575)	- בינמיזרי
					הכנסות תפעוליות ואחרות:
365	1	39	22	303	- מחיצוניים
(26)	-	-	(1)	(25)	- בינמיזרי
1,385	28	197	274	886	סך ההכנסות
112	-	(4)	92	24	הפרשה לחובות מסופקים
					הוצאות תפעוליות ואחרות:
274	11	88	33	142	- מחיצוניים
47	-	-	5	42	- בינמיזרי
952	17	113	144	678	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
385	6	43	59	277	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
567	11	70	85	401	רווח נקי מפעולות רגילות
12	-	-	-	12	רווח מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים ⁽²⁾
579	11	70	85	413	רווח נקי
19.0%	14.6%	14.7%	9.2%	25.4%	תשואה להון מפעילות רגילה ⁽³⁾
19.4%	14.6%	14.7%	9.2%	25.4%	תשואה להון מרווח נקי ⁽³⁾
95,285	2,275	14,170	24,882	53,958	יתרה ממוצעת של נכסים
34,893	93	3,031	3,652	28,117	יתרה ממוצעת של התחייבויות
92,875	2,177	13,796	24,114	52,788	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
13,534	-	-	-	13,534	יתרה ממוצעת של קופות-גמל וקרנות נאמנות
18,039	-	-	-	18,039	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
270,836	-	-	-	270,836	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת
95,270	2,491	10,972	28,202	53,605	יתרת אשראי לציבור ל-31 בדצמבר 2007
36,129	148	3,669	5,684	26,628	יתרת פקדונות הציבור ל-31 בדצמבר 2007

(1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.

(2) על-פי הוראות בנק ישראל, כוללת תוצאות המיגזר בסעיף זה את התוצאות ממכירת חברות ונכסים אחרים המיוחסות ללקוחות המיגזר. הסעיף כולל בעיקר רווח שיוחס למיגזר ממכירת הזכויות לניהול קופות-גמל.

(3) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008				
סך הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל	
	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾
ב מ י ל י ו נ י ש י ה				
285	(1)	29	197	60
307	16	53	(61)	299
54	-	21	9	24
(17)	-	-	-	(17)
629	15	103	145	366
103	-	5	25	73
139	5	42	17	75
25	-	-	2	23
362	10	56	101	195
143	4	23	40	76
219	6	33	61	119

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
 - מחיצוניים
 - בינמיזרי
 הכנסות תפעוליות ואחרות:
 - מחיצוניים
 - בינמיזרי
 סך ההכנסות
 הפרשה לחובות מסופקים
 הוצאות תפעוליות ואחרות:
 - מחיצוניים
 - בינמיזרי
 רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
 הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
 רווח נקי
 (1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007				
סך הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל	
	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾
ב מ י ל י ו נ י ש י ה				
1,476	(17)	169	503	821
(967)	33	(88)	(379)	(533)
134	1	25	16	92
(15)	-	-	(1)	(14)
628	17	106	139	366
33	-	(4)	56	(19)
145	7	47	17	74
23	-	-	2	21
427	10	63	64	290
160	4	25	24	107
267	6	38	40	183
12	-	-	-	12
279	6	38	40	195

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:
 - מחיצוניים
 - בינמיזרי
 הכנסות תפעוליות ואחרות:
 - מחיצוניים
 - בינמיזרי
 סך ההכנסות
 הפרשה לחובות מסופקים
 הוצאות תפעוליות ואחרות:
 - מחיצוניים
 - בינמיזרי
 רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
 הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
 רווח נקי מפעולות רגילות
 רווח מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים⁽²⁾
 רווח נקי
 (1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.
 (2) על-פי הוראות בנק ישראל, כוללות תוצאות המיגזר בסעיף זה את התוצאות ממכירת חברות ונכסים אחרים המיוחסות ללקוחות המיגזר. הסעיף כולל בעיקר רווח שיוחס למיגזר ממכירת הזכויות לניהול קופות-גמל.

מגבלות ופיקוח על פעילות המיגזר

באשר לפרטים על מעורבות רגולטורית בתחום העמלות הבנקאיות, ראה פרק "מיגזר משקי בית" לעיל.

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

באשר לפרטים על הקמת מרכז תפעולי, ראה פרק "מיגזר משקי בית" לעיל.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 9' לתמצית הדוחות הכספיים.

מיגזר ניהול פיננסי

כללי

פעילות מיגזר זה כוללת את ניהול ה"ינוסטרו" של הבנק (דהיינו: פעילות הבנק למען עצמו, באמצעות השקעות באגרות-חוב, פקדונות בבנקים, הנפקות אגרות-חוב, עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים, ועוד) וניהול סיכוני השוק והנזילות אשר הבנק חשוף אליהם מחמת עסקיהם של לקוחותיו, כחלק מפעילות מסחר ותמיכה בפיתוח ותמחור של מוצרים פיננסיים מתוחכמים. כן כוללת פעילות מיגזר זה את פעילות חדרי העסקות במכשירים פיננסיים במט"ח ובשקלים. סיכון השוק הינו סיכון להכנסות ולהון הקבוצה הנובע משינויים של מחירים ושערים בשווקים הפיננסיים, שעיקרם: סיכון ריבית - הסיכון להון ולהכנסות (כולל עתידיות) שעלול להיגרם כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות השונים ובמיגזרים השונים (שקל צמוד ושקל לא-צמוד).

סיכון אינפלציה / שער חליפין - סיכון להון ולהכנסות (כולל עתידיות) שעלול להיגרם כתוצאה מהשפעת שינויים במדד המחירים ובשערי החליפין על חשיפת הבסיס (חשיפת ההון הפיננסי לשלושת מיגזרי ההצמדה: שקל לא-צמוד, שקל צמוד מדד ומיגזר המט"ח) ועל החשיפות הנובעות מפעילות המסחר.

סיכון נזילות - סיכון להכנסות ולהון שעלול להיגרם מאי יכולת לספק את צרכי הנזילות: דהיינו, החלטה של לקוחות למשוך כספים מהבנק בהיקף בלתי צפוי. במצבי ביקוש והיצע חריגים עלולה להיווצר עלות גדולה יותר מחמת גיוס מקורות שלא בהתאם לתכנון.

מוצרים ותחומי פעילות

מיגזר הניהול הפיננסי מתאפיין בחדשנות מתמדת. בשנים האחרונות נוספו לסל המוצרים בארץ שורה של מוצרים מורכבים, הכוללים: נגזרות ואופציות אקזוטיות, נגזרות אשראי ומוצרי ריבית מתוחכמים. בנוסף, בשנים האחרונות גובר השימוש במוצרים מובנים, הכוללים פקדון או אגרת-חוב, שתנאי הריבית שלהם נקבעים על-פי תנאי נגזרת כלשהי המשובצת במכשיר החוב.

פעילות המיגזר כוללת בין השאר השקעות בניירות-ערך מגובי נכסים. ביום 20 במאי 2008 מכר הבנק את מלוא החזקותיו בתיק ניירות-ערך מגובי משכנתאות בסניף ניו-יורק. (לפרטים ראה פרק "פעילות קבוצת הבנק בניירות-ערך מגובי נכסים").

הבנק נותן ללקוחותיו שירות מקיף בחדרי העסקות להגנה ולהשקעה. חדר העסקות בתל-אביב מספק ללקוחותיו שירות במכשירים הפיננסיים השונים (עסקות מסוג ספוט, פרוורוד, אופציות, אופציות אקזוטיות, עסקות החלף ומוצרים מובנים) ועל נכסי בסיס שונים (שערי חליפין במט"ח / מט"ח, מט"ח / ש"ח, ריביות שקליות, מדד מחירים לצרכן, מדדי מניות, סחורות וכו'). הבנק פועל כאחד מעושי השוק באגרות חוב ממשלתיות מסוג שחר. בפעילות זו, חדר עסקות משמש גם כעושה שוק, ובמקביל, "דסק הלקוחות" מצטט מחירים ומבצע עסקות מול לקוחות הבנק. חדר עסקות מהווה עושה שוק במרבית המוצרים בהם הוא פעיל; דהיינו, הבנק פועל כצד לעסקה מול הלקוח, ולא כמתווך בין הלקוח לצד ג'.

בשנים האחרונות קיימת עלייה מתמדת במודעות לפעילויות שמציע חדר עסקות, הן מצד הלקוחות המבקשים לבצע עסקות גידור והן מצד המשקיעים. עלייה זו גררה בעקבותיה גם דרישה למגוון רחב יותר של מוצרים וברמות תחכום גבוהות יותר.

כמענה לצרכים אלה, וכדי לשמר את מעמדו כבנק מוביל וחדשני, ממשיך חדר עסקות לפתח מכשירים פיננסיים עבור לקוחותיו. כמו-כן, הרחיב חדר העסקות באופן מהותי את פעילות "עשיית השוק" באופציות "אקזוטיות" (דוגמת אופציות שבתנאיהן כלולות התניות שונות, שיש בהן כדי להשפיע על ערכן של האופציות).

חדר העסקות מקיים פעילות שיווקית מול מוסדות פיננסיים זרים, דבר שהביא להגדלה משמעותית של מחזורי הפעילות מול לקוחות אלה (במגוון המוצרים בהם הבנק "עושה שוק"). כמו-כן כולל המיגזר תוצאות מהשקעה במניות והשקעות בחברות כלולות.

שינויים בהיקף הפעילות של המיגזר וברווח הנקי שלו:

ההפסד של המיגזר במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכם ב-2,223 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 218 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד מפעילות מימון במיגזר ניהול פיננסי הסתכם בסך של 3,185 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסה בסך של 350 מיליון ש"ח. הירידה בהכנסות נבעה בעיקר בשל הפסדים של שלוחות הבנק בחו"ל בניירות-ערך מגובי נכסים מסוג MBS, ומכשירי CDO אשר נכללים בתוצאות מיגזר זה וכן בשל הפסדים על תיק נגזרות אשראי בסניף ניו יורק. כמו-כן, הושפע ההפסד במיגזר בשל מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים על בסיס שווי הוגן לעומת מדידת התוצאות בפעילות הפיננסית המאזנית על בסיס צבירה. הירידה קוזה כתוצאה מעלייה בהכנסות מימון על ההון הפיננסי, בעיקר בשל עליית המדד הידוע בשיעור של 2.8%, בהשוואה לעלייה של 0.3% בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות התפעוליות ואחרות הסתכמו בסך של 75 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-17 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מרווח ממכירת מניות מסטרקארד.

בחלק בתוצאות הפעולות של חברות כלולות נרשם רווח בסך של 13 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-118 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נבעה מכך שבתקופה המקבילה אשתקד עיקר התרומה לרווח נבעה מכלל החזקות עסקי ביטוח שתרמה 92 מיליון ש"ח. תרומה גבוהה זו נבעה מרווח מהנפקת חברה בת ומהשפעת שינוי הטיפול של חברות הביטוח בעתודה לסיכונים מיוחדים.

הרווח, נטו, מפעולות בלתי רגילות הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2008 בסך של 10 מיליון ש"ח ונבע מהחלק שיוחס למיגזר ממכירת בנק מסד. בתקופה המקבילה אשתקד הסתכם הרווח ב-6 מיליון ש"ח ונבע ממכירת ההחזקות במלונות מוריה וחלק מההשקעה ב-איי בי איי ובניכוי הוצאות מיסים בגין המימוש הצפוי של ההשקעות בבנק יהב ובבנק מסד.

השקעת קבוצת הבנק בחברות כלולות הסתכמה ב-30 ביוני 2008 ב-658 מיליון ש"ח בהשוואה ל-766 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007.

אחרים והתאמות

מסגרת זו כוללת את כל הפעילויות האחרות של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מיגזר בר דיווח על-פי הוראות המפקח על הבנקים.

פעילות זו כוללת בעיקר: בנקאות להשקעות, פעילות בעסקי נאמנות ופעילות בכרטיסי אשראי ושוק ההון אשר אינה משוייכת למיגזרים הבנקאיים.

בנוסף, כוללת פעילות זו התאמות של פעולות בין-מיגזריות.

הרווח הנקי של מסגרת זו בחציון הראשון של שנת 2008 הסתכם ב-58 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח של 65 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הקיסון ברווח במיגזר זה נובע בעיקר מירידה ברווח הנקי מפעילות בשוק ההון בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. קיסון זה קוזז בשל עלייה ברווח הנקי מפעילות בכרטיסי אשראי מתירות נכנסת.

פעילויות במוצרים

א. להלן התפלגות תוצאות הפעילות בכרטיסי אשראי לפי מיגזרי פעילות:

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008							
סך הכל	פעילות לקוחות בנקים מחוץ לקבוצה ותיירות נכנסת	המיגזר העסקי	המיגזר המסחרי	מיגזר עסקים קטנים	מיגזר הבנקאות הפרטית	מיגזר משקי הבית	
		ש"ח	ב"מ	ב"מ	ב"מ	ב"מ	
51	23	-	-	3	7	18	רווח מפעילות מימון
667	193	4	6	47	120	297	הכנסות תפעוליות ואחרות
533	177	2	4	32	85	233	הוצאות תפעוליות ואחרות
185	39	2	2	18	42	82	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
71	15	1	1	7	16	31	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
114	24	1	1	11	26	51	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
							חלקם של בעלי-מניות חיצוניים ברווחים
(8)	-	-	-	-	-	(8)	של חברות מאוחדות
106	24	1	1	11	26	43	רווח נקי
יתרות ממוצעות							
10,625	-	199	100	998	2,753	6,575	יתרה ממוצעת של נכסים
10,501	-	209	105	1,050	2,626	6,511	יתרה ממוצעת של התחייבויות
9,422	-	188	94	942	2,356	5,842	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007							
סך הכל	פעילות לקוחות בנקים מחוץ לקבוצה ותיירות נכנסת	המיגזר העסקי	המיגזר המסחרי	מיגזר עסקים קטנים	מיגזר הבנקאות הפרטית	מיגזר משקי הבית	
		ש"ח	ב"מ	ב"מ	ב"מ	ב"מ	
48	16	-	-	3	8	21	רווח מפעילות מימון
601	175	4	5	43	107	267	הכנסות תפעוליות ואחרות
460	159	2	3	28	70	198	הוצאות תפעוליות ואחרות
189	32	2	2	18	45	90	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
76	13	1	1	7	18	36	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
113	19	1	1	11	27	54	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
							חלקם של בעלי-מניות חיצוניים ברווחים
(8)	-	-	-	-	-	(8)	של חברות מאוחדות
105	19	1	1	11	27	46	רווח נקי
יתרות ממוצעות							
9,389	-	175	87	877	2,441	5,809	יתרה ממוצעת של נכסים
9,348	-	186	93	935	2,338	5,796	יתרה ממוצעת של התחייבויות
8,679	-	174	87	868	2,170	5,380	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון

א. להלן התפלגות תוצאות הפעילות בכרטיסי אשראי לפי מיגרי פעילות (המשך):

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2008							
סך הכל	פעילות לקוחות בנקים מחוץ לקבוצה ותיירות נכנסת	המיגור העסקי	המיגור המסחרי	מיגור עסקים קטנים	מיגור הבנקאות הפרטית	מיגור משקי הבית	
		ח	ש	"	ב	מ	ל
26	14	-	-	1	3	8	רווח מפעילות מימון
339	107	1	3	23	59	146	הכנסות תפעוליות ואחרות
272	100	1	2	16	41	112	הוצאות תפעוליות ואחרות
93	21	-	1	8	21	42	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
36	8	-	1	3	8	16	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
57	13	-	-	5	13	26	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
(4)	-	-	-	-	-	(4)	חלקם של בעלי-מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות
53	13	-	-	5	13	22	רווח נקי

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2007							
סך הכל	פעילות לקוחות בנקים מחוץ לקבוצה ותיירות נכנסת	המיגור העסקי	המיגור המסחרי	מיגור עסקים קטנים	מיגור הבנקאות הפרטית	מיגור משקי הבית	
		ח	ש	"	ב	מ	ל
25	9	-	-	2	3	11	רווח מפעילות מימון
300	92	2	3	21	52	130	הכנסות תפעוליות ואחרות
234	83	1	2	14	35	99	הוצאות תפעוליות ואחרות
91	18	1	1	9	20	42	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
34	7	1	1	3	7	15	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
57	11	-	-	6	13	27	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
(4)	-	-	-	-	-	(4)	חלקם של בעלי-מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות
53	11	-	-	6	13	23	רווח נקי

לששה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2008						
סך הכל	אחרים	המיגזר העסקי	המיגזר המסחרי	מיגזר עסקים קטנים	מיגזר הבנקאות הפרטית	מיגזר משקי הבית
		ש"ח	ב"מ	ב"מ	ב"מ	ב"מ
34	1	13	-	2	15	3
						רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
742	57	130	8	29	460	58
						הכנסות תפעוליות ואחרות:
-	110	(18)	(2)	(7)	(75)	(8)
						- מחיצוניים
776	168	125	6	24	400	53
						- בינמיגזרי
602	168	81	1	25	284	43
						סך הכל הכנסות
174	-	44	5	(1)	116	10
						הוצאות תפעוליות ואחרות
65	-	17	2	-	43	3
						רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
109	-	27	3	(1)	73	7
						הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
(3)	-	-	-	-	-	(3)
						רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
106	-	27	3	(1)	73	4
						חלקם של בעלי-מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות
437	-	17	8	34	127	251
						רווח (הפסד) מפעולות רגילות רווח, נטו, מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים
543	-	44	11	33	200	255
						רווח נקי
						יתרות ממוצעות
126,283	67,425	5,902	1,955	3,767	36,457	10,777
						יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל, קרנות נאמנות וקרנות השתלמות
20,171	-	10,433	137	37	3,772	5,792
						יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
423,218	37	326,392	4,902	5,922	78,286	7,679
						יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת

ב. להלן התפלגות תוצאות הפעילות בשוק ההון לפי מיגזרי פעילות (המשך):

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007							
סך הכל	אחרים	המיגזר העסקי	המיגזר המסחרי	מיגזר עסקים קטנים	מיגזר הבנקאות הפרטית	מיגזר משקי הבית	
		ש"ח	ל"ו	ב"מ			
57	8	28	1	2	15	3	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הכנסות תפעוליות ואחרות:
							- מחיצוניים
821	98	96	10	40	479	98	- בינמיזרי
-	105	(14)	(2)	(7)	(73)	(9)	
878	211	110	9	35	421	92	סך הכל הכנסות
583	196	79	1	14	241	52	הוצאות תפעוליות ואחרות
295	15	31	8	21	180	40	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
120	6	13	3	9	74	15	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
175	9	18	5	12	106	25	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
							חלקם של בעלי-מניות חיצוניים ברווחים של חברות מאוחדות
(11)	-	-	-	-	-	(11)	
164	9	18	5	12	106	14	רווח מפעולות רגילות
290	-	12	5	25	91	157	רווח, נטו, מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים
454	9	30	10	37	197	171	רווח נקי
							יתרות ממוצעות
							יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל,
137,448	29,345	13,534	3,726	7,743	55,236	27,864	קרנות נאמנות וקרנות השתלמות
27,149	-	18,039	120	42	3,964	4,984	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
362,932	92	270,836	4,658	6,844	72,571	7,931	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת

ב. להלן התפלגות תוצאות הפעילות בשוק ההון לפי מיגזרי פעילות (המשך):

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2008							
סך הכל	אחרים	המיגזר העסקי	המיגזר המסחרי	מיגזר עסקים קטנים	מיגזר הבנקאות הפרטית	מיגזר משקי הבית	
		ש"ח	ל"י ונ"י	ב"מ			
9	-	-	2	-	6	1	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הכנסות תפעוליות ואחרות:
331	24	4	62	12	214	15	- מחיצוניים
-	53	(1)	(8)	(3)	(37)	(4)	- בינמיגזרי
340	77	3	56	9	183	12	סך הכל הכנסות
278	76	1	40	12	141	8	הוצאות תפעוליות ואחרות
62	1	2	16	(3)	42	4	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
23	0	1	7	(1)	15	1	הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח מפעולות רגילות
39	1	1	9	(2)	27	3	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים חלקם של בעלי-מניות חיצוניים ברווחים
(2)	-	-	-	-	-	(2)	של חברות מאוחדות
37	1	1	9	(2)	27	1	רווח (הפסד) נקי

לשלושה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2007							
סך הכל	אחרים	המיגזר העסקי	המיגזר המסחרי	מיגזר עסקים קטנים	מיגזר הבנקאות הפרטית	מיגזר משקי הבית	
		ש"ח	ל"י ונ"י	ב"מ			
27	3	11	1	1	8	3	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הכנסות תפעוליות ואחרות:
416	44	51	5	22	253	41	- מחיצוניים
-	55	(7)	(1)	(4)	(38)	(5)	- בינמיגזרי
443	102	55	5	19	223	39	סך הכל הכנסות
292	89	41	1	7	129	25	הוצאות תפעוליות ואחרות
151	13	14	4	12	94	14	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
57	5	6	1	5	36	4	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
94	8	8	3	7	58	10	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים חלקם של בעלי-מניות חיצוניים ברווחים
(5)	-	-	-	-	-	(5)	של חברות מאוחדות
89	8	8	3	7	58	5	רווח מפעולות רגילות
290	-	12	5	25	91	157	רווח, נטו, מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים
379	8	20	8	32	149	162	רווח נקי

חברות מוחזקות

קבוצת הבנק פועלת באמצעות חברות בנות בנקאיות ושאינן בנקאיות, בישראל ובחו"ל. כמו-כן, לקבוצה השקעות בתחומי המשק השונים, בעיקר בישראל, באמצעות חברות כלולות. תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעילות רגילות של הבנק בששת החודשים הראשונים של שנת 2008 היתה שלילית והסתכמה בהפסד של 72 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך 567 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, הבדל שנבע בעיקר מהשפעות השינוי של שערי החליפין של השקל מול המטבעות הזרים. השקעת הבנק בחברות המוחזקות ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה ב-13.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-14.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007.

חברות הבנות הבנקאיות בישראל (בנק יהב ובנק מסד עד למועד מכירתו) תרמו לרווח הנקי מפעולות רגילות של הבנק סך של 8 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-15 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. תשואת הבנק על השקעותיו בחברות הבת הבנקאיות בישראל בששת החודשים הראשונים של שנת 2008 הגיעה לשיעור של 3.8%, בהשוואה ל-8.4% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן סקירת פעילות החברות העיקריות:

בנק מסד - מתמחה במתן שירותים למיגזר עובדי ההוראה, ציבור השכירים ובעלי עסקים קטנים. בחודש ספטמבר 2007 חתם הבנק על הסכם עם הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ למכירת מלוא החזקותיו של הבנק בבנק מסד, המהוות 51% מהון המניות שלו, תמורת סך של 236 מיליון ש"ח. ביום 14 במאי 2008 הושלמה עסקת המכר של בנק מסד. הבנק כלל בדוחותיו הכספיים ליום 30 ביוני 2008 רווח נקי ממכירת השקעתו בסך של 50 מיליון ש"ח שנכלל בסעיף רווח נטו מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים. על-פי הסכם המכר נקבע כי בנק מסד ימשיך לקבל שירותי מחשוב מהבנק, בהתאם לתנאים הנהוגים כיום בין הבנק לבין בנק מסד, וזאת לתקופה של 3 שנים ממועד השלמה העסקה.

בנק יהב - בנק ייעודי, המתמחה במתן שירותים לעובדי המדינה ולעובדי חברות ותאגידים ממשלתיים. בחודש ספטמבר 2007 חתם הבנק על הסכם עם בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "בנק מזרחי") למכירת מלוא החזקותיו של הבנק בבנק יהב, המהוות 50% מההון המונפק שלו, והזכויות הנלוות אליהם. ביום 13 בנובמבר 2007 תוקן הסכם המכירה ונקבע, כי התמורה בין החזקות הבנק בבנק יהב תהיה בסכום קבוע של 371 מיליון ש"ח. בנוסף יהיה הבנק זכאי לקבל את חלקו היחסי מהרווח ממכירת קופות הגמל שבבעלות או בניהול של בנק יהב.

ביום 10 ביולי 2008 הושלמה עסקת המכר של בנק יהב. הבנק יכול כלל בדוחותיו הכספיים ליום 30 בספטמבר 2008, רווח נקי מהמכירה בסך של 50 מיליון ש"ח שיכלל בסעיף רווח נטו מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים. כן הוסכם, כי בנק יהב ימשיך לקבל שירותי מחשוב מהבנק, בהתאם לתנאים הנהוגים כיום בין הבנק לבין בנק יהב, וזאת לתקופה של שלוש שנים ממועד השלמת העסקה.

הרווח הנקי בתקופת ינואר-יוני 2008 של בנק יהב הסתכם ב-111 מיליון ש"ח, הכולל רווח מפעולות בלתי רגילות בסך של 96 מיליון ש"ח שנבע ממכירת זכויות לניהול קופות גמל, בהשוואה ל-37 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. תשואת הרווח הנקי להון העצמי הסתכמה ב-40.2% בהשוואה ל-16.4% בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור תשואת הרווח הנקי להון העצמי בנטרול מכירת הזכויות לניהול קופות הגמל הסתכם ב-5.1% בהשוואה ל-16.4% בתקופה המקבילה אשתקד.

תרומת בנק יהב לרווח הנקי מפעולות רגילות של הבנק הסתכמה ב-6 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-10 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

תרומת בנק יהב לרווח הנקי מפעולות בלתי-רגילות בתקופה ינואר-יוני 2008 הסתכמה בסך של 30 מיליון ש"ח. השקעת הבנק בבנק יהב ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה ב-329 מיליון ש"ח.

חברות בנות בחו"ל מהוות חלק ממערך הפעילות הבינלאומית של הבנק.

החברות הבנות בחו"ל סיימו את ששת החודשים הראשונים של שנת 2008 ברווח של 81 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 126 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (על בסיס דוחות רווח והפסד שלהן במטבע-חוץ, מתורגם לשקל לפי שער החליפין ליום הדוח).

בששת החודשים הראשונים של שנת 2008 תרומת חברות הבנות בחו"ל לרווח הנקי מפעולות רגילות של הבנק היתה שלילית והסתכמה בהפסד של 302 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך 169 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הבדל שנבע בעיקר מהשפעת השינויים בשערי החליפין של השקל מול המטבעות השונים. השקעת הבנק בחברות הבנות בחו"ל ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה ב-3.8 מיליארד ש"ח.

בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד (להלן: "הפועלים שוויץ") - עוסק בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית ללקוחותיו הבינלאומיים.

הרווח הנקי של הפועלים שוויץ, על-פי דוחותיו הכספיים בששת החודשים הראשונים של שנת 2008, הסתכם ב-17 מיליון פרנק שוויצרי, בהשוואה ל-15 מיליון פרנק שוויצרי בתקופה המקבילה אשתקד. תרומת הפועלים שוויץ לרווח הנקי מפעולות רגילות של הבנק הסתכמה ב-29 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-46 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הפער בתרומה נובע מירידות בשערי החליפין של הפרנק השוויצרי מול השקל. השקעת הבנק בהפועלים שוויץ ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה ב-1.0 מיליארד ש"ח.

בנק הפועלים (לוקסמבורג) ס.א. (להלן: "הפועלים לוקסמבורג") - עוסק בפעילות בנקאית-פיננסית בלוקסמבורג ומחוצה לה. הפועלים לוקסמבורג משתתף במתן הלוואות באמצעות סינדיקציות בינלאומיות, וכן במתן הלוואות ללקוחות ישראליים.

ההפסד של בנק הפועלים לוקסמבורג על-פי דוחותיו הכספיים בששת החודשים הראשונים של שנת 2008, הסתכם ב-7.0 מיליון דולר, ונבע בעיקר מהפרשה לירידת ערך של ניירות-ערך מגובי נכסים, בהשוואה להפסד של 0.4 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד.

בששת החודשים הראשונים של שנת 2008 תרומת הפועלים לוקסמבורג היתה שלילית והסתכמה בהפסד של 36 מיליון ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד לא תרם בנק הפועלים לוקסמבורג לרווח הבנק. השקעת הבנק בהפועלים לוקסמבורג ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה ב-57 מיליון ש"ח.

Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף") - בנק שמאגד ופועל בתורכיה, ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית ובנקאות להשקעות. בחודש מרץ 2008 החליט בנק פוזיטיף להגדיל את הונו בסכום של כ-85 מיליון לירות טורקיות (כ-64 מיליון דולר). הגדלת ההון התבצעה באמצעות השקעת הסכום האמור על-ידי הבנק כנגד הקצאת מניות, בעקבותיה עלה הבנק לשיעור החזקה של 65% בבנק פוזיטיף.

JSC Bank Pozitiv - בחודש נובמבר 2007 רכש בנק פוזיטיף את מלוא אמצעי השליטה ב-JSC Bank Pozitiv (להלן: "JSC") - בנק שנתאגד ופועל בקזחסטן, אשר עוסק במתן שירותי בנקאות ללקוחות עסקיים ופרטיים.

לפרטים נוספים ראה פרק "הפעילות הבינלאומית" להלן.

הרווח הנקי המדווח של קבוצת בנק פוזיטיף (בנק פוזיטיף ו-JSC) על-פי דוחותיה הכספיים בששת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכם בכ-14.5 מיליון לירות טורקיות (כ-12 מיליון דולר), בהשוואה לכ-14 מיליון לירות טורקיות (כ-11 מיליון דולר), בתקופה המקבילה אשתקד.

תרומת קבוצת בנק פוזיטיף לרווח הנקי מפעולות רגילות של הבנק היתה שלילית והסתכמה בהפסד של 74 מיליון ש"ח, לעומת תרומה בסך של 68 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, הבדל שנבע מייסוף משמעותי של השקל מול הלירה התורכית.

השקעת הבנק בקבוצת בנק פוזיטיף ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה ב-937 מיליון ש"ח בהשוואה ל-700 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2007.

בנק הפועלים (קיימן) לימיטד (להלן: "קיימן") - בנק מסחרי, שעל-פי תנאי רישונו ראוי לפעול בכל סוגי הפעילות הבנקאית, למעט פעילות עם תושבים מקומיים. נכסי קיימן כוללים השקעה בחברה-בת בבעלות מלאה, הפועלים (לטיין אמריקה) ס.א.

תרומת קיימן לרווח הנקי מפעולות רגילות של הבנק במחצית הראשונה של שנת 2008 היתה שלילית והסתכמה בהפסד של 24 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, הבדל שנבע משינוי בשער החליפין של השקל מול הדולר.

השקעת הבנק בקיימן ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה ב-178 מיליון ש"ח. **Poalim Asset Management** (להלן: "PAM") - חברות לניהול נכסים בינלאומיים. החברות מפתחות מוצרים חדשים מורכבים ללקוחות הבנקאות הפרטית הגלובלית, תוך שיתוף פעולה עם חברת Frank Russell העולמית ועם גופים מובילים אחרים.

הרווח הנקי של PAM, על-פי דוחותיו הכספיים בששת החודשים הראשונים של שנת 2008, הסתכם ב-2 מיליון ליש"ט, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

תרומת PAM לרווח הנקי מפעולות רגילות של הבנק היתה שלילית והסתכמה בהפסד של 9 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 22 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, הבדל שנבע משינוי בשער החליפין של השקל מול הליש"ט. השקעת הבנק ב-PAM ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה ב-134 מיליון ש"ח.

Hapoalim Securities U.S.A. Inc. (להלן: "פועלים סקויריטיס") - חברה שהינה חברת Broker-Dealer הרשומה והפועלת בארה"ב.

הרווח הנקי של פועלים סקויריטיס על-פי דוחותיו הכספיים בששת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכם בכ-1 מיליון דולר בהשוואה ל-2 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נובעת בעיקר כתוצאה מכך שבתקופה המקבילה אשתקד נרשמו הכנסות מיסים בגין הפסדי העבר.

תרומת הפועלים סקויריטיס לרווח הנקי מפעולות רגילות של הבנק, במחצית הראשונה של שנת 2008, היתה שלילית והסתכמה בהפסד של 11 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של 8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ההבדלים נבעו משינויים בשערי החליפין של השקל מול הדולר.

השקעת הבנק בפועלים סקויריטיס ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה ב-78 מיליון ש"ח.

לעניין הענקת מעמד לבנק של FHC (Financial Holding Company), ראה פרק "פעילות הבנק בארה"ב".

Hapoalim U.S.A. holding company Inc. (להלן: "פועלים USA")

חברה בת שהחזיקה בעבר במניות סיגניצ'ר בנק, מרבית ההחזקות בסיגניצ'ר בנק נמכרו ביום 31 במרץ 2005. יתרת ההחזקה נמכרה במהלך שנת 2006.

תמורת המכירה מושקעת ברובה בפקדון לזמן קצוב בבנק ובאגרות חוב.

כמו-כן החברה מחזיקה במלוא הון המניות של הפועלים סקויריטיס.

תרומת הפועלים USA לרווח הנקי מפעולות רגילות במחצית הראשונה של שנת 2008 היתה שלילית והסתכמה בהפסד של 167 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך של 20 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההבדלים נבעו משינויים בשערי החליפין של השקל מול הדולר.

השקעת הבנק בפועלים USA ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה ב-1,308 מיליון ש"ח.

חברות מאוחדות אחרות

לבנק חברות-בנות, שאינן בנקים, שעיסוקן בתחום הפיננסי. תחומי העיסוק העיקריים שלהן הינם שיווק ותפעול מערך כרטיסי האשראי, פעילות בעסקי נאמנות, ביטוח עצמי (Re-Insurance Captive) של חברות הקבוצה, הנפקה ומימון, מתן שירותי בנקאות להשקעות, עריכת מחקרים והערכות שווי וייעוץ כלכלי.

ישראל, יורופיי (יורוקרד) ישראל, פועלים אקספרס ואמינית - הפעילויות העיקריות של קבוצת הבנק בתחום השימוש בכרטיסי אשראי בארץ ובחו"ל מתבצעות באמצעות חברות אלה, הפועלות בתחום אמצעי התשלום תחת קורת גג ניהולית ותפעולית אחת - "תשלובת ישראל".

ישראלכרט בע"מ (להלן: "ישראלכרט", או "החברה") מנפיקה, סולקת ומתפעלת כרטיסי אשראי מסוג ישראלכרט (שהוא מותג פרטי בבעלות החברה) המונפקים לשימוש בישראל בלבד וכן מנפיקה במשותף עם יורופי (יורוקרד) ישראל ("יורופי") כרטיסי אשראי בהם משולבים המותגים ישראלכרט ו-MasterCard ("כרטיסי מסטרקארד"). כמו כן סולקת החברה עסקות בכרטיסי מסטרקארד, שהונפקו בארץ לרבות בכרטיסי מסטרקארד שהונפקו על-ידי מנפיקים מקומיים אחרים ונעשו בבתי עסק הקשורים עימה בהסכם וכן עסקות בארץ שנעשו בבתי העסק הנ"ל בכרטיסים שהונפקו בחו"ל ומשולמות לבתי העסק במטבעי ישראל. עסקות בכרטיסי מסטרקארד שהונפקו בחו"ל ונעשות בארץ בבתי העסק הקשורים עם יורופי בהסכם ומשולמות לבתי העסק במטבע חוץ נסלקות על-ידי יורופי. ההנפקה והסליקה של כרטיסי מסטרקארד נעשית מכח רישיון שניתן על-ידי MasterCard International Incorporated. כמו-כן מנפיקה ישראלכרט, סולקת ומתפעלת מגוון מוצרים נוספים כגון כרטיסי תדלוק וכרטיסי מתנה.

ישראלכרט ויורופי מנפיקות כרטיסים בנקאיים וכרטיסים חוץ-בנקאיים. הכרטיסים המונפקים על-ידי ישראלכרט ויורופי מופצים לבעלי חשבון בבנקים עימם הן קשורות בהסכמים, וכן מגייסת ומפיצה החברה כרטיסים במגוון של אפיקים אחרים.

במסגרת מגוון כרטיסי האשראי לסוגיהם השונים מנפיקה ישראלכרט כרטיסי אשראי בשיתוף פעולה עם ארגונים, מועדונים וגופים צרכניים, מקצועיים ואחרים, כדוגמת כרטיסי אשמורת לחברי הסתדרות המורים, כרטיסי הוט לחברי הסתדרות ההנדסאים והטכנאים בישראל, כרטיסי חבר לאנשי צבא קבע, כרטיסי אשראי לחברי לשכת עורכי דין ועוד מגוון של שיתופי פעולה עם מועדוני צרכנות שונים.

ישראלכרט מנפיקה כרטיסי אשראי מסוג "Revolving" (תחת המותג More) המאפשרים ללקוחות לקבוע את תנאי הפרעון במסגרת התכנית המוצעת. כמו-כן מתפעלת ישראלכרט תוכניות אשראי שונות על בסיס תוכנית "ישראלכרדיט" וכן מעמידה הלוואות לכל מטרה, על בסיס מסגרות בכרטיסים. ישראלכרט מנפיקה, תחת המותג מסטרקארד, כרטיסי World Signia, מותג יוקרתי בעל הטבות רבות ואיכותיות, המיועד ללקוחות הפרימיום של הבנקים.

כרטיסי האשראי משרתים לקוחות במגזרים שונים ביניהם לקוחות פרטיים, עובדי תאגידים וכמו-כן רכש תאגידי, B2B (Business to Business) - העברת תשלומים בין עסקים).

ישראלכרט מפעילה תוכנית נאמנות למחזיקי הכרטיסים וכן עורכת מבצעי שיווק רחבי היקף, כולל מבצעים משותפים עם גופים מובילים בענפים שונים.

ישראלכרט ויורופי קשורות בהסכמי סליקה עם בתי עסק במגוון ענפים ומציעות לבתי העסק השונים, בנוסף לשירותי הסליקה, גם מגוון שירותים פיננסיים, כגון: הלוואות, מקדמות וניכיונות, שירותים שיווקיים ותפעוליים. מספר כרטיסי ישראלכרט ומסטרקארד של התשלובת ליום 30 ביוני 2008 שהונפקו על-ידי ישראלכרט ויורופי הינו כ-2.6 מיליון כרטיסים בהשוואה ל-2.5 מיליון כרטיסים ביום 31 בדצמבר 2007. במחצית הראשונה של שנת 2008 הגיע מחזור הפעילות בכרטיסי ישראלכרט ומסטרקארד ל-33.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-29.7 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

פועלים אקספרס - מנפיקה, סולקת ומתפעלת כרטיסי אשראי מסוג אמריקן אקספרס המונפקים לשימוש בישראל ובחו"ל.

פועלים אקספרס מנפיקה כרטיסים בנקאיים וכרטיסים חוץ-בנקאיים. הכרטיסים הבנקאיים המונפקים על-ידי פועלים אקספרס מופצים לבעלי חשבון בבנקים עימם פועלים אקספרס קשורה בהסכמים וכן מגייסת ומפיצה פועלים אקספרס כרטיסים במגוון של אפיקים אחרים ביניהם באמצעות התקשרויות עם ארגונים ומועדונים.

פועלים אקספרס מנפיקה מגוון כרטיסי אשראי המותאמים לפלחי אוכלוסיה שונים ביניהם כרטיסי ביזנס ללקוחות עסקיים, כרטיסי פלטינה וכרטיסי סנטוריון לאלפיון העליון.

פועלים אקספרס מפעילה תוכנית נאמנות למחזיקי הכרטיסים וכן עורכת מבצעי שיווק, כולל מבצעים משותפים עם גופים שונים.

פועלים אקספרס קשורה בהסכמי סליקה עם בתי עסק במגוון ענפים ומציעה לבתי העסק השונים, בנוסף לשירותי הסליקה, גם מגוון שירותים שיווקיים, פיננסיים ותפעוליים. מספר כרטיסי אמריקן אקספרס, שהונפקו על-ידי פועלים אקספרס, ליום 30 ביוני 2008 הינו כ-237 אלפי כרטיסים, בהשוואה לכ-223 אלפי כרטיסים בסוף שנת 2007. במחצית הראשונה של שנת 2008 הגיע מחזור הפעילות בכרטיסי אמריקן אקספרס ל-3.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-3.2 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

במסגרת התשלובת פועלת אמינית - המנפיקה וסולקת כרטיסי אשראי מסוג ויזה המונפקים לשימוש בישראל ובח"ל. הכרטיסים המונפקים על-ידי אמינית מופצים לבעלי חשבון בבנקים עימהם היא קשורה בהסכמים. מספר כרטיסי הויזה, שהונפקו על-ידי אמינית ליום 30 ביוני 2008, הינו כ-30 אלף כרטיסים בדומה למספר הכרטיסים ביום 31 בדצמבר 2007.

ביום 9 במרץ 2007 נחתם מזכר הבנות בין הבנק לבין חברת הפניקס אחזקות בע"מ, אשר לפיו תרכוש הפניקס מאת הבנק 25% מסך כל הון המניות המוצע של ישראלכרט ויורפיי. התמורה שתשולם על-ידי הפניקס עבור ההחזקות האמורות בחברות תחושב על בסיס שווי חברות מצרפי של 2.55 מיליארד ש"ח, תוך התאמות לחלוקת דיבידנד. לאור חלוף הזמן ממועד חתימת מזכר ההבנות, הקשיים ביישום התנאים המתלים והסתייגותה של הממונה על ההגבלים העסקיים ממבנה העסקה, פנה הבנק לפניקס לבטל את מזכר ההבנות, והפניקס החליטה להיענות לבקשה זו.

בין הצדדים נחתם ביום 25 ביוני 2008, כתב ביטול של מזכר ההבנות. הביטול אינו מותנה בתשלום תמורה ו/או פיצוי כלשהו על-ידי צד אחד למזכר ההבנות למשנהו וכל אחד מהצדדים ויתר באופן מוחלט על כל תביעה ו/או טענה ו/או דרישה זה כלפי משנהו בקשר עם מזכר ההבנות שנחתם, כמו גם עם ביטולו. ביום 13 בנובמבר 2007, נחתם מזכר עקרונות בין ישראלכרט ויורפיי (יורוקרד) ישראל בע"מ (להלן: "יורפיי") לבין בנק המזרחי, אשר במסגרתו נקבע, בין היתר, כי בנק המזרחי ממשך את הסדרי ההתקשרויות הקיימים בין הצדדים, בעניין הנפקת כרטיסים, לתקופה נוספת של 10 שנים. כמו כן סוכם, על ניהול מו"מ לכריתתו של הסכם חדש בין ישראלכרט ויורפיי לבין בנק המזרחי (במגמה לסיימו עד סוף פברואר 2008), אשר יתייחס גם להנפקת כרטיסי אשראי ממותגים לבנק המזרחי וקביעת הסדרי תפעול ומתן שירותים על-ידי ישראלכרט. ההסכם החדש היה אמור אף הוא לעמוד בתוקף לתקופה של 10 שנים. עבור הארכת תוקף ההסכמים הקיימים ל-10 שנים נוספות, הקצו ישראלכרט ויורפיי בחודש דצמבר 2007 לבנק המזרחי מניות המעניקות לו החזקה בשיעור של 1.8% מהון המניות שלהן. ביום 10 באפריל 2008 נמסר לבנק על-ידי ישראלכרט ויורפיי כי המו"מ לחתימת הסכם חדש בינן לבין בנק המזרחי לא השתכלל לכלל הסכם מחייב.

הבנק שוקל הצעה לציבור של מניות חברת ישראלכרט בע"מ. בשלב זה, אף כי טרם התקבלה החלטה לגבי ההצעה האמורה וטרם נקבעו מבנה גיוס ההון והמועדים לביצועו, פועלת חברת ישראלכרט להכנת טיוטת תשקיף, וזאת לפי בקשת הבנק.

בחודש פברואר 2008 התקשרו ישראלכרט ויורפיי בהסכם חדש עם הבנק לעניין הנפקה של כרטיסים המחליף את ההתקשרויות הקודמות שהיו קיימות בין הצדדים בעניין זה. תוקפו של ההסכם עם הבנק הינו ל-15 שנים ממועד חתימתו, וכניסתו לתוקף כפופה לקבלת כל האישורים הרלוונטיים לרבות אישורי הדירקטוריונים של ישראלכרט ויורפיי ושל הבנק. על-פי ההסכם זכאי בנק הפועלים לקבל מהחברות תשלומים שונים כמפורט בהסכם. עוד מסדיר ההסכם עם הבנק עניינים שונים הנוגעים לכרטיסים, לרבות תפעול, אחריות לנזקים, מוצרים ושירותים חדשים, כרטיסי מועדון, שיווק, פרסום והפצה. בשלב זה, אושר ההסכם החדש רק על-ידי ועדות הביקורת והדירקטוריונים של ישראלכרט ושל יורפיי.

רווח והכנסות מכרטיסי אשראי - הרווח הנקי של תשלובת ישראל כרטיס במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכם

ב-142 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-77 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 84.4% אשר נבע בעיקר מגידול בהיקפי הפעילות בכרטיסי האשראי ומרווח נקי בסך 57 מיליון ש"ח כתוצאה ממכירת מניות מסטרקארד. תרומת תשלובת ישראל כרטיס לרווח הנקי, לאחר מיסים, מפעולות רגילות של הבנק הסתכמה ב-128 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 69 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 85.5% כאמור לעיל.

תרומת הפעילות של התשלובת להכנסות מעמלות, שנכללו במסגרת ההכנסות התפעוליות (לפני ניכוי ההוצאות המתחייבות), הסתכמה ב-667 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-601 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 11.0%, שנבע בעיקרו מגידול בהיקפי הפעילות בארץ ובתירות יוצאת ונכנסת.

בחודש מאי 2005 הכריז הממונה על ההגבלים העסקיים (להלן: "הממונה") על ישראל כרטיס כבעלת מונופולין בסליקת כרטיסי החיוב ישראל כרטיס ומסטרקארד. בהסתמך על חוות דעת של יועצים משפטיים, הבנק וישראל כרטיס סבורים כי יש לישראל כרטיס טענות טובות נגד ההכרזה על מונופולין כאמור וישראל כרטיס עירערה בפני בית המשפט על ההכרזה. מכל מקום, קיימת הסכמה עם הממונה ולפיה הכרזת הממונה על מונופולין כאמור תבטל בכפוף לקיומו של "ההסדר" המתואר להלן.

בחודש אוגוסט 2005 הודיעה רשות ההגבלים העסקיים לישראל כרטיס כי בכוונת הממונה להטיל עליה הוראות, לפי סעיף 30 לחוק ההגבלים העסקיים. עיקר ההוראות, שטייטה שלהן נמסרה לישראל כרטיס:

- הוראה לפיה ישראל כרטיס תאפשר סליקה מקומית של כרטיסי אשראי מסטרקארד על-ידי סולקים נוספים, וכן בכרטיסי ישראל כרטיס (המותג שבבעלות ישראל כרטיס) בכפוף לעמידה בתנאי הרישיון שפירט הממונה, כמתואר להלן.
  - הוראה לישראל כרטיס לחתום על "הסכם מקומי", המסדיר את יחסי הגומלין בין סולקים ומנפיקים לצורך סליקה בישראל של הכרטיסים האמורים, בתנאים זמניים של עמלה צולבת (עמלה המשולמת על-ידי סולקים של עסקות בכרטיסי אשראי למנפיקים של כרטיסי אשראי), כפי שאושרו על-ידי בית הדין להגבלים עסקיים לסולקים אחרים ועמלה צולבת קבועה כפי שתאושר. עמלות אלה מתייחסות לסליקת הכרטיסים האמורים וכן לסליקה על-ידי ישראל כרטיס ויזה המונפקים על-ידי הסולקים האחרים (להלן: "ההסכם המקומי").
  - הוראה לישראל כרטיס להשמיש ממשק טכני משותף לביצוע הסליקה המקומית.
- בין התנאים שקבע הממונה למתן רישיון סליקה של כרטיסי ישראל כרטיס, לסולקים האחרים, נקבעה גם זכות ישראל כרטיס לקבל תגמול כספי בגין הרישיון, וחובת הסולקים האחרים שיבקשו לקבל רישיון לסליקה כזו, להנפיק מספר מינימלי של כרטיסי ישראל כרטיס.

הבנק וישראל כרטיס סבורים, בהסתמך על חוות דעת של יועצים משפטיים, כי יש לישראל כרטיס טענות טובות נגד עצם מתן ההוראות שבטייטה האמורה, תוכנן והיקפן. בחודש אוקטובר 2005 ישראל כרטיס הביעה בפני הממונה את עמדתה זו. בעקבות מגעים שקויימו בין ישראל כרטיס, אמינית וחברות כרטיסי האשראי לאומיקארד בע"מ וכרטיסי אשראי לישראל בע"מ (ארבע החברות ביחד להלן "חברות כרטיסי האשראי") לבין הממונה, הגיעו חברות כרטיסי האשראי להסדר ביניהן (להלן: "ההסדר"), בתמיכת הממונה, על כך שחברות כרטיסי האשראי תתקשרנה בהסכם מקומי מפורט, בדבר סליקה מקומית מלאה בישראל תוך הפעלת מימשק טכני מתאים (להלן: "המימשק הטכני"), של עסקות בכרטיסי אשראי מסוג ויזה ומסטרקארד. הסדר זה כולל גם עניינים הטעונים קבלת אישור להסדר כובל מאת בית הדין להגבלים עסקיים. חברות כרטיסי האשראי, ביחד עם הבנקים בעלי השליטה בהן בהתאמה, הבנק, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, הגישו לבית הדין ב-30 באוקטובר 2006 בקשה לאישור הסדר כובל בתנאים שגובשו והוסכמו עם הממונה. לפי תנאיו, ההסדר יהיה בתוקף מעת שיאושר על-ידי בית הדין ויפקע ביום 1 ביולי 2013. הוגשו התנגדויות לבקשה האמורה. בית הדין נתן היתר זמני להסדר בתוקף עד ליום 28 בפברואר 2009.

תנאי ההסדר כוללים, בין היתר: קביעת שעור עמלה צולבת הפוחתים בהדרגה בתקופת ההסדר, התחייבות הצדדים לפנות לבית הדין לאישור עמלה צולבת לתקופה שלאחר תום ההסדר אם הצדדים יבקשו להמשיך בסליקה צולבת, חיוב ישראל כרטיס לקבוע, בתנאים מסוימים, שיעורי עמלות זהות לאותו בית עסק הסולק עמה עסקות בכרטיסי ישראל כרטיס ומסטרקארד, וכן כללי התנהגות שונים שיחולו על חברות כרטיסי האשראי בהתקשרויותיהן עם בתי עסק לצרופם להסדרי סליקה עימן, וביניהם איסורי קשירה בין כרטיסים שונים, איסורי הפלייה שונים, ובנוסף, התחייבות של הבנקים הנ"ל להחיל את כללי התנהגות האמורים גם על עצמם וליטול על עצמם כללי התנהגות בקשריהם עם מחזיקי כרטיסי אשראי ועם בתי עסק המכבדים כרטיסי אשראי, שתכליתם איסורי הפלייה, קשירה, או השפעה, בדרכים שנאסרו בהסדר, למעבר לכרטיסי אשראי מסוים או לסליקה עם מי מחברות כרטיסי האשראי. ההסדר כולל גם הוראה לפיה תבטל הממונה את ההכרזה על ישראל כרטיס כבעלת מונופולין בסליקה כרטיסי ישראל כרטיס ומסטרקארד בהתקיים תנאים שנקבעו בהסדר, וביניהם אישור בית הדין את ההסדר וביצוע סליקה צולבת של עסקות באמצעות הממשק הטכני.

ביום 11 בנובמבר 2007 פסק בית הדין, במסגרת הדיון בבקשה לאישור הסדר כובל כי בטרם יפסוק בבקשה ימונה מומחה שיקבע מהם הרכיבים הנכללים בעקרונות שנקבעו לעניין חישוב עמלה צולבת אשר נקבעו על-ידי בית הדין בהליך אחר שבין חלק מחברות כרטיסי האשראי ואשר ישראל כרטיס לא היתה צד בו. בעקבות קביעה זו מונה מומחה הבנק וישראל כרטיס ערערו על קביעת בית הדין וביקשו לעכב את ביצועה. הממונה וצדדים נוספים ביקשו לדחות את הערעור ואת הבקשה לעיכוב הביצוע. ביום 18 במרץ 2008 דחה בית המשפט העליון את הערעור. הבנק וישראל כרטיס אינם יכולים להעריך האם ומתי תאושר הבקשה לאישור קבוע של ההסדר.

בחודש מאי 2007 חתמו ישראל כרטיס ואמינית על ההסכם המקומי. בחודש יוני 2007 החלו חברות כרטיסי האשראי לסלוק בסליקה ישירה בישראל, באמצעות המימשק הטכני, עסקות שנעשו בכרטיסי אשראי מסוג מסטרקארד וויזה, כל חברה לפי סוגי כרטיסי האשראי בהם היא עוסקת. בעקבות המלצות של וועדה בינמשרדית לבחינת כשלי השוק בענף כרטיסי האשראי הוגשה לכנסת בחודש מרץ 2007 הצעת חוק פרטית (להלן: "הצעת החוק הפרטית") המבוססת על המלצות הוועדה, ובאפריל 2008 הופץ מטעם משרד האוצר תזכיר חוק (להלן: "התזכיר"), שניהם לתיקון חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.

בחודש יוני 2008 עברה הצעת החוק הפרטית בקריאה טרומית בכנסת. הצעת החוק הפרטית והתזכיר אינם זהים בהיקפם ובפרטיהם אולם בעיקרם מוצע בהם או במי מהם, בין היתר, להטיל חובת רישוי על-ידי נגיד בנק ישראל על מי שחפץ לעסוק בסליקה כרטיסי אשראי, וכן להסמיך את המפקח על בנקים לקבוע כי סולק בשיעור מסוים של עסקות בכרטיסי חיוב (10% בהצעת החוק הפרטית ו-20% בתזכיר) הוא "סולק גדול" וכי מנפיק בשיעור מסוים של כרטיס חיוב (5% בהצעת החוק הפרטית ו-10% בתזכיר) הוא "מנפיק גדול". קביעות אלה של המפקח תאפשרנה למפקח, אם יהיה סבור כי הדבר דרוש לצורך הבטחת התחרות בתחום סליקה כרטיסי החיוב או להבטחת טובת הלקוחות או הספקים, להורות למנפיק גדול לאפשר לכל מי שסולק כרטיסי חיוב לסלוק עסקות בכרטיסים שלו, ולהורות לסולק גדול של עסקות בכרטיסי חיוב לסלוק כרטיסים שהונפקו על-ידי אחרים. בתזכיר מוצע גם לראות בעמלה צולבת עמלה לפי חוק הבנקאות (שרות ללקוח), התשמ"א-1981 ובהצעת החוק מוצע להסמיך את המפקח להעביר הצעה לקביעת עמלה צולבת מרבית ל"ועדת מחירים" ו"שרים" על-פי חוק הפיקוח על מחירי מצרכים ושרותים, התשנ"ו-1996. עוד מוצע להקנות למפקח על הבנקים סמכויות שמטרתן לסייע בביצוע הקביעות האמורות לעיל.

הבנק מעריך כי האפשרות שיתממש כל אחד מהדברים הבאים: סליקה בהיקף רחב של עסקות בכרטיסים מסוג מסטרקארד על-ידי סולקים נוספים מלבד ישראל כרטיס; החלת ההסדר ותנאיו לרבות הפחתת העמלה הצולבת, או השוואת עמלות הסליקה בכרטיסי ישראל כרטיס לאלה שבכרטיסי מסטרקארד; הישארות ההכרזה על מונופולין בניגוד להסדר על כנה ומתן הוראות על בסיס זה; חקיקה בהתאם להצעת החוק הפרטית או התזכיר ובעקבותיה הכרזה על החברה כ"מנפיק גדול" ופעילות משתתפים קיימים או חדשים בשוק כרטיסי האשראי בהתאם לכך, לרבות במותגים שבבעלותן ובהפעלתן של חברות כרטיסי אשראי של הבנק; אפשרות כזו עלולה להביא להקטנה בהכנסות קבוצת הבנק בעתיד, אך אין ביכולתו של הבנק לאמוד את היקף השפעה זו.

בחודש מרץ 2007 הונחו על שולחן הכנסת שתי הצעות חוק פרטיות העוסקות בהפרדת הבעלות בחברות כרטיסי אשראי מהבנקים, בשלב זה אין ביכולת הבנק להעריך, אם הצעות החוק הנ"ל יתגבשו לדבר חקיקה, ובמידה ויתגבשו לחקיקה את השלכותיהן על הבנק, אם בכלל. בדבר תביעה כנגד ישראלכרט ראה ביאור 9(א)1 לתמצית הדוחות הכספיים.

פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ (להלן: "פועלים שוקי הון") - פועלת במגוון רחב של שירותי בנקאות

להשקעות, השקעה בקרנות הון ובחברות עתירות ידע וטכנולוגיה. הפעילות של פועלים שוקי הון מנוהלת באמצעות שני מיגזרי פעילות עיקריים: פעילות בנקאות להשקעות ומיגזר הטכנולוגיה וההשקעה בתחום קרנות הון.

בנוסף, פועלים שוקי הון פועלת בניהול של קרנות הון סיכון על-פי היתר שניתן לה מבנק ישראל. קבוצת פועלים שוקי הון מעניקה מגוון שירותי בנקאות להשקעות הכוללים: ייעוץ פיננסי ואסטרטגי למיזוגים ורכישות בארץ ובח"ל, ייעוץ לתהליכי הפרטה ולהנפקות ציבוריות ופרטיות בחו"ל וליווי חברות בארץ ובח"ל בהשקעות שונות. בנוסף, פועלת קבוצת שוקי הון, באמצעות חברה כלולה שלה (19.97%) פועלים אי.בי.אי, במתן שירותי ייעוץ, חיתום וניהול הנפקות ציבוריות בישראל ובגיוסי הון בדרך של הנפקות פרטיות.

בהתאם לאסטרטגיית החברה להרחבת היצע שירותי בנקאות להשקעות ללקוחותיה גם לשוקי הון בינלאומיים, פועלת פועלים שוקי הון במסגרת שיתוף פעולה אסטרטגי עם בנק ההשקעות האמריקאי William Blair. במסגרת שיתוף הפעולה האמור, מציעים פועלים שוקי הון ו-William Blair שירותי בנקאות להשקעות ליחידים ולחברות ישראליות והקשורות לישראל (Israeli Related) ובכלל זה, שירותים בקשר עם הנפקות פרטיות וציבוריות בחו"ל, וכן בקשר עם עסקות מיזוגים ורכישות.

פועלים שוקי הון סיימה את המחצית הראשונה של שנת 2008 בהפסד בסך של 13 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 48 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מירידה בפעילות הבנקאות להשקעות, ירידה ברווחים מחברות כלולות, הפסדים מהשקעות לזמן ארוך והפסדים מניירות-ערך סחירים. תרומת פועלים שוקי הון לרווח הנקי של הבנק היתה שלילית והסתכמה בסך של 9 מיליון ש"ח, בהשוואה לתרומה חיובית בסך של 22 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השקעת הבנק בפועלים שוקי הון הסתכמה ביום 30 ביוני 2008 ב-594 מיליון ש"ח.

פועלים שרותי נאמנות - מציעה מגוון שירותי נאמנות בתחום העסקי, הפרטי והאישי-משפחתי לתושבים מקומיים, לתושבי-חוץ, לחברות ישראליות ולחברות זרות. כמו-כן, משמשת החברה כנאמן למספר רב של קרנות נאמנות. סך הנכסים בנאמנות ליום 30 ביוני 2008 הסתכם בכ-32.1 מיליארד ש"ח.

חברות כלולות

חלקו של הבנק בתוצאות, נטו, מפעולות רגילות של חברות כלולות במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכם ברווח בסך של 13 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-118 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, שעיקרו נבע מחברת כלל החזקות עסקי ביטוח.

ההשקעה של קבוצת הבנק בחברות הכלולות ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה ב-658 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-766 מיליון ש"ח בסוף שנת 2007.

כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ (להלן: "כלל החזקות") הינה חברת החזקות בענף הביטוח ובתחומים הקשורים לביטוח.

תרומת כלל החזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות של הבנק במחצית הראשונה של שנת 2008 הסתכמה ב-12 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-92 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נבעה מרישום רווח בתקופה המקבילה אשתקד מהנפקת חברה בת ומהשפעת שינוי הטיפול על-ידי חברות הביטוח בעתודה לסיכונים מיוחדים. הבנק מחזיק ליום 30 ביוני 2008 מהון המניות של כלל החזקות.

יתרת ההשקעה בחברה ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה ב-312 מיליון ש"ח. שווי השוק של ההשקעה לאותו מועד הסתכם ב-367 מיליון ש"ח.

לעניין הגבלות על החזקות בכלל החזקות עסקי ביטוח ראה פרק "פעילות שוק ההון" להלן. לפרטים בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות בכלל החזקות עסקי ביטוח - ראה ביאור 9(ד) לתמצית הדוחות הכספיים.

דלק נדל"ן בע"מ (להלן: "דלק נדל"ן") - הינה חברה העוסקת בשלושה תחומי פעילות עיקריים - השקעות בתחום הנדל"ן המניב בחוץ לארץ, פעילות בתחום ייזום, פיתוח ובנייה של פרויקטים למגורים בארץ ופעילות של ייזום, פיתוח, הקמה ורכישה של מבנים מסחריים, תחנות דלק ומבני משרדים והשכרתם כנכסים מניבים. תרומת דלק נדל"ן לרווח הנקי מפעולות רגילות של הבנק במחצית הראשונה של שנת 2008 היתה שלילית והסתכמה בהפסד של 2 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הבנק מחזיק ליום 30 ביוני 2008 ב-9.7% מהון המניות של דלק נדל"ן.

השקעת הבנק בחברה ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה ב-243 מיליון ש"ח. שווי השוק של השקעת הבנק לאותו מועד היה 129 מיליון ש"ח. הבנק פנה למעריך שווי בלתי תלוי, בעל כישורים מקצועיים רלוונטיים, לצורך בחינת הסכום בר השבה של השקעת הבנק בדלק נדל"ן. הערכת השווי בוצעה על-ידי "גיזה זינגר אבן" ונעשתה על-פי עקרונות מקובלים בתורת המימון, בגישת השווי הנכסי הנקי (NAV - Net Asset Value), בהנחת "עסק חיי", המבוססת על השווי המצרפי של נכסי דלק נדל"ן ובניכוי שווי התחייבויותיה בהתאם להערכת השווי. הסכום בר השבה של השקעת הבנק בדלק נדל"ן גבוה מערך ההשקעה בספרי הבנק, על-כן לא בוצעה הפרשה לירידת ערך בגין ההשקעה. ההנחות שלפיהן בוצעה ההערכה התבססו על מחיר הון בטווח של כ-9%-15% בהתאם למיקום הגיאוגרפי והמאפיינים של כל פרויקט. כמו-כן מחירי המכירה ועלויות ההקמה בהערכת השווי התבססו על נתוני מכירה ועלויות הקמה הקיימים בפרוייקט הספציפי או על נתונים של פרויקטים אחרים הממוקמים באותו אזור.

התוכנית האסטרטגית

בנק הפועלים פועל לפי תוכנית אסטרטגית ארוכת טווח. התוכנית נבחנת ומעודכנת מדי שנה. בתחילת שנת 2008 אישרו הנהלת הבנק והדירקטוריון את תוכניות העבודה והיעדים העסקיים של הבנק לשנת 2008 על בסיס התוכנית האסטרטגית.

היעדים העסקיים של הבנק הם: העלאה הדרגתית של התשואה להון של הבנק עד לרמות המקובלות בבנקאות הבינלאומית; חיזוק מובילות השוק בישראל בכל תחומי הפעילות הבנקאית; המשך הרחבת פעילות הבנק בחו"ל. תכניות העבודה של הבנק, שגובשו בסוף שנת 2007, כווננו להשגת תשואה להון מפעולות רגילות של כ-15% בשנת 2008. עם זאת, לאחרונה הודיע הבנק על מספר צעדים משמעותיים (בהם מכירת תיק ה-MBS שברשותו והרחבת תוכנית הפרישה מרצון) שהשפיעו מהותית על תוצאות הפעילות של הבנק במחצית הראשונה של שנת 2008, ובעקבות כך להערכה, על בסיס הנתונים הידועים כיום, כי התשואה להון השנתית תעמוד על 7%-10%, מזה תשואת רווח מפעולות רגילות בשיעור של 2%-4%.

הבנק קבע לעצמו אסטרטגיית המתמקדת בחמישה צירי פעולה עיקריים אשר נבחנו כעת לאור השינויים בשווקים הפיננסיים ובתחזיות המאקרו :

- חיזוק מובילות השוק והגברת הפעילות מול לקוחות הבנק, תוך שאיפה למצוינות בקשרי הבנק עם הלקוחות.
- הרחבת הפעילות בחו"ל, בשלושה מוקדים: (1) בנקאות כללית בשווקים מתפתחים (2) גידול פורטפוליו בנקאות פרטית (3) ניצול הזדמנויות הנובעות משינוי בשווקים.
- חיזוק יכולות ניהול הסיכונים של הבנק.
- ריסון רמת ההוצאה, תוך שמירה על הפעילות הקיימת ומימוש התוכנית להרחבה ולצמיחה.
- שיפור התשתית הארגונית והניהולית התומכת, כבסיס ליכולות העסקיות.

בקרוב המיגזר הקמעונאי, פועל הבנק בשנים האחרונות לביסוס עמדת מובילות, לפיכך מתמקד הבנק בשיפור הצעת הערך בפלח הלקוחות מרובי הפעילות הבנקאית והרחבת תחום האשראי, תוך חיזוק יכולות ניהול הסיכונים. הבנק מייחס חשיבות מרובה לתחום השירות ללקוחות והוא שוקד בהתמדה להביא לשיפור משמעותי בשירות, תוך התאמתו לצורכי הלקוח. הבנק שואף לבסס את אחיזתו בפלחי הלקוחות השונים, והוא מתכוון להשקיע מאמצים לשם כך, בין השאר על-ידי שיפור פריסת הסניפים.

החטיבה העסקית של הבנק ממשיכה לפעול לשימור מעמדו המוביל של הבנק מול לקוחות המיגזר העסקי והמסחרי. בשנים האחרונות הבנק הצליח להביא לשיפור איכות תיק האשראי שלו ולחיזוק יכולות מדידת סיכוני האשראי וניהול האשראי. יכולות אלו אמורות לאפשר לבנק להתמודד בצורה מיטבית גם אם המשק הישראלי יכנס לתקופה של האטה כלכלית. במקביל, הבנק פועל להעמקת פעילותו עם לקוחות אלה, תוך דגש להרחבת היצע השירותים והמוצרים, דבר היכול להגדיל הכנסותיו שלא מאשראי מלקוחות אלה.

בתחום ה-Treasury, מיישם הבנק החל משנת 2005 תוכנית אסטרטגית המתבססת על ניהול Treasury גלובלי, הכולל את חדרי העסקות בתל-אביב, ניו-יורק ולונדון, תוך המשך חיזוק התשתיות של מערכות התפעול המשרתות את חדרי העסקות ואת תחום ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. פעילות זו מרוכזת בחטיבת ה-Global Treasury. בתחילת 2008, לאור השינויים בשווקים הפיננסיים בעולם, חידד הבנק את חשיבות מיקוד פעילות ה-Treasury הגלובלי בפעילות מול ועבור לקוחות.

בפעילות חו"ל, תחת ניהולה של החטיבה הבינלאומית, ממשיך הבנק באסטרטגיה של צמיחה אורגנית, במקביל מתקדם הבנק להשלמת רכישות הבנקים ברוסיה ובאוקראינה שנועדו לצורך התרחבות לשווקים מתפתחים. רכישות אלו מהוות השלמת חלקה הראשון של התוכנית האסטרטגית שהותוותה בעבר, ומצטרפות לרכישת בנק פוזיטיף בתורכיה וחברת הבת שלו בקזחסטן JSC.

בתחום הבנקאות הפרטית הבינלאומית הבנק שואף להמשיך ולשפר גם בשנת 2008 את יכולותיו בתחום המוצרים, השיווק והשירות ללקוחות, על מנת להאיץ את קצב צמיחת תיק הנכסים, תוך מיקוד בלקוחות מרובי נכסים. מתווה עתידי להמשך ההתרחבות הבינלאומית של הבנק, בשווקים מתפתחים ובשווקים מפותחים, נבחן כעת על-ידי הבנק בשיתוף עם חברת יעוץ אסטרטגי בינלאומית מובילה. במסגרת בחינה זו יוגדרו היעדים העתידיים לפעילות הבינלאומית והמשמעויות הנגזרות ממנה, כולל מתווה ואופי הפעילות העתידי בסניף ניו-יורק.

התוכנית האסטרטגית התבססה, בין היתר, על שורה של הנחות, שהעיקריות שבהן היו:

- א. המשק הישראלי ימשיך לצמוח ולהתפתח גם בשנת 2008;
  - ב. רמת האינפלציה בישראל תהיה תואמת את הכוונות המוצהרות של הממשלה ובנק ישראל;
  - ג. הקשיים במצב הכלכלי בארה"ב בפרט ובעולם בכלל לא יחריפו לכלל מיתון, למרות המשבר הנוכחי בשוקי הכספים בעולם;
  - ד. תיעצר מגמת העלייה במחירי האנרגיה ולא תחול התפתחות לרעה במחירי המשאבים העיקריים האחרים.
  - ה. לא יחול שינוי לרעה במצב לקוחות הבנק, ובמיוחד לקוחות החטיבה העסקית. לפיכך, תישמר הרמה הנוכחית של הפרשה לחובות מסופקים;
  - ו. המצב החוקי והרגולטורי יאפשר את מימוש תוכניות הפעולה של הבנק, ולא יונהגו שינויים נוספים שיש בהם כדי להפריע לפעילות קיימת ו/או מתוכננת של הבנק;
  - ז. הבנק יקבל את כל האישורים הדרושים, בארץ ובעולם, לשם הרחבת הפעילות הבינלאומית שלו;
  - ח. לא יחול שינוי לרעה במצב הגיאוגרפי, ובמיוחד במצב הביטחוני בארץ, באזור ובעולם.
- בימים אלו, הבנק בוחן את ההתאמות הנדרשות לתוכניתו האסטרטגית, בעקבות שינוי בהערכתו לגבי חלקן של ההנחות המוזכרות, בעיקרן התגברות ההערכה כי האטה בארה"ב ובשוקי העולם ועקב כך, גם בישראל, עלולה להמשך זמן רב יותר ואף להחריף; רמת מחירי האנרגיה הגבוהים מן המתוכנן ורמת האינפלציה הגבוהה מן הצפוי בחודשים האחרונים; חשש שהמשק הישראלי עלול לגלוש למצב של מיתון במהלך 2009.

יצוין, כי התוכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיוחד בתכנון לטווח של מספר שנים, קיימת מידה לא מבטלת של אי וודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שההנחות השונות העומדות בבסיס וברקע של התכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתוכניות לעתיד לא יתממשו, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלה יש לציין, כי סיכויי ההצלחה של תוכנית מעין זו תלויים במידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו פנימה, וזאת בנוסף להיותם תלויים בהתקיימות ההנחות שהוזכרו לעיל, כאשר חשיבות מיוחדת יש לייחס למצב הכלכלה העולמית, בשים לב למשבר ההולך ומתעצם מאז המחצית השנייה של שנת 2007 ובמיוחד למצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור והשלכות המשבר העולמי עליהם. יש להביא בחשבון, שיתכנו האטות בשיעור הצמיחה של ישראל ושל המדינות המתועשות, וזאת בשל סיכונים שונים המאיימים על הצמיחה בארץ בפרט ובעולם בכלל, לרבות - אירועי טרור, אי יציבות פוליטית, תנודתיות במחירי סחורות בכלל ומשאבים (כמו דלק) בפרט, תנודתיות בשוקי ההון והמשך ואולי החרפה של משבר הנזילות הקיים בבנקאות הבינלאומית, נוכח מה שמכונה משבר ה"סאב-פריים" והגררות המשק העולמי למשבר ולמיתון. גם ההשלכות וההשפעות שיהיו לרפורמה בשוק ההון בישראל, בעקבות "חקיקת בכר", ולהוראות בנק ישראל בנוגע לעמלות הבנקאיות, על פעילות הבנק והכנסותיו טרם התבררו די-צורכן ואין לדעת אם אלו לא יפגעו בקידום התוכניות של הבנק ובהשגת התשואה שהבנק שואף להשיג. יודגש, כי תוכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק ולפיכך, כל המידע שפורט לעיל בפרק זה הינו "מידע הצופה פני עתיד".

הפעילות הבינלאומית

חלק מהותי מאסטרטגית הבנק הינו פיתוח נרחב של פעילותו הבינלאומית. כוונתו של הבנק להשקיע בפיתוח הפעילות הבינלאומית לסוגיה, לרבות בתחום "הבנקאות הפרטית הגלובלית" (Global Private Banking), בהעמקת הפעילות המקומית של הסניפים והחברות הבנות ברחבי העולם, בפיתוח הפעילות בשווקים מתעוררים, בהשתתפות בעסקות בינלאומיות ובפיתוח הקשרים עם בנקים כתבים. הבנק מקיים קשרים עם למעלה מ-2,500 בנקים כתבים ברחבי העולם, באמצעותם מתבצעת הפעילות הבינלאומית. בפעילות חו"ל, תחת ניהולה של החטיבה הבינלאומית, ממשיך הבנק באסטרטגיה של צמיחה אורגנית, במקביל להשלמת השלב הראשון במסגרת הרכישות שתוכננו לצורך התרחבות לשווקים מתפתחים (רוסיה ואוקראינה). מתווה עתידי להמשך ההתרחבות הבינלאומית של הבנק, בשווקים מתפתחים ובשווקים מפותחים, נבחן כעת על-ידי הבנק בשיתוף עם חברת ייעוץ אסטרטגי בינלאומית מובילה. במסגרת בחינה זו יוגדרו היעדים העתידיים לפעילות הבינלאומית והמשמעויות הנגזרות, כולל מתווה ואופי הפעילות העתידי בסניף ניו-יורק.

פעילות הבנקאות הפרטית הגלובלית של הבנק - במסגרת זו מספק הבנק ללקוחותיו בחו"ל שירותים

ומוצרים מתקדמים ומקצועיים, הכוללים מוצרי השקעה וניהול נכסים גלובלי. הפעילות מתפרסת כיום על פני ישראל, אירופה, ארה"ב, אמריקה הלטינית, קנדה, אוסטרליה, הונג-קונג וסינגפור וזאת, בין היתר, באמצעות 36 מוקדי פעילות הכוללים חברות-בנות בנקאיות, סניפים, נציגויות, וחברות-בנות לניהול נכסים.

פיתוח הפעילות בשווקים מתעוררים - הבנק פועל כיום בתורכיה ובקזחסטן. בכוונת הבנק לפתח את

הפעילות הקמעונאית והעסקית בשווקים המתעוררים במדינות אלו, בין היתר, באמצעות הרחבת סל המוצרים וערוצי השירות המוצעים ללקוחות, ופיתוח מערך הסינוף.

כמו כן ממשיך הבנק לבחון הזדמנויות עסקיות נוספות בשווקים מתעוררים.

ביום 19 בדצמבר 2007 התקשרה קבוצת הבנק בהסכם לרכישת השליטה ב-OJSC Ukrainian Innovation Bank, אשר נתאגד ופועל באוקראינה.

ביום 16 ביולי 2008 התקשרה קבוצת הבנק בהסכם לרכישת השליטה ב-Commercial Bank SDM-Bank, אשר נתאגד ופועל ברוסיה.

פעילות הבנק בארה"ב

בארה"ב פועל הבנק בעיקר באמצעות סניפי ניו-יורק ומיאמי.

סניף מיאמי עוסק בבנקאות פרטית גלובאלית.

בחודש מרץ 2008 נמסר לבנק כי ה-Federal Reserve האמריקאי הודיע כי הוא נענה לבקשת הבנק והעניק לו, החל באותו מועד, מעמד של Financial Holding Company (FHC) על-פי ה-Bank Holding Company Act של ארה"ב ותקנות הבנק המרכזי האמריקאי.

מעמד FHC מתיר לבנק להרחיב את מעגל הפעילויות המותרות לו ולחברות הבנות שלו ומאפשר את הגדלת מגוון השירותים שהם מציעים ללקוחותיהם בארה"ב, במיוחד בתחום הפעילות בניירות-ערך.

סניף ניו-יורק מתמקד בפעילות אשראי, בפעילות Treasury ובמתן שירותים בנקאים לחברות ישראליות הפועלות בארה"ב. בתחום האשראי, הסניף עוסק במתן אשראי לחברות אמריקאיות גדולות, בקווי גיבוי להנפקת ניירות מסחריים, בעסקות לסינג ובהשקעה בנישות של מוצרים מובנים (Structured Finance) מוטי אשראי כגון נגזרות אשראי (Credit Derivatives).

בתחום ה-Treasury מפעיל הסניף פעילות חדר עסקות ומהווה חלק מפעילות ה-Treasury הגלובאלית של בנק הפועלים. סניף ניו-יורק מספק שירותים בנקאיים מקיפים לחברות ישראליות גדולות הפועלות בארה"ב, כולל: אשראי, סחר-חוץ, השקעות ושירותי חדר עסקות. הבנק מאפשר לחברות ישראליות ואף לחברות אמריקאיות, להן נכסים בישראל, להתבסס על בטוחות המוחזקות בישראל לצורך קבלת קווי אשראי בסניף ניו-יורק. סניף ניו-יורק מאפשר ללקוחותיו גם ביטוח פיקדונות על-ידי ה-FDIC, בדומה לבנקים אמריקאיים.

נכון ליום 30 ביוני 2008 מסתכם תיק האשראי של הסניף בכ-2.9 מיליארד דולר, מהם כ-2.1 מיליארד דולר בסינדיקציות עם בנקים מובילים. כמו-כן הסניף העמיד מסגרות אשראי בלתי מנוצלות וקווי גיבוי בסך של 3.5 מיליארד דולר.

כ-80% מהיקף האשראי ניתן לחברות בעלות דירוג השקעה, או מובטח על-ידי גופים בעלי דירוג השקעה (Investment Grade) על-ידי חברות הדירוג הבינלאומיות Moody's או Standard & Poor's.

החל מ-2005 ועד לסוף מאי 2008 ניהל הבנק תיק השקעות באגרות-חוב המגובות במשכנתאות (להלן: MBS - "Mortgage Backed Securities" ו-CMO "Collateralized Mortgage Obligations"). ה-MBS וה-CMO שנרכשו על-ידי הבנק מגובים ברובם בהלוואות לדיר (Residential Loans) או בנגזרות של תיקי משכנתאות. בנוסף השקיע הבנק במספר מכשירים נוספים כדוגמת CDO ו-SIV. לפרטים נוספים ראה בפרק "פעילות קבוצת הבנק בניירות-ערך מגובי נכסים". לסניף ניו יורק תיק נגזרות אשראי המורכב בעיקר מ-CDS (Credit Default Swaps) וכן מ-CDB (Credit Default Baskets) לסניף נותר מספר מצומצם של עסקות מסוג Unfunded CDO.

ה-CDS הינו נגזר אשראי המהווה עסקת החלפת סיכון אשראי בין הצדדים השונים לעסקה. באמצעות עסקת ההחלפה מועבר סיכון האשראי מנותן האשראי למוכר עסקת ההחלפה. רוכש העסקה מקבל בתמורה לתשלום פרמיה הגנה מפני הסיכון הגלום באשראי כלשהו ואילו המוכר מספק ערבות לאיכות האשראי בתמורה לפרמיה. ה-Unfunded CDO הוא נגזר אשראי המהווה מעין ערבות על רצועת סיכון. העברה של כספים תעשה במקרה של כשל אשראי באותה רצועה לה ערב הבנק.

סך הערך הנקוב של תיק נגזרי האשראי (CDS ו-CDB) של הבנק מסתכם ב-680 מיליון דולר. מרבית נכסי הבסיס של עסקות ה-CDS הן אגרות חוב של בתי השקעות גדולים כדוגמת Merrill Lynch, Lehman Brothers, Morgan Stanley ועוד. מכיוון שעסקות אלו מטופלות בדוח הכספי כמכשירים פיננסיים נגזרים, השינוי בשווי ההוגן שלהם נזקף לדוח רווח והפסד ברווח מפעילות מימון.

כתוצאה מהמשבר בשווקים בארה"ב והתרחבות מרווחי האשראי, ירד שווי ההוגן של נגזרים אלו והוא עומד ביום 30 ביוני 2008 על סך שלילי של 26 מיליון דולר.

בגין ירידות אלו רשם הבנק, במחצית הראשונה של שנת 2008, הפסדים בסך של כ-30 מיליון דולר. לאור המשבר הכלכלי בארה"ב החליט הבנק לצמצם לפי שעה את השתתפותו באשראים המאורגנים באמצעות קונסורציומים של בנקים בארה"ב.

כמו-כן, הבנק מקיים בחינה של השתלבות עבודת סניף ניו-יורק באסטרטגיה הבינלאומית של הבנק ואת השינויים הנדרשים (ככל שנדרשים) באופי הפעילות במקום. בנסיבות אלה ובמסגרת צעדי התייעלות כלליים שהבנק נוקט, החל הבנק לצמצם את מצבת העובדים בסניף.

Hapoalim Securities U.S.A. Inc. (להלן: "פועלים סקוריטיס") - חברת ברוקר-דילר הרשומה ופועלת בארה"ב. חברת הברוקר דילר נתונה לפיקוח וכפופה לכללים של רשות ניירות הערך הפדרלית בארה"ב (ה-SEC), כמו-גם של בורסת ניירות הערך של ניו-יורק (New-York Stock Exchange), ה-(NASDAQ), National Association of Securities Dealers, ובורסות נוספות בהן היא חברה. כמו-כן נתונה פעילות החברה לפיקוחו של המפקח על הבנקים בישראל. רכישת החברה נועדה להרחיב ולהעמיק את עיסוקו של הבנק בתחום המסחר בניירות-ערך עבור לקוחותיו. קבלת מעמד FHC מאפשרת לחברה להרחיב את תחומי פעילותה.

Hapoalim U.S.A. holding company Inc.

חברה בת שהחזיקה בעבר במניות סיגניצ'ר בנק, מרבית ההחזקות בסיגניצ'ר בנק נמכרו ביום 31 במרץ 2005. יתרת ההחזקה נמכרה במהלך שנת 2006. תמורת המכירה מושקעת ברובה בפקדון לזמן קצוב בבנק ובאגרות חוב. כמו-כן החברה מחזיקה במלוא הון המניות של הפועלים סקוריטיס.

בנקאות פרטית גלובלית - (GPB) Global Private Banking

במסגרת פעילות הבנקאות הפרטית הגלובלית מספק הבנק ללקוחותיו בחו"ל שירותים ומצרים מתקדמים ומקצועיים, הכוללים מוצרי השקעה וניהול נכסים גלובלי. שלוחות הבנקאות הפרטית הגלובלית כוללות מערך של חברות בנות, סניפים בחו"ל ובארץ ורשת נציגויות ברחבי העולם. להלן תיאור יחידות הבנקאות הפרטית הגלובלית:

Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. (להלן: "הפועלים שוויץ") - חברה-בת בנקאית העוסקת בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות ארבעה סניפים: שניים בשוויץ - בציריך ובג'נבה אחד בלוקסמבורג ואחד בסינגפור, וכן באמצעות נציגויות בתל-אביב, בהונג-קונג ובמוסקבה. בנוסף, פועל הבנק בלוקסמבורג באמצעות חברה-בת בנקאית, Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A., שעוסקת בפעילות בנקאית פיננסית בלוקסמבורג ומחוצה לה.

קבוצת חברות PAM הכוללת את Poalim Asset Management (UK) LTD.

ו-Pam Holding LTD. Poalim Asset Management (Ireland) LTD. המוחזקות על-ידי

(להלן: "חברות PAM") - חברות PAM אחראיות לייזום, בחירה, שיווק ותמיכה מקצועית בכל הקשור למוצרי השקעה, המוצעים ללקוחות הבנקאות הפרטית הגלובלית ברחבי העולם, תוך שיתוף פעולה עם גופים פיננסיים בינלאומיים מובילים בתחומים אלה. הקבוצה מהווה נדבך מרכזי ביישום אסטרטגיית הצמיחה של הבנק בחו"ל. באמצעות חברות PAM מוצע ללקוחות הבנקאות הפרטית הגלובלית מגוון רחב של קרנות, הכולל קרנות המשקיעות נכסיהן בפיזור גלובלי. נכון ליום 30 ביוני 2008 מחזיקים לקוחות קבוצת הבנק קרנות שמנהלות על-ידי חברות PAM בסך של 2.7 מיליארד דולר.

חברות PAM עוסקות בפיתוח, בתכנון ובשיווק של מוצרי השקעה נוספים, בהם מוצרים מובנים (Structured Products) בסטנדרטים בינלאומיים, לרבות באמצעות שיתופי פעולה עם גופים פיננסיים מובילים בעולם. כמו-כן חברות PAM מציעות שירותי ניהול תיקים (Discretionary Management), באמצעות סניפי הבנק וחברות הבנות שלו בחו"ל.

Bank Hapoalim (Cayman) Ltd. (להלן: "קיימן") - בנק מסחרי, שעל-פי תנאי רישונו רשאי לפעול בכל סוגי הפעילות הבנקאית, למעט פעילות עם תושבים מקומיים בקיימן. נכסי קיימן כוללים השקעה בחברה-בת בבעלות מלאה באורוגוואי, היא Hapoalim (Latin America) S.A.

מרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב - מרכז המספק לתושבי-חוץ מכל רחבי העולם שירותים

ומוצרי בנקאות פרטית ומהווה חלק אינטגרלי ממערך ה-GPB.

בנקאות פרטית בארה"ב - סניף מיאמי ומחלקת הבנקאות הפרטית בסניף ניו-יורק, מציעים שירותי בנקאות

פרטית ללקוחות ה-GPB.

סניפי אנגליה - לונדון ומנצ'סטר. הפעילות הבנקאית בסניפי אנגליה כוללת שירותי בנקאות פרטית ללקוחות

מקומיים ולתושבי-חוץ. תחום הבנקאות הפרטית מהווה יעד אסטרטגי בפיתוח סניפי אנגליה בשנים הבאות.

בנוסף לכך, סניפי אנגליה מעניקים אשראי ללקוחות, ונותנים שירותי חדר עסקות וסחר-חוץ, ושירותים בנקאיים

אחרים ללקוחות עסקיים.

BHI Jersey Ltd - בחודש אוגוסט 2008 החלה חברה בת בנקאית זו את פעילותה, וזו תתמקד בהעמדת מגוון

מוצרים ושירותים ללקוחות הבנקאות הפרטית.

בנקאות עסקית וקמעונאית בשווקים מתעוררים

במסגרת האסטרטגיה העסקית של הבנק בשווקים מתעוררים, מתעניין הבנק בביצוע רכישות ומיזוגים של תאגידים

בנקאיים בשווקים מתעוררים אטרקטיביים, ופיתוח בנקאות בסטנדרטים מערביים, תוך שימוש ביכולות הבנק

בתחומים השונים.

Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף") - בנק

שנתאגד ופועל בטורקיה ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית והבנקאות להשקעות.

בכוונת הבנק לסייע לבנק פוזיטיף להרחיב את תחומי פעילותו, וזאת הן בתחום הבנקאות העסקית והן בתחום

הבנקאות הקמעונאית, בין היתר, באמצעות הרחבת סל המוצרים המוצע ללקוחות ופיתוח מערך הסינוף.

בחודש אפריל 2008 השלים הבנק הליך של הגדלת הונו של בנק פוזיטיף בסכום של כ-85 מיליון לירות טורקיות

(כ-64 מיליון דולר) כנגד הקצאת מניות. בעקבות המהלך האמור עלה הבנק לשיעור אחזקה של 65% בבנק פוזיטיף.

יתרת האחזקות בבנק פוזיטיף נמצאת בידי החברה התורכית השותפה בבנק, C Faktoring Anonim Sirketi.

JSC Bank Pozitiv

בחודש נובמבר 2007 רכש בנק פוזיטיף את מלוא אמצעי השליטה ב-Demir Kazakhstan Bank בנק שנתאגד ופועל

בקזחסטן, מבעליו הנוכחי, מר Halit Cingillioglu, אשר הנו צד קשור ל-C Faktoring Anonim Sirketi (בעלת מניות

המיעוט בבנק פוזיטיף) ובעל שליטה בחברות אחרות מקבוצתה, תמורת סך של 56 מיליון דולר.

לאחר הרכישה שונה שם הבנק ל-JSC Bank Pozitiv, הבנק עוסק במתן שירותי בנקאות ללקוחות עסקיים ופרטיים.

בכוונת בנק פוזיטיף לפתח את JSC Bank Pozitiv ואת פעילותו, תוך בניית יכולות בנקאיות מתקדמות, ובכלל זה,

הרחבת רשת הסניפים והגדלת בסיס הלקוחות.

OJSC Ukrainian Innovation Bank

ביום 19 בדצמבר 2007 חתם הבנק על הסכם לרכישת 75.8% מאמצעי השליטה בבנק OJSC Ukrainian Innovation Bank,

בנק שנתאגד ופועל באוקראינה (להלן: "Ukrinbank").

על-פי תנאי ההסכם, ישלם הבנק למוכרים תמורת הרכישה סך של כ-136 מיליון דולר, סכום המשקף ל-Ukrinbank

שווי של כ-180 מיליון דולר.

ביצוע ההסכם כפוף לקבלת ההיתרים והאישורים הנדרשים מן הרשויות המוסמכות בישראל ובאוקראינה.

Ukrinbank מתמקד בפעילות מול עסקים קטנים ובינוניים ולקוחות פרטיים, באמצעות רשת של כ-30 סניפים

ומעל 120 נקודות מכירה נוספות הפרוסים על פני 24 מתוך 25 המחוזות באוקראינה. ל-Ukrinbank למעלה

מ-80 אלף לקוחות, מתוכם כ-23 אלף לקוחות עסקיים. בסוף הרבעון הראשון של שנת 2008 הסתכמו נכסי

Ukrinbank בכ-300 מיליון דולר, והונו העצמי הסתכם בכ-85 מיליון דולר.

ביום 15 ביולי 2008 התקבל היתר לבנק מנגיד בנק ישראל לשלוט ולהחזיק אמצעי שליטה ב-Ukrinbank.

Commercial Bank SDM-Bank (להלן: "SDM")

ביום 16 ביולי 2008 התקשר הבנק בהסכם לרכישת כ-78% מאמצעי השליטה ב-SDM, בנק שנתאגד ופועל ברוסיה. הונו העצמי של SDM בסוף הרבעון הראשון של שנת 2008 עמד על כ-69 מיליון דולר, והיקף המאזן לאותו מועד עמד על כ-655 מיליון דולר.

תמורת הרכישה ישלם הבנק סך של כ-111 מיליון דולר, סכום המשקף לבנק שווי כולל של כ-142 מיליון דולר. SDM פעיל בתחומי הבנקאות לסוגיהם, באמצעות רשת של 22 סניפים במוסקבה ובערים גדולות אחרות ברוסיה, דוגמת סנט פטרסבורג, רוסטוב על הדון וניז'ני נובוגורד ורשת של כ-30 סניפונים הפרושים על פני מוסקבה רבתי. בנוסף, מקיים SDM פעילות ענפה בתחום כרטיסי החיוב.

ל-SDM כ-140 אלף לקוחות, מתוכם כ-13 אלף לקוחות עסקיים. לאחר השלמת הרכישה בכוונת הבנק לסייע ל-SDM לפתח פעילות בתחומי הבנקאות ללקוחות עסקיים וללקוחות קמעונאים. כמו כן מתכוון הבנק להזרים הון נוסף ל-SDM ולהעמיד לרשותו קווי מימון לצורך תמיכה בפיתוח מואץ של פעילותו, על-פי הצרכים העסקיים שזוהו מעת לעת, בהתאם להחלטות שיתקבלו לעניין זה על-ידי הבנק.

השלמת הרכישה כפופה לקיומם של תנאים מתלים וביניהם, קבלת היתר מאת נגיד בנק ישראל לרכישה וקבלתם של ההיתרים הנדרשים מאת הרשויות המוסמכות ברוסיה.

להלן תמצית הדוחות הכספיים המצרפיים של הפעילות הבינלאומית:

א. מאזן*

ליום 31 בדצמבר 2007	ליום 30 ביוני 2008	
		במיליוני דולר
נכסים		
6,774	8,130	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,682	3,434	ניירות-ערך
122	9	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
6,629	6,722	אשראי לציבור
47	46	בניינים וציוד
428	458	נכסים אחרים
20,682	18,799	סך כל הנכסים
התחייבויות והון		
13,142	12,573	פקדונות הציבור
4,557	4,400	פקדונות מבנקים
362	62	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
904	719	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
437	546	התחייבויות אחרות
19,402	18,300	סך כל ההתחייבויות
116	118	זכויות בעלי מניות חיצוניים
1,164	381	אמצעים הוניים**
20,682	18,799	סך כל ההתחייבויות וההון

* הנתונים התבססו על דוחות השלוחות בחו"ל, תוך יחוס הוצאות והשלמת מס.
 ** כולל גרעון בהון מחושב בסך של 733 מיליון דולר (31.12.07): הון חיובי מחושב בסך של 169 מיליון דולר) עבור סניפי הבנק שאינם חברות. ההון המחושב, כולל את סכומי הפקדונות המקוריים שהופקדו בסניפי הבנק בתוספת רווחים או בניכוי הפסדים שנרשמו עד לתאריך המאזן, לרבות התאמות מהצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שוויים ההוגן, הירידה בהון המחושב במחצית הראשונה של שנת 2008 נובעת מהפסד של סניף ניו-יורק וסניף לונדון עקב הפסדים מניירות-ערך מגובי נכסים, וכן מירידה בעלת אופי זמני של ניירות-ערך מגובי נכסים.

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		
2007**	2008	
במיליוני דולר		
140	(939)	רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
(1)	4	הפרשה לחובות מסופקים
141	(943)	רווח (הפסד) מפעילויות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
61	81	הכנסות תפעוליות ואחרות
120	156	הוצאות תפעוליות ואחרות
82	(1,018)	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
(31)	375	הטבת מס (הפרשה למיסים)***
51	(643)	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
(4)	(4)	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחי חברות מאוחדות
47	(647)	רווח (הפסד) נקי

* הנתונים התבססו על דוחות השלוחות בחו"ל, תוך יחוס הוצאות והשלמת מס.
 ** הוצג מחדש.
 *** כולל סכומים שהופרשו בגין השלמת מס בישראל.

ג. נכסי לקוחות

ליום 30 ביוני		
ליום 31 בדצמבר 2007	2008	
במיליוני דולר		
14,046	13,292	פקדונות הציבור ואגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
8,963	8,391	נכסי לקוחות (חוץ-מאזני)
23,009	21,683	סך הכל

פעילות קבוצת הבנק בניירות-ערך מגובי נכסים

ביום 20 במאי 2008 החליט דירקטוריון הבנק על מימוש מלא החזקותיו של הבנק בניירות-ערך מגובי משכנתאות (להלן: "MBS"), שנרכשו על-ידי סניף ניו-יורק של הבנק ואשר היקף ההשקעה בהם, נכון ליום המכירה בסוף חודש מאי 2008, היה בסכום של כ-3.4 מיליארד דולר (להלן: "תיק ה-MBS").

בחודש אפריל 2008 קיבל הבנק הוראה מאת המפקח על הבנקים לשקלל את החזקותיו במרבית תיק ה-MBS לצורך חישוב יחס הון לרכיבי סיכון בשיעור כפול מערכם בספרי הבנק. יישום הוראה זו העמיד בספק את הכדאיות הכלכלית של המשך החזקת תיק ה-MBS לטווח ארוך, כפי שהבנק התכוון לעשות עד לאותו מועד.

אי לכך, עם קבלת הוראתו האמורה של המפקח, החל הבנק לקיים בדיקות ובירורים בדבר הדרכים הנאותות והכדאיות להמשך הטיפול בתיק ה-MBS שבבעלותו, לרבות האפשרויות הקיימות לממש את התיק במלואו, או בחלקו.

לאור הבדיקות שנעשו ובשים לב להמשך המשבר העולמי, במיוחד בתחום המשכנתאות, לאור ההערכות כי המשבר בשוק הנדל"ן בארה"ב חריף ועמוק יותר ממה שהוערך קודם לכן והוא עתיד להמשך עוד זמן רב ועלול אף להחריף, ונוכח הירידה והתנודתיות במחירי השוק של ניירות-ערך מסוג MBS בעולם והחשש שגם MBS שנהנים מדירוג גבוה עלולים להיפגע עקב החרפת המשבר, ולאחר שהדירקטוריון קיים דיון באלטרנטיבות השונות העומדות בפני הבנק ובהצעות השונות שהבנק קיבל באותה תקופה למכירת תיק ה-MBS שלו, קיבל הדירקטוריון את החלטתו הני"ל לממש את התיק במלואו.

בהמשך להחלטת הדירקטוריון, מכר הבנק ביום 20 במאי 2008 את מלוא תיק ה-MBS לקרן ההשקעות פימקו, באמצעות דויטשה בנק, בתמורה לסכום כולל של כ-2.55 מיליארד דולר. בדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2008 העמיד הבנק את שווי תיק ה-MBS הנמכר בהתאמה לסכום התמורה האמור. בהתאם, רשם הבנק בדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2008 הפסד בסך של כ-3.1 מיליארד ש"ח (כ-876 מיליון דולר) שנכלל בסעיף הפסד מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים.

בנוסף, כלל הבנק בדוחות הכספיים הפסד מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני על השקעותיו בניירות-ערך מסוג SIV בסך של 367 מיליון ש"ח והפסדים מניירות-ערך מגובי נכסים אחרים (לרבות MBS בסניף לונדון) בסך של 109 מיליון ש"ח. עד למועד המכירה כאמור, השקיעה קבוצת הבנק, בעיקר באמצעות הסניפים בניו יורק ולונדון, במגוון ניירות-ערך מגובי נכסים.

לפרטים מלאים לגבי השקעת הבנק בניירות-ערך אלו, ראה בפרק ניירות-ערך מגובי נכסים בדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2007 ובתמצית הדוח הרבעוני ליום 31 במרץ 2008.

ביום 11 באוגוסט 2008 פרסם הבנק דוח מיידי לבקשת רשות ניירות הערך (אסמכתא: 231981-01-2008) בנושא הדיווח על ירידת הערך של תיק ה-MBS בחודשים מרץ ואפריל 2008.

להלן נתונים על החזקות קבוצת הבנק בניירות-ערך מגובי נכסים ליום 30 ביוני 2008:

ליום 30 ביוני 2008				
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו*	הפסדים שטרם מומשו*	שווי הוגן וערך במאזן	ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני**
ב מ ל י ו נ י ש " ח				
751	-	72	679	22
סך הכל ניירות-ערך מגובי משכנתאות (MBS):				
22	-	-	22	-
ניירות-ערך מגובי נכסים (ABS):				
אשראי לרכישת רכב				
160	5	16	149	31
אשראי שאינו לאנשים פרטיים				
- Structured Investment Vehicles (SIV)				
648	-	51	597	56
Collateralized Debt Obligations (CDO)				
1,769	-	4	1,765	-
אחר ⁽¹⁾				
סך הכל ניירות-ערך מגובי נכסים (ABS)				
2,599	5	71	2,533	454
סך הכל				
3,350	5	143	3,212	476
(1) כולל - ניירות-ערך מסחריים שנרכשו עקב עסקות איגוח בהן הבנק שימש כיוצר (sponsor)				
1,683	-	-	1,683	-

* נזקפו לדוח על השינויים בהון העצמי.

** נזקפו כהפסד בדוח רווח והפסד לתקופה ינואר-יוני 2008 (אינו כולל יתרות בגין ניירות-ערך שנמכרו).

להלן פירוט המקורות לציטוטי המחירים המשמשים את הבנק לשם קביעת השווי ההוגן של ניירות הערך מגובי הנכסים:

סוג	מחיר אינדיקטיבי* מחיר מצד נגדי לעסקה** במיליוני ש"ח	סך הכל
MBS	608	679
	665	751
CDO	-	597
	-	648
ABS אחרים	109	1,936
	125	1,951

* מחיר אינדיקטיבי - אינדיקציה הנקבעת על-ידי הבנק ואשר מבוססת בדרך כלל על ציטוטי מחיר המתקבלים מגוף, או גופים חיצוניים, אשר התמחותם בכך.

** מחיר מצד נגדי לעסקה - ציטוט מחיר המתקבל מהגורם מולו בוצעה העסקה.

בתקופת ינואר-יוני 2008 רשם הבנק הפסדים בסך של 3,603 מיליון ש"ח בגין השקעותיו בניירות-ערך מגובי נכסים, סכום זה כולל סך של 3,101 מיליון ש"ח בגין מכירת תיק ה-MBS כאמור לעיל. כמו-כן, רשם בתקופה זו סך של 367 מיליון ש"ח הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני בגין ניירות-ערך מסוג ה-SIV, וכן סך של 135 מיליון ש"ח בגין ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בשל ניירות-ערך מגובי נכסים אחרים (כולל CDO, MBS אירופאים ואחרים). כמו-כן, לסוף הרבעון השני של 2008 מסתכמת ירידת הערך נטו שאינה בעלת אופי אחר מזמני בסך של 143 מיליון ש"ח. ירידה זו נזקפה להון העצמי.

ירידת הערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני בסך 72 מיליון ש"ח נובעת בעיקרה מיתרת תיק ניירות-ערך מגובי נכסים MBS המוחזקים על-ידי סניף הבנק בלונדון. חשיפת ניירות-ערך אלו הינה לנכסים באירופה בלבד (בריטניה, אירלנד, הולנד וגרמניה). המחיר הממוצע של ניירות-ערך אלו, עומד על כ-85% ליום 30 ביוני 2008, דירוג האשראי שלהם המבוצע על-ידי סוכנות דירוג נותר יציב ממועד רכישתם (לגבי חלק מהם הדירוג אף הועלה מאז רכישתם) אך בחלק מהניירות חל שינוי לא משמעותי לרעה בפרמטרים האחרים (כגון, כמות פיגורים ממוצעת, שיעור LTV וכו'). השקעות CDO, למעט השקעות שבגינן נזקפה הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, מדורגות בדירוג גבוה (76% בדירוג AAA). מלבד שלוש עסקות שדירוגן הורד ואשר נמכרו בתחילת חודש אוגוסט במחיר הגבוה מהשווי ההוגן שלהן לסוף חודש יוני 2008, הדירוג של כל שאר העסקות נותר ללא שינוי. המועד לפירעון קצר יחסית, מעל 75% מהתיק עומד לפירעון בשנת 2009 ויתרתו בשנים 2010 ו-2011 ולכן, להערכת הבנק, סביר כי תשלומי קרן וריבית ייפרעו במלואם.

ניירות-ערך מסוג MBS:

לאחר מכירת תיק ה-MBS של סניף ניו-יורק, השקעת הבנק הינה באמצעות הסניף בלונדון ושל בנק הפועלים לוקסמבורג. יתרת השווי ההוגן של השקעות קבוצת הבנק ב-MBS ליום 30 ביוני 2008 מסתכמת ב-679 מיליון ש"ח (202 מיליון דולר).

חישוב השווי ההוגן של ה-MBS, בסניף הבנק בלונדון:

הבנק התקשר עם שתי חברות שיעיסוקן במתן ציטוטי מחיר, זאת בהתבסס על איתור מחירי עסקות אחרונות שבוצעו בכל נייר-ערך. ככל הניתן, הסניף מסתמך על ציטוט המחירים של חברת MarkIT. חברת MarkIT הינה החברה המובילה והמקובלת ביותר בתעשייה בבריטניה, החברה מפיקה ציטוטי מחירים על-ידי פניה ל-29 בנקים להשקעות בסוף כל יום עסקים והפקת מחירים במודל המנפה מחירי עסקות שאינם סבירים ובתום התהליך - ציטוט מחיר לכל נייר-ערך. במקרים בהם MarkIT אינה מצטטת במועד מסוים מחיר לנייר-ערך אזי הסניף משתמש בציטוט מחיר המתקבל מהצד הנגדי לעסקה.

ניירות-ערך מסוג SIV (Structured Investment Vehicle):

סניפי הבנק בניו-יורק ולונדון השקיעו בניירות-ערך שהונפקו על-ידי SIV סך של כ-400 מיליון דולר. עד ליום 30 ביוני 2008, נרשמה הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני כנגד מלוא השקעה זו.

ניירות-ערך מסוג CDO (Collateralized Debt Obligation):

הבנק מחזיק תיק CDO בהיקף של כ-597 מיליון ש"ח (178 מיליון דולר) בסניפיו בניו-יורק ובלונדון ובחברה הבת בלוקסמבורג.

מעל 75% מניירות הערך מסוג CDO עומדים לפרעון בשנת 2009 ויתרתם בשנים 2010 ו-2011. מתוך הני"ל, סך של 20 מיליון דולר של CDO שנרכשו בשנת 2004 ששופים ל-Sub Prime, ובניגם לא אירעה ירידת ערך, ניירות אלו מדורגים AA+ ועומדים לפירעון בשנת 2009. 62% מהיקף התיק מושקע בניירות-ערך המדורגים AAA, 18% מדורגים AA ו- AA+, 10% מדורגים AA- ו- A ו-10% מדורגים BBB+. גם במהלך הורדות הדירוג שנעשו לאחרונה על-ידי סוכנויות הדירוג הבינלאומיות לא נעשו שינויים מהותיים בדירוגי ניירות הערך הני"ל ודירוגם של כל ניירות הערך מלבד שלושה לא שונה. הבנק קובע את השווי ההוגן של ניירות-ערך מסוג CDO בהתבסס על מחיר המתקבל מהצד הנגדי לעסקה (Counterparty).

במחצית הראשונה של שנת 2008 נרשמה הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני כנגד ניירות-ערך מסוג CDO בסך של 56 מיליון ש"ח (16 מיליון דולר) שנזקפה כהפסד לדוח רווח והפסד.

עסקות חוץ-מאזניות בעלות מאפיינים דומים ל-CDO:

לבנק השקעות בעסקות מסוג Synthetic CDO או Unfunded CDO. עסקות אלו הינן עסקות בהן העברת הסיכון מבוצעת באמצעות נגזרי אשראי, ללא רכישת ה-CDO עצמו. בהתאם לכך, עסקות אלו מטופלות כנגזרים, כשהשינוי בשווי ההוגן נזקף לרווח והפסד. ליום 30 ביוני 2008, סך הערך הנקוב בעסקות אלו עומד על 684 מיליון ש"ח (204 מיליון דולר). שווין ההוגן הינו שלילי בסך של 71 מיליון ש"ח (21 מיליון דולר). במחצית הראשונה של שנת 2008 נזקפו לדוח רווח והפסד הפסדים בסך של 55 מיליון ש"ח (16 מיליון דולר) בגין ירידות בשווי ההוגן של עסקות אלו. בתחילת שנת 2007 החליט הבנק לצמצם את חשיפתו ל-Unfunded CDO. מאז לא נקנו Unfunded CDO נוספים והיקף הערך הנקוב ירד משיא של כ-400 מיליון דולר לרמתו כיום. יתרת ניירות-ערך מגובי נכסים אחרים ליום 30 ביוני 2008 כוללת בעיקר ניירות-ערך מסחריים שנרכשו עקב עסקות איגוח בהן שימש הבנק כיוצר (Sponsor) כמפורט להלן.

הכרה בירידת ערך:

על-פי כללי חשבונאות מקובלים, לרבות FSP I 24-I, FSP I 15-I, SAB 59 ו-EITF 99-20, בוחן הבנק אם ירידת ערכם של ניירות הערך הינה בעלת אופי שאינו זמני (Other Than Temporary). הבחינה מבוססת על השיקולים הבאים:

- משך הזמן בו שווי נייר הערך נמוך מעלותו.
- שיעור ירידת הערך מסך עלות נייר הערך.
- היקף שווי הביטחונות המגבים את נייר הערך וכריות הביטחון.
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בנייר הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את חזרת שווי נייר הערך לעלותו.
- דירוג נייר הערך על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות, לרבות התפתחויות בדירוג לאחר תאריך המאזן.
- בנוסף מביא הבנק בחשבון שיקולים נוספים ובחינות נוספות:
- זיהוי והערכה של ההשקעות אשר זוהו כבעלות ירידת ערך אפשרית.
- ניתוח פרטני של ההשקעות ששוויין ההוגן נמוך באופן משמעותי מעלותן המופחתת, כולל בדיקת משך התקופה שההשקעה צברה הפסדים שטרם הוכרו.
- דיון בעובדות המקרה, כולל הערכה של הגורמים, או המצבים היכולים לגרום להשקעה מסוימת להיות מסווגת כבעלת ירידת ערך שאינה זמנית, או אשר לא תומכים בסיווג ההשקעה כבעלת ירידת ערך זמנית.

הבנק קבע עקרונות לצורך קביעת סכום הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בגין ניירות-ערך מגובי נכסים. להלן מפורטים העקרונות האמורים:

1. ניירות-ערך אשר לתאריך המאזן אין בכוונת הבנק להחזיקם או שנמכרו לאחר תאריך המאזן, תרשם ירידת ערך עד לגובה השווי ההוגן של נייר הערך.
2. ניירות-ערך אשר לגביהם התבצעה הורדת דירוג משמעותית מהמועד בו השקיע הבנק בנייר הערך לראשונה, תרשם ירידת ערך עד לגובה השווי ההוגן של נייר הערך.
3. לגבי יתרת תיק ניירות-ערך מגובי משכנתאות אשר לא נמכר, ואשר לבנק אין לגביהן מודל לבחינת ההפסד הצפוי על-פי התקן האמריקאי 99-20, EITF, מיישם הבנק הוראה שקיבל מהמפקח על הבנקים, לפיה ירידת ערך של מעל 30% מעלות כל נייר ערך מהווה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, הנזקפת לדוח רווח והפסד.

התחייבויות והסכמים אחרים בקשר עם גופי איגוח:

הבנק מתקשר עם גופי איגוח במגוון התקשרויות, אשר המרכזיות שבהן - כיוצר (Sponsor) של עסקות לאיגוח נכסים עם הישויות למטרות מיוחדות (Conduits or SPE) בשם Voyager-I Venus וכמעמד קווי נזילות לגופי איגוח. לבנק קיימות זכויות בלעדיות למתן יעוץ והפניית לקוחות לקבלת שרותי איגוח בדרך של הנפקת ניירות-ערך מסחריים ("CP" - Commercial Papers) של שתי הישויות הללו. מהלך זה מאפשר לבנק להציע שירותי איגוח נכסים ללקוחות הגדולים של הבנק בארה"ב ובישראל.

העסקות השונות באמצעות הישויות Voyager-I Venus מהוות בעיקר עסקות לאיגוח חובות של קואופרטיב של משקים חקלאיים בארה"ב, לאיגוח עסקות ליסינג של ציוד ולאיגוח פרמיות מחברות ביטוח חיים. לגבי פעילותו כ-Sponsor, מספק הבנק לאותן ישויות שירותים שונים ובהם העמדת קווי נזילות. עד ליום 30 ביוני 2008 בוצעו בהפניית הבנק עסקות איגוח בסך של כ-700 מיליון דולר.

להלן נתונים על התחייבויות והסכמים אחרים בקשר עם גופי איגוח ליום 30 ביוני 2008:

30 ביוני 2008	במיליוני ש"ח
817	חשיפת אשראי מקסימלית בגין יתרת קווי נזילות שלא נוצלו לגופי איגוח*
-	חשיפת אשראי מקסימלית בגין חיזוקי אשראי (באמצעות ערבויות, ניירות-ערך נחותים ואחרים) לגופי איגוח
1,683	סך הנכסים שהונפקו על-ידי גופי איגוח בהם הבנק פועל כיוצר (Sponsor) מזה:
1,683	ניירות-ערך מסחריים אשר נרכשו על-ידי הבנק ונכללו במאזן

* מזה 160 מיליוני ש"ח לגופי איגוח בהם הבנק פועל כיוצר (Sponsor).

החל מהמחצית השנייה של שנת 2007 וכתוצאה ממשבר הנזילות שפקד את שווקי ההון בארה"ב, רכש הבנק CP שיתרתם ליום 30 ביוני 2008 הינה 1,683 מיליוני ש"ח (502 מיליוני דולר), בעיקר עקב מחויבותו להעמיד קווי גיבוי לחלק מעסקות האיגוח שבוצעו בהפנייתו.

ה-CP מדרגים בדירוג של PI על-ידי סוכנות הדירוג Moody's, אין בהם חשיפה לשוק הדירור בארה"ב והם מוצגים לפי עלות מופחתת המהווה קירוב לשווי ההוגן, בהתבסס על ציטוטי מחירים המתקבלים מ-Bank of New York המשמש כמפיץ ניירות הערך המסחריים.

לתשומת לב: פרק זה, בדבר פעילות קבוצת הבנק בניירות-ערך מגובי נכסים, כולל תחזיות, הערכות, אומדנים ופרטים אחרים, אשר כולם הנם בבחינת מידע צופה פני עתיד, וזאת בכל חלקי הפרק. כל מידע צופה פני עתיד מטבעו יכול שלא יתקיים, או שלא יתקיים במלואו, או שההתפתחויות שיהיו בעתיד בפועל יהיו שונות מהחזוי עתה, במידה זו או אחרת ואפילו באופן מהותי.

חדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם פורט בביאור 2 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007. ביישום של כללי החשבונאות, בעת עריכת הדוחות הכספיים, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי וודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, בכל הקשור למדיניות החשבונאית, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שישמשו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

הנושאים העיקריים הינם: הפרשה לחובות מסופקים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים, התחייבויות לזכויות עובדים, מיסים נדחים, התחייבויות תלויות והפרשות לירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים וירידת ערך ניירות-ערך זמינים למכירה וניירות-ערך המוחזקים לפדיון.

במהלך התקופה המדווחת לא אירעו שינויים במדיניות החשבונאית של הבנק בנושאים קריטיים, אשר מפורטת בדוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, פרט לאמור בביאור 1א (2) לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2008.

פעילות שוק ההון

ביום 25 ביולי 2005 חוקקה הכנסת שלושה חוקים אשר קבעו שינויים מהותיים בשוק ההון ובפעילות הבנקאית, והידועים בשם "רפורמת בכר".

על-פי חוקים אלה, נאסר על הבנק לנהל קופות-גמל וקרנות להשקעה משותפת בנאמנות ("קרנות נאמנות") והוא נדרש למכור את מלוא החזקותיו בהן בתוך פרקי זמן שנקבעו בחקיקה ("הנכסים הטעונים מכירה"). כמו-כן, כתנאי לקבלת רשיון ייעוץ פנסיוני, חייב הבנק לרדת בהחזקותיו בחברת כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ עד לרף של 10%, או פחות, מכל סוג של אמצעי השליטה בה, לפי שחברה זו שולטת במבטח. בנוסף על הבנק לרדת בהחזקותיו בחברת תרנית סוכנות לביטוח בע"מ (להלן: "תרנית") עד לרף של 10%, או פחות מכל סוג של אמצעי שליטה בה, לפי שחברה זו היא סוכנות ביטוח, שאינה בהתאם להוראות סעיף 11 (ב) (2) לחוק הבנקאות (רישוי). עד למועד פרסום דוח זה, השלים הבנק את מכירת כל החזקותיו בקרנות נאמנות ובקופות הגמל. עם השלמת מכירת בנק יהב ביום 10 ביולי 2008, הושלמה מבחינת הבנק מכירת קופות הגמל שהיו בניהולו של בנק יהב. עם השלמת מכירת בנק מסד ביום 14 במאי 2008, הושלמה מבחינת הבנק מכירת קופות הגמל שהיו בניהולו של בנק מסד.

עם השלמת המכירות האמורות ולאחר שהבנק ירד בהחזקותיו בחברת כלל החזקות עסקי ביטוח ובתרנית עד לשיעור המותר, יתקיימו התנאים המוקדמים לקבלת רשיון ייעוץ פנסיוני לבנק, בהתאם להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005 ("חוק היעוץ הפנסיוני") (שהינו חלק מ"רפורמת בכר"); לפיכך, ביצע הבנק פנייה מקדמית אל הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר ("הממונה") על מנת שיתן לבנק רשיון ייעוץ פנסיוני בהתקיים התנאים האמורים.

יצוין, עם זאת, כי על-פי הוראות חוק היעוץ הפנסיוני, כתנאי נוסף למתן רשיון ייעוץ פנסיוני, על הממונה להיות משוכנע, "כי אין במתן רשיון ייעוץ פנסיוני לבנק כדי לפגוע פגיעה מהותית בהתפתחות התחרות ובמניעת הריכוזיות בישראל, בתחום הייעוץ הפנסיוני, בתחום פעילות התיווך שבין לקוחות ובין גופים מוסדיים, ובתחום הבנקאות" (סעיף 11(א)(5) לחוק היעוץ הפנסיוני).

עוד יצוין כי בהתאם להסכמות עם הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ומתווה שנקבע על ידו ובהתאם לתיקון מחודש ינואר 2008 של חוק הייעוץ הפנסיוני, עם השלמת מכירת הנכסים טעוני המכירה על-ידי הבנק והתאגידים בשליטתו, כנדרש על-ידי רפורמת בכר ובכפוף לקבלת רשיון ייעוץ פנסיוני ולהיתר, לבנק יותר להעניק שירותי ייעוץ פנסיוני לאוכלוסיית העצמאים בכל הארץ וכן לאוכלוסיית השכירים ביישובי הפריפריה המנויים בתוספת לחוק הייעוץ. על-פי התיקון הנ"ל לחוק הייעוץ, החל מינואר 2009 יוכל הבנק לייעץ גם בקופות ביטוח ובמוצרי ביטוח חיים הכלולים או הנילווים לקופות גמל, ללקוחות המתגוררים ביישובי הפריפריה. מחודש אפריל 2009, ניתן יהיה לייעץ בקופות ביטוח ובמוצרי ביטוח חיים הכלולים או הנילווים לקופות גמל, גם ללקוחות העצמאיים בכל אזורי הארץ. החל מ-1 באוגוסט 2010 יותר לבנק לייעץ לכלל האוכלוסיות בכל המוצרים הפנסיוניים, לרבות ביטוח.

שוק ההון

פעילות קבוצת הבנק בשוק ההון כוללת מגוון פעילויות ושירותים פיננסיים בתחומים שונים: ביצוע פעילות מסחר בניירות-ערך ובנכסים פיננסיים, כולל בתחום המעו"ף, ללקוחות הבנק, פעילות שמירת ניירות הערך, מחקר וייעוץ ללקוחות בתחום שוק ההון, מתן שירותים למנהלי נכסים פיננסיים, ניהול תיקי השקעות, עסקי חיתום וניהול הנפקות. הפעילויות והשירותים הפיננסיים המפורטים לעיל, מתבצעים בחלקם ישירות על-ידי הבנק ובחלקם על-ידי חברות בנות, אשר כל אחת מהן מתמחה ועוסקת בתחום מוגדר. בין השאר פועל הבנק באמצעות חברות בנות העוסקות בניהול תיקי השקעות בניירות-ערך ובנכסים פיננסיים עבור לקוחות פרטיים, תאגידים, מלכ"רים ומוסדות, וכן מספקות שירותי נאמנות. הבנק חבר בבורסה לניירות-ערך של תל-אביב, במסלוקת הבורסה ובמסלוקת המעו"ף והוא פועל בשוק זה עבור לקוחותיו ועבור חברי בורסה שאינם סולקים.

הפצת קרנות נאמנות

הבנק התקשר בהסכמים בדבר הפצה של יחידות של קרנות נאמנות בין לקוחותיו, וזאת עם הרוב המכריע של מנהלי קרנות הנאמנות בישראל, והוא זכאי לגבות עמלות הפצה בקשר עם פעילות זו, בהתאם לקבוע בתקנות. לפרטים בדבר היקף קרנות הנאמנות המופצות על-ידי קבוצת הבנק ראה פרק "התפתחות סעיפי המאזן - פעילות חוץ-מאזנית" לעיל.

הפצת קרנות השתלמות

הבנק זכאי לגבות עמלות הפצה בקשר עם הפצת קרנות השתלמות, בהתאם לקבוע בתקנות. הבנק התקשר בהסכמים בדבר הפצה של קרנות השתלמות בין לקוחותיו עם חברות המנהלות קרנות השתלמות.

פועלים סהר בע"מ

החברה שהינה חברה-בת בבעלות מלאה של הבנק, הינה חברה בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב ובמסלוקת ניירות-ערך. החברה מתמחה במתן שירותים לגופים מוסדיים: קרנות פנסיה ותיקות וחדשות, קופות-גמל בנקאיות, קופות-גמל ענפיות, קרנות השתלמות, חברות ביטוח וחברות גופים ציבוריים. החברה נותנת ללקוחות שירותי ברוקרז' בארץ ובחול, שירותי מחקר וייצוג באסיפות כלליות וכן שירותי משמרת ותפעול.

פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ (להלן: "פעילים")

פעילים, שהינה חברה-בת בבעלות מלאה של הבנק, עוסקת בניהול השקעות עבור לקוחות פרטיים, גופים עסקיים, מלכ"רים ואחרים.

ניהול השקעות עבור לקוחות החברה, הן הישראלים והן הזרים, מתבצע בשוק ההון הישראלי וכן בשוקי ההון בעולם. ליום 30 ביוני 2008 מנהלת החברה תיקים בערך כספי של 8.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-8.2 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007.

על-פי החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה) התשס"ה-2005, ביום 10 באוגוסט 2008 (להלן: "המועד הקובע") הפסיקה פעילים ליתן שירותי ניהול תיקי השקעות לקרנות, להשקעות משותפות בנאמנות, קופת גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות ולמבטחים בהשקעות הנזקפות לזכות מבטחיו.

קופות-גמל לתגמולים, להשתלמות, לפיצויים ולמחלה

על-פי החוק להגברת התחרות, נדרש הבנק להיפרד מהחזקותיו בחברות המנהלות קופות-גמל בתוך 3 שנים מיום פרסום החוק האמור. הבנק השלים את מכירת כל הזכויות לניהול קופות הגמל שבבעלותו. בהתאם לחוק, הבנק רשאי להמשיך במתן שירותים תפעוליים לחברות המנהלות קופות-גמל. להלן פרטים על מכירת קופות הגמל העיקריות:

ביום 20 באפריל 2007 הושלמה עסקת המכר לפיה קובץ חברה לניהול קופות גמל בע"מ שהינה חברה-בת בבעלות מלאה של הבנק, העבירה לחברת פריזמה קופות גמל החדשה בע"מ, תמורת סך של 455 מיליון ש"ח, את כל פעילות ניהול קופות הגמל: קרן אור, קציר, כנרת, אלומה, תאוצה, זה"ב זהירה בהשקעות, דינמית, גוונים, מגוון פיצויים, כנרות ומרפא קופה מרכזית לדמי מחלה.

ביום 28 ביוני 2007 הושלמה עסקת המכר לפיה גמל-גמולים חברה לניהול קופות גמל בע"מ חברה בת בבעלות מלאה של הבנק העבירה לחברת דש ניהול קופות גמל בע"מ תמורת סך של 31 מיליון ש"ח, את כל פעילות ניהול קופת הגמל "תגמולים".

ביום 30 בדצמבר 2007 הושלמה עסקת המכר לפיה קובץ העבירה לכלל חברה לביטוח בע"מ תמורת סך של 30 מיליון ש"ח, את כל פעילות ניהול קופות הגמל "פועלים מרכזית לפיצויים" ו"קובץ פיצויים - קופה מרכזית לפיצויי פיטורין".

ביום 2 במרץ 2008 הושלמה עסקת המכר לפיה קובץ העבירה לחברת מנורה מבטחים גמל בע"מ, תמורת סך של 33 מיליון ש"ח, את כל פעילות קופת הגמל יתר שהיא קופת-גמל מבטיחת תשואה. הרווח הנקי בסך של כ-20 מיליון ש"ח נזקף לדוח רווח והפסד ברבעון הראשון של שנת 2008.

ביום 24 במרץ 2008 הושלמה עסקת המכר לפיה גמל-גמולים חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "פסגות") תמורת סך של כ-628 מיליון ש"ח, את כל פעילות קופת הגמל גדיש. הרווח הנקי בסך של כ-387 מיליון ש"ח נזקף לדוח רווח והפסד ברבעון הראשון של שנת 2008.

במסגרת העסקה המתוארת לעיל, התקשרה פסגות בהסכמים ארוכי טווח עם הבנק בדבר הפצתה של גדיש על-ידי הבנק ומתן שירותים תפעוליים על-ידי הבנק לפסגות.

קופות הגמל של בנק מסד:

עם השלמת מכירת בנק מסד בחודש מאי 2008, הושלמה מבחינת הבנק מכירת קופות הגמל שהיו בניהולו של בנק מסד.

קופות הגמל של בנק יהב לעובדי מדינה בע"מ:

בחודש מרץ 2008, מכר בנק יהב את מרבית קופות הגמל שלו. בגין מכירה זו רשם הבנק ברבעון הראשון של שנת 2008 את חלקו בסעיף רווח מפעולות בלתי רגילות בסך של 30 מיליון ש"ח.

עם השלמת מכירת בנק יהב ביום 10 ביולי 2008, הושלמה מבחינת הבנק מכירת קופות הגמל שהיו בניהולו של בנק יהב.

לפרטים בדבר יתרות קופות הגמל שבתפעול קבוצת הבנק ראה פרק "התפתחות סעיפי המאזן - פעילות חוץ-מאזנית" לעיל.

ייעוץ פנסיוני

על-פי הוראות חוק הייעוץ הפנסיוני וחוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981, כפי שתוקן בחוק להגברת התחרות (להלן ביחד: "ההסדר החוקי"), יהיה הבנק רשאי לעסוק בעתיד בתחום הייעוץ הפנסיוני, בתנאים הקבועים בהסדר החוקי לרבות במיוחד קבלת רישיון ייעוץ פנסיוני מאת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר. הבנק נערך למועד בו יוכל להתחיל ולעסוק בייעוץ פנסיוני כאמור. בין היתר, הוקם בבנק אגף לפנסיה ביטוח וגמל, שתפקידו לרכז את הפעילות בתחום הייעוץ הפנסיוני. גויס לאגף כוח אדם המתמחה בשוק החיסכון והביטוח הפנסיוני. הבנק הכשיר יועצים פנסיוניים מבין עובדיו וכמו-כן גייס עובדים נוספים על-מנת שיוכל לספק לציבור ייעוץ פנסיוני נאות עם קבלת הרישיון לעסוק בפעילות זו.

עד כה הוכשרו ועברו את בחינות האוצר לשם קבלת רישיון ייעוץ פנסיוני כ-400 יועצים. בנוסף לכך, מתאים הבנק את נהליו ומערכתיו, פועל לעריכת הסכמי הפצה עם יצרנים של מוצרי גמל ומוצרים פנסיוניים ולהקמת תשתיות מחשוב שיאפשרו מתן שרות ללקוח שיכללו, בין היתר, מערכות תומכות ייעוץ פנסיוני שיסייעו להתאמת פתרונות פנסיוניים מתאימים ללקוחות.

במסגרת ההיערכות כאמור, הבנק רכש את חברת "מיטבית מעיין למחקר ופיתוח בע"מ", שהיא בעלת זכויות במוצרים ופיתוחים במערכות מן הסוג הדרוש לבנק לשם הקמת מערכות תומכות ייעוץ פנסיוני ואשר יש לה מומחיות באפיון, כתיבה ועריכה של פתרונות תוכנה לייעוץ בתחום הפנסיה. כמו כן, הבנק רכש מערכת לניהול תשלומים פנסיוניים, אשר ביחד עם מערכות שמפותחות בבנק תאפשר התקשרות עם יצרני מוצרים פנסיוניים ועם מעסיקים ולקוחות לצורך גביית תשלומים פנסיוניים, פיצול הכספים ליצרנים שונים על-פי הוראות הלקוח ואיחזור המידע מהיצרן ללקוחות בערוצים השונים.

עד כה נחתמו על-ידי הבנק הסכמי הפצה עם 25 חברות מנהלות. החל בחודש נובמבר 2007 החל הבנק במתן ייעוץ פיננסי בקרנות השתלמות על-ידי יועצי ההשקעות בכל סניפי הבנק. בכפוף לקבלת הרישיון לעיסוק בייעוץ פנסיוני, יוכל הבנק לעסוק בייעוץ פנסיוני בהתאם לקבוע בהסדר החוקי ובהיתרים וההוראות מכוחו.

שירותים למנהלי נכסים פיננסיים

אגף שירות למנהלי נכסים פיננסיים, במסגרת חטיבת נכסי לקוחות, מאגד בתוכו פעילויות של מתן שירותים שונים למנהלי נכסים פיננסיים: מנהלי קופות-גמל, מנהלי קרנות נאמנות ומנהלי תיקי השקעות. האגף מרכז תחת קורת גג אחת את הידע, הניסיון והיכולות האנושיות והמחשוביות שנצברו בבנק, בתפעול הנכסים הפיננסיים האמורים לעיל ובמתן שירותים בנקאיים לגופים המנהלים אותם: חברות מנהלות של קופות-גמל, חברות לניהול קרנות נאמנות וכן מנהלי תיקי השקעות. השירותים כוללים בין השאר שערך נכסים, הפקת דוחות בקרה, הפקת דיווחים לרשויות, ניהול ספרים, ניהול חשבונות וזכויות עמיתים בקופות-גמל, חישוב תשואות יומיות וחדושות בקופות-גמל וחישוב שער יומי בקרנות נאמנות.

הבנק חתם על הסכמים למתן שירותים תפעוליים בתחום קופות-גמל בעבור חברות לניהול קופות גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות נחתמו הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות.

בסוף חודש יוני 2008 הסתכם היקף הנכסים של קופות הגמל ופנסיה להן נותן הבנק שירותי תפעול בסך של כ-77.5 מיליארד ש"ח.

הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר פירסם הוראה בחוזר לפיה יועץ פנסיוני, הנותן שירותי תפעול לקופות-גמל, לא יגבה מחברה מנהלת דמי תפעול הגבוהים מ-0.1% לשנה מסך כל נכסי קופת הגמל המקבלים ממנו שירותים כאמור. מאחר שהבנק נערך למתן ייעוץ פנסיוני, הוראה זו מגבילה את הבנק בשיעור דמי התפעול הנגבים מחברות המנהלות קופות-גמל.

כמו-כן מספק האגף שירותים נלווים לניהול חשבון קרנות נאמנות אשר שווי נכסי קרנות אלה לסוף יוני 2008 הסתכם בסך של 16.6 מיליארד ש"ח.

מצב הנזילות ומדיניות גיוס המקורות בבנק

הריבית המוניטרית של בנק ישראל, שעמדה בתחילת שנת 2008 על שיעור שנתי של 4.25%, ירדה לרמה של 3.25% בסוף חודש מרץ 2008 ועלתה בחזרה לשיעור של 4.0% ביום 31 ביולי 2008.

בתחילת שנת 2008 הפקידה המערכת הבנקאית כ-2 מיליארד ש"ח בבנק ישראל ואילו בתחילת חודש אפריל 2008 לוותה המערכת הבנקאית כ-2 מיליארד ש"ח. בנוסף, בנק ישראל הקטין את הנפקות המק"מ נטו במהלך הרבעון בכ-1 מיליארד ש"ח. כמו-כן, בתחילת חודש יולי 2008 לוותה המערכת הבנקאית כ-7 מיליארד ש"ח.

בנק ישראל הקטין את הנפקות המק"מ נטו במהלך מחצית השנה בכ-1 מיליארד ש"ח.

המקורות השקליים הלא-צמודים שגויסו על-ידי הבנק מציבור הלקוחות הסתכמו בסוף הרבעון השני של שנת 2008 ב-111.1 מיליארד ש"ח, גידול בסך של 10.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לסוף שנת 2007.

סכום הפקדונות הלא-צמודים בבנק הניתנים למשיכה לפי דרישה (עו"ש ופרי") הגיע בסוף הרבעון השני של שנת 2008 ל-27.8 מיליארד ש"ח, בדומה לסכום בסוף שנת 2007.

סכום הפקדונות הלא-צמודים גדל, והגיע בסוף הרבעון השני של שנת 2008 ל-83.3 מיליארד ש"ח, עלייה בסך של 10.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לסוף שנת 2007.

היקף המקורות הצמודים למדד, שנצברו בפקדונות ותוכניות חסכון בבנק, ירד והסתכם בסוף הרבעון השני של שנת 2008 ב-26.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-26.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007.

המקורות הצמודים למטבע-חוץ, שמקורם בעיקר בפקדונות ובתוכניות חסכון צמודים למטבע-חוץ, הסתכמו בסוף הרבעון השני של שנת 2008 ב-0.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-1.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2007.

המקורות במטבע-חוץ, שגויסו על-ידי הבנק מלקוחות בארץ ובחו"ל, הסתכמו בסוף הרבעון השני של שנת 2008 ב-23.6 מיליארד דולר, בהשוואה ל-23.4 מיליארד דולר בסוף שנת 2007.

מתחילת חודש יולי 2007 מתרחש משבר בשווקים הפיננסיים בעולם שהחל בשוק משכנתאות ה-subprime בארה"ב. כתוצאה מפגיעת המשבר נרשמה ירידת ערך בנכסים הפיננסיים. המשבר פגע במשקיעים ובגופים הפיננסיים שפתחו את המוצרים.

כתוצאה מכך, התפתח משבר נזילות בשווקים הבינלאומיים, שגרם לעלית ריביות בטווחים הקצרים.

הבנקים המרכזיים נטלו תפקיד ממתן על-ידי הזרמת מזומנים לשווקים.

במהלך התקופה, התבררו היקפי ההפסדים הקיימים והפוטנציאלים והתעורר החשש שהמשבר יחלחל לתחומים נוספים.

התרחבו מרווחי האשראי בצורה משמעותית אצל הגורמים המעורבים בפרט, ולמיגזר הפיננסי בכלל.

כתוצאה, היינו עדים לניצול קווי אשראי על-ידי בנקים וגופים פיננסיים בניו-יורק, ירידה בזמינות מקורות מבנקים ומוסדות פיננסיים ועלייה במחירי הגיוס. גם הנגישות לשוק ה-REPO היתה מוגבלת.

הרמה הגבוהה של עודפי הנזילות במט"ח והגדלה יזומה של היתרות הנזילות השוטפות בתגובה לאירועים נתנה מענה לצרכי הנזילות בסניף ניו-יורק ובסניף לונדון.

מערכות ה-CLS וה-RTGS

מערכת ה-RTGS (real time gross settlement), שהינה מערכת סליקה בזמן אמת, המופעלת בבנק, החל מחודש ספטמבר 2007 מאפשרת צירוף השקל כמטבע נסלק באמצעות ה-CLS (continuance linked settlement), שהיא מערכת סליקה בינלאומית בין בנקים. זאת, כדי לנטרל את סיכון הסליקה בעיסוקת חליפין בהן השקל הוא אחד המטבעות. מהלך צירוף השקל כמטבע נסלק ב-CLS הופעל ביום 26 במאי 2008.

ניהול הסיכונים

כללי

פעילותו של הבנק מלווה בסיכונים פיננסיים שהם: סיכוני אשראי, המבטאים את הסיכון שלוהו או חייב לא יעמוד בהחזרים ובתשלומים לבנק אשר מוגדרים בהסכם האשראי; סיכוני שוק, הנובעים מחשיפה לשינויים בשערי השווקים הפיננסיים כגון: שערי חליפין, ריבית ואינפלציה; וסיכון נזילות, שהוא הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי ולהונו מחמת אי ודאות לגבי זמינות המקורות. סיכונים אלה מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים ובאחריותם. בגין סיכון האשראי וסיכוני השוק קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון.

חבר הנהלה האחראי לניהול סיכוני האשראי הוא מר צ. קינן. חבר הנהלה האחראי לניהול סיכוני השוק והנזילות הוא מר מ. שושן.

סיכונים אחרים שאינם פיננסיים הם בעיקר הסיכון המשפטי והסיכונים התפעוליים.

הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי היועץ המשפטי הראשי, עורך-דין א. מזור.

הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו. סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. בגין הסיכון התפעולי צפויה דרישה עתידית להלימות הון רגולטורית. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והינם, סיכון מוניטין, סיכון תחרות, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי וסיכון פוליטי / בטחוני.

המפקח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות בנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי, וקובעות עקרונות יסוד שונים לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים להערכת הסיכונים ולמדידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה. כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים.

חבר הנהלה האחראי על החטיבה לניהול סיכונים הוא מר ד. קולר. בין עיסוקיה העיקריים של החטיבה: בקרה ואמידה של סיכוני אשראי, סיכוני שוק ונזילות וסיכונים תפעוליים. כמו-כן, במסגרת החטיבה פועלות היחידה למניעת הלבנת הון ויחידת קצין הציות. היעד העיקרי של החטיבה הוא להטמיע בקבוצת הבנק תרבות ניהול סיכונים מתקדמת תוך התוויית מדיניות ניהול סיכונים, התואמת את מטרות הקבוצה ואת הנחיות באזל II והמפקח על הבנקים.

בבנק פועלת וועדה של הדירקטוריון לנושא ניהול סיכונים ויישום באזל II. ייעוד הוועדה הינו התוויית מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, לרבות קביעת מסגרות הסיכון בתחומי הפעילות השונים, בחינת פרופיל הסיכונים של הבנק, קיום בקרה אחר יישום מדיניות ניהול הסיכונים כפי שנקבעה ובחינת התהליכים והפעולות שעל הבנק לקיים, על-מנת שימלא אחר כל ההוראות הרגולטוריות הנוגעות לניהול הסיכונים.

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות הבנקאיות. צוות הנהלה לניהול הסיכונים בראשות מנכ"ל הבנק אחראי לגיבוש המתודולוגיה לאמידת סיכוני השוק והנזילות, הסיכון התפעולי וסיכוני האשראי, בהנחיית ועדת הדירקטוריון לנושא ניהול סיכונים ויישום באזל II. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה-בת בנקאית בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי מדיניות הנקבעת על-ידי הדירקטוריון של כל חברה ואשר מוצגת בפני דירקטוריון הבנק. בקרה של הסיכונים ואמידת הסיכונים הפיננסיים מתבצעים על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים, ובשים לב לאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה בת.

התפיסה הבקרתית ביחס לכל הסיכונים הפיננסיים היא של זיהוי ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים השונים, בשלושה מעגלי בקרה: מעגל ראשון של האחראים על יצירת הסיכון וניהול החשיפות; מעגל שני של יחידות הבקרה הפנימיות בחטיבות ובחברות הבנות; מעגל שלישי של יחידות הבקרה החיצונית בחטיבה לניהול סיכונים; מעגל זה אחראי גם על הצגת תמונה כוללת של הסיכונים.

הוועדה לניהול סיכונים ויישום באזל II של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון מקבלים דוח על הסיכונים וביצוע המדיניות שאושרה, לפחות אחת לרבעון.

באזל II

הנחיות באזל II הינן מערך של הנחיות ונהלי יסוד, אשר פורסם במהלך השנים 2004-2006 על-ידי ועדת באזל, המתאמת בנושאים רבים את פעולות הבנקים המרכזיים במדינות המתועשות. מטרת ההנחיות היא, בין היתר, להגדיר דרישה להלימות הון, בהתייחס לרמת סיכוני האשראי, סיכוני השוק והסיכונים התפעוליים, לכונן מערכת מקיפה של טיפול מושכל בנושאים של זיהוי והערכה של הסיכונים השונים, ניהול הסיכונים וקיום בקרה עליהם וכמו-כן להרחיב את הדיווח לציבור בנושא.

בסוף חודש מרץ 2007 פרסם המפקח על הבנקים טיוטת הוראה המתייחסת לגישות הסטנדרטיות לסיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים. על-פי ההוראה, כל תאגיד בנקאי ישראלי יידרש ליישם את המלצות באזל II לראשונה בשנת 2009, על-פי הגישה התואמת את רמת המוכנות שלו. הכהנה ליישום של ההמלצות, נדרש בשלב ראשון כל בנק לבצע סקר כמותי להערכת הקצאת ההון הרגולטורית שתדרש לצורך יישום ההמלצות תחת הנחות שונות (QIS5), וכן סקר פערים איכותי ליישום נדבכים 1 ו-2 של ההמלצות.

הנהלת הבנק רואה בהטמעת הסטנדרט הבינלאומי האמור יעד חשוב לשנים הקרובות ומתווה את מדיניות היישום בהנחיית ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ויישום באזל II. החטיבה לניהול סיכונים אחראית על המלכי הבחינה וריכוז היישום של הנחיות באזל II והוראות הפיקוח על הבנקים בישראל בנושא זה בקבוצה.

הבנק פועל מזה מספר שנים ליישום המלצות באזל II במסגרת תכניות העבודה הרב-שנתיות שלו. בעקבות פרסום טיוטת ההוראה האמורה של המפקח על הבנקים, הוקמה מינהלת פרויקט ונבחנת התכנית מחדש במגמה להתאים אותה לפרסום האמור.

סיכוני האשראי

מדיניות הבנק מתבססת על פיזור תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר. פיזור הסיכונים מתבטא בפיזור תיק האשראי בבנק בין ענפי המשק השונים, מספר רב של לוויים, בין מיגזרי הצמדה שונים ובאזורים גיאוגרפיים שונים בארץ ובחו"ל. מדיניות פיזור הסיכונים בין ענפי המשק מושתתת על הערכת ההתפתחויות הצפויות במיגזרי המשק השונים. לשם כך נערכים סקרים ענפיים וסקרי היתכנות כלכליים, אשר מטרתם להעריך את הסיכון ואת הפוטנציאל העסקי בפעילות במיגזרי המשק השונים, ועל-פיהם נקבעים היעדים העסקיים של הבנק. דירקטוריון הבנק קובע מדיניות אשראי אשר נבדקת ומעודכנת באופן שוטף עפ"י השינויים בשווקים הפיננסיים ובמשק. המדיניות כוללת מגבלות שונות על תיק האשראי ובכלל זה מגבלות חשיפה לפי ענפי משק, מדינות / מוסדות פיננסיים, כפונקציה של רמת הסיכון שהבנק מעריך. כמו כן נקבעות מגבלות חשיפה מירבית ללווה בודד, על-פי דירוג האשראי שניתן ללקוח, המשקף את רמת הסיכון שלו ומגבלה מירבית לקבוצת לוויים. קיימים נהלים למעקב ובקרה על עמידה במגבלות, וכל חריגה ממגבלות אלו מדווחת לדירקטוריון המחליט על אופן הטיפול בחריגה. מערך ניהול האשראי מסתמך על סמכויות אשראי ברמות השונות בבנק הנקבעות ומאושרות על-ידי הדירקטוריון וכן נהלי אשראי, אשר מגדירים את תהליך אישורי האשראי ואת תהליך הבקרה. במהלך הרבעון הנוכחי עודכנו סמכויות האשראי ברמות השונות.

במסגרת מדיניות הבטוחות, נקבעו עקרונות וכללים להערכת שוויין, לפי סוג הבטוחה ואופי האשראי אותו היא מבטיחה, כגון: אומדן טווח הזמן והוצאות שיידרשו למימוש הבטוחה, סוג ההצמדה, תנודתיות בשווי הבטוחה, וכדומה. כמו-כן, נקבעו נהלים לאופן הטיפול בבטוחות ולמעקב אחר השינויים בהן ובשוויין. מערכת ממוחשבת לניהול הבטוחות מופעלת לגבי מרבית הסוגים שלהן.

הבטוחות אותם הבנק מקבל להבטחת האשראי כוללים בין השאר נכסים פיננסיים, נכסי דלא נידי ונכסים אחרים. כנגד אשראי הניתן לחברות מקבל הבנק בטוחות גם באמצעות שעבוד שוטף כללי על נכסי החברה.

על-פי הוראות המפקח על הבנקים ניתן לנכות מרכיבי סיכון, לצורך חישוב יחס הלימות ההון, בטוחות כפי שהוגדרו בהוראת נוהל בנקאי תקין 311.

להלן פרטים על ניכויים כאמור לעיל:

סך הניכויים המאזניים מסתכמים בכ-17.1 מיליארד ש"ח.

סך הניכויים החוץ-מאזניים מסתכמים בכ-4.2 מיליארד ש"ח.

בהקשר זה, סך הערבויות ששימשו לניכוי הנו 4.9 מיליארד ש"ח, מזה ערבויות מבנקים כ-4.4 מיליארד ש"ח, וערבויות ממשלה כ-0.5 מיליארד ש"ח.

בתחום מימון עסקות של לקוחות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים, פותחו בבנק מודלים ממוחשבים למדידת ובקרת סיכון צד נגדי הן ברמת העסקה והן ברמת הלקוח, המאפשרים מעקב שוטף אחר מצב הלקוחות. עבור פעילות זו, סיכון האשראי למועד מסוים מוגדר כסך של ערך הפוזיציה הנוכחית (MTM) בתוספת סיכון פוטנציאלי להפסד עתידי שנובע מתנודתיות של נכסי הבסיס בפוזיציה של הצד הנגדי תוך התחשבות בקיזוז ומיתאם בין העסקות, ומייצג את הפסד הבנק במידה והלקוח ייקלע לכשל. נקבעו כללים ונהלי עבודה לקביעת רמת הבטוחות הנדרשת מול עסקות אלו, וכן כללי הפעולה הנדרשים לסגירת החשיפות מול העסקה והלקוח. מגבלות החשיפה לצד נגדי נקבעת על-ידי סמכויות האשראי המתאימות בבנק.

הבנק משקיע באורח שוטף משאבים בהכשרת עובדיו העוסקים בקבלת החלטות ובהערכת סיכונים באשראי, ובשיפור של כלי בקרה ומערכות מידע ממוחשבות העומדים לרשותם. במסגרת זו הופעלו מערכות תומכות החלטה באשראי ותהליך לדירוג הלווים. דירוג האשראי של הלווים נבדק באופן שוטף ומשמש לצורך קבלת החלטות על פעילות הבנק מול הלווים.

הבנק הגדיר תהליכים לזיהוי וטיפול בלווים אשר להערכת הבנק קיים חשש שלא יעמדו בהתחייבויותיהם מול הבנק. לגבי לוויים אלו מתקיימים מעקב ובקרה הדוקים יותר והבנק פועל לצמצום החשיפה מולם, וזאת, בדרך של פירעון האשראי ממקורותיהם של הלווים ו/או קבלת בטחונות נוספים מהם. במקרים מסוימים מועבר הטיפול בלקוחות לאגף המתמחה בלווי ושיקום לוויים, או לאגף המתמחה בהסדרי חוב וגביית חובות במשפט.

בנוסף על כך, הבנק בוחן באופן שוטף את רמת סיכון האשראי בתיקי הלווים, על בסיס הנחות שמרניות, ורושם הפרשה נאותה לחובות מסופקים באותם מקרים בהם קיים ספק באשר לכושר החזר מלא של החובות לבנק. בשלוחות ובסניפי הבנק בחו"ל מדיניות ניהול סיכונים אשראי מבוססת על עקרונות דומים למדיניות ניהול סיכונים אשראי בישראל תוך התאמה לדרישות הרגולטוריות בכל אחת מהמדינות. מדיניות סיכונים אשראי בשלוחות הבנק בחו"ל מאושרת על-ידי הדיקטוריון המקומי לאחר התייעצות עם ניהול סיכונים אשראי בבנק ומוצגת בפני דירקטוריון הבנק.

היחידה לניהול סיכונים אשראי

היחידה כפופה למנהל החטיבה לניהול סיכונים. תפקיד היחידה לגבש מתודולוגיות לניהול סיכונים אשראי התואמות את היעדים האסטרטגיים של קבוצת הבנק, ולבצע בקרה, שהבנק פועל בהתאם למדיניות שנקבעה. בין יתר תפקידיה, היחידה אחראית על-פיתוח מודלים למדידת דירוג סיכון האשראי ותמחורו ברמת הלווה הבודד וברמת התיק, פיתוח מתודולוגיות לזיהוי, לבקרה ולניהול סיכונים אשראי, וקידום היערכות של סיכונים אשראי לקראת יישום באזל II. במסגרת היחידה פועלת גם היחידה לבקרת אשראי, אשר מבצעת באופן שוטף הערכה עצמאית של רמת הסיכון של הלקוחות העסקיים העיקריים של הבנק וקובעת את דירוג האשראי של לוויים אלה.

משבר ה-Sub-prime בארה"ב שהחל בשנת 2007, עליה ברמת האינפלציה והתפתחות תהליך של האטה כלכלית בארה"ב שמקרין על השווקים השונים בעולם העלו את רמת סיכון תיק האשראי במיוחד בענפי הנדל"ן למגורים, נדל"ן מסחרי ופיננסים בארה"ב ובאירופה, וכן כתוצאה מהמצב העולמי מסתמנת האטה גם בשוק המקומי, תוך עליה גם בסיכון, כפי שמתבטא במדדי סיכון כלכליים שונים. דירקטוריון והנהלת הבנק עוקבים תדיר אחר ההתפתחויות בשווקים העולמיים והשפעתם על סיכון התיק בארץ ובחו"ל, ומעדכנים את המדיניות בהתאם.

מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

ביום 31 בדצמבר 2007 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא: "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן: "החוזר" או "ההוראה"). חוזר זה מבוסס, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רגולטוריות מתייחסות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות-ערך בארה"ב. העקרונות המנחים שבבסיס החוזר, מהווים שינוי מהותי ביחס להוראות הנוכחיות. לפרטים נוספים ראה ביאור 1ב (3) לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2008.

ניהול סיכוני השוק והנזילות

ניהול סיכוני השוק והנזילות מתבצע בראיה גלובלית של הפעילות של הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות הבנקאיות.

תחומי הפעילות ומסגרות הסיכון מאושרים על-ידי ההנהלה והדירקטוריון. הניהול הגלובלי של הנכסים וההתחייבויות (נני"ה) ושל המסחר (בחדרי העסקות ובתיקי אגרות חוב נוסטרו) נעשה תחת אחריות ה-Global Treasurer ובהנחייתו. הניהול השוטף והפיקוח הינם באחריות המנהלים באגף לניהול נכסים והתחייבויות בתל-אביב, ביחידות לניהול נכסים והתחייבויות בסניפי הבנק בחו"ל ובחדרי העסקות בתל-אביב, ניו-יורק ולונדון, לפי העניין. אגפים אלו כפופים למנהל חטיבת ה-Global Treasury.

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 339 של המפקח על הבנקים בנושא ניהול הסיכונים ובקרתם, קיימת בבנק יחידה העוסקת בניהול סיכונים תפעוליים וסיכוני שוק. יחידה זו כפופה לחבר ההנהלה הממונה על החטיבה לניהול סיכונים. אמידת סיכוני השוק והנזילות ביחידה וקיום הבקרה עליהם מתבצעים במחלקה לניהול סיכוני שוק ונזילות, באופן בלתי תלוי ובנוסף על המעקב והניתוח המבוצעים כחלק מפעילותה של חטיבת ה-Global Treasury. הבקרה השוטפת והמעקב על הפעילות בסניפי חו"ל מתבצעים על-ידי יחידות מקומיות, בתיאום מלא ותוך דיווח שוטף ליחידות המקבילות בהנהלה הראשית: המחלקה לניהול חשיפות בחטיבת ה-Global Treasury והמחלקה לניהול סיכוני שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים.

בנוסף על אמידת הסיכונים, בחינת התוצאות ובקרה שוטפת על העמידה במגבלות, מתבצעת עבודת בקרה על-ידי יחידת הביצוע והבקרה בחטיבת ה-Global Treasury. בקרה זו הינה תפעולית ויעודה הינו בדיקת תקינות, שלמות והתאמה בין בסיסי הנתונים השונים במערכות דווח שונות ואיתור שגיאות תפעוליות.

מדיניות וניהול סיכוני שוק ונזילות

מסגרות הסיכון משקפות את תיאבון הסיכון של הבנק, דהיינו, היקף הסיכון שההנהלה והדירקטוריון מוכנים כי הבנק יחשף אליו. המסגרות מאושרות על-ידי הדירקטוריון ומעוגנות בנהלים הכוללים, בין היתר, מגבלות על רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בגורמי סיכון עיקריים ומגבלות ייעודיות לתחומי המסחר השונים. ריכוז המגבלות העיקריות מובא בהמשך.

מדיניות ניהול הנכסים וההתחייבויות, סיכוני השוק וסיכון הנזילות מותוות ומבוקרת על-ידי צוות ניהול נכסים והתחייבויות גלובלי, שהינו צוות הנהלת הבנק בראשות מנכ"ל הבנק.

המדיניות, לרבות המגבלות שנקבעו, מובאת לדיון ולאישור, לפי העניין, לצוות ניהול נכסים והתחייבויות גלובלי של הנהלת הבנק, לוועדת עסקים ותקציב של הדירקטוריון, או למליאת הדירקטוריון. מדיניות ניהול סיכוני השוק מכוונת להגדלת תוחלת הרווח על בסיס כלכלי, תוך שמירה על רמות סיכון מאושרות ומבוקרות.

הפעילות השוטפת מתנהלת על-ידי צוותי משנה בראשות מנהל חטיבת ה-Global Treasury ובהשתתפות בעלי תפקידים בכירים בבנק. צוותים מקומיים פועלים גם בניו יורק ובלונדון. פעילות הצוותים היא במסגרת החלטות הדירקטוריון וועדותיו, בדבר חשיפות לסיכוני שוק ונזילות ובכפוף להוראות הפיקוח על הבנקים, או הרגולטור המקומי, לפי העניין.

ועדת עסקים ותקציב, הועדה לניהול סיכונים ויישום באזל III של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון מקבלים דווח על הפעילות, החשיפות, תוצאות הפעילות וביצוע המדיניות שאושרה, לפחות אחת לרבעון.

ניהול סיכוני השוק והנזילות מתבצע בכל חברה-בת בבנקאית בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי מדיניות הנקבעת על-ידי הדירקטוריון של כל חברה.

אמידה ובקרה של סיכוני שוק ונזילות מתבצעים על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים, ובשים לב לגודל ההון ולאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה-בת בבנקאית.

החשיפה לסיכוני שוק ונזילות של החברות הבנות נבחנת על-ידי המחלקה לניהול סיכוני שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים ומדווחת להנהלה ולדירקטוריון הבנק בתדירות התואמת את רמת הסיכון. סיכוני שוק נובעים מחשיפת הבנק לשינויים במחירים בשווקים הפיננסיים בהם הוא פועל. הבנק חשוף לשינויים בשיעור הריבית ("חשיפת ריבית"), ובשערי חליפין ואינפלציה ("חשיפת מטבע" או "חשיפת בסיס"). סיכון הנזילות נוצר מאי ודאות לגבי זמינות המקורות וההתייחסות אליו מופיעה בנפרד.

סיכוני שוק

בניהול החשיפות לסיכוני שוק בבנק, מבחינים בין חשיפות הנוצרות כחלק מניהול שוטף של הנכסים וההתחייבויות של הבנק (נני"ה - התיק הבנקאי, "NON TRADE") לבין החשיפות למסחר ("TRADE"). תיאור מפורט לגבי ניהול סיכוני השוק בפעילות הנני"ה והמסחר מופיע בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007.

סיכון נזילות

סיכון הנזילות במט"ח ובשקלים במיגזרי הפעילות השונים מנוהל ומבוקר באופן שוטף, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד באופן תחרותי גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים. ניהול הנזילות השוטף הינו באחריות אגף נני"ה ומתבצע באמצעות יחידות הנזילות בשקלים ובמט"ח. בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין בדבר ניהול הנזילות, הבנק מפעיל מודל פנימי לאמידת סיכון הנזילות, כמפורט בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007. דוח סיכון נזילות יומי מופק ממערכת ALM - מערכת מקיפה לניהול נכסים והתחייבויות.

אמידת הסיכונים ובקרתם

זיהוי ואמידת הסיכונים, בקרת המגבלות על היקף הסיכונים והדיווח על הממצאים מבוצעים, או מבוקרים, על-ידי החטיבה לניהול סיכונים, באופן בלתי תלוי ביתוחים השוטפים ובדיווחים המבוצעים כחלק מפעילות חטיבת ה-Global Treasury.

המחלקה לניהול סיכוני שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים אחראית לגיבוש מתודולוגיה לאמידת סיכוני שוק ונזילות, בהתאמה ליעדים האסטרטגיים של קבוצת הבנק, כמו-כן הינה אחראית לביצוע בקרה על סיכוני השוק והנזילות בקבוצה.

רמת הסיכון של הבנק נמדדת ומבוקרת על-פי נהלים, הכוללים, בין היתר, מגבלות על רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בגורמי הסיכון העיקריים. בנוסף, מחושב אומדן סיכון בשיטת הערך בסיכון (VAR), בה אומדים את ההפסד המקסימלי הצפוי לתאגיד, בשל התממשות סיכוני שוק, בתקופת זמן נתונה וברמת מובהקות סטטיסטית שנקבעה מראש על-ידי הבנק ואושרה על-ידי הדירקטוריון. אמידת הסיכון וכן בדיקת העמידה במגבלות של הפעילות למסחר מתבצעות לפחות פעם ביום.

המתודולוגיה לאמידת סיכוני השוק

אומדן הסיכון בפעילות המסחר מחושב באופק של 10 ימי עסקים וברמת מובהקות של 99%. ההתייחסות הנה לסיכון הגבוה מבין שתי שיטות אמידת סיכון מקובלות ("סימולציה היסטורית" ו-"סימולציה מונטה-קרלו"). מתודולוגיה זו תואמת את ההמלצות הרלוונטיות של ועדת באזל בעקבות המשבר בשווקים בארה"ב. האומדן מספק אתראה מהירה יחסית על רמת סיכון השוק בתקופות של עליה בתנודתיות. שערוך מלא של התיק למסחר מתבצע מדי יום עסקים, פעמים רבות, בתרחישים שונים, לצורך האומדן. אמידת הסיכון של פעילות כלל הבנק מתבצעת אחת לחודש בשיטה ההיסטורית ובאופק של חודש.

בנוסף, מבוצע באופן שוטף תהליך בחינה בדיעבד (Backtest) על-פי קריטריונים שהוגדרו בהמלצות ועדת באזל, במטרה לבחון את תקפות מודל אמידת הסיכון. תוצאות הבדיקה מדווחות שנתיית להנהלה ולדירקטוריון. באשר לסקירה נרחבת של המתודולוגיה - ראה פרק זה בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007.

כלל הבנק

להלן נתונים עיקריים לתקופת הדיווח:

רגישות הון הבנק לשינויים במדד (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש)

מנימום במחצית ראשונה 2008	מקסימום במחצית ראשונה 2008	ליום 30 ביוני 2008	תרחיש
	במיליוני ש"ח		ירידה של 1% במדד
(32.7)	(74.3)	(32.7)	

הבנק פעיל בשוקי המטבע הן באמצעות עסקות ספוט ופורוורד והן באמצעות אופציות, הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. כתוצאה מכך, הבנק פעיל במרבית המטבעות הסחירים בעולם, הן בשווקים המפותחים והן בשווקים המתפתחים. בשל קיומן של מגבלות על חשיפות המטבע, שעיקרן מופיע בריכוז המגבלות בהמשך, חשיפת המטבע נטו נמוכה באופן יחסי.

להלן הרגישויות העיקריות לשערי מטבע נכון ליום 30 ביוני 2008:

רגישות הון הבנק לשינויים בשערי המטבע העיקריים (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש; תרחיש התחזקות פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד כל המטבעות האחרים)

התחזקות של 10%	התחזקות של 5%	התחזקות של 5%	התחזקות של 10%	מטבע
		במיליוני ש"ח		
115.1	32.4	(34.0)	(75.7)	דולר
22.3	14.9	(17.1)	(35.5)	יין יפני
(8.9)	1.1	(11.6)	(29.8)	פרנק שוויצרי
(17.9)	(15.3)	21.7	50.8	אירו
18.3	9.1	(9.1)	(18.3)	לירה תורכית
(10.4)	(4.0)	1.6	8.4	דולר קנדי

קיימות מגבלות על רגישות הון הבנק (כולל חברות בנות פיננסיות המנוהלות על-ידו) לתרחיש שינוי בעקומי הריבית השקלית, המדדית והדולרית.

רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש)

מנימום במחצית ראשונה 2008	מקסימום במחצית ראשונה 2008	ליום 30 ביוני 2008	תרחיש
	במיליוני ש"ח		תזוזה של 1% בריבית צמודה למדד (הרגישות כולה נובעת מהתיק הבנקאי)
(125.7)	(209.8)	(209.8)	ירידה
(193.6)	(243.2)	(193.6)	ירידה
(106.1)	(271.6)	(178.8)	ירידה
(124.4)	(271.1)	(124.4)	עלייה
			תזוזה של 1% בריביות במס"ח (הרגישות כולה נובעת מהתיק הבנקאי)

פעילות למסחר

להלן נתונים עיקריים לתקופת הדיווח:
אמדני הסיכון של הפעילות למסחר (VAR)

מימזם במחצית ראשונה 2008	מקסימזם במחצית ראשונה 2008	ממוצע במחצית ראשונה 2008	ליום 30 בינוי 2008	
ב מ י ל י ו נ י ש י ח				
2.0	17.9	7.2	5.9	מסחר באגרות-חוב
18.0	52.5	32.0	38.8	מסחר בחדר עסקות
		39.2	44.7	סך הכל מסחר

נהלי חשיפות לסיכוני שוק ונזילות

בתחילת 2008 אישר הדירקטוריון מסמך חשיפות לסיכוני שוק ונזילות המבוסס על תכנית העבודה של חטיבת ה-Global Treasury.

המסגרת שאושרה כוללת: מסגרת כוללת לאומדן הסיכון בכלל הבנק, מגבלות על רגישות כלל הבנק לגורמי סיכון ומסגרות סיכון לתחומים השונים בפעילות המסחר לרבות קביעת מסגרת סיכון לפעילות בריביות במט"ח. ניצול המסגרות שאושרו, כמפורט להלן, כפוף לאישור צוות נני"ה גלובלי.

להלן המגבלות העיקריות על חשיפות לסיכוני שוק בכלל פעילות הבנק ובפעילות המסחר בנפרד:

מגבלה	במיליוני ש"ח	% מההון הפיננסי הפעיל
כלל הבנק		
אומדן סיכון כולל (VAR)	1,000	
רגישות לשינוי של 1% בעקום הריבית:		
שקל צמוד מדד	500	
שקל לא-צמוד	620	
מטבע-חוץ	720	
חשיפות בסיס במיגזר:		
שקל צמוד מדד		+/-100
מטבע-חוץ לרבות צמודי מטבע-חוץ		+/-30
רגישות לשינוי של 3% בשער החליפין שקל/דולר	150	
מסחר		
אומדן סיכון כולל (VAR)	250	
חשיפת ש"ח/מטבע-חוץ		+/-10
רגישות לשינוי של 3% בשער החליפין שקל/דולר	60	
חשיפת מטבע-חוץ / מטבע-חוץ במסחר ובמטבעות	800	

דיווחים

הדירקטוריון וועדותיו (ועדת עסקים ותקציב של הדירקטוריון או הועדה לניהול סיכונים ויישום באזל II, לפי העניין) מקבלים דיווחים תקופתיים על החשיפות, התוצאות, וביצוע המדיניות שאושרה. פירוט הדיווחים מופיע בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007.

במהלך תקופת הדיווח הוגשו לדירקטוריון הבנק דוחות בקרה תקופתיים, אשר לא דווח בהם על חריגה מהותית מהנהלים שנקבעו.

הבנק נדרש לשמור על יחס הון מזערי בגין סיכוני השוק, על-פי מודל סטנדרטי שהוגדר על-ידי בנק ישראל. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכוני הריבית בתחומי המסחר בלבד, כפי שהוגדרו לעיל, ועל סיכוני המטבע והאינפלציה בקבוצת הבנק.

ההון הנדרש לעניין זה ביום 30 ביוני 2008 היה 475 מיליון ש"ח. מתוך זה 325 מיליון ש"ח עבור הבנק וחברות הבת הפיננסיות המנוהלות על-ידו ו-150 מיליון ש"ח בגין חברות הבת האחרות.

להלן פרוט ההון הנדרש בעבור סיכוני השוק:

סך הכל הון נדרש	חברות בנות	הבנק	
	במיליוני ש"ח		
183	115	68	סיכון שער חליפין
195	35	160	סיכון ריבית
2	-	2	סיכון מניות
95	-	95	סיכון אופציות
475	150	325	סה"כ

הסיכונים התפעוליים

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה ומקסום התועלת העסקית, בהתייחס לעלות במונחי סיכון, על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. התהליך הניהולי מוכוון להתבצע על בסיס הגדרת האחריות על הסיכונים (Risk Ownership). המטרה היא, שהתיקשור והטיפול המושכל בסיכונים התפעוליים יתרמו לקבלת החלטות ניהוליות, תוך שיקולי תועלת עסקית מול עלות, במונחי סיכון, הן ברמת הנהלת הארגון והן ברמת היחידות השונות.

האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלי החטיבות ועל מנהלי חברות הבת בקבוצת הבנק. עבודת המטה בתחום זה מוטלת על המחלקה לניהול הסיכונים התפעוליים בחטיבה לניהול הסיכונים. ביחידות הבנק והקבוצה מתנהלת פעילות שוטפת של רשת בקרי סיכונים תפעוליים, לפי העיקרון של ניהול מטריציוני, שמבוסס על כפיפות ארגונית למנהלי החטיבות/ מנכ"לי חברות הבת והכוונה מתודולוגית מצד המחלקה לניהול הסיכונים התפעוליים.

הפעילות לניהול הסיכון התפעולי מפקחת ומכוונת על-ידי שלושה פורומים:

- ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים וליישום הוראות באזל II;
- צוות ההנהלה לניהול הסיכונים ויישום באזל II בראשות המנכ"ל;
- צוות המשנה לניהול הסיכונים התפעוליים בראשות מנהל החטיבה לניהול הסיכונים.

מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים אושרה על-ידי דירקטוריון הבנק, מסמך המדיניות מהווה מסגרת לניהול הסיכונים התפעוליים בקבוצה, בהתאם לעקרונות וחובות דיווח אחידים ובשים לב להנחיות באזל II.

הבנק נערך ליישום המלצות באזל II בשלבים, במסגרת ההיערכות לניהול תקין על-פי אמות המידה של באזל II (Sound Practices) ובהתאמה למדיניות הבנק בנושא. בנק ישראל פרסם טיוטות תקינה בזיקה לניהול הסיכונים התפעוליים ומסגרת בקרה פנימית, שתואמות את המלצות ועדת באזל. טיוטות אלה מהוות בסיס לדו-שיח בנושא בין הפיקוח על הבנקים לבין הסקטור הבנקאי במסגרת צוותים ייעודיים.

בתחום אבטחת מידע מתנהלת פעילות כנדרש בהוראות בנק ישראל, חוק הגנת הפרטיות וחוקים אחרים בהתאם לעניין, במטרה להגן על מערך טכנולוגי המידע ולמזער את סיכוני אבטחת המידע.

הממונה על איסור הלבנת הון ומימון טרור

במהלך הרבעון השני של 2008 התמקדה הפעילות ביחידה במעקב קפדני אחר פעילויות בנקאיות בחשבונות, במטרה לאתר את אלו הנחזות להיות בלתי רגילות ולדווח עליהן לרשות לאיסור הלבנת הון. ברבעון זה חל גידול בכמות הדיווחים היזומים שהועברו לעומת התקופה המקבילה אשתקד. נמשך פיתוח ושיפור מערכות הבקרה ומערכת הדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון. שודרגה המערכת לסריקה של שמות מול רשימות התראה בינלאומיות של גופים ויחידים המהווים סיכון לעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור. נמשכו פעולות ההדרכה וההטמעה של הוראות הדינים, תוך מתן דגש על הפעילות הבנקאית הבינלאומית, חשבונות של תושבי חוץ ופעולות מול בנקים ברשות הפלסטינית.

פעילות ההדרכה וההטמעה הנערכת באופן שוטף תורמת להעלאת הידע בנושאי הציות ולשיפור איכות הדיווחים בהם נדרש טיפולה של היחידה.

היחידה ממשיכה ומפתחת לומדות חדשות בנושאי איסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור תוך התאמתם לתנאים החוקיים והעסקיים המשתנים.

יחידה זו ממשיכה את יוזמותיה בפיתוח כלי בקרה חדשים לצורך חיזוק יכולות האיתור והבחינה של פעילויות הנחזות להיות בלתי רגילות לעניין איסור הלבנת הון ופעולות הנחזות להיות קשורות למימון טרור. תפקיד היחידה הוא בין היתר, למנוע ביצוע פעילויות כאלה על-ידי הבנק, או באמצעותו ולדווח עליהן לרשות לאיסור הלבנת הון ו/או למשטרה, בהתאם למקרה.

כמו-כן נמשכה פעילות הממונה על איסור הלבנת הון לביצוע מעקב ובקרה אחר פעילות הסניפים וחברות הבנות בחו"ל ככל שנוגע למניעת הלבנת הון ומימון טרור.

היחידה נוטלת חלק פעיל בניהול התוכן באתר קציני הציות של הבנק. האתר מעמיד לרשות העובדים מידע כללי וייחודי בנושאי הציות שמקורו בישראל ובעולם, מהווה מוקד סיוע בזמן אמת ומהווה כלי משמעותי בהטמעת נהלים תוך שימוש בלקחים הנלמדים מאירועים שמקורם בפעילות הבנקאית.

ביום 24 בספטמבר 2007 הודיע הבנק, כי לאור החלטת הממשלה להכריז על רצועת עזה כעל טריטוריה עוינת, החליט הבנק להפסיק את הפעילות הבנקאית עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה. בשלב זה, הפעילות עדיין נמשכת לפי בקשת בנק ישראל ומשרד האוצר.

פעילות יחידת קצין ציות

הוראת ניהול בנקאי תקין 308, מהווה נדבך חשוב בנושא ההקפדה על שמירתן של ההוראות הצרכניות הרלוונטיות לפעילות של הבנק בכל הקשור ליחסי בנק לקוח.

מינוי של קצין ציות ופעילותו, נדרשים במסגרת הכללית של ניהול סיכונים בתאגיד הבנקאי. קצין הציות מסייע להנהלה ולדירקטוריון לקיים את הנדרש בתחומים אלה, להקטין את החשיפה של התאגיד לתביעות משפטיות ולשמור על המוניטין של התאגיד.

יחידת קצין ציות עוקבת אחר הפערים וההפרות (ככל שישנם) בתחום ההוראות הצרכניות. כמו כן מתקיים מעקב אחר שינויים בחקיקה, או בהוראות בנק ישראל בזיקה להוראות צרכניות.

הפעילויות העיקריות שנעשו במהלך הרבעון השני של שנת 2008:

נערכו פגישות עבודה עם יחידות מקצועיות התומכות בביצוע תכנית הציות. בתחום ההדרכה וההטמעה של הוראות צרכניות, נערכו ביקורים בסניפים ובמנהלות האזור, לצורך מתן הסברים והגברת המודעות לחשיבות הנושא. נמשך המעקב אחר תהליך הטמעת ההוראות הצרכניות באמצעות הלומדות שהוכנו על-ידי יחידת קצין ציות.

נערכו ימי עיון לקציני הציות. בנוסף, עסקו קציני הציות במערך הסינוף בביצוע תהליכי בקרה בנושאים שבזיקה להוראות צרכניות, תוך מיקוד בתחום של טיוב נתוני פתיחת חשבונות לתושבי חוץ וטיוב נתוני חשבונות צופן.

במהלך הרבעון נערכנו להכנת סקר תשתיות חדש כפי שנדרש על-פי ניהול בנקאי תקין 308 אחת ל-5 שנים. היחידה מרכזת פרוייקט בתחום הסמכה והרשאות לפתיחת חשבון, על מנת שכל העובדים המטפלים בפתיחת חשבונות, יעברו הכשרה מתאימה.

יחידת קצין ציית, בשיתוף קמפוס פועלים, סיימה את קבלת הנתונים עבור מיפוי הידע בנושא הוראות צרכניות שנעשה בתחילת השנה ונערכים כעת להכנת פתרונות הדרכתיים בנושא. כמו כן היחידה נערכת למיפוי ידע נוסף בתחומים אחרים.

בתחום המחשוב, הסתיימו התהליכים להקמת שתי מערכות מחשוביות חדשות:

1. "מערכת בקרה על קיום הוראות צרכניות", שבאמצעותה מועברים ישירות לשולחן העבודה של קציני הציית בסניפים הליקויים שאותרו בקשר עם קיום הוראות צרכניות.
  2. פותחה "מערכת סקר תשתיות", שמטרתה לוודא שהבנק ערוך ליישם ולקיים את חובותיו כפי שנגזר מההוראות הצרכניות במניעת חשיפות, טיפול בפערים ומוקדי סיכון בהתאם לניהול בנקאי תקין 308. המערכת נמצאת כעת בשלב של שיפור הממשק עם המשתתף כדי להפכה לידידותית יותר.
- אתר קציני הציית והפורום שבו, מסייעים מאוד לפעילות השוטפת ולהגברת הידע והמקצועיות של קציני הציית. האתר משמש את קהילת קציני הציית בסניפים, במנהלות האזור ובהנהלה ראשית. האתר מכיל תכנים מקצועיים ומשמש כלי עבודה יעיל ומסייע לכל חברי הקהילה.

סיכון רגולטורי

שינויים בחקיקה וכן התפתחויות רגולטוריות שונות, מכוחם מוטלות, בין היתר, מגבלות על החזקה במניות הבנק ועל החזקה על-ידי הבנק במניות של גופים קשורים לבנק, יש להם השפעה על פעילותו של הבנק ועשויים להשפיע על תוצאותיו העסקיות.

כ"בנק" וכ"תאגיד בנקאי" מודרכת ותחומה פעילותו של הבנק במערכת של חוקים, צווים ותקנות (ובהם, בין היתר, פקודת הבנקאות, 1941, חוק בנק ישראל, התשי"ד-1954, חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981, חוק הבנקאות (שירות ללקוח, התשמ"א-1981), כמו גם בחוקים אחרים שיש להם השלכות על פעילותו, דוגמת חוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968, חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ פנסיוני) התשס"ה-2005, חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995, וכן בתקנות וכללים ובהם כללים של נגיד בנק ישראל ובהוראות, הנחיות והבעות עמדה של המפקח על הבנקים).

בדיני הבנקאות מצויות הוראות, החלות על תחומים רבים של פעילות הבנק, עד כי ניתן לומר, שאין - או כמעט שאין - תחום בפעילותו, שאינו מושפע מהם במידה כלשהי. דיני הבנקאות משפיעים גם על חברות בנות, לרבות אלו שאינן נחשבות ל"תאגיד בנקאי" ובמידה פחותה, גם על חברות קשורות של הבנק.

מכוח דיני הבנקאות נתון הבנק לפיקוחו של בנק ישראל ובמיוחד לפיקוחם של נגיד בנק ישראל והמפקח על הבנקים. כן נתון הבנק לפיקוח של רשויות של משרדי ממשלה, ובמיוחד - משרד האוצר.

דיני הבנקאות מתייחסים להונו של הבנק ולדרכי ניהולו, לרבות הפעלת ביקורת חיצונית ופנימית ובקרה פנימית, וכן הם קובעים את תחומי הפעולה, שהבנק רשאי לקיים, ואת הישיות המשפטיות האחרות, שבהן הינו רשאי לשלוט או להחזיק אמצעי שליטה בשיעורים מסוימים, ואף מגבילים את מידת השפעתו של הבנק על חברות נשלטות, קשורות ואחרות, שבהן הינו מחזיק אמצעי שליטה.

דינים אלה מגבילים את חופש ההשקעה של הבנק, וזאת במיוחד ב"תאגידים ריאליים" כהגדרתם בחוק הבנקאות (רישוי). דיני הבנקאות כופים על הבנק שימושים מסוימים בנכסיו, והם מטילים הגבלות ומכתיבים תנאים לשימושים אחרים בהם.

סיכון תחרות

הבנק חשוף לתחרות בישראל בכל תחומי עסקי הבנקאות בהם הוא עוסק. בנוסף, מתמודד הבנק עם גורמים מתחרים נוספים בארץ ובחו"ל המספקים כלים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על-ידו.

סיכון משפטי

על-פי הגדרת בנק ישראל, סיכון משפטי הינו "סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם".

סיכונים מעין אלה בעבודת הבנק יכולים לנבוע כתוצאה ממכלול רחב של נסיבות שונות. כך, למשל, סיכונים יכולים לנבוע כתוצאה מהעדר מסמכים כתובים בקשר להתקשרויות שנעשו בין הבנק ללקוחותיו, בין הבנק לספקיו או לאחרים, מליקויים בחתימה ו/או העדר פרטים בהסכמים כתובים; מהיותם של הסכמים מנוסחים שלא כהלכה ו/או נתונים לפרשנות שאינה משקפת את כוונת הבנק; מהיותם של הסכמים ברי ביטול (במלואם או בחלקם) ו/או כוללים הוראות שאינן ניתנות לאכיפה וליקויים משפטיים נוספים.

הבנק נוקט התייחסות מרחיבה באשר לסיכונים המשפטיים וכולל בהם סיכונים הנובעים מהוראות חקיקה ראשית ומשנית, הוראות רגולטוריות, פסיקה של בתי משפט, בתי דין וגופים אחרים שיש להם סמכות מעין-שיפוטית, סיכונים הנובעים מפעילות שאינה מגובה ביעוץ משפטי, או ביעוץ משפטי לקוי וסיכונים הנובעים מהליכים משפטיים. הסיכונים המשפטיים שלובים מטבעם בסיכונים תפעוליים. כך, למשל, אפשרות העדרו של הסכם כתוב, מלא וחתום כדין לעסקה פלונית, למרות שהסכם מסוג זה מצוי ברשות הבנק ומשמש אותו במהלך העסקים הרגיל שלו. במסגרת הטיפול המשפטי מושם דגש על:

איתור מוקדי הסיכונים המשפטיים המהותיים והטיפול בהם, תוך קביעת גורם אחראי ליישום הנחיות. הכנת הסכמים, הנחיות ונהלים מתאימים, כדי לוודא נקיטת צעדים למניעת הסיכונים. בדיקת השלכות הוראות החקיקה (לרבות פסיקה) והוראות הרשויות, ובחינת השלכותיהן על עבודת הבנק. הפקת לקחים משינויים בחקיקה (לרבות פסיקה) ויישום לקחים אלה במסמכים המשפטיים הנהוגים בבנק והעברת חוות-דעת בנושא ליחידות הרלבנטיות בבנק. לגבי חברות בארץ ובח"ל, מתווה התכנית מדיניות כללית של ניהול סיכונים שעל כל חברה להתאימה לנסיבותיה ולפעולותיה. כן נדרשו מנגנונים של דיווח מחברות אלו למנהל הסיכונים המשפטיים.

פועלים בקהילה - מעורבות חברתית ותרומה לקהילה

האסטרטגיה והחזון

כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת בנק הפועלים, רואה עצמו הבנק מחוייב למעורבות פעילה ומובילה בחברה ובקהילה, לצד מנהיגותו העסקית ויוזמותיו בתחום הכלכלי, וזאת באמצעות "פועלים בקהילה". מעורבות זו היא חלק מתפיסה ניהולית מתקדמת, הגורסת כי גוף אשר פועל בתוך הקהילה ושואב מתוכה את עובדיו ואת לקוחותיו כאחד - הינו חלק ממנה, וכגורם מוביל עסקית, עליו גם לחזק, להוביל ולתרום לקידום ולשיפור תנאיהם של בני הקהילה, ובמיוחד החלשים שבהם.

ברוח פילוסופיה עסקית זו, מתנהלת בבנק פעילות קהילתית מגוונת ורחבת היקף, אשר מוצאת ביטוי במעורבות חברתית, בתרומות כספיות ובפעילות התנדבותית עניפה, בה משתתפים חברי ההנהלה והעובדים גם יחד. פעילות זו הינה גורם חשוב בתחושת "גאוות היחידה" של העובדים.

פעילות שוטפת

כלל פעילות הבנק, אשר מבוצעת לטובת הקהילה, מרוכזת תחת מסגרת "פועלים בקהילה" (להלן: "פועלים בקהילה"). כאשר חלק מהפעילות מבוצע באמצעות "עמותת פועלים בקהילה (ע"ר)" (להלן: "עמותת פועלים בקהילה") והחלק האחר באפיקים אחרים אשר יפורטו בהמשך.

"פועלים בקהילה" מקדישה תשומת לב מיוחדת לעשייה אל מול ילדים ונוער, מתוך מטרה לקדם את דור העתיד. עם זאת, "פועלים בקהילה" מקיימת פעילות ענפה ומגוונת גם אל מול קהלי יעד נוספים. באמצעות אפיקי הפעולה המפורטים להלן ובאמצעות מיגוון הפרויקטים שקבוצת הבנק מקדמת, באה המעורבות החברתית של הקבוצה במחצית הראשונה של שנת 2008 לידי ביטוי בשווי כספי של כ-32 מיליון ש"ח. להלן פירוט האפיקים והפרויקטים השונים:

פרוייקט התנדבותי של העובדים "פועלים בהתנדבות" - מספר זרועות בתוך הבנק מקיימות שיתוף פעולה, מתוך מטרה לסייע לעובדים אשר מעוניינים להתנדב לפעילות למען הקהילה. הזרועות השותפות לפרוייקט זה הן: חטיבת משאבי אנוש לוגיסטיקה ורכש, ועד העובדים, מנהלת קשרי הקהילה, מינהלות האזור בחטיבה הקמעונאית ועמותת "מתן". במסגרת שיתוף זה, מוצעת לעובדים קשת רחבה של אפשרויות להתנדבות, במסגרת קבוצתית-סניפית, או במסגרת אישית. עובדים אחרים מסתייעים גם הם בבנק, לצורך קיום פעולות התנדבותיות בצורה פרטנית.

עמותת "פועלים בקהילה" - התרומות הכספיות לגופים הרבים הנתמכים על-ידי קבוצת הבנק מתבצעות באמצעות עמותת "פועלים בקהילה". התרומות ניתנות לגופים אשר עונים על קריטריונים שנקבעו, כחלק ממדיניות התרומות של העמותה.

כבשנים קודמות, גם במחצית הראשונה של שנת 2008, תרמה עמותת "פועלים בקהילה" למספר רב של תחומים, ביניהם: סיוע לילדים ולנוער, חיזוק אוכלוסיות חלשות ותמיכה במוסדות חינוך, תרבות, רווחה, בריאות ומדע. באמצעות העמותה תורם הבנק למוסדות להשכלה גבוהה, להענקת מלגות לסטודנטים ולתלמידים נזקקים, למימוש יוזמות של העשרה וקידום חינוכי בקרב ילדים ונוער, וכן לילדים המאושפזים בבתי-חולים הזקוקים לסיוע מיוחד כדי להתקדם בלימודיהם.

עמותת "פועלים בקהילה" מסייעת לקידום התרבות והאמנות ותורמת לפעילויות מגוונות ברחבי הארץ, כשהיא מתמקדת בתוכניות העשרה לילדים ולנוער, באמצעות פרויקטים חינוכיים חדשניים. העמותה מסייעת להפעלת סדנאות בבתי-ספר יהודים וערבים ברחבי הארץ, לקידום ההבנה והדו-קיום בין העמים ולעידוד הסובלנות והדמוקרטיה. תחום חשוב נוסף, לו תורמת עמותת "פועלים בקהילה" בקביעות, הוא תחום הבריאות. עמותת "פועלים בקהילה" תומכת במספר מרכזים רפואיים, והתרומות העיקריות מיועדות לשיפור תנאי הטיפול והאשפוז של החולים. כמו-כן, מקדמת העמותה פרויקטים שמטרתם שילוב אוכלוסיות עם מוגבלויות בחיי הקהילה. בנוסף, תורמת העמותה לעמותות, המסייעות בהגשמת משאלות של ילדים חולי סרטן.

פרוייקט קהילתי "תקרא תצליח" - "פועלים בקהילה" נרתמה לשינוי הרגלי הקריאה של הילדים והנוער בישראל. בנוסף לפעילותה הקהילתית השוטפת, החליטה לצאת בשנת 2004 ביוזמה ממוקדת, שמטרתה שינוי יסודי של הרגלי הקריאה של ילדים ובני נוער בישראל. הפרוייקט נמשך גם בשנים 2005 עד 2008. מטרת הפרוייקט היא להעלות את עידוד הקריאה על סדר היום הציבורי. הפרוייקט כולל מסע הסברה ציבורי, חלוקת ספרים, מימון שעות סיפור ברחבי הארץ, פעילויות בשבוע הספר ושיתופי פעולה עם ערוץ הילדים ואמצעי תקשורת אחרים.

חסויות בעלות אופי חברתי - "פועלים בקהילה" מעורבת בפעילויות חברתיות שונות בקהילה באמצעות מתן חסויות בעלות אופי חברתי, ובעיקר בטיפוח המצוינות בספורט, מימון אירועי תרבות וסיוע למוסדות בריאות.

תרומת מחשבים וציוד נלווה - הבנק מודע לחשיבות הרבה הקיימת בהשקעה טכנולוגית, בחינוך ובקידום ילדים ובני נוער, ועל-כן תורם מחשבים וציוד נלווה מדי שנה. במחצית הראשונה של שנת 2008 תרם הבנק כ-374 מערכות מחשב ובנוסף ציוד נלווה.

"פועלים למען תרבות וטבע בישראל" - הבנק רואה חשיבות עליונה בקירוב העם למורשתו ולתרבותו. במסגרת זו החליט, לאפשר להורים ולילדיהם בכל הארץ לטייל בחג וליהנות ממגוון של אתרים הפרושים ברחבי המדינה, מבלי שביקורים אלה יטילו עול כספי כבד על שכמן של המשפחות. בחג הפסח בשנת 2005 השיק הבנק פרויקט מיוחד, שבמסגרתו הוזמנו כל תושבי המדינה לביקור - ללא תשלום - באתרים ברחבי ישראל, במהלך חול המועד. פרויקט זה הפך למסורת והתקיים גם בחג הפסח בחודש אפריל 2008.

תמיכה בקידום התרבות והאמנות - מדי שנה מסייע הבנק לקידום התרבות והאמנות באמצעות תרומות וחסויות. בין השאר, הבנק מסייע למוזיאונים ברחבי הארץ. כמו-כן הבנק מלווה ותומך, באמצעות הסכמים רב-שנתיים, במספר מוסדות תרבות בעלי הכרה בינלאומית, אשר חרטו על דגלם מובילות ומצינות בתחומם: הבנק תומך בפעילות להקת בת שבע באמצעות מילגות לרקדנים לתקופה של שלוש שנים וכן בתזמורת הפילהרמונית הישראלית ובתיאטרון הקאמרי באמצעות הסכמים לתקופה של חמש שנים. בנוסף, מקיים הבנק תערוכות אמנות בבניין ההנהלה הראשית שלו, שהכנסותיהן קודש לעמותות שונות הנוטלות חלק ביוזמה.

פרויקט "משלוש לחמש" - בנק הפועלים נרתם באמצעות אגודת דורשי הטכניון וארגון אורט לסייע לתלמידים מרקע סוציו-אקונומי נמוך לשפר את הישגיהם הלימודיים במתמטיקה. המטרה היא להעלות בכ-5 אחוזים את מספר הניגשים לבחינות הבגרות במתמטיקה בהיקף של 5 יחידות לימוד. הירתמותו של הבנק, אפשרה את השתתפותם בפרויקט של 1,500 תלמידים בשנת הלימודים הנוכחית.

"מתן - הדרך שלך לתת" (להלן: "מתן") - מאז שנת 1999 נרתם הבנק לפעילות למען הקהילה בשיתוף עם עמותת "מתן - הדרך שלך לתת".

באמצעות "קמפיין מתן" נחשפים עובדים מתנדבים לצורכי הקהילה ולחשיבות הנתינה ומעבירים מסר זה לחבריהם. המודל מבוסס על שותפות בין ההנהלה והעובדים במקום העבודה. כל תרומות העובדים וההנהלה ל"מתן" מיועדות למגוון רחב של נושאים חברתיים, במטרה לסייע לקבוצות חלשות בחברה ולחזק אותן. התרומות מחולקות בהליך מיוחד, הכולל בדיקה של הצרכים ושל האפקטיביות. עובדי הבנק נוטלים חלק כמתנדבים בועדת ייעוד הכספים של "מתן", אשר מחליטה על חלוקת הכספים בקהילה וכ"משקיפי מתן", המסייעים בתהליך הבקרה על השימוש בכספי התרומות. "מתן" מחוייבת להעביר את התרומות לעמותות, או לנושאים חברתיים על-פי בחירת העובד.

אחריות חברתית

"אחריות חברתית של עסקים" מבטאת את פעילות הארגון העסקי להשאת רוחים בדרך אחראית, תוך הקטנת ההשפעות השליליות של הפירמה על הסביבה והחברה, כגון במניעת זיהום סביבתי, והגדלת השפעותיה החיוביות, כגון חינוך פיננסי לקהילה.

הבנק נערך לשילוב תחומי האחריות החברתית בפעילותו השוטפת ולצורך כך הכין תכנית סדורה וחוצת ארגון להטמעת האחריות החברתית בכל תחומי העשייה. היעד של הבנק הוא לפעול בתחום זה על-פי אמות מידה בין-לאומיות.

במסגרת התוכנית התבצע תהליך אבחון מפורט (GAP ANALYSIS) אשר התייחס לכ-400 אינדיקטורים ופרמטרים מובילים בתחום האחריות החברתית המשמשים גם את מיטב הארגונים העסקיים בעולם. בתהליך האבחון נבדק מצב הבנק ביחס לאינדיקטורים ופרמטרים אלו, ונבנתה תוכנית עבודה בהתאם, המאגדת פעילויות ארוכות שנים של הבנק בצד תוכניות עבודה חדשות.

תהליך האבחון והעבודה שהתבצעה בבנק כתוצאה ממנו יפורטו בדוח אחריות חברתית שיתפרסם במהלך השנה והעומד בסטנדרטים של הארגון הבינלאומי GLOBAL REPORTING INITIATIVE - GRI ברמה הגבוהה ביותר.

כחלק בלתי נפרד ממחויבותו לאחריות חברתית, הבנק מאמץ את ערכי הקיימות, כולל טיפוח ושימור הסביבה בכל התחומים. הבנק רואה בטבע ומשאביו נכס של הציבור, של הקהילה ושל הדורות הבאים. בהתאם לכך שואף הבנק להגיע לאיזון נאות בין פיתוח כלכלי להגנה על הסביבה, תוך נתינת הדעת על מניעת נזקים סביבתיים, ומתוך מחויבות לניהול השפעותינו הסביבתיות באופן שיבטיח שיפור מתמשך. הבנק משתף פעולה עם חברות וגורמים ציבוריים במטרה לקדם נושאים סביבתיים, פועל להטמעת חינוך סביבתי בקרב עובדיו, ויוזם ומשתתף בפרויקטים קהילתיים בתחום איכות הסביבה.

המבקר הפנימי

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה, ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, והשיקולים בקביעת תכנית העבודה השנתית והרב שנתית, נכללו בדוח השנתי לשנת 2007. בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בפרטים אלה.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון הבנק הינו האורגן המופקד על בקרת העל בבנק בהתאם להחלטת הדירקטוריון מיום 29 ביוני 2006 וכן על אישור הדוחות הכספיים שלו.

הדירקטוריון הקים את ועדת המאזן שתפקידה לבחון את טיוטת הדוחות הכספיים המוצגת בפניה ולהמליץ לדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים. שמות תשעת חברי הוועדה ומיומנותם, מפורטים בפרק "עבודת הדירקטוריון" ובפרק "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" בדוח הדירקטוריון לשנת 2007. ועדת מאזן דנה בדוחות הכספיים השנתיים והרבעוניים של הבנק ("הדוחות הכספיים"), ומציגה לדירקטוריון הבנק את המלצותיה בקשר עם אישור הדוחות הכספיים, קודם למועד אישורם על-ידי הדירקטוריון.

לישיבות ועדת המאזן, כמו גם לישיבות הדירקטוריון, בהן נדונים ומאושרים הדוחות הכספיים, מוזמנים רואי החשבון המבקרים של הבנק זיו האפט, רואי חשבון וסומך חייקין, רואי חשבון ("רואי החשבון המבקרים") והם נוכחים בכל הישיבות האלה. כן משתתפת המבקרת הפנימית של הבנק, הגב' אורית לרר, בדיוני ועדת המאזן והדירקטוריון המאשרים את הדוחות הכספיים.

ועדת מאזן בוחנת באמצעות הצגה מפורטת על-ידי נושאי משרה ואחרים בבנק, לרבות: חבר ההנהלה הממונה על החטיבה הפיננסית (CFO), מר בארי בן-זאב, וחבר ההנהלה החשבונאית הראשי של הבנק, מר עופר לוי, את הסוגיות המהותיות והאומדנים הקריטיים שיושמו בדוחות הכספיים; את סבירות הנתונים; את המדיניות החשבונאית שיושמה ואת השינויים שחלו בה, אם חלו; וכן את יישום עיקרון הגילוי הנאות בדוחות הכספיים ובמידע הנלווה, וכל זאת גם בעזרת מצגות והסברים מפורטים.

כמו-כן דנה ועדת מאזן, במסגרת הדיון בדוחות הכספיים, בחובות המסופקים של הבנק בארץ ובסניפי חו"ל ומגישה את המלצותיה למליאת הדירקטוריון בדבר ביצוע הפרשות בגינם. ועדת המאזן מקבלת גם דיווחים לגבי לווים בעייתיים של הבנק בארץ ובסניפי חו"ל והיא בוחנת את חשיפות הבנק לסיכונים השונים ואת דרך הצגתם והשפעתם על הדוחות הכספיים.

בנוסף, כנדרש בתקון להיתר השליטה שקיבלה בעלת השליטה, חברת אריסון החזקות (1998) בע"מ, מבנק ישראל, מתקיים דיון בחובות המסופקים של הבנק בארץ ובסניפי חו"ל גם בוועדת הביקורת. שמות חמשת חברי הוועדה ומיומנותם, מפורטים בפרק "עבודת הדירקטוריון" ובפרק "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית פיננסית" בדוח הדירקטוריון לשנת 2007. ועדת הביקורת דנה גם במתודולוגיה לסווג חובות בעייתיים והפרשה לחובות מסופקים, ובמגמות ובשינויים העיקריים שחלו בנתוני החובות המסופקים בארץ ובסניפי חו"ל.

כמו-כן מקבלת ועדת הביקורת דיווח ומקיימת דיון על ליקויים וחולשות מהותיות בבקרה הפנימית על הדוחות הכספיים, אם וככל שנמצאו, וכן מקבלת דיווח על כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, כנדרש על-פי הוראה 645 להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים - הצהרה לגבי גילוי.

לישיבת ועדת הביקורת שדנה בגילוי הנדרש בדוחות הכספיים, כאמור לעיל, מוזמנים ונוכחים רואי החשבון המבקרים, נושאי משרה בבנק והמבקרת הפנימית.

ועדת מאזן וועדת הביקורת מקיימות מספר ישיבות בנושאים אלה, ככל הנדרש, והן מביאות את המלצותיהן בפני מליאת הדירקטוריון, קודם למועד שבו הדירקטוריון דן בדוחות הכספיים.

עניינים אחרים

ביום 29 בנובמבר 2004 הגיעו חוקרים מטעם רשות ההגבלים העסקיים למשרדי ההנהלה הראשית של הבנק ונטלו מסמכים שונים.

הרשות לא מסרה לבנק מה העילה לנטילת המסמכים ומהו נושא חקירתה.

כפי שפורסם בעיתונות, באותו יום הגיעו חוקרים מטעם רשות ההגבלים העסקיים גם למשרדי ההנהלה של בנק לאומי ונטלו מסמכים. סמוך לאחר מכן בוצעה פעילות דומה במשרדי ההנהלה של בנק דיסקונט ובנק מזרחי טפחות. בחודש יולי 2005 ולאחר מכן נתבקש הבנק להמציא לרשות חומר נוסף וכמו-כן הוזמנו כמה מעובדי הבנק לחקירה במשרדי הרשות.

ביום 19 במרץ 2008 קיבל הבנק הודעה מטעם רשות ההגבלים העסקיים, אשר לפיה, הממונה על הגבלים עסקיים בוחנת אפשרות להפעיל את סמכותה לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח - 1988 (להלן: "חוק ההגבלים") ולקבוע כי התקיימו הסדרים כובלים בין הבנק לבין בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי הראשון שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות. הממונה הודיעה, כי ניתנת לבנק אפשרות להביא את עמדתו בכתב בפניה, קודם שתקבל החלטה אם לעשות שימוש בסמכותה הנ"ל והמועד שנקבע לצורך כך הינו עתה עד ליום 15 בספטמבר 2008.

ביום 6 במרץ 2005 נפתחה חקירה גלויה של משטרת ישראל בקשר לחשד לביצוע עבירות על חוק איסור הלבנת הון. במסגרת החקירה לקחה המשטרה מסמכים ותיעוד ממשרדים שונים של הבנק ומשרדי חברת פועלים שירותי נאמנות (להלן: "החברה לנאמנות"). כמו-כן הוקפאו חשבונות של לקוחות מסוימים, שמקצתם משמשים בטוחה לאשראי. המשטרה זימנה לחקירה עובדים של הבנק ושל החברה לנאמנות, ובהם נושאי משרה. בהמשך לחקירה זו, הוגשו בחודש פברואר 2006 כתבי אישום כנגד שני עובדים בדרג-ביניים באחד מסניפי הבנק בעבירה על החוק לאיסור הלבנת הון. להערכת הבנק, לפי מידע שבידיו בשלב זה, החשיפה בגין הנושאים שחקירתם ידועה לו אינה מהותית לעסקי הבנק. עם זאת, בשלב זה אין הבנק יכול לאמוד את תוצאות החקירה והשלכותיה.

ביום 20 למרץ 2008 התכנסה האסיפה הכללית השנתית הרגילה של בעלי מניות הבנק. בין השאר, החליטה האסיפה לאשר את בחירתם מחדש של הדירקטורים עודד שריג, מלי ברון, לסלי ליטנר, ניר זיכלינסקי ורון ישראל; לאשר את תנאי כהונתם של חברי הדירקטוריון, לרבות אישור תנאי כהונתו של יו"ר הדירקטוריון, מר ד. דנקנר, בגין שנת 2007 כולל הענקת אופציות, והתקשרות בהסכם עם מר ד. דנקנר, בגין כהונתו כיו"ר דירקטוריון הבנק, כולל תנאי העסקה בסיסיים (משכורת ותנאים נלווים), בגין התקופה החל מיום 1 בינואר 2008 ועד ליום 30 ביוני 2012;

כן החליטה האסיפה לאשרר את תנאי ביטוח אחריות הדירקטורים ונושאי המשרה; לאשר מתן התחייבות לשיפוי הדירקטורים: אפרת פלד, יאיר אורגלר, עודד שריג, מלי ברון, לסלי ליטנר, ניר זיכלינסקי ורון ישראל, באותם תנאי השיפוי שאושרו בעבר ליתר הדירקטורים המכהנים בבנק; ולאשר את המינוי מחדש של רואי החשבון זיו האפט רואי חשבון, וסומך חייקין רואי חשבון.

ביום 6 באוגוסט 2008 התכנסה אסיפה כללית מיוחדת של בעלי מניות הבנק. האסיפה החליטה על הגדלת ההון הרשום של הבנק ב-2 מיליארד מניות רגילות נוספות, בנות 1 ש"ח ע.ב. כל אחת, כך שלאחר ההגדלה כאמור יהיה ההון הרשום של הבנק מורכב מ-4 מיליארד מניות רגילות, והחליטה לתקן את התזכיר והתקנון של הבנק בהתאם.

כמו-כן, החליטה האסיפה על עדכון הגמול השנתי וגמול ההשתתפות המשולם לכל הדירקטורים של הבנק (לרבות הדירקטורים החיצוניים) והתאמתו לסכומים המותרים על-פי תקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני, תשי"ס - 2000), למעט הגמול של יו"ר הדירקטוריון, שנקבע כאמור בנפרד.

בהמשך למדווח בפרק פעילות קבוצת הבנק ותיאור ההתפתחות העסקית בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007 בדבר השקעות בהון הבנק במניות, יצויין:

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים הינו 1,315,692,872 ש"ח והוא מורכב מ-1,315,692,872 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת.

ביום 7 באפריל 2008 הקצה הבנק לקרן יורק (York Capital Management) 52,500,000 מניות רגילות של הבנק ו-7,500,000 אופציות ניתנות להמרה למניות בתמורה כוללת בסך של 735 מיליון ש"ח.

כמו-כן מתחילת השנה ועד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים הונפקו 2,475,372 מניות הנובעות ממימוש כתבי אופציות במסגרת תוכנית האופציות שהוענקו לעובדים.

בעלי היתר השליטה בבנק למועד פרסום הדוחות הכספיים הינם ה"ה שרי אריסון ומיקי אריסון. החזקותיהם בבנק מתבצעות באמצעות כמה נאמנויות אשר מחזיקות מצדן בחברות הישראליות הבאות שהנן הבעלים של מניות הבנק: חברת אריסון החזקות (1998) בע"מ (להלן: "אריסון החזקות") מחזיקה בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים במניות המהוות כ-19.97% מהון המניות של הבנק, אשר מהוות "גרעין שליטה" (כהגדרתו בהיתר השליטה שניתן על-ידי נגיד בנק ישראל).

חברת אריסון השקעות בע"מ (שהינה חברה-אחות של אריסון החזקות) (להלן: "אריסון השקעות") מחזיקה באמצעות חברה-בת שבבעלותה המלאה כ-82.2% מהון המניות של חברת תעשיות מלח בע"מ, אשר מחזיקה במניות המהוות כ-5.76% מהון המניות של הבנק.

סך ההחזקות של קבוצת אריסון (באמצעות אריסון החזקות ואריסון השקעות) בהון המניות של הבנק סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים הוא כ-25.7% (25.2% בדילול מלא).

דירקטוריון הבנק החליט ביום 13 בפברואר 2008 להקצות למר דן דנקנר, יו"ר הדירקטוריון 825,000 כתבי אופציה בלתי סחירים הניתנים למימוש למניות רגילות של הבנק.

הקצאת כתבי האופציה הני"ל ליו"ר הדירקטוריון אושרה ביום 20 במרץ 2008 על-ידי האסיפה הכללית.

דירקטוריון הבנק החליט ביום 30 במרץ 2008 להקצות למר צבי זיו, מנכ"ל הבנק 1,140,000 כתבי אופציה בלתי סחירים הניתנים למימוש למניות רגילות של הבנק.

ביום 10 ביוני 2008 הוקצו האופציות האמורות.

כתבי האופציות שהוקצו למר דנקנר ולמר זיו יהיו חסומים למשך שנתיים מיום הקצאתם ויהיו ניתנים למימוש במשך שנתיים נוספות מתום תקופת החסימה.

עם מימוש כתבי האופציה הני"ל יהיו יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל זכאים לקבל מהבנק מניות בכמות המשקפת את שווי ההטבה במועד המימוש, דהיינו, הפער בין מחיר מניות הבנק בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב במועד המימוש לבין מחיר המימוש. המניות יועברו לבעלותם מתוך מאגר של מניות שיוחזקו בידי הבנק למטרה זו.

הבנק מדורג על-ידי חברות דירוג בישראל ובחו"ל כלהלן:

בישראל מדורג הבנק על-ידי חברת "S&P מעלות - החברה הישראלית לדירוג ניירות-ערך בע"מ" בדירוג (AAA).

- בתחילת חודש מאי 2008 הודיעה חברת S&P מעלות כי שינתה את אופק הדירוג (תחזית) שלה לבנק מיציבה לשלילית לאור חוסר הודאות הקיים לגבי הפרשות נוספות בניירות-ערך מגובי נכסים ואופן השלמת ההון הנדרש. יצויין כי דירוג הבנק על-ידי החברה נשאר ללא שינוי.

ביום 22 במאי 2008, הודיעה חברת S&P מעלות בעקבות הודעת הבנק על החלטתו לממש את מלוא החזקותיו בניירות הערך מגובי משכנתאות שבניו יורק וכן על החלטתו להשלים הפרשותיו בגין השקעותיו במכשירי ה-SIV עד מלוא יתרת החזקותיו במכשירים אלו כי הוסרה אי הודאות האמורה. עם זאת, הודיעה חברת S&P מעלות כי היא מותירה את דירוג הבנק AAA עם אופק שלילי.

ביום 11 ביוני 2008 הודיעה חברת S&P מעלות על תהליך בחינה מחדש (Credit Watch) של מתודולוגיית הדירוג של כתבי התחייבות נדחים שהונפקו על-ידי המערכת הבנקאית ודורגו על-ידי S&P מעלות והתאמתה למתודולוגיית הדירוג הבינלאומית של S&P.

ביום 26 ליוני 2008 קבעה ועדת הדירוג של S&P מעלות, כי כתבי ההתחייבויות הנדחים ידורגו ברמת דירוג אחת נמוכה מדירוג המנפיק.
 בהתאם לכך, דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על-ידי הפועלים הנפקות בע"מ, חברת בת בבעלות מלאה של הבנק, נקבע ל-AA+.

הדירוג של הבנק ומדינת ישראל על-ידי חברות הדירוג הבינלאומיות:

סוכנות דירוג	מטיח טווח ארוך	מטיח טווח קצר	אופק הדירוג
ישראל - סוברני:			
Moody's	AI	P-1	חיובית
S&P	A	A-1	חיובית
FitchRatings	A	F1	יציבה
בנק הפועלים:			
Moody's	AI	P-1	בבדיקה
S&P	A-	A-2	שלילית
FitchRatings	A-	F2	יציבה

- ביום 17 באפריל 2008 העלתה חברת Moody's את דירוג מדינת ישראל מ-A2 ל-A1 כדי לשקף את החוסן שהמשק הישראלי הפגין בשנים האחרונות בפני טלטלות פוליטיות וכלכליות.
 ביום 22 באפריל 2008 דירוג הבנק לטווח הארוך שודרג בהתאם ל-A1. יחד עם זאת, הודיעה חברת Moody's כי דירוג הבנק המתייחס לחוסן הפיננסי נמצא בבדיקה לאור ההשקעות של הבנק בניירות-ערך מגובי נכסים והירידה המתמדת בערכם.
- ביום 22 למאי 2008, חברת הדירוג Fitch אישרה מחדש את דירוג הבנק לטווח ארוך ברמה של A- ואת אופק הדירוג כיציב, זאת לאחר הודעת הבנק על מכירת תיק ניירות-ערך מגובי משכנתאות שבניו יורק, כמו כן Fitch אישרה מחדש את דירוג הבנק לטווח קצר ברמה של F2.

דירקטוריון הבנק קיים 21 ישיבות בתקופה ינואר-יוני 2008.
 ועדות הדירקטוריון השונות קיימו 97 ישיבות בתקופה ינואר-יוני 2008.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה בנושא "הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי" בהתאם להוראות סעיף 302 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes-Oxley" שנחקק בארצות-הברית (להלן: "הצהרה על הגילוי"). הוראה זו מתייחסת לאחריות ההנהלה על הגילוי בדוחות הכספיים, ותחולתה היא מהדוח הכספי ל-30 ביוני 2005. ההצהרה על הגילוי מתייחסת לבקורות ונהלים שנקבעו לגבי גילוי, במטרה להבטיח, שמידע מהותי אשר הבנק נדרש לגלות בדוחותיו הכספיים נרשם, מעובד ומוצג באופן נאות, ומדווח בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובהתאם להוראות דיווח נוספות. "בקורות ונהלים לגבי גילוי" נועדו, בין השאר, להבטיח שמידע מהותי זה נצבר ומועבר להנהלת התאגיד באופן הולם בהתייחס לדרישות הגילוי, ושניתן גילוי לרואי החשבון המבקרים, לוועדת הביקורת ולדירקטוריון.
 בשלב זה, ההצהרה אינה אמורה לכסות את ההיבטים הרחבים שנקבעו בסעיף 404 של החוק הנ"ל המתייחס לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

סעיף 404 בחוק הנ"ל אומץ על-ידי המפקח על הבנקים בחוזר מחודש דצמבר 2005, ולפיו על התאגידים הבנקאיים להיערך לכלול בדוחותיהם הכספיים, החל בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, הצהרה בדבר אחריות ההנהלה להקמה ולתחזוקה של מערך נהלי בקרה פנימית נאותים על הדיווח הכספי, וכן הערכה לתום שנת הכספים של אפקטיביות נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי. במקביל, רואי החשבון המבקרים של התאגידים הבנקאיים יידרשו להמציא חוות דעת על נאותות הבקורות הפנימיות על הדיווח הכספי של הבנק בהתאם לתקנים הרלבנטיים של ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board).

הבנק נערך לעמידה בדרישות סעיף 404 לחוק הנ"ל במועד שנקבע, כשמצורף כך, התקשר עם חברת יעוץ חיצונית, תוך אימוץ מודל COSO (Committee Of Sponsoring Organization) על מבנה הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי. הבנק פועל ליישום ההוראה על-פי "אבני דרך" שנקבעו. הבנק סיים לבצע את שלב התיעוד של כל נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי לגבי התהליכים המהותיים בבנק והבקורות בכל תהליך מהותי על-פי המתודולוגיות המקובלות. ביצוע שלב זה הסתיים על-ידי הבנק והיועצים בסוף שנת 2007 וכל התהליכים אומתו ותוקפו על-ידי אחראי התהליכים בבנק.

במהלך ינואר 2008 בוצע על-ידי הבנק וחברת הייעוץ ששכר התכנון לשלב בדיקת האפקטיביות של הבקורות המהותיות, בהתבסס על ההוראות העדכניות של ה-SEC (הרשות לניי"ע בארה"ב) ותקן 5 - התקן העדכני של ה-PCAOB לסעיף 404 בחוק. הוראות אלו מעודדות גישה של בדיקת הבקורות המהותיות, תוך מיפוי התהליכים בבנק לפי רמות סיכון, במטרה לרכז מאמצים לבדיקת תהליכים ברמת סיכון גבוהה. הבנק נמצא בשלב סיום בדיקת האפקטיביות של הבקורות המהותיות על-ידי היועצים, על-פי התכנון.

הערכות בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 30 ביוני 2008 את אפקטיביות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינן אפקטיביות כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני, בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה פנימית

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2008 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הדיווח הכספי.

צבי זיו
מנהל כללי

דן דנקנר
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 27 באוגוסט 2008

נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים

שינוי	לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		שינוי	לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		
	2007	2008		2007	2008	
רווח ורווחיות						
רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים						
(101.8%)	3,775	(69)	(2.6%)	1,995	1,943	
(25.9%)	383	284	24.8%	202	252	הפרשה לחובות מסופקים
(5.0%)	2,621	2,489	(3.9%)	1,254	1,205	הכנסות תפעוליות ואחרות
12.4%	3,717	4,179	2.3%	1,868	1,911	הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים						
(189.0%)	2,296	(2,043)	(16.5%)	1,179	985	
הפרשה למיסים (הטבת מס)						
(156.1%)	928	(521)	(2.1%)	440	431	על הרווח מפעולות רגילות
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים						
(211.3%)	1,368	(1,522)	(25.0%)	739	554	
(203.8%)	1,406	(1,460)	(23.9%)	716	545	רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות
רווח נטו, מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים						
110.8%	231	487	(82.9%)	286	49	
(159.4%)	1,637	(973)	(40.7%)	1,002	594	רווח (הפסד) נקי

שינוי לעומת		שינוי לעומת		שינוי לעומת		
31.12.2007	30.6.2007	31.12.2007	30.6.2007	30.6.2008		
(0.7%)	3.5%	302,991	290,829	300,909		סך כל המאזן
3.2%	10.4%	205,016	191,705	211,575		אשראי לציבור
(34.9%)	(32.0%)	48,115	46,017	31,313		ניירות-ערך
(2.1%)	0.9%	231,750	224,880	226,955		פקדונות הציבור
1.6%	6.7%	18,812	17,914	19,111		אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(0.1%)	(2.4%)	18,778	19,214	18,758		הון עצמי

שינוי לעומת		שינוי לעומת		שינוי לעומת		
31.12.2007	30.6.2007	30.6.2008	31.12.2007	30.6.2008		
6.2%	6.6%	6.2%				הון עצמי לסך המאזן
7.50%	7.50%	7.65%				הון ראשוני לרכיבי סיכון
10.26%	10.38%	11.01%				ההון הכולל לרכיבי סיכון
67.7%	65.9%	70.3%				אשראי לציבור לסך המאזן
76.5%	77.3%	75.4%				פקדונות הציבור לסך המאזן
66.1%	70.5%	59.6%				הכנסות תפעוליות להוצאות תפעוליות
65.2%	58.1%	172.7%				הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות
0.1%	0.2%	0.2%				הפרשה לחובות מסופקים מתוך האשראי לציבור (מאזני וחוץ-מאזני) ^(א)
39.1%	40.4%	25.5%				שיעור הפרשה למס
12.3%	15.6%	(15.3%)				תשואת הרווח (ההפסד) הנקי מפעולות רגילות להון עצמי ^(א)
14.1%	18.3%	(10.3%)				תשואת הרווח (ההפסד) הנקי להון עצמי ^(א)
0.9%	1.1%	(0.6%)				תשואת הרווח (ההפסד) הנקי לסך המאזן ^(א)

(א) על בסיס שנתי.

סקירת ההנהלה - שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד תוספת 1

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני

* 2 0 0 7				2 0 0 8			
שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת ⁽¹⁾⁽²⁾		שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת ⁽¹⁾⁽²⁾	
כולל השפעת נגזרים ⁽⁴⁾	כלא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון ⁽¹⁾	במיליוני ש"ח	כולל השפעת נגזרים ⁽⁴⁾	כלא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון ⁽¹⁾	במיליוני ש"ח
%	%			%	%		
מטבע ישראלי לא-צמוד							
	5.75	1,450	102,933	5.44	1,551	116,308	נכסים ⁽⁵⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		531	51,181		578	74,143	נגזרים משובצים ו-ALM
5.24		1,981	154,114	4.55	2,129	190,451	סך הכל נכסים
	(2.47)	(704)	(115,240)	(2.37)	(760)	(129,249)	התחייבויות ⁽⁶⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		(305)	(33,176)		(374)	(53,366)	נגזרים משובצים ו-ALM
(2.75)		(1,009)	(148,416)	(2.51)	(1,134)	(182,615)	סך הכל התחייבויות
2.49	3.28			2.04	3.07		פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד							
	7.73	1,062	56,555	15.56	2,283	61,998	נכסים ⁽⁵⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		43	2,250		24	541	נגזרים משובצים ו-ALM
7.73		1,105	58,805	15.59	2,307	62,539	סך הכל נכסים
	(6.86)	(679)	(40,607)	(14.52)	(1,394)	(40,446)	התחייבויות ⁽⁶⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		(277)	(11,260)		(700)	(18,754)	נגזרים משובצים ו-ALM
(7.58)		(956)	(51,867)	(14.92)	(2,094)	(59,200)	סך הכל התחייבויות
0.15	0.87			0.67	1.04		פער הריבית

* סווג מחדש.

- (1) הנתונים ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ-מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במיזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות), לאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- (3) מחושב על בסיס שנתי.
- (4) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (5) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכחה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב ליום 30 ביוני 2008 בסך של 78 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 151 מיליוני ש"ח) במיזר הלא-צמוד, בסך של 15 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 26 מיליוני ש"ח) במיזר צמוד מדד, בסך של (216) מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 43 מיליוני ש"ח) במיזר מטבע-חוץ (לרבות מטבע-ישראלי צמוד למטבע-חוץ).
- (6) למעט מכשירים נגזרים.

סקירת ההנהלה - שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד תוספת 1 (המשך)

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני

* 2 0 0 7				2 0 0 8			
שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)		שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)		שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)		שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)	
כולל השפעת נגזרים ⁽⁴⁾	כלא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון ⁽¹⁾	יתרה ממוצעת ⁽²⁾⁽¹⁾	כולל השפעת נגזרים ⁽⁴⁾	כלא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון ⁽¹⁾	יתרה ממוצעת ⁽²⁾⁽¹⁾
%	%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	%	%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
16.93		4,638	116,280	(19.03)		(5,456)	106,135
							נכסים ⁽⁶⁾⁽⁵⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		139	25,132			(109)	18,862
							נגזרים מגדרים
		5,710	121,044			(5,396)	142,286
							נגזרים משובצים ו-ALM
16.97		10,487	262,456	(15.42)		(10,961)	267,283
							סך הכל נכסים
		(16.04)	(3,875)	20.23		5,570	(101,368)
							התחייבויות ⁽⁶⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		(325)	(25,261)			(84)	(18,812)
							נגזרים מגדרים
		(5,655)	(129,861)			5,915	(144,307)
							נגזרים משובצים ו-ALM
(16.22)		(9,855)	(257,400)	16.16		11,401	(264,487)
							סך הכל התחייבויות
0.75	0.89			0.74	1.20		פער הריבית

* סווג מחדש.

- (1) הנתונים ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ-מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במיזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות), לאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- (3) מחושב על בסיס שנתי.
- (4) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (5) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכחה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב ליום 30 ביוני 2008 בסך של 78 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 151 מיליוני ש"ח) במיזר הלא-צמוד, בסך של 15 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 26 מיליוני ש"ח) במיזר צמוד מדד, בסך של (216) מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 43 מיליוני ש"ח) במיזר מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ).
- (6) למעט מכשירים נגזרים.

סקירת ההנהלה - שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד תוספת 1 (המשך)

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני

* 2 0 0 7				2 0 0 8			
שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת ⁽¹⁾⁽²⁾		שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת ⁽¹⁾⁽²⁾	
כולל השפעת נגזרים ⁽⁴⁾	כלא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון ⁽¹⁾	במיליוני ש"ח	כולל השפעת נגזרים ⁽⁴⁾	כלא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון ⁽¹⁾	במיליוני ש"ח
%	%			%	%		
10.78		7,150	275,768	(2.26)		(1,622)	284,441
							הכנסות מימון ⁽⁵⁾⁽⁶⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		139	25,132			(109)	18,862
		6,284	174,475			(4,794)	216,970
							נגזרים משובצים ו-ALM
11.92		13,573	475,375	(4.92)		(6,525)	520,273
							סך הכל נכסים
							התחייבויות כספיות שגרמו
(8.40)		(5,258)	(258,125)	4.95		3,416	(271,063)
							הוצאות מימון ⁽⁶⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		(325)	(25,261)			(84)	(18,812)
		(6,237)	(174,297)			4,841	(216,427)
							נגזרים משובצים ו-ALM
(10.74)		(11,820)	(457,683)	6.30		8,173	(506,302)
							סך הכל התחייבויות
1.18	2.38			1.38	2.69		פער הריבית

* סווג מחדש.

- (1) הנתונים ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ-מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במיגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות), לאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- (3) מחושב על בסיס שנתי.
- (4) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (5) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכחה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב ליום 30 ביוני 2008 בסך של 78 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 151 מיליוני ש"ח) במיגזר הלא-צמוד, בסך של 15 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 26 מיליוני ש"ח) במיגזר צמוד מדד, בסך של (216) מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 43 מיליוני ש"ח) במיגזר מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ).
- (6) למעט מכשירים נגזרים.

סקירת ההנהלה - שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד תוספת 1 (המשך)

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני			
2 0 0 7		2 0 0 8	
הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾
(20)		69	
בגין אופציות			
בגין מכשירים נגזרים אחרים (לא כולל אופציות, נגזרים בגידור,			
35		49	
ב-ALM ונגזרים משובצים שהופרדו) ⁽²⁾			
*229		241	
עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות ⁽⁵⁾			
(2)		(64)	
הוצאות מימון אחרות			
*1,995		1,943	
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים			
(202)		(252)	
הפרשה לחובות מסופקים (לרבות הפרשה כללית ונוספת)			
*1,793		1,691	
רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים			
סך הכל			
275,768		284,441	
נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון ⁽³⁾⁽⁴⁾			
4,775		8,491	
נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾			
2,042		4,378	
נכסים כספיים אחרים			
(1,117)		(1,037)	
הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים			
281,468		296,273	
סך כל הנכסים הכספיים			
סך הכל			
(258,125)		(271,063)	
התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון ⁽⁴⁾			
(4,486)		(8,942)	
התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾			
(5,651)		(3,588)	
התחייבויות כספיות אחרות			
(268,262)		(283,593)	
סך כל התחייבויות הכספיות			
13,206		12,680	
סך הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות			
7,035		7,453	
נכסים לא כספיים			
(823)		(1,047)	
התחייבויות לא כספיות			
19,418		19,086	
סך כל האמצעים הונויים			

* סווג מחדש.

- (1) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במינור מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות ימיות), לאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- (2) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב ליום 30 ביוני 2008 בסך של 78 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 151 מיליוני ש"ח) במינור הלא-צמוד, בסך של 15 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 26 מיליוני ש"ח) במינור צמוד מדד, בסך של (216) מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 43 מיליוני ש"ח) במינור מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ).
- (4) למעט מכשירים נגזרים.
- (5) לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות-חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר.
- (6) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ-מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

סקירת ההנהלה - שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד תוספת 1 (המשך)

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני							
* 2 0 0 7				2 0 0 8			
שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת ⁽²⁾⁽¹⁾		שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת ⁽²⁾⁽¹⁾	
כולל השפעת נגזרים ⁽⁴⁾	כלא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון ⁽¹⁾	במיליוני דולר של ארה"ב	כולל השפעת נגזרים ⁽⁴⁾	כלא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון ⁽¹⁾	במיליוני דולר של ארה"ב
%	%			%	%		
מטבע-חוץ							
(לרבות מטבע ישראלי)							
צמוד למטבע-חוץ							
נכסים כספיים במט"ח							
	6.28	436	28,407	2.71	208	31,053	שהניבו הכנסות מימון ⁽⁶⁾⁽⁵⁾
השפעת נגזרים ⁽⁴⁾							
		35	6,196		(31)	5,563	נגזרים מגדרים
		809	29,599		528	41,870	נגזרים משובצים ו-ALM
8.22		1,280	64,202	3.64		705	78,486
סך הכל נכסים							
התחייבויות כספיות במט"ח							
	(4.40)	(268)	(24,771)	(1.51)	(111)	(29,667)	שגרמו הוצאות מימון ⁽⁶⁾
השפעת נגזרים ⁽⁴⁾							
		(79)	(6,229)		(25)	(5,551)	נגזרים מגדרים
		(758)	(31,859)		(512)	(42,371)	נגזרים משובצים ו-ALM
(7.22)		(1,105)	(62,859)	(3.38)		(648)	(77,589)
סך הכל התחייבויות							
1.00	1.88			(0.26)	1.20		פער הריבית

* סווג מחדש.

(1) הנתונים ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ-מאזניות של מכשירים נגזרים).

(2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במיזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות), לאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים.

(3) מחושב על בסיס שנתי.

(4) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.

(5) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב

ליום 30 ביוני 2008 בסך של 78 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 151 מיליוני ש"ח) במיזר הלא-צמוד, בסך של 15 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 26 מיליוני ש"ח) במיזר צמוד מדד, בסך של

(216) מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 43 מיליוני ש"ח) במיזר מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ).

(6) למעט מכשירים נגזרים.

סקירת ההנהלה - שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד תוספת 1 (המשך)

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני

* 2 0 0 7				2 0 0 8			
שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)		שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)		שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)		שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)	
כולל השפעת נגזרים ⁽⁴⁾	כלא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון ⁽¹⁾	יתרה ממוצעת ⁽²⁾⁽¹⁾ במיליוני ש"ח	כולל השפעת נגזרים ⁽⁴⁾	כלא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון ⁽¹⁾	יתרה ממוצעת ⁽²⁾⁽¹⁾ במיליוני ש"ח
%	%			%	%		
מטבע ישראלי לא-צמוד							
	5.82	2,910	101,394	5.74	3,216	113,685	נכסים ⁽⁶⁾⁽⁵⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		1,042	45,014		1,686	70,695	נגזרים משובצים ו-ALM
5.47		3,952	146,408	5.39	4,902	184,380	סך הכל נכסים
	(2.66)	(1,485)	(112,530)	(2.53)	(1,595)	(126,806)	התחייבויות ⁽⁶⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		(626)	(28,705)		(1,242)	(49,739)	נגזרים משובצים ו-ALM
(3.01)		(2,111)	(141,235)	(3.24)	(2,837)	(176,545)	סך הכל התחייבויות
2.46	3.16			2.15	3.21		פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד							
	5.75	1,598	56,331	10.95	3,297	61,841	נכסים ⁽⁶⁾⁽⁵⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		76	2,180		32	901	נגזרים משובצים ו-ALM
5.80		1,674	58,511	10.89	3,329	62,742	סך הכל נכסים
	(4.72)	(959)	(41,072)	(10.01)	(1,994)	(40,828)	התחייבויות ⁽⁶⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		(472)	(10,644)		(1,210)	(17,082)	נגזרים משובצים ו-ALM
(5.61)		(1,431)	(51,716)	(11.37)	(3,204)	(57,910)	סך הכל התחייבויות
0.19	1.03			(0.48)	0.94		פער הריבית

* סוג מחדש.

- (1) הנתונים ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ-מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במיגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות), לאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- (3) מחושב על בסיס שנתי.
- (4) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (5) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכחה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב ליום 30 ביוני 2008 בסך של 77 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 144 מיליוני ש"ח) במיגזר הלא-צמוד, בסך של 12 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 20 מיליוני ש"ח) במיגזר צמוד מדד, בסך של (652) מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 33 מיליוני ש"ח) במיגזר מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ).
- (6) למעט מכשירים נגזרים.

סקירת ההנהלה - שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד תוספת 1 (המשך)

לששה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני							
* 2 0 0 7				2 0 0 8			
שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת ⁽²⁾⁽¹⁾		שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת ⁽²⁾⁽¹⁾	
כולל השפעת נגזרים ⁽⁴⁾	כלא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון ⁽¹⁾	במיליוני ש"ח	כולל השפעת נגזרים ⁽⁴⁾	כלא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון ⁽¹⁾	במיליוני ש"ח
%	%			%	%		
מטבע-חוץ							
(לרבות מטבע ישראלי)							
צמוד למטבע-חוץ							
	7.96	4,556	116,672	(17.60)	(10,332)	112,020	נכסים ⁽⁵⁾⁽⁶⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		519	27,095		267	20,935	נגזרים מגדרים
		6,598	122,297		(9,669)	138,693	נגזרים משובצים ו-ALM
8.97		11,673	266,064	(14.00)	(19,734)	271,648	סך הכל נכסים
	(6.81)	(3,485)	(104,060)		19.19	10,665	התחייבויות ⁽⁶⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		(645)	(27,175)		(268)	(20,818)	נגזרים מגדרים
		(6,477)	(130,047)		10,093	(142,777)	נגזרים משובצים ו-ALM
(8.28)		(10,607)	(261,282)	14.65	20,490	(269,140)	סך הכל התחייבויות
0.69	1.15			0.65	1.59		פער הריבית

* סוג מחדש.

- (1) הנתונים ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ-מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במיגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות), לאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- (3) מחושב על בסיס שנתי.
- (4) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (5) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב ליום 30 ביוני 2008 בסך של 77 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 144 מיליוני ש"ח) במיגזר הלא-צמוד, בסך של 12 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 20 מיליוני ש"ח) במיגזר צמוד מדד, בסך של (652) מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 33 מיליוני ש"ח) במיגזר מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ).
- (6) למעט מכשירים נגזרים.

סקירת ההנהלה - שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד תוספת 1 (המשך)

לששה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני

* 2 0 0 7				2 0 0 8			
שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת ⁽²⁾⁽¹⁾		שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת ⁽²⁾⁽¹⁾	
כולל השפעת נגזרים ⁽⁴⁾	כלא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון ⁽¹⁾	במיליוני ש"ח	כולל השפעת נגזרים ⁽⁴⁾	כלא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון ⁽¹⁾	במיליוני ש"ח
%	%			%	%		
	6.72	9,064	274,397	(2.64)	(3,819)	287,546	נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון ⁽⁵⁾⁽⁶⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		519	27,095		267	20,935	נגזרים מגדרים
		7,716	169,491		(7,951)	210,289	נגזרים משובצים ו-ALM
7.48		17,299	470,983	(4.39)	(11,503)	518,770	סך הכל נכסים התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון ⁽⁶⁾
	(4.66)	(5,929)	(257,662)	5.11	7,076	(273,179)	השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		(645)	(27,175)		(268)	(20,818)	נגזרים מגדרים
		(7,575)	(169,396)		7,641	(209,598)	נגזרים משובצים ו-ALM
(6.33)		(14,149)	(454,233)	5.66	14,449	(503,595)	סך הכל התחייבויות פער הריבית
1.15	2.06			1.27	2.47		

* סווג מחדש.

- (1) נתונים ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ-מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במיזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות), לאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- (3) מחושב על בסיס שנתי.
- (4) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (5) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב ליום 30 ביוני 2008 בסך של 77 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 144 מיליוני ש"ח) במיזר הלא-צמוד, בסך של 12 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 20 מיליוני ש"ח) במיזר צמוד מדד, בסך של (652) מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 33 מיליוני ש"ח) במיזר מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ).
- (6) למעט מכשירים נגזרים.

סקירת ההנהלה - שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד תוספת 1 (המשך)

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני			
* 2 0 0 7		2 0 0 8	
הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾
59		131	
בגין אופציות			
בגין מכשירים נגזרים אחרים (לא כולל אופציות, נגזרים בגידור,			
72		(96)	
ב-ALM ונגזרים משובצים שהופרדו) ⁽²⁾			
497		(3,038)	
עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות ⁽⁵⁾			
(3)		(12)	
הוצאות מימון אחרות			
3,775		(69)	
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים			
(383)		(284)	
הפרשה לחובות מסופקים (לרבות הפרשה כללית ונוספת)			
3,392		(353)	
רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים			
סך הכל			
274,397		287,546	
נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון ⁽⁴⁾⁽³⁾			
4,745		7,945	
נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾			
1,516		3,553	
נכסים כספיים אחרים			
(1,126)		(1,059)	
הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים			
279,532		297,985	
סך כל הנכסים הכספיים			
סך הכל			
(257,662)		(273,179)	
התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון ⁽⁴⁾			
(4,509)		(8,122)	
התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾			
(4,549)		(3,410)	
התחייבויות כספיות אחרות			
(266,720)		(284,711)	
סך כל ההתחייבויות הכספיות			
12,812		13,274	
סך הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות			
7,129		7,739	
נכסים לא כספיים			
(727)		(1,257)	
התחייבויות לא כספיות			
19,214		19,756	
סך כל האמצעים הונויים			

* סווג מחדש.

- (1) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במינור מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות ימיות), לאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- (2) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב ליום 30 ביוני 2008 בסך של 77 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 144 מיליוני ש"ח) במינור הלא-צמוד, בסך של 12 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 20 מיליוני ש"ח) במינור צמוד מדד, בסך של (652) מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 33 מיליוני ש"ח) במינור מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ).
- (4) למעט מכשירים נגזרים.
- (5) לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות-חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר.
- (6) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ-מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

סקירת ההנהלה - שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד תוספת 1 (המשך)

לששה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני							
* 2 0 0 7				2 0 0 8			
שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת ⁽¹⁾⁽²⁾		שיעור ⁽³⁾ הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת ⁽¹⁾⁽²⁾	
כולל השפעת נגזרים ⁽⁴⁾	כלא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון ⁽¹⁾	במיליוני דולר של ארה"ב	כולל השפעת נגזרים ⁽⁴⁾	כלא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון ⁽¹⁾	במיליוני דולר של ארה"ב
%	%			%	%		
מטבע-חוץ							
(לרבות מטבע ישראלי)							
צמוד למטבע-חוץ							
נכסים כספיים במט"ח							
	6.30	870	28,050	6.61	1,024	31,475	שהניבו הכנסות מימון ⁽⁵⁾⁽⁶⁾
השפעת נגזרים ⁽⁴⁾							
		125	6,552		73	5,893	נגזרים מגדרים
		1,226	29,506		803	39,446	נגזרים משובצים ו-ALM
7.05		2,221	64,108	5.01	1,900	76,814	סך הכל נכסים
התחייבויות כספיות במט"ח							
	(4.68)	(579)	(25,056)	(4.56)	(669)	(29,681)	שגרמו הוצאות מימון ⁽⁶⁾
השפעת נגזרים ⁽⁴⁾							
		(155)	(6,572)		(76)	(5,862)	נגזרים מגדרים
		(1,200)	(31,347)		(1,016)	(40,486)	נגזרים משובצים ו-ALM
(6.24)		(1,934)	(62,975)	(4.69)	(1,761)	(76,029)	סך הכל התחייבויות
0.81	1.62			0.32	2.05		פער הריבית

* סווג מחדש.

- (1) הנתונים ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ-מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במיגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות), לאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים.
- (3) מחושב על בסיס שנתי.
- (4) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (5) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב ליום 30 ביוני 2008 בסך של 77 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 144 מיליוני ש"ח) במיגזר הלא-צמוד, בסך של 12 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 20 מיליוני ש"ח) במיגזר צמוד מדד, בסך של (652) מיליוני ש"ח (30 ביוני 2007: 33 מיליוני ש"ח) במיגזר מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ).
- (6) למעט מכשירים נגזרים.

סקירת ההנהלה - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד תוספת 2

בגין פעילות לווים בישראל

ליום 30 ביוני 2008					
יתרות חובות בעייתיים ⁽¹⁾⁽³⁾	הוצאה בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	
150	(105)	1,774	406	1,368	חקלאות
3,564	182	37,971	16,305	21,666	תעשייה
3,891	37	57,216	19,904	37,312	בינוי ונדל"ן
3	-	4,822	2,552	2,270	חשמל ומים
430	21	20,158	7,228	12,930	מסחר
1,185	(13)	6,203	1,270	4,933	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
55	-	8,153	2,338	5,815	תחבורה ואחסנה
149	25	6,067	2,539	3,528	תקשורת ושירותי מחשב
549	(4)	37,367	20,623	16,744	שירותים פיננסיים
286	37	12,809	2,755	10,054	שירותים עסקיים אחרים
241	4	8,013	1,634	6,379	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,017	18	31,130	601	30,529	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
579	91	77,030	46,022	31,008	אנשים פרטיים - אחר
-	-	5,322	-	5,322	חייבים אחרים בגין כרטיסי אשראי
12,099	293	314,035	124,177	189,858	סך הכל בגין פעילות לווים בישראל
134	14	60,417	28,119	32,298	בגין פעילות לווים בחו"ל
12,233	307	374,452	152,296	222,156	סך הכל
					סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:
789	(111)	5,498	1,428	4,070	תנועות ההתיישבות ⁽⁴⁾
57	-	4,136	295	3,841	רשויות מקומיות ⁽⁵⁾

- (1) אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר מהציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נמרים כנגד הציבור בסך 212,609, 6,332 ו-3,062 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
- (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ-מאזני.
- (4) קיבוצים ומשבים, ארגונים אזרחיים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועת ההתיישבות.
- (5) לרבות תאגידים בשליטתם.
- סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

סקירת ההנהלה - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד תוספת 2 (המשך)

בגין פעילות לווים בישראל

ליום 30 ביוני 2007					
יתרות חובות בעייתיים ⁽³⁾⁽¹⁾	הוצאה בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	
157	5	1,594	372	1,222	חקלאות
4,633	99	35,820	14,881	20,939	תעשייה
4,946	110	48,864	16,813	32,051	בינוי ונדל"ן
2	-	3,520	2,033	1,487	חשמל ומים
519	20	20,105	7,497	12,608	מסחר
1,298	(58)	5,445	752	4,693	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
162	2	7,978	1,859	6,119	תחבורה ואחסנה
675	13	6,103	2,223	3,880	תקשורת ושירותי מחשב
1,371	2	31,994	16,930	15,064	שירותים פיננסיים
345	36	12,051	4,349	7,702	שירותים עסקיים אחרים
438	4	7,252	1,291	5,961	שירותים ציבוריים וקהילתיים
975	20	28,460	351	28,109	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
534	113	71,235	44,140	27,095	אנשים פרטיים - אחר
-	-	4,564	-	4,564	חריבים אחרים בגין כרטיסי אשראי
16,055	366	284,985	113,491	171,494	סך הכל בגין פעילות לווים בישראל
257	(4)	82,926	37,071	45,855	בגין פעילות לווים בחו"ל
16,312	362	367,911	150,562	217,349	סך הכל
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:					
-	(7)	5,271	1,104	4,167	תנועות ההתיישבות ⁽⁴⁾
69	-	4,046	338	3,708	רשויות מקומיות ⁽⁵⁾

- (1) אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 193,856, 20,878 ו-2,615 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
- (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ-מאזני.
- (4) קיבוצים ומושבים, ארגונים אזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועת ההתיישבות.
- (5) לרבות תאגידים בשליטתם.
- סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

סקירת ההנהלה - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד תוספת 2 (המשך)

בגין פעילות לווים בישראל

ליום 31 בדצמבר 2007					
יתרות חובות בעייתיים ⁽³⁾⁽¹⁾	הוצאה בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	
152	5	1,750	393	1,357	חקלאות
4,131	168	36,947	16,466	20,481	תעשייה
4,687	183	54,018	19,100	34,918	בינוי ונדל"ן
1	1	3,863	1,794	2,069	חשמל ומים
400	67	20,067	7,759	12,308	מסחר
1,208	(83)	5,705	971	4,734	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
58	5	7,717	2,178	5,539	תחבורה ואחסנה
745	25	5,677	2,418	3,259	תקשורת ושירותי מחשב
553	(112)	35,331	18,388	16,943	שירותים פיננסיים
289	72	11,982	2,786	9,196	שירותים עסקיים אחרים
488	(28)	7,513	1,325	6,188	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,064	50	29,637	462	29,175	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
692	207	76,072	47,094	28,978	אנשים פרטיים - אחר
-	-	5,277	-	5,277	חייבים אחרים בגין כרטיסי אשראי
14,468	560	301,556	121,134	180,422	סך הכל בגין פעילות לווים בישראל
184	5	83,976	34,090	49,886	בגין פעילות לווים בחו"ל
14,652	565	385,532	155,224	230,308	סך הכל
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:					
992	-	5,437	1,217	4,220	תנועות ההתיישבות ⁽⁴⁾
59	-	4,237	363	3,874	רשויות מקומיות ⁽⁵⁾

- (1) אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר מהציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נמרים כנגד הציבור בסך של 2,605,471 ו-2,128,206,104 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
- (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ-מאזני.
- (4) קיבוצים ומושבים, ארגונים אזרחיים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועת ההתיישבות.
- (5) לרבות תאגידים בשליטתם.
- סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, צבי זיו, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2008 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על-ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על-ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי של הבנק לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של הבנק; וכן:
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן;
  - ג. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה, שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן;
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן;
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

צבי זיו

מנהל כללי

תל-אביב, 27 באוגוסט 2008.

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, עופר לוי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2008 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על-ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על-ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי של הבנק לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו, אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של הבנק; וכן:
  - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן:
  - ג. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה, שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן:
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו, גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן:
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

עופר לוי

משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

תל-אביב, 27 באוגוסט 2008.

סומך חייקין

לכבוד
הדירקטוריון של בנק הפועלים בע"מ

הנדון: סקירת תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים בלתי מבוקרים
לתקופות של שלושה וששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008.

לבקשתכם, סקרנו את תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים של בנק הפועלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו: מאזן ליום 30 ביוני 2008, דוח רווח והפסד ודוח על השינויים בהון העצמי לתקופות של שלושה וששה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. סקירתנו נערכה בהתאם לנהלים שנקבעו על-ידי לשכת רואי חשבון בישראל. הנהלים כללו, בין השאר: קריאת דוחות הביניים הנייל, קריאת פרטיכלים של אסיפות בעלי המניות ושל ישיבות הדירקטוריון וועדותיו, וערכת בירורים עם האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים.

מאחר שהסקירה שנערכה היא מצומצמת בהיקפה ואינה מהווה בדיקה בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, אין אנו מחוים דעה על תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים.

בביצוע סקירתנו, לא בא לידיעתנו דבר המצביע על כך שיש צורך בשינויים מהותיים בתמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים, כדי שאלה יחשבו כדוחות הערוכים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים ולהנחיותיו.

אנו מפנים את תשומת הלב לביאור 9 ד' (ב) לתמצית הדוחות הכספיים הביניים, בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד הבנק.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

תל-אביב, 27 באוגוסט 2008.

30 ביוני		31 בדצמבר	
2007	2008	2007	
בלתי-מבוקר		מבוקר	
נכסים			
39,690	42,298	מזומנים ופקדונות בבנקים	*35,695
*46,017	31,313	ניירות-ערך	*48,115
*946	128	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	471
191,705	211,575	אשראי לציבור	205,016
519	298	אשראי לממשלות	404
907	658	השקעות בחברות כלולות	766
3,833	3,972	בניינים וציוד	3,941
7,212	10,667	נכסים אחרים	8,583
290,829	300,909	סך כל הנכסים	302,991
התחייבויות והון			
224,880	226,955	פקדונות הציבור	231,750
6,886	10,031	פקדונות מבנקים	9,043
2,472	1,828	פקדונות הממשלה	2,210
41	208	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	1,388
17,914	19,111	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים	18,812
18,643	23,227	התחייבויות אחרות	20,068
270,836	281,360	סך כל ההתחייבויות	283,271
779	791	זכויות בעלי-מניות חיצוניים	942
19,214	18,758	הון עצמי	18,778
290,829	300,909	סך כל ההתחייבויות וההון	302,991

* סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

עופר לוי

משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

צבי זיו

מנהל כללי

דן דנקור

יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 27 באוגוסט 2008.

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לתקופות שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007		לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007		לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008	
		בלתי-מבוקר		בלתי-מבוקר	
רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה					
6,933	לחובות מסופקים	1,943	*1,995	(69)	*3,775
513	הפרשה לחובות מסופקים	252	202	284	383
רווח (הפסד) מפעילות מימון לאחר הפרשה					
6,420	לחובות מסופקים	1,691	*1,793	(353)	*3,392
הכנסות תפעוליות ואחרות					
4,257	עמלות תפעוליות	1,070	*1,052	2,178	*2,083
251	רווחים מהשקעות במניות, נטו	24	19	21	144
742	הכנסות אחרות	111	*183	290	*394
5,250	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות	1,205	*1,254	2,489	*2,621
הוצאות תפעוליות ואחרות					
4,769	משכורות והוצאות נלוות	1,085	1,119	2,548	2,253
1,300	אחזקה ופחת בניינים וציוד	326	307	669	615
1,871	הוצאות אחרות	500	442	962	849
7,940	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	1,911	1,868	4,179	3,717
3,730	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים	985	1,179	(2,043)	2,296
הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח					
1,458	(הפסד) מפעולות רגילות	431	440	(521)	928
2,272	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים	554	739	(1,522)	1,368
החלק ברווחים, נטו, מפעולות רגילות של חברות					
189	כלולות, לאחר מיסים	6	34	13	118
חלקם של בעלי-מניות חיצוניים (ברווחים) בהפסדים, נטו,					
(133)	מפעולות רגילות לאחר מיסים, של חברות מאוחדות	(15)	(57)	49	(80)
2,328	רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות	545	716	(1,460)	1,406
351	רווח נטו, מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים	49	286	487	231
2,679	רווח (הפסד) נקי	594	1,002	(973)	1,637
רווח (הפסד) נקי למניה בשקלים חדשים:					
1.85	רווח (הפסד) מפעולות רגילות	0.42	0.57	(1.13)	1.12
0.28	רווח מפעולות בלתי-רגילות	0.04	0.23	0.38	0.18
2.13	סך הכל רווח (הפסד) נקי למניה	0.46	0.80	(0.75)	1.30
רווח (הפסד) מדולל:					
1.83	רווח (הפסד) מפעולות רגילות	0.41	0.57	(1.13)	1.12
0.28	רווח מפעולות בלתי-רגילות	0.04	0.23	0.38	0.18
2.11	סך הכל רווח (הפסד) נקי למניה	0.45	0.80	(0.75)	1.30

* סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי

לתקופות שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008										
סך כל ההון העצמי	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר			קרנות הון				
			רווחים (הפסדים)	התאמות מתרגום*	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	סך הון וקרנות הון	קרנות הון אחרות	קרן הון בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה	
בלתי-מבוקר										
17,322		10,111	(268)	(51)	126	7,404	2	143	7,259	יתרה ליום 31 במרץ 2008
594		594								רווח נקי
735						735	3		732	הנפקת מניות
										התאמות בגין הצגת ניירות-ערך
					(139)					זמינים למכירה לפי שווי הוגן
										התאמות בגין הצגת ניירות-ערך
										זמינים למכירה שסווגו מחדש
					29					לדוח רווח והפסד
						45				השפעת המס המתייחס
										הטבה בשל עסקאות תשלום
							16	16		מבוסס מניות
										רווחים נטו, מגידור תזרים מזומנים
										רווחים נטו, מגידור תזרים מזומנים
										שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
										השפעת המס המתייחס
										התאמות מתרגום בגין חברות כלולות*
					(22)					
18,758		**10,705	(90)	(73)	61	8,155	5	159	7,991	יתרה ליום 30 ביוני 2008

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות.

** כולל סך של 2,744 מיליוני ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי

לתקופות שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008 (המשך)

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007											
סך כל ההון העצמי	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר			קרנות הון					
			רווחים (הפסדים)	התאמות מתרגום*	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	סך הון וקרנות הון	קרנות הון אחרות	קרן הון בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה		
בלתי-מבוקר											
18,493	315	10,541	(17)	1	300	7,353	13	81	7,259	יתרה ליום 31 במרץ 2007	
		1,002								1,002	רווח נקי
התאמות בגין הצגת ניירות-ערך											
				(68)						זמינים למכירה לפי שווי הוגן	
										השפעת המס המתייחס	
(315)										דיבידנד ששולם	
		504	(504)							דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן	
הטבה בשל עסקות תשלום											
						14			14	מבוסס מניות	
				113						רווחים נטו, מגידור תזרים מזומנים	
				(43)						השפעת המס המתייחס	
										התאמות מתרגום בגין חברות כלולות*	
										התאמות אחרות בגין חברות כלולות	
19,214	504	11,039	53	(3)	259	7,362	8	95	7,259	יתרה ליום 30 ביוני 2007	

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי

לתקופות שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008

(המשך)

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008										
סך כל ההון העצמי	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר			קרנות הון				
			רווחים (הפסדים)	התאמות מתרגום*	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	סך הון וקרנות הון	קרנות הון אחרות	קרן הון בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה	
בלתי-מבוקר										
18,778	-	11,678	(147)	(11)	(145)	7,403	7	137	7,259	יתרה ליום 31 בדצמבר 2007
(973)		(973)								הפסד נקי
735						735	3		732	הנפקת מניות
										התאמות בגין הצגת ניירות-ערך
					(288)					זמינים למכירה לפי שווי הוגן
										התאמות בגין הצגת ניירות-ערך
										זמינים למכירה שסווגו מחדש
610					610					לדוח רווח והפסד
(116)					(116)					השפעת המס המתייחס
										הטבה בשל עסקות תשלום
22						22		22		מבוסס מניות
24			24							רווחים נטו, מגידור תזרים מזומנים
										רווחים נטו, מגידור תזרים מזומנים
67			67							שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
(34)			(34)							השפעת המס המתייחס
(62)				(62)						התאמות מתרגום בגין חברות כלולות*
(5)						(5)	(5)			התאמות אחרות בגין חברות כלולות -
18,758	-	**10,705	(90)	(73)	61	8,155	5	159	7,991	יתרה ליום 30 ביוני 2008

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות.

** כולל סך של 2,744 מיליוני ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי לתקופות שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008 (המשך)

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007										
סך כל ההון העצמי	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר			קרנות הון				
			רווחים (הפסדים)	התאמות מתרגום*	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	סך הון וקרנות הון	קרנות הון אחרות	קרן הון בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה	
בלתי-מבוקר										
18,233	378	10,221	(2)	2	294	7,340	13	68	7,259	יתרה ליום 31 בדצמבר 2006
1,637		1,637								רווח נקי
										התאמות בגין הצגת ניירות-ערך
(59)					(59)					זמינים למכירה לפי שווי הוגן
24					24					השפעת המס המתייחס
(693)	(378)	(315)								דיבידנד ששולם
-	504	(504)								דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן
										הטבה בשל עסקות תשלום
27						27		27		מבוסס מניות
89			89							רווחים נטו, מגידור תזרים מזומנים
(34)			(34)							השפעת המס המתייחס
(5)				(5)						התאמות מתרגום בגין חברות כלולות*
(5)						(5)	(5)			התאמות אחרות בגין חברות כלולות
19,214	504	11,039	53	(3)	259	7,362	8	95	7,259	יתרה ליום 30 ביוני 2007

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי

לתקופות שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008 (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007										
סך כל ההון העצמי	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר			קרנות הון			הון מניות ופרמיה	קרן הון בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
			רווחים (הפסדים)	התאמות מתרגום*	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	סך הון וקרנות הון	קרנות הון אחרות			
מבוקר										
18,233	378	10,221	(2)	2	294	7,340	13	68	7,259	יתרה ליום 31 בדצמבר 2006
2,679		2,679								רווח נקי
										התאמות בגין הצגת ניירות-ערך
(688)					(688)					זמינים למכירה לפי שווי הוגן
										התאמות בגין הצגת ניירות-ערך
										זמינים למכירה שסווגו מחדש
(45)					(45)					לדוח רווח והפסד
294					294					השפעת המס המתייחס
(1,600)	(378)	(1,222)								דיבידנד ששולם
										הטבה בשל עסקות תשלום
69						69		69		מבוסס מניות
(237)			(237)							רווחים נטו, מגידור תזרים מזומנים
92			92							השפעת המס המתייחס
(13)				(13)						התאמות מתרגום בגין חברות כלולות*
(6)						(6)	(6)			התאמות אחרות בגין חברות כלולות
18,778	-	11,678	(147)	(11)	(145)	7,403	7	137	7,259	יתרה ליום 31 בדצמבר 2007

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2008

ביאור 1

מדיניות חשבונאית
והשפעת תקני חשבונאות
חדשים בתקופה שלפני
יישומם

א. מדיניות חשבונאית

(1) תמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2008 נערכה לפי אותם כללי חשבונאות שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2007 פרט לאמור בסעיף ב' להלן.

יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2007 ולביאורים הנלווים להם.

(2) בהמשך לאמור בביאור זה לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, קבע הבנק עקרונות לצורך קביעת סכום הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בגין ניירות-ערך מגובי נכסים כדלקמן:

1. ניירות-ערך אשר לתאריך המאזן אין בכוונת הבנק להחזיקם או שנמכרו לאחר תאריך המאזן, תרשם ירידת ערך עד לגובה השווי ההוגן של נייר הערך.
2. ניירות-ערך אשר לגביהם התבצעה הורדת דירוג משמעותית מהמועד בו השקיע הבנק בנייר הערך לראשונה, תרשם ירידת ערך עד לגובה השווי ההוגן של נייר הערך.
3. לגבי יתרת תיק ניירות-ערך מגובי משכנתאות אשר לא נמכר, ואשר לבנק אין לגביהן מודל לבחינת ההפסד הצפוי על-פי התקן האמריקאי EITF 99-20, מיישם הבנק הוראה שקיבל מהמפקח על הבנקים, לפיה ירידת ערך של מעל 30% מעלות כל נייר ערך מהווה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, הנזקפת לדוח רווח והפסד.

ב. השפעת תקני חשבונאות חדשים בתקופה שלפני יישומם

1. בחדש יוני 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29, "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) (להלן: "התקן"). התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 ומחויבות לדווח על-פי תקנותיו, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2008. האמור אינו חל על תאגידים בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בהתייחס לאופן יישום התקן על-ידי תאגידים בנקאיים, המפקח על הבנקים הודיע לתאגידים הבנקאיים, כי:

- א. בכוונתו לקבוע באופן שוטף הוראות ליישום תקנים ישראליים שמפרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, המבוססים על תקני ה-IFRS שאינם נוגעים לליבת העסק הבנקאי.
- ב. במחצית השניה של שנת 2009 יפרסם החלטתו לגבי מועד היישום של תקני IFRS הנוגעים לליבת העסק הבנקאי. זאת כאשר הוא מביא בחשבון את תוצאות תהליך האימוץ של תקנים אלו בישראל מחד ואת התקדמות תהליך ההתכנסות (ה-convergence) בין תקני IFRS לבין התקנים האמריקאיים מאידך. לפיכך, בהתייחס לליבת העסק הבנקאי, דוחות כספיים של תאגיד בנקאי הערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ימשיכו להיות ערוכים על בסיס התקנים האמריקאיים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור.
2. בחדש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 23 בדבר הטיפול החשבונאי בעסקות בין ישות לבין בעל השליטה בה ("תקן 23"). התקן מחליף את תקנות ניירות-ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים) - התשנ"ו-1996, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. התקן קובע כי נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין הישות לבין בעל השליטה בה ימדדו במועד העסקה לפי שווי הוגן וההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה שזקפה בעסקה יזקף להון העצמי. הפרש בחובה מהווה במהותו דיבידנד ולכן מקטין את יתרת העודפים. הפרש בזכות מהווה במהותו השקעת בעלים ולכן יוצג בסעיף נפרד בהון העצמי שיקרא קרן הון מעסקה בין ישות לבין בעל השליטה בה. התקן דן בשלוש סוגיות הנוגעות לעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה, כדלקמן:

- העברת נכס לישות מעל השליטה, או לחילופין, העברת נכס מהישות לבעל השליטה.
- נכילת התחייבות של הישות כלפי צד שלישי, במלואה או חלקה, על-ידי בעל השליטה, שיפוי הישות על-ידי בעל השליטה בה בגין הוצאה, וזיתור בעל השליטה לישות על חוב שמגיע לו מהישות, במלואו או בחלקו.
- הלוואות שניתנו לבעל השליטה או הלוואות שהתקבלו מבעל השליטה. כמו-כן, קובע התקן את הגילוי שיש לתת בדוחות הכספיים בנוגע לעסקות בין הישות לבין בעל השליטה בה במהלך התקופה.

לאחרונה הופץ מכתב המפקח על הבנקים בו צוין כי נערכת בחינה מחודשת של הכללים שיחולו על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי לגבי הטיפול בעסקות בין ישות לבין בעל שליטה בה. על-פי המכתב, בכוונת הבנקים לפיקוח על הבנקים לקבוע כי על עסקות בין תאגיד בנקאי וחברות כרטיסי אשראי לבין בעל שליטה בהם ועל עסקות בין תאגיד בנקאי לבין חברה בשליטתו יחולו הכללים הבאים:

- א. תקני הדיווח הכספי הבין לאומיים.
- ב. בהיעדר התייחסות ספציפית בתקני הדיווח הבינלאומיים, יישמו כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב החלים על תאגידים בנקאיים בארה"ב, בתנאי שהם לא סותרים את תקני הדיווח הבינלאומיים.
- ג. בהיעדר התייחסות בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב יש ליישם את החלקים בתקן 23, בתנאי שאינם סותרים את תקני הדיווח הכספי הבין לאומיים וגם את הכללים המקובלים בארה"ב כאמור לעיל.

נכון למועד פרסום הדוחות טרם פורסמה הוראה סופית של המפקח על הבנקים בנוגע לאימוץ כללים ספציפיים בנושא ובנוגע לאופן יישומם לראשונה.

3. מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

ביום 31 בדצמבר 2007 פרסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא: "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן: "חוזר" או "ההוראה"). חוזר זה מבוסס, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רגולטוריות מתייחסות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות-ערך בארה"ב. העקרונות המנחים שבבסיס החוזר, מהווים שינוי מהותי ביחס להוראות הנוכחיות, בביאור 2 ו' לדוחות הכספיים לשנת 2007, בנושא סוג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו.

על-פי החוזר נדרש תאגיד בנקאי לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה מתאימה (appropriate) כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים (estimated) בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף לאמור לעיל, על-פי החוזר נדרש לקיים, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים, כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות. ההפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי תוערך, באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית".

הפרשה פרטנית תישם עבור כל חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות ביותר משפטי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון ש"ח או יותר וכן לגבי חובות אחרים שמוזנים על-ידי התאגיד הבנקאי לצורך הערכה פרטנית ואשר הפרשה לירידת ערך בגינם אינה נכללת בהפרשה הקבוצתית. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי תוערך בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהווים בשעור הריבית האפקטיבי של החוב, או, כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר התאגיד הבנקאי קובע שצפויה תפיסת נכס, על-פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי.

ביאור 1

מדיניות חשבונאית
השפעת תקני חשבונאות
חדשים בתקופה שלפני
יישום (המשך)

הפרשה קבוצתית תישם עבור הפרשות לירידת ערך של קבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה הספציפית להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיוור לגביהם חושבה הפרשה ספציפית מזערית לפי עומק הפיגור, תחושב בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 5 - Accounting for Contingencies (להלן: "FAS 5").

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים תוערך בהתאם לכללים שנקבעו בתקן החשבונאות האמריקאי FAS 5. בנוסף לכך, נקבעו בהוראה הגדרות וסיווגים שונים של סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני, כללי הכרה בהכנסות ריבית מחובות פגומים וכן כללי מחיקה חשבונאית של חובות בעייתיים. בין היתר נקבע בחוזר כי יש למחוק חשבונאית כל חוב המוערך על בסיס פרטני שנחשב אינו בר גביה (Uncollectible) ובעל ערך נמוך כדי כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת או חוב בגינו מנהל התאגיד הבנקאי מאמצי גביה ארוכי טווח. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם והכל כתלות בהיותם של החובות מובטחים על-ידי דירת מגורים, למעט הלוואות לדיוור בגין נערכת הפרשה מזערית לפי עומק הפיגור, חובות שמובטחים בביטחון שאינו דירת מגורים, חובות שאינם מובטחים, חובות של לווים בפשיטת רגל וחובות שנצברו במרמה. הוראה זו תישם בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, החל מיום 1 בינואר 2010 (להלן: "מועד היישום לראשונה") ואילך. ההוראה לא תישם למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. במועד היישום לראשונה תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי ידרשו, בין היתר: למחוק חשבונאית כל חוב אשר במועד זה עומד בתנאים למחיקה חשבונאית, להתאים את יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום המעבר לדרישות ההוראה, לסווג בסיווג של השגחה מיוחדת, נחות, או פגום, כל חוב אשר עומד בתנאים לסיווג כאמור, לבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו ולא שולמו בגין כל חוב אשר במועד זה עומד בתנאים המתייחסים וכן לבחון את הצורך בהתאמת יתרת מיסים שוטפים ומיסים נדחים לקבל ולשלם.

התאמות של יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לדרישות ההוראה, למועד היישום לראשונה, יכללו ישירות בסעיף העודפים בהון העצמי.

לעניין זה הובהר כי למרות ההגדרה לפיה חוב בעייתי שאורגן מחדש הינו חוב פגום, תאגיד בנקאי וחברת כרטיסי אשראי אינם נדרשים לסווג כפגום חוב, אשר אורגן מחדש לפני יום 1 בינואר 2007, כל עוד החוב אינו פגום בהתבסס על התנאים שנקבעו בהסכם הארגון מחדש.

ליישום ההוראה צפויות השלכות על מערכת היחסים העתידית שבין הבנק ללקוחותיו, הנובע מהדרישה ליישם עקרונות המתאימים לסביבה העסקית בארה"ב בסביבה העסקית הקיימת בישראל. החמרה בדרישות התייעוד ודרישות להערכה וביצוע הפרשה להפסדי אשראי, הצפויים בגין חובות בסיווגים שונים מאלו הקבועים כיום בהוראת הדיווח לציבור ובהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, בדבר טיפול בחובות בעייתיים, ובגין חשיפות האשראי החוץ מאזניות, עלולות להשפיע באופן מהותי על התוצאות המדווחות של הבנק ועל מצבו הכספי. בנוסף, יישום ההוראה מחייב היערכות ושינויים מהותיים במערכות המידע הקיימות - שאינן מותאמות, בשלב זה, לדיווח על-פי העקרונות המוצעים.

הבנק יישם את דרישות החוזר החל מיום 1 בינואר 2010. הנהלת הבנק נערכת ליישום ההוראה, בין היתר על-ידי הקמת צוות היגוי בראשות חבר הנהלה, הקצאת משאבים כספיים, מיחשוביים ואנושיים ברמה הנדרשת לעמידה בדרישות ובלוחות הזמנים שנקבעו בהוראה, וכן בחינה של תהליכים, מערכות, בקורות ונהלים בבנק הקשורים בסיכוני אשראי.

במסגרת יישום ההוראה, הבנק מפתח ומעדכן כלים ותהליכים מיחשוביים שונים שהעיקריים שבהם הינם: הכנת תשתיות מידע מתאימות וניהול מרכיבי חוב חדשים, פילוח האשראי לפי סוגי הפרשות השונים, איתור והצפת אשראי בעייתי, הפרשה קבוצתית, מחיקה חשבונאית, התאמת המערכות לביחנה פרטנית של אשראי, וכן התאמת המערכות החשבונאיות לטיפול ולדיווח החשבונאי הנדרש. ליום 30 ביוני 2008, נמצא הבנק בשלב של פיתוח מתקדם בנושא הכנת תשתיות מידע מתאימות, פילוח האשראי לפי סוגי הפרשות השונים, איתור אשראי בעייתי והפרשה קבוצתית. שאר התהליכים המפורטים לעיל, נמצאים בשלב של הגדרת דרישות ואיפיון, ופיתוחם מיועד להסתיים עד למועד כניסת ההוראה לתוקף.

בשלב זה, בטרם השלים הבנק את ההערכות הנדרשת למדידת הפרשות להפסדי אשראי לפי ההוראה החדשה, אין ביכולתה של הנהלת הבנק להעריך את היקף השפעה הכמותית על ההון העצמי של הבנק ליום המעבר ועל תוצאותיו הכספיות בעתיד. בשלב זה, לאור מורכבות והתמשכות תהליך היישום של ההוראה, הנהלת הבנק צופה כי לא ניתן יהיה להעריך את מלוא היקף השפעה הכמותית על ההון העצמי של הבנק ליום המעבר לפני סיום הרבעון השלישי של שנת 2009.

ביאור 2

ניירות-ערך

הרכב הסעיף:

ליום 30 ביוני 2008				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומילות:				
ממשלתיים	17	-	-	17
של אחרים	2,619	-	-	2,619
סך כל אגרות-חוב מוחזקות לפדיון	2,636	-	-	2,636
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומילות:				
ממשלתיים	13,169	123	(47)	13,169
של אחרים	10,728	53	(232)	10,728
סך כל אגרות-חוב זמינות למכירה	23,897	176	(279)	23,897
מניות:				
של אחרים**	1,613	199	(12)	1,613 ⁽¹⁾
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה	25,510	375 ⁽²⁾	(291) ⁽²⁾	25,510 ⁽¹⁾
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומילות:				
ממשלתיים	3,092	4	(3)	3,092
של אחרים	55	-	-	55
סך כל אגרות-חוב למסחר	3,147	4	(3)	3,147
מניות:				
של אחרים	20	-	-	20
סך כל ניירות הערך למסחר	3,167	4 ⁽³⁾	(3) ⁽³⁾	3,167
סך כל ניירות הערך	31,313	379	(294)	31,313

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 ** על-פי הוראת המפקח על הבנקים, כולל הבנק את חלקו באשראי, שניתן על-ידי קונסורציום של בנקים, והאמור להיפרע ממימוש מניות סחירות בבורסה על-ידי כונס נכסים, בסעיף ניירות-ערך זמינים למכירה. החל ממועד זה, הטיפול החשבונאי ביתרת האשראי הנ"ל מתבצע על-פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, המתייחסות לניירות-ערך זמינים למכירה, ניירות הערך מוצגים על-פי הנמוך מבין שוויים ההוגן לבין יתרת האשראי.
 (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 469 מיליוני ש"ח.
 (2) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 (3) נקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 2
ניירות-ערך (המשך)

4 פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות-ערך זמינים למכירה מגובי נכסים⁽¹⁾

ליום 30 ביוני 2008					
ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני**	שווי הוגן	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת	
		הפסדים*	רווחים*		
22	679	72	-	751	ניירות-ערך משכנתאות (MBS):
					ניירות-ערך מגובי נכסים (ABS):
-	22	-	-	22	אשראי לרכישת רכב
31	149	16	5	160	אשראי שאינו לאנשים פרטיים
367	-	-	-	-	Structured Investment Vehicles (SIV)
56	597	51	-	648	Collateralized Debt Obligations (CDO)
-	1,765	4	-	1,769	אחר***
454	2,533	71	5	2,599	סך הכל ניירות-ערך מגובי נכסים
476	3,212	143	5	3,350	סך הכל

* נזקפו לדוח על השינויים בהון העצמי.

** נכלל כהפסד בדוח רווח והפסד בתקופה ינואר-יוני 2008 (אינו כולל יתרות בגין ניירות-ערך שנמכרו).

*** כולל ניירות-ערך מסחריים בסך של 1,683 מיליוני ש"ח שנרכשו עקב עסקאות איגוח בהם הבנק משמש כיוצר (Sponsor).

(1) לפרטים נוספים בדבר פעילות בניירות-ערך מגובי נכסים ראה דוח הדירקטוריון בפרק "פעילות קבוצת הבנק בניירות-ערך מגובי נכסים".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2008

ביאור 2

ניירות-ערך (המשך)

5) פירוט נוסף לגבי ניירות-ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים שבגינם כלולים הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן

ליום 30 ביוני 2008						
סך הכל		12 חודשים ומעלה		פחות מ-12 חודשים		
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	
72	644	14	87	58	557	ניירות-ערך מגובי משכנתאות (MBS):
16	82	11	60	5	22	אשראי שאינו לאנשים פרטיים
51	574	6	26	45	548	Collateralized Debt Obligations (CDO)
4	25	4	25	-	-	אחר
71	681	21	111	50	570	סך הכל ניירות-ערך מגובי נכסים
143	1,325	35	198	108	1,127	סך הכל

6) התפלגות ניירות-ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים שבגינם כלולים הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן

ליום 30 ביוני 2008						
סך הכל		12 חודשים ומעלה		פחות מ-12 חודשים		
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	
143	1,325	35	198	108	1,127	מחיר באחוזים:
						בין 70-100

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2008

מבוקר
(במיליוני ש"ח)

ביאור 2 ניירות-ערך (המשך)

הרכב הסעיף:

ליום 31 בדצמבר 2007				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן**
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומילונות:				
ממשלתיים	20	-	-	20
של אחרים	2,443	-	-	2,443
סך כל אגרות-חוב מוחזקות לפדיון	2,463	-	-	2,463
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומילונות:				
ממשלתיים	13,562	115	(28)	13,562
של אחרים	*26,921	217	(913)	*26,921
סך כל אגרות-חוב זמינים למכירה	*40,483	332	(941)	*40,483
מניות:				
של אחרים**	1,876	370	(7)	⁽¹⁾ 1,876
סך כל ניירות-ערך הזמינים למכירה	*42,359	⁽²⁾ 702	⁽²⁾ (948)	⁽¹⁾ *42,359
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומילונות:				
ממשלתיים	3,213	7	(3)	3,213
של אחרים	50	-	-	50
סך כל אגרות-חוב למסחר	3,263	7	(3)	3,263
מניות:				
של אחרים	30	-	-	30
סך כל ניירות-ערך למסחר	3,293	⁽³⁾ 7	⁽³⁾ (3)	3,293
סך כל ניירות-ערך	*48,115	709	(951)	*48,115

* סווג מחדש.

** נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.

*** על-פי הוראת המפקח על הבנקים, כולל הבנק את חלקו באשראי, שניתן על-ידי קונסורציום של בנקים, והאמור להיפרע ממימוש מניות סחירות בבורסה על-ידי כונס נכסים, בסעיף ניירות-ערך זמינים למכירה. החל ממועד זה, הטיפול החשבונאי ביתרת האשראי הניל מתבצע על-פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, המתייחסות לניירות-ערך זמינים למכירה, ניירות-ערך מוצגים על-פי הנמך מבין שוויים הוגן לבין יתרת האשראי.

(1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 558 מיליוני ש"ח.

(2) כוללים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(3) נקצפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 2
ניירות-ערך (המשך)

4 פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות-ערך זמינים למכירה מגובי נכסים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2007

ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני**	שווי הוגן	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת	
		הפסדים*	רווחים*		
ניירות-ערך מגובי משכנתאות (MBS):					
ניירות-ערך מסוג העבר באמצעות (Pass Through)					
-	21	-	-	21	ניירות-ערך בערבות GNMA
-	1,584	5	6	1,583	ניירות-ערך שהונפקו על-ידי FNMA ועל-ידי FHLMC
-	1,605	5	6	1,604	סך הכל ניירות-ערך מסוג העבר באמצעות (Pass Through)
-	12,764	609	19	13,354	ניירות-ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO)
-	14,369	614	25	14,958	סך הכל ניירות-ערך מגובי משכנתאות
ניירות-ערך מגובי נכסים (ABS):					
-	24	-	-	24	אשראי לרכישת רכב
-	205	14	-	219	אשראי שאינו לאנשים פרטיים
1,122	381	28	-	409	Structured Investment Vehicles (SIV)
50	772	15	1	786	Collateralized Debt Obligations (CDO)
4	1,991	3	-	1,994	אחר***
1,176	3,373	60	1	3,432	סך הכל ניירות-ערך מגובי נכסים
1,176	17,742	674	26	18,390	סך הכל

* מקפו לדוח על השינויים בהון העצמי.

** נכלל כהפסד בדוח רווח והפסד בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2007.

*** כולל ניירות-ערך מסחריים בסך של 1,882 מיליוני ש"ח שנרכשו עקב עסקאות איגוח בהם הבנק משמש כיוצר (Sponsor).
(1) לפרטים נוספים בדבר פעילות בניירות-ערך מגובי נכסים ראה דוח הדירקטוריון בפרק "פעילות קבוצת הבנק בניירות-ערך מגובי נכסים".

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2008

ביאור 2

ניירות-ערך (המשך)

5 פירוט נוסף לגבי ניירות-ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים שבגינם כלולים הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן

ליום 31 בדצמבר 2007						
סך הכל		12 חודשים ומעלה		פחות מ-12 חודשים		
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	
5	724	-	-	5	724	ניירות-ערך שהונפקו על-ידי FNMA ועל-ידי FHLMC
609	10,832	1	40	608	10,792	ניירות-ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO)
614	11,556	1	40	613	11,516	סך הכל ניירות-ערך מגובי משכנתאות
ניירות-ערך מגובי נכסים (ABS):						
14	205	1	24	13	181	אשראי שאינו לאנשים פרטיים
28	244	-	-	28	244	Structured Investment Vehicles (SIV)
15	420	-	-	15	420	Collateralized Debt Obligations (CDO)
3	32	-	-	3	32	אחר
60	901	1	24	59	877	סך הכל ניירות-ערך מגובי נכסים
674	12,457	2	64	672	12,393	סך הכל

6 התפלגות ניירות-ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים שבגינם כלולים הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן

ליום 31 בדצמבר 2007						
סך הכל		12 חודשים ומעלה		פחות מ-12 חודשים		
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	
674	12,457	2	64	672	12,393	מחיר באחוזים: בין 70-100

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2008

ביאור 3

מכירת תיק אגרות-חוב מגובות משכנתאות

ביום 20 במאי 2008 החליט דירקטוריון הבנק על מימוש מלוא החזקותיו בניירות-ערך מגובי משכנתאות שנרכשו על-ידי סניף ניו-יורק של הבנק ואשר היקף ההשקעה בהם לאותו מועד היה בסכום של כ-3.42 מיליארד דולר (להלן: "תיק ה-MBS").
 בהמשך להחלטת הדירקטוריון, מכר הבנק ביום 20 במאי 2008 את מלוא תיק ה-MBS לקרן ההשקעות פימקו, באמצעות דויטשה בנק, בתמורה לסכום כולל של כ-2.55 מיליארד דולר.
 בדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2008 העמיד הבנק את שווי תיק ה-MBS הנמכר על סכום התמורה האמור. בהתאם רשם הבנק בדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2008 הפסד בסך של כ-3,101 מיליון ש"ח (כ-870 מיליון דולר) שנכלל בסעיף הפסד מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים.

ביאור 4

השקעות בחברות מוחזקות

א. מכירת בנק מסד
 ביום 14 במאי 2008 הושלמה עסקת מכירת מלוא החזקותיו של הבנק בבנק מסד.
 הבנק רשם ברבעון השני של שנת 2008 רווח בסך של כ-50 מיליון ש"ח שנכלל בסעיף רווח, נטו מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים.
 החל מהרבעון השני של שנת 2008 חדל הבנק מלאחד את דוחותיו הכספיים של בנק מסד לדוחותיו הכספיים של הבנק.

להלן נתונים מאזניים ותוצאתיים עיקריים מהדוחות הכספיים של בנק מסד כפי שנכללו בדוחות המאוחדים של קבוצת הבנק:

נתונים מאזניים:

ליום 31 במרץ 2008	
במיליוני ש"ח	
2,807	סך הנכסים
797	ניירות-ערך
1,943	אשראי לציבור
3,189	פקדונות הציבור

נתוני רווח והפסד:

לשנת	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2007	2008	
	במיליוני ש"ח		
			רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
131	65	36	
13	4	3	הפרשה לחובות מסופקים
52	25	15	עמלות והכנסות אחרות
113	54	36	הוצאות תפעוליות

על-פי הסכם המכר נקבע כי בנק מסד ימשיך לקבל שירותי מחשוב מהבנק, בהתאם לתנאים הנהוגים כיום בין הבנק לבין בנק מסד, וזאת לתקופה של 3 שנים ממועד השלמת העסקה.

ביאור 4
השקעות בחברות
מוחזקות (המשך)

ב. מכירת בנק יהב ביום 10 ביוני 2008 הושלמה עסקת מכירת מלוא החזקותיו של הבנק בבנק יהב. כתוצאה מהשלמת העסקה ירשום הבנק ברבעון השלישי של שנת 2008 רווח בסך של כ-50 מיליון ש"ח שיכלל בסעיף רווח, נטו מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים.

להלן נתונים מאזניים ותוצאתיים עיקריים מהדוחות הכספיים של בנק יהב כפי שנכללו בדוחות המאוזנים של קבוצת הבנק:

נתונים מאזניים:

ליום 30 ביוני 2008

במיליוני ש"ח	
סך הנכסים	7,753
ניירות-ערך	2,634
אשראי לציבור	3,389
פקדונות הציבור	9,173

נתוני רווח והפסד:

לשנת	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2007	2008	
במיליוני ש"ח			
			רווח מפעילות מימון לפני הפרשה
245	113	123	לחובות מסופקים
6	2	2	הפרשה לחובות מסופקים
99	51	34	עמלות והכנסות אחרות
224	99	129	הוצאות תפעוליות

על-פי הסכם המכר נקבע כי בנק יהב ימשיך לקבל שירותי מחשוב מהבנק, בהתאם לתנאים הנהוגים כיום בין הבנק לבין בנק יהב, וזאת לתקופה של 3 שנים ממועד השלמת העסקה.

ג. דלק נדל"ן

השקעת הבנק בחברה ליום 30 ביוני 2008 הסתכמה ב-243 מיליון ש"ח. שווי השוק של השקעת הבנק לאותו מועד היה 129 מיליון ש"ח. הבנק פנה למערך שווי בלתי תלוי, בעל כישורים מקצועיים ורלוונטיים, לצורך בחינת הסכום בר השבה של השקעת הבנק בדלק נדל"ן. הערכת השווי בוצעה על-ידי "גיזה זינגר אבן" ונעשתה על-פי עקרונות מקובלים בתורת המימון, בגישת השווי הנכסי הנקי (NAV - Net Asset Value), בהנחת "עסק חיי", המבוססת על השווי המצרפי של נכסי דלק נדל"ן ובניכוי שווי התחייבויותיה בהתאם להערכת השווי. הסכום בר השבה של השקעת הבנק בדלק נדל"ן גבוה מערך ההשקעה בספרי הבנק, על-כן לא בוצעה הפרשה לירידת ערך בגין ההשקעה. ההנחות שלפיהן בוצעה ההערכה התבססו על מחיר הון בטווח של כ-9%-15% בהתאם למיקום הגיאוגרפי והמאפיינים של כל פרויקט. כמו-כן מחירי המכירה ועלויות ההקמה בהערכת השווי התבססו על נתוני מכירה ועלויות הקמה הקיימים בפרוייקט הספציפי או על נתונים של פרויקטים אחרים הממוקמים באותו אזור.

ביאור 5
הון עצמי

א. ביום 7 באפריל 2008 הקצה הבנק לקרן יורק (York Capital Management) 52,500,000 מניות רגילות של הבנק ו-7,500,000 (בשתי מנות) אופציות ניתנות למימוש למניות בתמורה לסך של 735 מיליון ש"ח. התמורה שהתקבלה יוחסה למניות ולאופציות בהתאם לשווי הונון היחסי.

המנה הראשונה של 3,750,000 כתבי אופציה הניתנות למימוש כל אחת למניה רגילה של הבנק במשך 12 חודשים ממועד סגירת העסקה במחיר של מימוש של 19 ש"ח למניה רגילה אחת.

המנה השנייה של 3,750,000 כתבי אופציה הניתנת למימוש כל אחת למניה רגילה של הבנק במשך 24 חודשים ממועד סגירת העסקה במחיר מימוש של 22 ש"ח למניה רגילה אחת.

ב. ביום 6 באוגוסט 2008 החליטה האסיפה הכללית המיוחדת של בעלי מניות הבנק על הגדלת ההון הרשום של הבנק ב-2 מיליארד מניות רגילות נוספות, בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת, כך שלאחר ההגדלה כאמור יהיה ההון הרשום של הבנק מורכב מ-4 מיליארד מניות רגילות, וכן החליטה לתקן את התזכיר והתקנון של הבנק בהתאם.

ביאור 6
הלימות הון

הלימות הון מחושבת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מספר 311 ("יחס הון מזערי") ומספר 341 ("הקצאות הון בגין החשיפה לסיכונים שוק").

א. מאוחד

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	
2007	2007	2008
מבוקר	בלתי מבוקר	
1. הון לצורך חישוב יחס הון		
21,152	19,989	20,684
28,926	27,650	29,765
		הון ראשוני
		סך הכל ההון הכולל

2007 בדצמבר		30 ביוני 2007		30 ביוני 2008	
מבוקר		בלתי מבוקר			
יתרות סיכון	יתרות* סיכון	יתרות סיכון	יתרות* סיכון	יתרות סיכון	יתרות* סיכון
2. יתרות משוקללות של סיכון					
223,951	303,944	211,916	291,536	216,914	301,507
52,899	76,543	49,876	69,827	48,267	69,138
276,850	380,487	261,792	361,363	265,181	370,645
5,067	-	4,711	-	5,278	-
281,917	380,487	266,503	361,363	270,459	370,645

* נכסים-יתרות מאזניות; מכשירים חוץ-מאזניים - יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי;

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	
2007	2007	2008
מבוקר	בלתי מבוקר	

3. יחס ההון לרכיבי הסיכון		
7.50%	7.50%	7.65%
10.26%	10.38%	11.01%
9.00%	9.00%	9.00%

ב. בנק פוזיטיב		
39.02%	39.20%	34.73%
39.58%	39.98%	35.42%
15.00%	15.00%	15.00%

בחודש מאי 2008 החליט דירקטוריון הבנק על תוכנית פרישה מרצון בעלות של 300 מיליון ש"ח, שנקפה לדוח רווח והפסד ברבעון הראשון של שנת 2008.

ביאור 7
תכנית פרישה

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2008

ביאור 8

נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - מאוחד

ליום 30 ביוני 2008							
סך הכל	פריטים שאינם כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא-צמוד	
נכסים							
42,298	-	682	2,344	31,592	1,408	6,272	מזומנים ופקדונות בבנקים
31,313	1,634	3,038	3,564	8,019	1,860	13,198	ניירות-ערך
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת							
128	-	28	-	-	-	100	הסכמי מכר חוזר
211,575	481	11,936	8,687	29,451	59,125	101,895	אשראי לציבור ⁽²⁾
298	-	-	-	256	41	1	אשראי לממשלות
658	658	-	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
3,972	3,972	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
10,676	461	1,250	538	2,652	734	5,032	נכסים אחרים
300,909	7,206	16,934	15,133	71,970	63,168	126,498	סך כל הנכסים
התחייבויות							
226,955	481	9,463	15,112	64,253	23,215	114,431	פקדונות הציבור
10,031	-	336	588	2,854	1,032	5,221	פקדונות מבנקים
1,828	-	-	-	133	1,641	54	פקדונות הממשלה
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת							
208	-	208	-	-	-	-	הסכמי רכש חוזר
19,111	-	122	125	2,202	15,944	718	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
23,227	357	1,324	654	2,793	2,732	15,367	התחייבויות אחרות
281,360	838	11,453	16,479	72,235	44,564	135,791	סך כל ההתחייבויות
19,549	6,368	5,481	(1,346)	(265)	18,604	(9,293)	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
			(80)	80	-	-	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
		(4,536)	1,371	1,696	(14,669)	16,138	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		343	(102)	(1,493)	-	1,252	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
		(322)	(108)	519	-	(89)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
	6,368	966	(265)	537	3,910	8,010	סך הכל כללי
		464	(186)	(1,337)	-	1,059	אופציות בכסף, נטו (סכום נקוב מהוון)
		(1,489)	(306)	1,783	-	12	אופציות מחוץ לכסף, נטו (סכום נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא-כספי.

(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות לחובות מסופקים - חלקן מלווים שזוהו ספציפית, וחלקן לפי יחס של כל בסיס הצמדה לסך של כל האשראי לציבור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2008

ביאור 8

נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - מאוחד (המשך)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים**	ליום 30 ביוני 2007					
		מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא- צמוד	
נכסים							
39,690	-	3,597	1,989	25,204	1,201	7,699	מזומנים ופקדונות בבנקים
46,017	1,903	*2,355	6,083	22,424	2,124	11,128	ניירות-ערך
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת							
*946	-	*-	-	936	-	10	הסכמי מכר חוזר
191,705	218	9,676	8,149	36,326	53,609	83,727	אשראי לציבור ⁽²⁾
519	-	-	-	457	62	-	אשראי לממשלות
907	907	-	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
3,833	3,833	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
7,212	570	1,673	368	3,024	144	1,433	נכסים אחרים
290,829	7,431	17,301	16,589	*88,371	57,140	103,997	סך כל הנכסים
התחייבויות							
224,880	218	8,376	14,381	76,577	23,368	101,960	פקדונות הציבור
6,886	-	811	281	3,474	991	1,329	פקדונות מבנקים
2,472	-	1	1	172	2,193	105	פקדונות הממשלה
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת							
41	-	41	-	-	-	-	הסכמי רכש חוזר
17,914	-	193	140	3,647	12,716	1,218	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
18,643	476	1,557	442	3,212	678	12,278	התחייבויות אחרות
270,836	694	10,979	15,245	87,082	39,946	116,890	סך כל ההתחייבויות
19,993	6,737	6,322	1,344	1,289	17,194	(12,893)	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)							
		(321)	(151)	472	-	-	
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)							
		(5,108)	(579)	(670)	(7,408)	13,765	
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)							
		(300)	(406)	(632)	(101)	1,439	
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)							
		(16)	13	(264)	-	267	
סך הכל ככלי							
		6,737	577	221	9,685	2,578	
אופציות בכסף, נטו (סכום נקוב מהוון)							
		(227)	(687)	(724)	(105)	1,743	
אופציות מחוץ לכסף, נטו (סכום נקוב מהוון)							
		(210)	(345)	(2,768)	1	3,322	

* סווג מחדש.

** לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא-כספי.

(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות לחובות מסופקים - חלקן מלווים שזוהו ספציפית, וחלקן לפי יחס של כל בסיס הצמדה לסך של כל האשראי לציבור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2008

ביאור 8

נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - מאוחד (המשך)

		ליום 31 בדצמבר 2007					
סך הכל	פריטים שאינם כספיים**	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא-צמוד	
נכסים							
*35,695	-	1,768	1,710	*25,648	1,258	5,311	מזומנים ופקדונות בבנקים
*48,115	1,906	2,828	4,957	*22,708	2,152	13,564	ניירות-ערך
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת							
471	-	80	-	385	-	6	הסכמי מכר חוזר
205,016	948	12,776	9,478	34,242	56,424	91,148	אשראי לציבור ⁽²⁾
404	-	-	-	353	50	1	אשראי לממשלות
766	766	-	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
3,941	3,941	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
8,583	443	1,412	474	2,604	776	2,874	נכסים אחרים
302,991	8,004	18,864	16,619	85,940	60,660	112,904	סך כל הנכסים
התחייבויות							
231,750	948	9,443	15,506	76,734	23,305	105,814	פקדונות הציבור
9,043	-	444	305	3,571	958	3,765	פקדונות מבנקים
2,210	-	1	1	155	1,983	70	פקדונות הממשלה
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת							
1,388	-	148	-	1,240	-	-	הסכמי רכש חוזר
18,812	-	185	139	3,178	14,049	1,261	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
20,068	299	1,515	530	2,561	989	14,174	התחייבויות אחרות
283,271	1,247	11,736	16,481	87,439	41,284	125,084	סך כל ההתחייבויות
19,720	6,757	7,128	138	(1,499)	19,376	(12,180)	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)							
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)							
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)							
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)							
סך הכל כללי							
אופציות בכסף, נטו (סכום נקוב מהוון)							
אופציות מחוץ לכסף, נטו (סכום נקוב מהוון)							

* סווג מחדש.

** לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא-כספי.

(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות לחובות מסופקים - חלקן מלווים שזוהו ספציפית, וחלקן לפי יחס של כל בסיס הצמדה לסך של כל האשראי לציבור.

ביאור 9

התחייבויות תלויות
והתקשרויות מיוחדות -
מאוחד

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני		
2007	2007	2008	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים:			
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם -			
עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:			
1,113	1,144	1,316	(1) אשראי תעודות
13,606	10,353	13,085	(2) ערבויות להבטחת אשראי
6,500	5,324	7,373	(3) ערבויות לרוכשי דירות
12,292	11,242	11,670	(4) ערבויות והתחייבויות אחרות
12,089	9,350	11,757	(5) מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
63,486	60,837	63,548	(6) מסגרות חח"ד שלא נוצלו
38,105	42,372	33,792	(7) התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן
3,677	3,573	3,663	(8) התחייבויות להוצאת ערבויות
ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות:			
32	63	33	(1) הקמה של בניינים וציוד ורכישתם
(2) דמי שכירות של בניינים וציוד בשל התקשרויות לתקופה העולה על שלוש שנים מתאריך המאזן, לתשלום בשנים הבאות:			
77	77	75	בשנה הראשונה
77	78	75	בשנה השניה
77	78	75	בשנה השלישית
74	74	71	בשנה הרביעית
67	66	63	בשנה החמישית
477	490	446	מעל חמש שנים
849	863	805	סך הכל דמי שכירות של בניינים וציוד

ביאור 9

התחייבויות תלויות
והתקשרויות מיוחדות -
מאוחד (המשך)

ג. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון
א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 30 ביוני 2008				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד	אחר
1. נגזרים מגדרים*				
-	-	140	15,707	-
Swaps				
-	-	140	15,707	-
סך הכל נגזרים מגדרים				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps)				
בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם				
שיעור ריבית קבוע				
5,415				
2. נגזרים ALM**				
-	-	1,073	2,320	-
Futures חוזי				
2,734	41	72,530	44,390	8,117
Forward חוזי				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
-	-	17	-	-
אופציות שנכתבו				
-	-	17	-	-
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים				
-	-	267	436	-
אופציות שנקנו				
-	-	13,202	95,392	-
Swaps				
2,734	41	87,106	142,538	8,117
סך הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps)				
בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם				
שיעור ריבית קבוע				
50,270				

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 9

התחייבויות תלויות
והתקשרויות מיוחדות -
מאוחד (המשך)

ג. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)
א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

ליום 30 ביוני 2008				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד	אחר
				נגזרים אחרים*
-	-	-	453	חוזי Futures
-	302	8,811	-	חוזי Forward
				חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
-	7,339	986	-	אופציות שנכתבו
-	7,339	992	-	אופציות שנקנו
				חוזי אופציה אחרים
3,039	8,997	47,313	6,349	אופציות שנכתבו
3,039	2,177	47,204	6,017	אופציות שנקנו
-	2,642	1,519	2,962	Swaps
6,078	28,796	106,825	15,781	סך הכל נגזרים אחרים
				מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps)
				בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם
			377	שיעור ריבית קבוע
				נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
3,454				נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
536				נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
		14,712		חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

ביאור 9

התחייבויות תלויות
והתקשרויות מיוחדות -
מאוחד (המשך)

ג. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

ליום 30 ביוני 2008					
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
			שקל-מדד	אחר	
					1. נגזרים מגדרים*
-	-	-	115	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	59	337	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
					2. נגזרים ALM**
239	4	2,768	1,522	3	שווי הוגן ברוטו חיובי
238	12	3,494	1,439	253	שווי הוגן ברוטו שלילי
					3. נגזרים אחרים*
210	630	1,613	55	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
210	497	1,651	74	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
					4. נגזרי אשראי
					נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:
				2	שווי הוגן ברוטו חיובי
				165	שווי הוגן ברוטו שלילי
					נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב:
				4	שווי הוגן ברוטו חיובי
				1	שווי הוגן ברוטו שלילי

* למעט נגזרי אשראי.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 9

התחייבויות תלויות
והתקשרויות מיוחדות -
מאוחד (המשך)

ג. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 30 ביוני 2007				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד	אחר
1. נגזרים מגדרים*				
-	-	478	25,991	-
Swaps				
-	-	478	25,991	-
סך הכל נגזרים מגדרים				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps)				
בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם				
			11,518	-
שיעור ריבית קבוע				
2. נגזרים ALM**				
-	-	413	17,692	-
חוזי Futures				
-	-	74,573	41,590	8,048
חוזי Forward				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
-	-	64	-	-
אופציות שנכתבו				
-	-	64	-	-
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים				
-	53	9	9	-
אופציות שנקנו				
-	-	7,603	74,507	-
Swaps				
-	53	82,726	133,798	8,048
סך הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps)				
בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם				
			39,876	-
שיעור ריבית קבוע				

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוטי.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 9

התחייבויות תלויות
והתקשרויות מיוחדות -
מאוחד (המשך)

ג. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

ליום 30 ביוני 2007				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד	אחר
3. נגזרים אחרים*				
-	-	-	10,419	-
Futures חוזי				
-	-	6,902	-	-
Forward חוזי				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
-	6,178	5,635	-	-
אופציות שנכתבו				
-	6,117	5,353	4,504	-
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים				
-	12,586	63,790	16,891	100
אופציות שנכתבו				
-	2,534	58,273	17,146	-
אופציות שנקנו				
-	3,328	624	7,522	10
Swaps				
-	30,743	140,577	56,482	110
סה"כ נגזרים מגזרים				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps)				
בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם				
שיעור ריבית קבוע				
510 -				
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב				
2,941				
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב				
701				
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
31,598				

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 9

התחייבויות תלויות
והתקשרויות מיוחדות -
מאוחד (המשך)

ג. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

ליום 30 ביוני 2007				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד	אחר
1. נגזרים מגדרים*				
-	-	1	234	-
-	-	82	417	-
2. נגזרים ALM**,*				
-	-	1,443	934	91
-	-	1,640	878	53
3. נגזרים אחרים*				
-	748	1,459	226	-
-	512	1,435	315	7
4. נגזרי אשראי				
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:				
36				שווי הוגן ברוטו חיובי
1				שווי הוגן ברוטו שלילי
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב:				
11				שווי הוגן ברוטו שלילי

* למעט נגזרי אשראי.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 9

התחייבויות תלויות
והתקשרויות מיוחדות -
מאוחד (המשך)

ג. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2007				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד	אחר
1. נגזרים מגדרים*				
-	-	148	24,294	-
Swaps				
-	-	148	24,294	-
סך הכל נגזרים מגדרים				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps)				
בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם				
-	-	-	8,186	-
שיעור ריבית קבוע				
2. נגזרים ALM***				
-	-	809	5,719	-
Futures חוזי				
4,037	-	83,127	54,870	9,282
Forward חוזי				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
-	-	58	-	-
אופציות שנכתבו				
-	-	58	-	-
אופציות שנקבו				
חוזי אופציה אחרים				
-	-	191	311	-
אופציות שנקבו				
-	-	11,554	79,062	150
Swaps				
4,037	-	95,797	139,962	9,432
סך הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps)				
בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם				
-	-	-	42,319	-
שיעור ריבית קבוע				

ביאור 9

התחייבויות תלויות
והתקשרויות מיוחדות -
מאוחד (המשך)

ג. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2007				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד	אחר
3. נגזרים אחרים*				
-	-	-	192	-
Futures חוזי				
-	149	13,271	-	-
Forward חוזי				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
-	12,647	3,770	-	-
אופציות שנכתבו				
-	12,647	3,770	-	-
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים				
2,970	11,766	58,389	12,590	-
אופציות שנכתבו				
2,970	2,621	53,702	12,590	-
אופציות שנקנו				
-	2,919	4,537	6,005	-
Swaps				
5,940	42,749	137,439	31,377	-
סך הכל נגזרים אחרים				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps)				
בהם התאגיד הבנקאי הסכים				
			462	
לשלם שיעור ריבית קבוע				
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט				
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב				
5,356				
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב				
519				
חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט				
		16,538		

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

ביאור 9

התחייבויות תלויות
והתקשרויות מיוחדות -
מאוחד (המשך)

ג. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2007					
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
			שקל-מדד	אחר	
					1. נגזרים מגדרים*
-	-	-	183	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	56	315	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
					2. נגזרים ALM**
130	-	2,197	1,338	54	שווי הוגן ברוטו חיובי
129	-	1,812	1,187	116	שווי הוגן ברוטו שלילי
					3. נגזרים אחרים*
62	754	1,357	174	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
62	509	1,392	212	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
					4. נגזרי אשראי
					נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:
15					שווי הוגן ברוטו חיובי
106					שווי הוגן ברוטו שלילי
					נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב:
1					שווי הוגן ברוטו חיובי
6					שווי הוגן ברוטו שלילי

* למעט נגזרי אשראי.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 9

התחייבויות תלויות
והתקשרויות מיוחדות -
מאוחד (המשך)

ג. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

ליום 30 ביוני 2008					
בורסות	בנקים	דילרים/ ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סך הכל
בלתי-מבוקר					
שווי הוגן ברוטו חיובי של					
401	3,652	811	1	2,300	7,165
מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
יתרות מאזניות של נכסים					
401	3,652	811	1	2,300	7,165
הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽²⁾					
סיכון אשראי חוץ-מאזני					
-	20,801	3,543	175	10,028	34,547
בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾					
סך הכל סיכון אשראי					
401	24,453	4,354	176	12,328	41,712
בגין מכשירים נגזרים					
ליום 30 ביוני 2007					
בורסות	בנקים	דילרים/ ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סך הכל
בלתי-מבוקר					
שווי הוגן ברוטו חיובי של					
127	2,493	317	28	2,207	5,172
מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
יתרות מאזניות של נכסים					
127	2,493	317	28	2,207	5,172
הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽²⁾					
סיכון אשראי חוץ-מאזני					
-	20,062	2,932	358	13,259	36,611
בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾					
סך הכל סיכון אשראי					
127	22,555	3,249	386	15,486	41,783
בגין מכשירים נגזרים					
ליום 31 בדצמבר 2007					
בורסות	בנקים	דילרים/ ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	סך הכל
מבוקר					
שווי הוגן ברוטו חיובי של					
194	3,434	703	12	1,922	6,265
מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
יתרות מאזניות של נכסים					
194	3,434	703	12	1,922	6,265
הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽²⁾					
סיכון אשראי חוץ-מאזני					
-	23,634	4,157	304	10,554	38,649
בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾					
סך הכל סיכון אשראי					
194	27,068	4,860	316	12,476	44,914
בגין מכשירים נגזרים					

(1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 54 מיליוני ש"ח (30.6.07: 39 מיליוני ש"ח 31.12.2007: 40 מיליוני ש"ח).

(2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 7,111 מיליוני ש"ח הכלולה בסעיף נכסים אחרים (30.6.07: 5,133 מיליוני ש"ח 31.12.2007: 6,225 מיליוני ש"ח).

(3) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווח.

ביאור 9

התחייבויות תלויות
והתקשרויות מיוחדות -
מאוחד (המשך)

ד. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב)

ליום 30 ביוני 2008					
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
					חוזי ריבית
8,117	67	3,778	3,603	669	שקל - מדד
174,026	45,313	45,897	43,972	38,844	אחר
208,783	9,310	4,697	73,900	120,876	חוזי מטבע
28,837	2,720	5,917	4,600	15,600	חוזים בגין מניות וכו'
12,802	754	2,382	8,013	1,653	חוזי סחורות ואחרים (כולל נגזרי אשראי)
432,565	58,164	62,671	134,088	177,642	סך הכל
ליום 30 ביוני 2007					
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
514,246	57,962	66,335	162,073	227,876	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2007					
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
513,588	65,441	71,562	94,583	282,002	סך הכל

ד. תביעות משפטיות

קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה במהלך עסקיה הרגיל. עילות התביעות נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה.

סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד קבוצת הבנק בנושאים שונים ליום 30 ביוני 2008, שאפשרות התממשותן הינה אפשרית (reasonably possible), מסתכם בכ-309 מיליון ש"ח.

(א) לפרטים בדבר פירוט התביעות והבקשות לאישור תובענות כתובענות ייצוגיות בסכומים מהותיים, ראה ביאור ג.21(א)(4) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007. לחומד פרסום הדוחות הכספיים לא חלו שינויים מהותיים, ביחס למפורט בדוחות הכספיים הנ"ל בקשר לתביעות נגד קבוצת הבנק למעט המפורט להלן:

1. ביום 11 ביוני 2008 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו כתב תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית נגד חברת ישראלכרט בע"מ (להלן: "ישראלכרט") (שהינה חברת בת של הבנק). סכום התובענה הייצוגית הנקוב בכתב התביעה הינו 15 מיליארד ש"ח.

עילתה של התביעה הנה לטענת התובע, זיוף סכום שוברי רכישה בכרטיס אשראי שהיה בשימוש של רעיתו, עוד בחודש יולי 1999 וסירובה, עוד באותו מועד, של ישראלכרט להיענות לדרישה לבטל את החיובים בינם. בכך, לטענת התובע, התנערה ישראלכרט מחובתה הסטטוטורית. בכוננת ישראלכרט להגיש בקשה לסילוק התביעה והבקשה על הסף. לדעת ישראלכרט, בהסתמך על חוות דעת משפטית, סיכויי התביעה להתקבל קלושים ולא בוצעה הפרשה בגינה.

2. באשר לערעור שצויין בביאור ג.21(א)(4) שהוגש לבית המשפט העליון ביום 25 לפברואר 2007 בגין גביית עמלות כרטיסי אשראי חדשות על-ידי חברת ישראלכרט - הערעור נדחה ב-7 בפברואר 2008.

3. באשר לתביעה שצויינה בביאור ג.21(א)(4) שהוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים, ביום 13 בדצמבר 2006 בטענה של גביית תשלומי ריבית מוגזמים ממגזר משקי בית, התקבלה החלטה לעכב את ההליכים בתביעה עד למתן החלטה בתביעה שצויינה בביאור ג.21(א)(4)7.

4. באשר לתביעה שצויינה בביאור ג.21(א)(4)9 שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בחודש יולי 2003 בטענה של גביית יתר של מס בולים, נמחקה בהסכמה הבקשה לאישור התביעה הייצוגית ונדחתה התביעה.

5. נגד הבנק תלויה ועומדת תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית שהוגשה לביהמ"ש המחוזי בתל אביב יפו ביום 1 באפריל 2007 נגד הבנק ונגד בנק לאומי והמפורט בביאור ג.21(ב)(4)1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007. הסכום הנקוב בכתב התביעה הוא כ-386 מיליון ש"ח.

התובעים טוענים בתביעתם כי הנתבעים שהינם חברי בורסה נהגו ונוהגים לגבות ממנהלי קרנות הנאמנות בעבור פעולות של קניית ומכירת ניירות ערך ו/או מס"ח, עמלות הגבוהות מהעמלות שהם גבו באותה עת מגופים אחרים זאת, בניגוד להוראות סעיף 69 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994. לטענת התובעים עניינה של התביעה הוא בהפסד שנגרם להם וליתר חברי הקבוצה כתוצאה מכך שהנתבעים גבו ממנהלי קרנות הנאמנות שלא כדין, עמלות ברוקראז' בשיעור גבוה מזה שהיה עליהם לגבות וכך גרמו להגדלת העלויות הכלכליות, להקטנת שווי נכסי הקרן, להקטנת שווי כל יחידת השתתפות וכגמרת של כל אלה, להקטנת הרווח (או הגדלת ההפסד) של כל משקיע.

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטית, סיכויי התביעה להתקבל קלושים ולא בוצעה הפרשה בגינה.

(ב) כמו כן תלויות ועומדות נגד הבנק תובענות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, כמפורט להלן, לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי הליכים משפטיים אלה ולפיכך לא בוצעה בגינת התביעה:

1. ביום 30 ביוני 2008 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו נגד הבנק ונגד בנק לאומי לישראל בע"מ ובנק דיסקונט לישראל בע"מ כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתביעה ייצוגית בסכום של 3 מיליארד ש"ח.

עילתה של התביעה הנה לטענת התובעים, הסדרים כובלים שנעשו, כביכול, ע"י הבנקים המשיבים במשך כ-10 שנים ברציפות, או אף למעלה מכך, ובבסיסם, לטענת התובעים, תיאום של מחירי עמלות תפעוליות שונות שנגבו על ידי הבנקים המשיבים מציבור לקוחותיהם הפרטיים בתקופה הרלוונטית לתביעה. על פי הנתען בכתב התביעה, הבנקים המשיבים תיאמו ביניהם את מועדי העמלות ו/או הוזלת מחירי העמלות וכן את שיעורן וכתוצאה מכך שילמו התובעים וחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, מחיר בלתי הוגן, בלתי סביר ולא כלכלי, הגבוה באופן ניכר מהמחיר אשר היו משלמים אילו התקיימה תחרות חופשית. התובעים טוענים, כי בדרך זו התעשרו הבנקים המשיבים שלא כדין על חשבון לקוחותיהם.

2. ביום 14 במאי 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנק לאומי לישראל בע"מ. סכום התובענה הייצוגית הנקוב בכתב התביעה הינו 3.4 מיליארד ש"ח.

עילתה של התביעה הינה אי תשלום ריבית על יתרות הזכות של לקוחות הבנקים המשיבים בחשבונות עובר ושב. התובע טוען בתביעתו כי בחשבונות לקוחותיהם של הבנקים המשיבים מופקדים מידי יום מיליארדי שקלים שאינם מזכים את בעליהם בריבית כלשהי למרות שלפי טענת התובע הבנקים המשיבים עושים שימוש בכספים אלו, מלווים אותם, משקיעים אותם גורפים בגינם רווחים ומתעשרים שלא כדין על חשבון לקוחותיהם. לטענת התובע חובה על הבנקים המשיבים לקוף לזכות לקוחותיהם ריבית על יתרות זכות בדיוק כפי שהם נוהגים לגבות מהם ריבית חובה על כל יום בו מצויים חשבונותיהם ביתרת חובה זאת גם מכח חוק הנאמנות וחוק השומרים.

לטענת התובע, הבנקים המשיבים מתנהגים התנהגות מונופוליסטית, מפירים את הוראות פקודת הבנקאות 1941 ואת צו הבנקאות (פקדונות ללא תנועה) התשי"ס-2000 שנחקק מכוחה והבנק מפר גם את חובת הגילוי הקבועה בחוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א-1981.

3. ביום 29 באפריל 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד דירקטורים, המנכ"ל ובעלי שליטה בבנק, התובענה הייצוגית אינה נוקבת בסכום.

התובע טוען בתביעתו כי הנתבעים הפרו את הוראות חוק ניירות ערך והתקנות שהותקנו מכוחו, בכך שבניגוד לדיון, לא פרסמו במועד הנדרש לטענת התובע (30 באוגוסט 2007) את מלוא המידע המהותי, הנוגע למצבו של הבנק, בכל הקשור להשקעות שהשקיע הבנק במכשירים פיננסיים ולחשיפתו לסיכונים הנובעים מכך (להלן: "המידע בדבר השקעות הבנק").

עניינה של התביעה הוא בנזקים הכספיים שנגרמו, לטענת התובע, לטובע עצמו וליתר חברי הקבוצה, כתוצאה מכך שרכשו מניות של הבנק במהלך התקופה שמיום 1 בספטמבר 2007 עד 10 בינואר 2008 (להלן: "התקופה הקובעת"), מבלי שהיה בידיהם המידע בדבר השקעות הבנק, על פי טענתו, בתקופה הקובעת ירד בהדרגה שערך של מניית הבנק בכל מועד בו נמסר לציבור מידע בדבר השקעות הבנק, ובכך הכל ירד שערך בתקופה הקובעת בשיעור כולל של כ-9%. כתוצאה מכך שילמו לטענתו חברי הקבוצה בעד המניות שרכשו מחיר יתר, אותו לא היה עליהם לשלם לו הנתבעים היו מפרסמים במועד את כל המידע בדבר השקעות הבנק.

4. בראשית חודש אפריל 2007 נמסרו לנסיף הבנק בניו יורק חמש הדעות צד ג' (Third Party Complaints) אשר הגיש Arab Bank plc. (להלן: "Arab Bank") נגד הבנק, כמו גם נגד בנק דיסקונט לישראל בע"מ, Israel Discount Bank of New-York, בנק מרכזתיל דיסקונט בע"מ ו-20 צדדים אחרים שבשםם לא נקב (להלן: "הדעות צד ג'").

ד. תביעות משפטיות (המשך):

הודעות אלה הוגשו על ידי Arab Bank בקשר עם חלק מסדרת תביעות אשר הוגשו נגדו במהלך השנים 2005 ו-2006 (להלן ביחד: התביעה המקורית), על ידי יותר מאלפי תובעים, לתשלום פיצוי עקב מעורבותו הנטענת של Arab Bank בפעולות הקשורות למימון טורו, סיוע למעשי השמדת עם, סיוע לביצוע פשעים נגד האנושות ועוד. התביעה המקורית מבוססת על עילות שבדין האמריקאי, ובאמצעות הודעות צד ג' הנזכרות מבקש Arab Bank, לנלול על כתפי הצדדים השלישיים, ובתוכם הבנק, אחריות לאלה.

הודעות צד ג' הנזכרות אינן נוקבות בסכום, שאחריות לתשלומן מנסה Arab Bank לייחס לבנק, או למי מצד ג' האחרים, ואינו מצוין מה חלוקת האחריות הנטענת בין הבנק לצד ג' אלה. עם זאת טוען Arab Bank, כי ככל שיימצא אחראי בתביעה המקורית, אשר אף היא אינה נוקבת בסכומים, אך מפנה לקביעת שיעורי פיצוי על פי הדין האמריקאי, הרי שעל הבנק ועל צד ג' האחרים לשאת בה במלואה.

הטיעונים שבכתבי הודעת צד ג' מנוסחים בצורה כללית, מתמקדים בעובדת היותם של צד ג' בנקים ישראליים, ואינם כוללים תימוכין הקושרים את הבנק לפעולות נשוא התביעה המקורית. כמו כן אין Arab Bank מתייחס, לנופ של ענין, לאיזה מן הפעולות שבקשר עמן הועלו נגדו טענות בתביעה המקורית, פרט להכחשתן הכללית, והטלת האחריות על הבנק ועל הבנקים הישראליים האחרים ועל הצדדים הנוספים שבשם, כאמור, לא נקב, כצד ג' בהודעות. בשלב זה בחר Arab Bank להגיש הודעות צד ג' נגד בנקים ישראליים בלבד, אף שלטענתו בנקים בינלאומיים היו גם מעורבים בחלק מן הפעולות הנטענות בהודעות.

בטרם הוגשו הודעות צד ג' נגד הבנק, פנה Arab Bank אל הבנק בדרישה לילוי מסמכים ומסירתם, בהתאם לכללי סדר הדין האמריקאי, לצורך התגוננותו בתביעה המקורית. הליך זה תלוי ועומד.

ביום 14 בפברואר 2008 נמסרה לסניף הבנק בניו יורק הודעת צד ג' נוספת אשר גם היא הוגשה נגד הבנק וצדדים נוספים בעילות הדומות לעילות בניו יורק והודעות הקודמות.

ההודעות, כמו גם התביעות שבשלבן הוגשו, אינן נוקבות בסכום ולכן לא ניתנות להערכה כספית.

5. בחודש אוקטובר 2007 הוגשה נגד הבנק לביהמ"ש המחוזי בתל אביב תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית שסכומה כ-208 מיליון ש"ח. התובע מונה בתביעתו מספר פגמים שלטענתו נפלו בהתנהלות הבנק ואשר בניגוד נרמזו לו ולקבוצה אותה הוא מבקש לייצג נזקים. הפגמים אותם מונה הלקוח בתביעתו הם כדלקמן: גביית עמלת ניהול עבור חודש מלא גם בגין חשבון שנפתח לא ביום הראשון של החודש; גביית עמלת הקצאת אשראי בגין חודש מלא גם בגין אשראי שבוצע לא ביום הראשון של החודש; הבנק לא מאחד מספר פיקדונות מאותו סוג ולפיכך מזכה את הלקוח ברבית נמוכה יותר ממה שהיה צריך לזכות; פיקדונות מסוגים שונים מקבלים בפועל אותה רבית למרות שעל-פי מצגי הבנק יש עדיפות לפיקדון מסוג ברירה, כך גם לגבי פיקדונות הפלוס; כאשר הבנק גובה בסוף הרבעון דמי ניהול פיקדון ניירות ערך בסכום מינימלי מתעלם הבנק מדמי הניהול שניגבו במהלך הרבעון; בעת מכירת ניירות ערך זרים מזכה חשבון הלקוח בתמורת המכירה כאשר לזכיו זה מוצמד יום ערך של שלושה ימים מאוחר יותר.

ה. חשיפה לתובענות ייצוגיות בחברת כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ

כנגד כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ, חברה כלולה של הבנק, קיימות תביעות ובקשות להגשת תובענות ייצוגיות הקשורות לעסקי הביטוח של החברה. בדבר פרטים בגין התביעות האמורות ראה ביאור 21 ג. (15) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007.

למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חלו שינויים מהותיים, ביחס למפורט בדוחות הכספיים הנ"ל בקשר לתביעות כנגד החברה למעט:

(1) בהמשך לאמור בבאור 21(15)(ח) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007.

בחודש מרץ 2008 הוגש לבית המשפט העליון, לשם מתן תוקף של פסק דין, הסדר בין המערערות לבין כלל ביטוח במסגרתו הוסכם על דחיית הערעור נגד כלל ביטוח ללא צו להוצאות. בית המשפט העליון נתן תוקף של פסק דין להסכמה זו באופן שהערעור והתביעה הייצוגית נגד כלל ביטוח נדחו.

(2) בהמשך לאמור בבאור 21(15)(ב) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007, לדעת הנהלת כלל ביטוח, בהסתמך על הערכת יועציה המשפטית, לכלל ביטוח טענות הגנה טובות כנגד הבקשה. בהתאם לכך, לדעת הנהלת כלל ביטוח, בהסתמך על הערכת יועציה המשפטית, אין זה צפוי (דחינו, ההסתברות אינה עולה על 50%), כי בית המשפט יקבל את הבקשה וכי התובעים יזכו בבקשה. לפיכך, לא נעשתה הפרשה בדוחות הכספיים. עם זאת, היה ותאשר התביעה כתובענה ייצוגית, לדעת הנהלת כלל ביטוח, בהסתמך על הערכת יועציה המשפטית, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי ההצלחה של התובענה הייצוגית ואת מידת החיוב הכספי בו תחוייב כלל ביטוח אם תתקבל התובענה הייצוגית.

(3) בחודש פברואר 2008 התקבלה במשרד כלל ביטוח תביעה שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו (להלן: התביעה), וכן בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית (להלן: הבקשה). התביעה הוגשה, בנוסף, כנגד נתבעות נוספות, כולן חברות ביטוח (להלן: הנתבעות).

לטענת התובעים, הנתבעות גבו פרמיה בגין כיסוי ביטוחי נוסף (ריידר) מפני גניבתה ו/או החלפתה של מערכת שמע אינטגרלית, במסגרת פוליסת ביטוח מקיף לרכב. לטענת התובעים, חיוב בתשלום הפרמיה כאמור הינו בלתי סביר בעליל, כיון שלטענתם, מערכת שמע אינטגרלית מקורית הינה בלתי ניתנת לגניבה ו/או שגניבתה של מערכת כאמור הינה כה חריגה ונדירה עד כדי שיש לראותה ככזו שסיכויי גניבתה שואפים לאפס (להלן: מערכת שמע אינטגרלית), ובהתאם לא ראוי לחייב בגין ביטוחה סכום כלשהו ו/או סכום ביטוחי השווה לזה הנגבה מאת מי שאין מותקנת ברכבו מערכת שמע אינטגרלית.

התובעים מבקשים מבית המשפט ליתן צו עשה המורה לנתבעות להשיב כספים אשר שולמו להן, לטענתם לשווא, כתוצאה מגביית פרמיות כיסוי ביטוחי בגין מערכת השמע האינטגרלית בסך של כ-50 ש"ח בגין כל מבוסס לכל שנה ביטוחית. כמו כן, התבקש בית המשפט ליתן צו עשה שיוורה לנתבעות למסור לתובעים העתקי מסמכים לצורך בירור וכימות הנזק הנתבע וזיהוי מדויק של הקבוצה. לחילופין, ככל שקיים קושי לעמוד על נזקו האישי של כל מבקש, בית המשפט מתבקש להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה.

הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כל מבוסס אשר רכש פוליסת ביטוח מקיף (ו/או מניו לכיסוי ביטוחי של חבילה ספציפית) מאת הנתבעות ואשר שילם בשבע השנים האחרונות, במסגרת פוליסת ביטוח מקיף לרכב, פרמיות ו/או דמי מניו עבור כיסוי ביטוחי למערכת שמע לרכב, ואשר בדגם הרכב הספציפי אשר בגינו שילם המבוסס את הפרמיה האמורה מורכבת מערכת שמע אינטגרלית.

העילות הנטענות בתביעה הן, בין היתר: ביטול הוראת הפוליסות בענין ביטוח מערכת השמע בהתאם לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, והשבת הפרמיה בהתאם לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973, הסעיה ועשיית דבר שיש בו כדי ניצול מצוקתו של הצרכן לפי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, וחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 ("חוק הגנת הצרכן"), הפרת חובת גילוי על פי חוק הגנת הצרכן, הפרת חוק המכר, התשכ"ח-1968, רשלנות והפרת חובה חקוקה, חוסר תום לב ועשיית עושר ולא במשפט.

התובעים לא העריכו את סכום התביעה הכולל של כל הקבוצה המיוצגת, אם כי ציינו כי הדעת נותנת כי מדובר בעשרות רבות של מיליוני שקלים. התובעים אף אינם מציינים את הערכתם לחלוקה של כלל ביטוח בסכום התביעה הכולל.

כלל ביטוח טרם השיבה לבקשה. תשובת כלל ביטוח צפויה להיות מוגשת בימים הקרובים.

ה. חשיפה לתובענות ייצוגיות בחברת כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ (המשך):

בדוחות הכספיים של כלל החזקות ליום 30 ביוני 2008 נאמר כי הנהלת כלל ביטוח, בהסתמך על הערכת יועציה המשפטיים, סבורה כי אין זה צפוי (דהיינו, ההסתברות אינה עולה על 50%), כי בית המשפט יקבל את הבקשה וכי התובעים יזכו בבקשה. לפיכך, לא נעשתה הפרשה בדוחות הכספיים.

עם זאת, היה ותאושר התביעה כתובענה ייצוגית, לדעת הנהלת כלל ביטוח, בהסתמך על הערכת יועציה המשפטיים, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי ההצלחה של התובענה הייצוגית ואת מידת החיוב הכספי בו תחוייב כלל ביטוח אם תתקבל התובענה הייצוגית.

(4) בחודש מרץ 2008 קיבלה כלל ביטוח, תביעה כספית שהוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב (להלן: "התביעה") וכן בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית (להלן: "הבקשה").

לטענת התובע, כאשר רכב של צד ג', ניזוק על ידי רכב המבוטח על ידי כלל ביטוח, והניזוק בוחר שלא לתקן את הרכב ותובע את כלל ביטוח לפצולתו על מזקי, דורשת כלל ביטוח מאת צד ג' הוכחות כי תיקן את רכבו ואם אינה מקבלת הוכחה לאמור, נמנעת בפועל מלשלם את מלוא תגמולי הביטוח שהיה עליה לשלם לצד ג', תוך שהיא מחתימה את צד ג' על כתב סילוק מקום בו שולמו חלק מתגמולי הביטוח.

לטענת התובע, בפעילותה כאמור נוהגת כלל ביטוח בניגוד להוראות תעריפים 65, 67, 56 (א), 56 (ג) לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, וסעיף 12 לתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986.

עילות התביעה העיקריות הנטענות הן: הפרת חובות חקוקות מכוח הדין, כאמור לעיל, וכן עילה מכוח חוק עשיית עושר ולא במשפט, תש"ל-1979. הקבוצה אותו מבקש התובע לייצג היא: כל אדם ו/או אישיות משפטית אחרת, אשר היה זכאי, לקבל מכלל ביטוח כצד ג', כספים ו/או תגמולי ביטוח בשל נזק לרכב, במהלך 3 השנים הקודמות למועד הגשת תובענה זו וכלל ביטוח לא העבירה לידיו מלוא הכספים ו/או תגמולי הביטוח שהיו מגיעים לו, וזאת בשל העובדה כי לא הוכיח, בפני כלל ביטוח, כי תיקן את הנזק לרכב. התובע מצוין כי בתביעה זו ניתן יהיה לאתר את הזכאים לפיצוי באמצעות הנתונים המצויים בידי כלל ביטוח.

סכום התביעה האיש של התובע הינו כ-2,780 ש"ח. התובע מעריך את סכום הנזק לקבוצה כולה בכ-225 מיליון ש"ח. התובע מצוין כי הנתונים המדויקים להערכת גודל הקבוצה והיקף הנזק לקבוצה מצויים בידי כלל ביטוח.

סכום התביעה בגין הקבוצה כולה הינו בסכום הנזק הנטען כאמור, בתוספת פיצוי מיוחד לתובע ושכר טרחת עורכי דין.

לדעת הנהלת כלל ביטוח, בהסתמך על הערכת יועציה המשפטיים, לכלל ביטוח טענות הגנה טובות כנגד הבקשה. בהתאם לכך, לדעת הנהלת כלל ביטוח, בהסתמך על הערכת יועציה המשפטיים, אין זה צפוי (דהיינו, ההסתברות אינה עולה על 50%), כי בית המשפט יקבל את הבקשה וכי התובעים יזכו בבקשה. לפיכך, לא נעשתה הפרשה בדוחות הכספיים.

עם זאת, היה ותאושר התביעה כתובענה ייצוגית, לדעת הנהלת כלל ביטוח, בהסתמך על הערכת יועציה המשפטיים, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי ההצלחה של התובענה הייצוגית ואת מידת החיוב הכספי בו תחוייב כלל ביטוח אם תתקבל התובענה הייצוגית.

(5) בחודש אפריל 2008 קיבלה כלל ביטוח, תביעה כספית שהוגשה לבית הדין לעבודה בירושלים (להלן: "התביעה") וכן בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית (להלן: "הבקשה").

לטענת התובעת, כלל ביטוח קבעה בפוליסה מסוג "ביטוח מנהלים" כי מקדם הגמלה לפיו ישולמו לנשים מבוטחות תגמולי ביטוח, בעת הגיען לגיל פרישה, יהא נמוך יותר מזה של גברים מבוטחים, בשל תוחלת החיים הארוכה של הנשים. ואולם מנגד גבתה וגובה המשיבה מהנשים המבוטחות פרמיית ריסק זהה לזו שהיא גובה מגברים, חרף העובדה כי שיעורי התמותה של הנשים נמוכים מגברים. לטענת התובעת בשנת 2001 או בסמוך לכך, תיקנה הנתבעת את הפוליסות ואולם זאת לגבי פוליסות חדשות בלבד.

הסעדים העיקריים המבוקשים מאת בית הדין הינם להורות כי:

א. ההפליה בה נוהגת הנתבעת מנוגדת לדין וכל הוראה בפוליסה ו/או כל פעולה מכוחה של הפליה זו בטלות ומבוטלות.

ב. בידי התובעת ויתר חברות הקבוצה אותן היא מבקשת לייצג ("הקבוצה") עומדת הזכות לבחור בין החלופות הבאות:

(1) להשוות את מקדמי הגמלה למבוטחת אישה ולמבוטח גבר ולהורות כי במקרה של תשלום חד פעמי במקום גמלה יוגדל הסכום החד פעמי למבוטחת אישה, ביחס שבין מקדם הגמלה למבוטח גבר למקדם הגמלה למבוטחת אישה, בגיל הרלבנטי.

(2) להפחית, רטרואקטיבית ופרוספקטיבית, את סכומי הריסק שנגבו מהתובעת ולהעמידם על סכומי הריסק הראויים, לטענת התובעת, למבוטחת אישה, כאשר הסכומים שיופחתו יצורפו לסכומי הצבירה לחיסכון.

ג. ליתן הוראות המתאימות ביחס לחברות הקבוצה שלא אתרו או לא מימשו את זכות הבחירה בין החלופות לעיל.

העילות הנטענות בתביעה הן, בין היתר, הפרה של עקרונות השוויון והתנהגות מפלה, תנאי מקפח בחוזה אחיד, חוסר תום לב והתעשרות שלא כדין.

הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה כל הנשים שרכשו מאת הנתבעת פוליסות מסוג "ביטוח מנהלים" בהן נעשית הבחנה בין נשים לגברים לענין תשלום הגמלה, אך לא נעשתה הבחנה בין המינים לענין פרמיית הריסק.

התובעת אינה מציינת את סכום הנזק שנגרם לה ובהעדר נתונים הדרושים להערכת היקף הכספי המדויק, היא מעריכה את סכום הנזק הכולל שנגרם לחברות הקבוצה במאות מיליוני ש"ח.

לדעת הנהלת כלל ביטוח, בהסתמך על הערכת יועציה המשפטיים, לכלל ביטוח טענות הגנה טובות כנגד הבקשה. בהתאם לכך, לדעת הנהלת כלל ביטוח, בהסתמך על הערכת יועציה המשפטיים, אין זה צפוי (דהיינו, ההסתברות אינה עולה על 50%), כי בית המשפט יקבל את הבקשה וכי התובעים יזכו בבקשה. לפיכך, לא נעשתה הפרשה בדוחות הכספיים.

עם זאת, היה ותאושר התביעה כתובענה ייצוגית, לדעת הנהלת כלל ביטוח, בהסתמך על הערכת יועציה המשפטיים, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי ההצלחה של התובענה הייצוגית ואת מידת החיוב הכספי בו תחוייב כלל ביטוח אם תתקבל התובענה הייצוגית.

(6) בחודש אפריל 2008 קיבלה כלל ביטוח, תביעה כספית שהוגשה לבית המשפט המחוזי בפתח תקווה (להלן: "התביעה") וכן בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית (להלן: "הבקשה").

לטענת התובע, בפוליסות "ריסק" שנמכרו על ידה עד לסוף שנת 1998, ובפוליסות משולבות "ריסק" וחסכון שנמכרו על ידה עד לסוף שנת 1999, עשתה כלל ביטוח שימוש בלוחות תמותה מיושנים שהוכנו בשנות ה-50, וזאת לשם חישוב הפרמיה עבור רכיב הריסק בפוליסות ביטוח שנמכרו על ידה עשורים שנים לאחר מכן, כשכבר היו קיימים לוחות תמותה מעודכנים יותר. עילות התביעה העיקריות הנטענות הינן בין היתר: הפרת חובות אמון, הטעיה, הפרת חובות הגילוי וחוסר תום לב, תנאי מקפח עפ"י חוק החוזים האחידים, עשיית עושר ולא במשפט.

הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל מבוטחי כלל ביטוח אשר התקשרו בחוזה הביטוח חיים, מנהלים או פרט החל מיום 31.7.98 ואשר הפוליסות שלהם כוללות כיסוי ריסק, שניתן עד גיל 65 או יותר ולצורך הביטוח שלהם נעשה שימוש בלוחות התמותה A49-52 ונמדורתיהם.

ביאור 9
התחייבויות תלויות
והתקשרויות מיוחדות -
מאוחד (המשך)

ה. חשיפה לתובענות ייצוגיות בחברת כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ (המשך):
התובע מציין כי אין לו ידיעה מדויקת באשר למספר המרבי המשוער של חברי הקבוצה, ומערך כי מספר חברי הקבוצה המרבי עשוי להגיע לעשרות אלפים ואף למאות אלפים.
התובע מציין כי הנזק שנגרם לתובע וליתר הנמנים על הקבוצה, שווה לסכום שבו עלתה הפרמיה שנגבתה בפועל על סכום הפרמיה הנכונה שהייתה צריכה להיקבע אילו נעשה שימוש בלוח תמורה מעודכן ורלוונטי, בתוספת רכיב ההעמסות.
התובע מבקש, בין היתר, כי ביהמ"ש ייתן סעד הצהרתי בדבר הפרות ו/או העוולות שביצעה כלל ביטוח כמפורט לעיל.
כמו-כן, מבקש התובע כי ביהמ"ש יצהיר כי לוחות התמורה שהיה נכון לחשב לפיהם את הפרמיה, הינם לוחות תמורה חלופיים המוצעים על-ידו וכי בית המשפט יורה לכלל ביטוח לשלם החזר בגין הפרמיה שנגבתה ביתר.
בדוחות הכספיים של כלל החזקות ליום 30 ביוני 2008 נאמר כי בשלב מקדמי זה לא ניתן עדיין להעריך את סיכויי הבקשה והתביעה, שכן כלל ביטוח עדיין בוחנת את הנושא עם יועציה המשפטיים, ולפיכך לא ביצעה כל הפרשה בגין בדוחותיה הכספיים.

ביאור 10

**רווח (הפסד) מאוחד
מפעילות מימון לפני
ההפרשות לחובות
מסופקים**

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		
2007	2008	2007	2008	
א. בגין נכסים*				
6,180	1,331	4,370	880	מאשראי לציבור
17	(34)	18	(12)	מאשראי לממשלה
1,177	(2,458)	1,216	(1,096)	מפקדונות בבנקים
23	(285)	21	(143)	מפקדונות בבנק ישראל ומזומנים
4	(66)	14	(20)	מניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
1,684	(2,308)	1,517	(1,204)	מאגרות-חוב****
9	2	15	(3)	מנכסים אחרים
9,094	(3,818)	7,171	(1,598)	
ב. בגין התחייבויות*				
(4,912)	7,260	(4,541)	3,769	על פקדונות הציבור
(52)	(68)	(41)	(53)	על פקדונות הממשלה
(56)	(38)	(24)	(22)	על פקדונות מבנק ישראל
(335)	500	(303)	56	על פקדונות מבנקים
(2)	160	(2)	73	על ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(722)	(805)	(535)	(653)	על אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(2)	56	(15)	20	על התחייבויות אחרות
(6,081)	7,065	(5,461)	3,190	
ג. בגין מכשירים נגזרים ופעילויות גידור				
(4)	9	(4)	9	חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור**
141	(310)	47	47	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM***
131	35	15	118	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
268	(266)	58	174	

* כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.
** חוסר אפקטיביות הנובע מגידורי שווי הוגן.
*** מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי הגידור.
**** כולל ריבית והפרשי שער חוביים (שליליים) בגין אגרות-חוב מגובות משכנתאות (MBS) בסך של (1,364) מיליון ש"ח (1-6/07) בסך של 442 מיליון ש"ח.

ביאור 10

**רווח (הפסד) מאוחד
מפעילות מימון לפני
ההפרשות לחובות
מסופקים (המשך)**

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני		
2007	2008	2007	2008	
ד. אחר*				
123	142	63	71	עמלות מעיסקי מימון
48	(3,579)	34	(25)	רווחים (הפסדים) ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה, נטו
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן				
7	10	(5)	(9)	של אגרות-חוב למסחר, נטו
*319	389	*137	204	הכנסות מימון אחרות
(3)	(12)	(2)	(64)	הוצאות מימון אחרות
*494	** (3,050)	*227	177	
*3,775	(69)	*1,995	1,943	סך כל הרווח (ההפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
(188)	(557)	(31)	(434)	מזה: הפרשי שער, נטו
ה. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים				
על הרווח מפעילות מימון				
30	1	21	24	הכנסות מימון בגין נכסים
(152)	(11)	(203)	(226)	הוצאות מימון בגין התחייבויות

* סווג מחדש.

** כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2008

ביאור 11

הרכב הפרשה לחובות
מסופקים - מאוחד

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני								
2 0 0 7				2 0 0 8				
סך הכל	הפרשה נוספת**	הפרשה ספציפית*		סך הכל	הפרשה נוספת**	הפרשה ספציפית*		
		אחרת	לפי עומק הפיגור			אחרת	לפי עומק הפיגור	
10,988	1,121	9,566	301	10,298	1,048	8,954	296	יתרת הפרשה לתחילת התקופה
				(62)	(6)	(56)	-	חברה שאוחדה בעבר
412	62	318	32	434	58	343	33	הפרשות במהלך התקופה
(197)	(22)	(154)	(21)	(167)	(41)	(94)	(32)	הקטנת הפרשות
(13)	-	(13)	-	(15)	-	(15)	-	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
202	40	151	11	252	17	234	1	סכום שנזקף לדוח רווח והפסד
(247)	-	(246)	(1)	(293)	-	(293)	-	מחיקות, נטו***
10,943	1,161	9,471	311	10,195	1,059	8,839	297	יתרת הפרשה לסוף התקופה
								מזה - יתרת הפרשה שלא נכתה
501	-	501	-	437	-	437	-	מסעיף אשראי לציבור

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני								
2 0 0 7				2 0 0 8				
סך הכל	הפרשה נוספת**	הפרשה ספציפית*		סך הכל	הפרשה נוספת**	הפרשה ספציפית*		
		אחרת	לפי עומק הפיגור			אחרת	לפי עומק הפיגור	
11,033	1,140	9,600	293	10,461	1,088	9,073	300	יתרת הפרשה לתחילת התקופה
-				(62)	(6)	(56)		חברה שאוחדה בעבר
722	62	593	67	781	58	660	63	הפרשות במהלך התקופה
(320)	(41)	(233)	(46)	(372)	(81)	(226)	(65)	הקטנת הפרשות
(19)	-	(19)	-	(125)	-	(125)	-	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
383	21	341	21	284	(23)	309	(2)	סכום שנזקף לדוח רווח והפסד
(473)	-	(470)	(3)	(488)	-	(487)	(1)	מחיקות, נטו***
10,943	1,161	9,471	311	10,195	1,059	8,839	297	יתרת הפרשה לסוף התקופה
								מזה - יתרת הפרשה שלא נכתה
501	-	501	-	437	-	437	-	מסעיף אשראי לציבור

* בהלוואות שלגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, לא כולל הפרשה לריבית בגין החוב שבפיגור.
 ** בהלוואות אחרות לא כולל הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים לאחר שהחובות נקבעו כמסופקים.
 *** כולל הפרשה כללית לחובות מסופקים.
 **** בניכוי גביית חובות שנמחקו השנה.

ביאור 11

**הרכב הפרשה לחובות
מסופקים - מאוחד (המשך)**

פרטים על אופן חישוב הפרשה הספציפית

בהלוואות לדיור - מאוחד

ליום 30 ביוני 2008						
סך הכל	סכום הפרשה ספציפית		מזה - סכום בפיגור ⁽³⁾	יתרת חוב ⁽²⁾	יתרת אשראי מאזנית ⁽¹⁾	
	אחרת	לפי עומק פיגור				
297	-	297	182	821	27,637	הלוואות לדיור שחובה לחשב בגינן את הפרשה לפי עומק הפיגור
9	9	-	36	93	1,983	הלוואות "גדולות" ⁽⁴⁾
104	104	-	39	162	3,457	הלוואות ואחרות
410	113	297	257	1,076	33,077	סך הכל

ליום 30 ביוני 2007						
סך הכל	סכום הפרשה ספציפית		מזה - סכום בפיגור ⁽³⁾	יתרת חוב ⁽²⁾	יתרת אשראי מאזנית ⁽¹⁾	
	אחרת	לפי עומק פיגור				
311	-	311	236	845	25,408	הלוואות לדיור שחובה לחשב בגינן את הפרשה לפי עומק הפיגור
15	15	-	31	92	2,232	הלוואות "גדולות" ⁽⁴⁾
111	111	-	33	95	2,303	הלוואות ואחרות
437	126	311	300	1,032	29,943	סך הכל

- (1) יתרת אשראי לדיור לאחר ניכוי יתרת הפרשה ספציפית לחובות מסופקים ויתרת הפרשה בגין ריבית פיגורים.
- (2) יתרת אשראי בעייתית (מעל עומק פיגור של 3 חודשים) ולאחר ניכוי יתרת הפרשות.
- (3) כולל ריבית על סכום הפיגור וללא ניכוי יתרת הפרשות.
- (4) הלוואות לדיור שיתרת כל אחת מהן עולה על כ-828 אלפי ש"ח. (ליום 30 ביוני 2007 כ-785 אלפי ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2008

ביאור 12רווחים (הפסדים)
מהשקעות במניות, נטו

מאוחד				
לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007		לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008		
בלת-מבוקר				
26	81	19	78	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה
(4)	(99)	(2)	(89)	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽¹⁾
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו				
5	(2)	1	(3)	מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו
117	41	1	38	דיבידנד ממניות זמינות למכירה ולמסחר
144	21	19	24	סך כל הרווחים מהשקעות במניות, נטו

(1) לרבות הפרשה לירידת ערך.

ביום 24 במרץ 2008 הושלמה עסקת המכר לפיה גד גמולים העבירה לחברת פסגות קופות גמל בע"מ (להלן: "פסגות") תמורת סך של כ-628 מיליון ש"ח את כל זכויות ניהול קופת הגמל גדיש. הרווח הנקי בסך של כ-387 מיליון ש"ח נזקף לדוח רווח והפסד ברבעון הראשון של שנת 2008. במסגרת העסקה המתוארת לעיל, התקשרה פסגות בהסכמים ארוכי טווח עם הבנק בדבר הפצתה של גדיש על-ידי הבנק ומתן שירותים תפעוליים על-ידי הבנק לפסגות.

ביאור 13מכירות זכויות לניהול
קופות גמל**ביאור 14**

מידע על מיגורי הפעילות

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2008							
מיגור משקי הבית	מיגור הבנקאות הפרטית	מיגור עסקים קטנים	המיגור המסחרי	המיגור העסקי	מיגור ניהול פיננסי	אחרים והתאמות	סך הכל
בלת-מבוקר							
רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:							
-	-	-	-	-	-	-	-
1,139	1,263	568	351	285	(1,663)	-	1,943
(626)	(1,016)	(331)	(189)	307	1,855	-	-
הכנסות תפעוליות ואחרות:							
-	-	-	-	-	-	-	-
364	371	138	42	54	78	158	1,205
(14)	(46)	(13)	(10)	(17)	-	100	-
863	572	362	194	629	270	258	3,148
36	10	77	26	103	-	-	252
116	59	49	53	219	66	32	594
18.7%	17.8%	22.5%	24.0%	16.3%	5.3%		13.8%

* מחושבת לפי הון שיוחס למיגור, על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2008

ביאור 14

מידע על מגזרי הפעילות (המשך)

לששה חודשים שנתיים ביום 30 ביוני 2008							
סך הכל	אחרים והתאמות	מיגזר ניהול פיננסי	המיגזר העסקי	המיגזר המסחרי	מיגזר עסקים קטנים	מיגזר הבנקאות הפרטית	מיגזר משקי הבית
בלתי-מבוקר							
רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:							
(69)	-	(7,144)	433	696	1,186	2,784	1,976
-	-	3,959	381	(482)	(696)	(2,184)	(978)
הכנסות תפעוליות ואחרות:							
2,489	295	75	184	90	288	802	755
-	199	-	(35)	(17)	(26)	(91)	(30)
2,420	494	(3,110)	963	287	752	1,311	1,723
284	-	-	23	68	111	15	67
(973)	58	(2,223)	374	24	130	277	387
(10.3%)		(68.0%)	13.4%	5.0%	29.2%	42.6%	31.0%
תשואה להון**							

לשנה שנתייה ביום 31 בדצמבר 2007*

סך הכל	אחרים והתאמות	מיגזר ניהול פיננסי	המיגזר העסקי	המיגזר המסחרי	מיגזר עסקים קטנים	מיגזר הבנקאות הפרטית	מיגזר משקי הבית
מבוקר							
רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:							
6,933		(936)	2,955	1,047	1,426	(578)	3,019
-		1,990	(1,914)	(483)	(460)	1,875	(1,008)
הכנסות תפעוליות ואחרות:							
5,250	586	81	626	170	587	1,653	1,547
-	378		(47)	(27)	(49)	(179)	(76)
12,183	964	1,135	1,620	707	1,504	2,771	3,482
513			41	109	156	25	182
2,679	145	675	568	170	236	514	371
14.1%		12.7%	9.4%	16.0%	26.2%	38.7%	12.8%
תשואה להון**							

* סווג מחדש.

** מחושבת לפי הון שיוחס למיגזר, על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו.

ביאור 14

מידע על מגזרי הפעילות (המשך)

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007*							
סך הכל	אחרים והתאמות	מיגזר ניהול פיננסי	המיגזר העסקי	המיגזר המסחרי	מיגזר עסקים קטנים	מיגזר הבנקאות הפרטית	מיגזר משקי הבית
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:							
1,995	-	1,074	1,476	220	141	(1,569)	653
-	-	(808)	(967)	(61)	98	1,887	(149)
הכנסות תפעוליות ואחרות:							
1,254	131	11	134	43	145	420	370
-	100	-	(15)	(7)	(12)	(46)	(20)
3,249	231	277	628	195	372	692	854
202	-	-	33	36	72	10	51
1,002	51	143	279	46	63	203	217
23.0%		11.6%	18.9%	19.0%	29.5%	89.1%	34.3%
תשואה להון**							

לששה חודשים שנסתיימו ביום 30 ביוני 2007*							
סך הכל	אחרים והתאמות	מיגזר ניהול פיננסי	המיגזר העסקי	המיגזר המסחרי	מיגזר עסקים קטנים	מיגזר הבנקאות הפרטית	מיגזר משקי הבית
רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:							
3,775	-	1,187	2,280	424	448	(1,779)	1,215
-	-	(837)	(1,234)	(137)	33	2,411	(236)
הכנסות תפעוליות ואחרות:							
2,621	287	17	365	85	289	813	765
-	191		(26)	(13)	(24)	(88)	(40)
6,396	478	367	1,385	359	746	1,357	1,704
383	-	-	112	68	98	14	91
1,637	65	218	579	76	134	313	252
18.3%		8.8%	19.4%	15.4%	30.8%	61.1%	18.8%
תשואה להון**							

* סווג מחדש.

** מחושבת לפי הון שיוחס למיגזר, על פי רכיבי הסיכון שיוחסו לו.